

ความตาย ความเสี่ยง และผลกระทบต่อการใช้แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็ก
และเยาวชน: การถอดบทเรียนจากโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง ปี พ.ศ. 2547

นางสาวกนกพร กันทา

ศูนย์วิทยพัทยาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INTERACTIONS BETWEEN DEATH AND RISK AND ITS IMPACT ON JUVENILE'S
DECISION – MAKING ON ILLEGAL SPEED RACING: A LESSON – LEARNED
FROM THE ROAD SAFETY AND SPEED CONTROL PROJECT , 2004

Miss Kanokporn Kanta

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความตาย ความเสี่ยง และผลกระทบต่อการใช้จิตใจแห่ง
รถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชน: การถอด
บทเรียนจากโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง ปี พ.ศ. 2547

โดย

นางสาวกนกพร กันทา

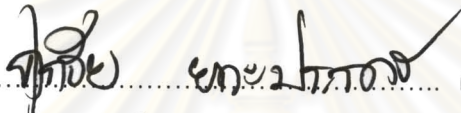
สาขาวิชา

สังคมวิทยา

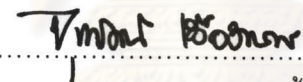
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาวิกา ศรีรัตนบัลล์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิกา ศรีรัตนบัลล์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร.รัชชัย ปิตะนีละบุตร)

กนกพร กันทา: ความตาย ความเสี่ยง และผลกระทบต่อ การตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชน: การถอดบทเรียนจากโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง ปี พ.ศ. 2547. (INTERACTIONS BETWEEN DEATH AND RISK AND ITS IMPACT ON JUVENILE'S DECISION – MAKING ON ILLEGAL SPEED RACING: A LESSON – LEARNED FROM THE ROAD SAFETY AND SPEED CONTROL PROJECT, 2004) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ.ดร.ภาวีกา ศรีรัตนบัลล์, 145 หน้า.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้เรื่องความตาย และความเสี่ยงกับการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชน และศึกษามุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือเด็กและเยาวชนที่ผ่านการคุมความประพฤติและได้เข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 7 ราย

ผลจากการศึกษาพบว่า การตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผลมาจากการขาดพื้นที่ทางสังคม ทั้งจากในครอบครัวของตนเองที่ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และสังคมในสถานศึกษา ผลจากการไม่ตั้งใจเรียน ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับเมื่อได้รับการชักชวนให้เข้าร่วมแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้มีกระบวนการตัดสินใจโดยพิจารณาจากตัวอย่างการแข่งขันของผู้แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงรายอื่นๆ และพบว่า ผลตอบแทนที่ได้จากการเข้าร่วมแข่งขัน ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นๆ การได้รับความสนใจจากเพศตรงข้าม และเงินรางวัลที่ได้รับจำนวนมาก ซึ่งผลตอบแทนคุ้มค่าเพียงพอที่จะเสี่ยงต่อการกระทำผิด

ดังนั้น การจัดการเพื่อลดจำนวนของเด็กและเยาวชนที่ทำการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงที่กำลังเป็นปัญหาทางสังคมที่สำคัญในปัจจุบันนั้น ควรได้รับการร่วมมือทั้งจากครอบครัว โรงเรียน รวมไปถึงภาครัฐ เพื่อให้เกิดแนวทางการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ของการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคตได้

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา .....ลายมือชื่อนิสิต..... กนกพร กันทา
 สาขาวิชา สังคมวิทยา .....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา 2553.....

5080750524 : MAJOR SOCIOLOGY

KEYWORDS : CRIMINOLOGY , JUVENILE, DEATH, RISK, ILLEGAL SPEED RACING

KANOKPORN KANTA : INTERACTIONS BETWEEN DEATH AND RISK AND ITS IMPACT ON JUVENILE'S DECISION – MAKING ON ILLEGAL SPEED RACING: A LESSON – LEARNED FROM THE ROAD SAFETY AND SPEED CONTROL PROJECT, 2004. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. PAVIKA SRIRATANABAN, PH.D., 145 pp.

It has been assumed that death – related that experiences of oneself or of others and also an interpretation of risk are indispensable for an understanding of juveniles' decisions to participate in motorcycle races which is considered illegal in Thailand. This qualitative research is thus designed accordingly to investigate these assumptions. The researcher conducted a review of legal literature, observed and interviewed 7 juveniles who had been pass of probation which lawbreaker in Land Traffic Act B.E 2522 and join to the road safety and speed control project, 2004.

It is found that the decision to participate in these illegal race of these juveniles means a search for "a social space" when they are allowed to create their identity of being "someone". It is the space where they left belong and accepted – the feeling that has been missed in their childhood. Rewards from being accepted as a grate racer are for instance, money, respect, not to mention an attraction from the opposite sex. A desire to be accepted is thus so strong and overrules a risk of death in the races.

It is important to learn that Life – threatening experiences these juveniles faced during their races have in fact downplay impacts of the road safety and speed control project.

Department : Sociology and Anthropology

Field of Study : Sociology

Academic Year : 2010

Student's Signature กนกพร กิ่งทาท

Advisor's Signature มณีศรีศรี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิกา ศรีรัตนบัลล์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้แนวทางในการทำวิจัย ถ่ายทอดประสบการณ์ ให้การชี้แนะในการทำวิจัยและการทำงาน ได้รับความกรุณา และสนับสนุน เอาใจใส่อย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล กรรมการวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร.รัชชัย ปิตะนีละบุตร กรรมการ ในด้านวิชาการและแนวทางปฏิบัติเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความถูกต้องและสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญเด็กและเยาวชนที่ผ่านการถูกคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่เรือนจำ เจ้าพนักงานคุมประพฤติ และหัวหน้าสำนักงานคุมประพฤติศาลแขวงพระนครเหนือ ที่กรุณาเสียสละเวลา ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลรายละเอียดด้วยความเต็มใจ เป็นผลให้ งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอบคุณพี่ทิพย์ เจ้าหน้าที่ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา รวมทั้งเจ้าหน้าที่ คณะรัฐศาสตร์ทุกคน ที่คอยสอบถามความคืบหน้าของงาน ให้กำลังใจผู้วิจัย และอำนวยความสะดวกให้หน่อยๆ เสมอมาจนกระทั่งการศึกษาค้นคว้าวิจัยได้เสร็จสมบูรณ์

ขอบคุณ พี่ วิ ช ชู ต า อิศรา นู ว ร ร ธิ น์ พี่ เพ็ญ พร ร ษา ป ก ส ท ธิ อัจฉริยา ธิรศิริโชติ และเพื่อนอาชญาวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา รุ่น 50 ทุกๆ คนที่ร่วมประสบการณ์ในการเล่าเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจ ตลอดจนรุ่นพี่ในภาควิชาหลายๆ รุ่น รวมทั้งพี่ และเพื่อน ๆ จากสถาบันวิจัยพฤตินิยมศาสตร์ มศว และบุคคลอื่นๆ ที่ไม่สามารถเอ่ยชื่อได้หมดในที่นี้ที่มีส่วนผลักดัน ช่วยเหลือ เสริมกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสิ้น

ขอบคุณพี่วีรวุฒิ ก่อเกียรติสกุล ที่อยู่เคียงข้าง เป็นกำลังใจในการเรียน และการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ตั้งแต่เริ่มต้นจนวันสุดท้ายที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอบคุณคุณป้าสนิทใจ และคุณป้าวิไลวรรณ บุญช่วยที่สนับสนุนทั้งกำลังใจและกำลังใจทรัพย์ ช่วยเหลือในทุกๆ เรื่อง ตั้งแต่ในวัยเด็ก จนถึงปัจจุบัน

ที่สำคัญที่สุด ขอขอบคุณความรัก ความห่วงใย ตลอดจนกำลังใจที่ไม่มีวันหมด จากคุณพิชัย คุณมณีรัตน์ น้องกานต์พิชชา บิดา-มารดา-น้องสาว ที่มีให้ตลอดมาจนถึงวันนี้ค่ะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. ใจทथยวิจัย.....	3
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
4. ขอบเขตของการวิจัย.....	3
5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	3
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
1. แนวคิดและทฤษฎี.....	5
1.1 การจัดแบ่งระดับอาชญากรรม.....	5
1.2 ทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิด.....	7
1.3 ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่าง.....	9
1.4 ทฤษฎีพันธะทางสังคม.....	12
1.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม.....	13
1.6 แนวคิดเรื่องความตาย.....	18
1.7 แนวคิดเรื่องความกลัว.....	36
1.8 แนวคิดเรื่องความเสี่ยง.....	44
2. งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	50
3. กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57

บทที่	ซี	หน้า
1. ประเภทของการวิจัย.....		57
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants).....		57
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....		58
4. หลักจริยธรรมกับการเก็บข้อมูล.....		60
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....		61
4 ผลการศึกษา.....		62
1. ข้อมูลพื้นฐานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....		62
2. กรณีศึกษา.....		64
5 กระบวนการเรียนรู้เรื่องความตาย ความเสี่ยง และผลกระทบต่อ การตัดสินใจ		108
แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง		
1. กระบวนการเรียนรู้เรื่องความตาย.....		108
2. กระบวนการเรียนรู้เรื่องความเสี่ยง.....		111
3. การตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง.....		114
6. มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง.....		123
1. มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง.....		123
2. ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง.....		125
7. สรุปผลการวิจัย.....		129
1. สรุปผลการวิจัย.....		129
2. ข้อจำกัดในการวิจัย.....		130
3. ข้อเสนอแนะการจากวิจัย.....		131
รายการอ้างอิง.....		134
ภาคผนวก.....		142
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....		145

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงสถิติคดีความผิดตามพ.ร.บ.จราจรทางบก สำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศ (คุมประพฤติเด็กและเยาวชน).....	3
2	แสดงข้อมูลทั่วไปเด็กและเยาวชนที่แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง.....	63

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	56

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันเป็นปัญหาที่ได้รับความสนใจจากภาครัฐและเอกชนเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรของประเทศ การพัฒนาเด็กและเยาวชน ย่อมหมายถึง การพัฒนาชาติ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมักได้รับการมองว่าไร้เดียงสา ขาดประสบการณ์ชีวิต การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน ซึ่งกระทำผิดย่อมแตกต่างไปจากผู้ใหญ่ ทั้งนี้รัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของเด็ก โดยเฉพาะในกรณีที่เด็กเป็นผู้กระทำความผิด ซึ่งได้มีการตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542 (กองวิจัยและพัฒนาสำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2544) โดยกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดไว้แตกต่างจากวิธีการปฏิบัติต่อผู้ใหญ่ เพื่อให้การคุ้มครองและปกป้องสิทธิของเด็กและเยาวชนเหล่านั้น

จากสถิติของกลุ่มงานติดตามประเมินผล กองแผนงานสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรมแสดงให้เห็นว่าในแต่ละปีมีผู้กระทำความผิดตามพ.ร.บ. จราจรทางบก เพิ่มขึ้นดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสถิติคดีความผิดตามพ.ร.บ. จราจรทางบก สำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศ (คุมประพฤติเด็กและเยาวชน)

จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี (คน)				
	ปี พ.ศ. 2547	ปี พ.ศ. 2548	ปี พ.ศ. 2549	ปี พ.ศ. 2550
คุมประพฤติผู้ใหญ่	34,595	39,365	41,187	44,461
คุมประพฤติเด็กและเยาวชน	1,225	933	1,314	1,971

ที่มา : กลุ่มงานติดตามประเมินผล กองแผนงานและสารสนเทศ กรมคุมประพฤติ

จากตารางแสดงให้เห็นว่ามีผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขที่ศึกษาปัญหาเรื่องความรุนแรงของวัยรุ่นไทย: พฤติกรรมเสี่ยง โดยพบว่าพฤติกรรมเสี่ยงที่มากที่สุดในวัยรุ่นคือ พฤติกรรมเสี่ยงต่ออุบัติเหตุจากรถมอเตอร์ไซด์มากถึงร้อยละ 62.3 และได้รายงานว่าการบาดเจ็บต่ออุบัติเหตุจากรถมอเตอร์ไซด์เกิดจากธรรมชาติของวัยรุ่นที่มักซุ่มซ่ามพาหนะอย่างทำทลายด้วยอารมณ์คึกคะนอง ขาดความยั้งคิด ชอบการแข่งขัน อันจะนำมาถึงอาการบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย ถึงขั้นรุนแรงและเสียชีวิตในที่สุด (กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต, 2551)

ซึ่งหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาด้านอุบัติเหตุจากรถมอเตอร์ไซด์เป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตและร่างกายแล้วยังสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนส่วนรวมอีกเป็นจำนวนมาก (วรเวศม์ สุวรรณระดาและคณะ, 2548)

นอกจากนี้ยังได้มีการจัดทำโครงการที่มีการนำแนวคิดและกระบวนการทัศน์ใหม่เกี่ยวกับเรื่องความตาย และแนวคิดเรื่องความกลัวมาใช้ในการป้องกันปรัมาการกระทำผิดกับกลุ่มเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางการแข่งรถในทางนี้ ซึ่งถือว่าความตายเป็นการนำกระบวนการทัศน์ที่เป็นสิ่งที่เป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิตของมนุษย์ เป็นการสิ้นสุดของชีวิตมนุษย์ทุกคนต้องประสบและเป็นวัฏจักรของชีวิตมนุษย์ที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ของชีวิตที่มีความหมายเชิงลบคือไม่ว่าจะพิจารณาความตายในแง่ไหนสำหรับคนทั่วไปย่อมเห็นว่าความตายเป็นสิ่งไม่ดีและไม่น่าพึงประสงค์ (ณัญญา วาลิงหน, 2541) ในสังคมไทยคนทั่วไปมักมีทัศนคติในแง่ลบเกี่ยวกับความตายถือว่าความตายเป็นเรื่องอัปมงคล เป็นสัญญาณของความสูญเสีย พลัดพราก และความเศร้าโศกอาดูร คนไทยเราจึงมักหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงสิ่งที่ถือว่าเป็นลางนำไปสู่ความตายและมักสั่งสอนลูกหลานไม่ให้กล่าวหรือกระทำการใดๆ อันสื่อถึงการชักนำความตายให้เกิดขึ้นถึงแม้ว่าชีวิตกับความตายเป็นเรื่องเดียวกันแต่คนส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญของชีวิตในขณะที่ละเลยความตายไม่สนใจไม่รับรู้เรื่องความตาย ไม่ช้าไม่นานเราก็จะหลงลืมไปว่าสักวันหนึ่งเราก็ต้องตาย (พระไพศาล วิสาโล, 2547) ความตายเป็นเรื่องลึกลับของชีวิตที่ยังไม่มีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจนมาอธิบายความหมายที่แท้จริง คนทั่วไปมองความตายเป็นจุดสิ้นสุดของชีวิตเป็นการหยุดทำหน้าที่อย่างถาวรของอวัยวะทุกส่วนในร่างกาย หรือมองว่าความตายเป็นภาวะไม่มีตัวตน (State of nothingness) ทั้งนี้ความเชื่อในเรื่องความตายของบุคคลขึ้นกับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล และความเชื่อทางศาสนาที่ตนศรัทธา (Angelucci & Lawrence, 1995; Cavanaugh, 1997; Risen, 1999 อ้างถึงในลดคาร์ตัน สากินันท์, 2545)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่ศึกษาถึงกระบวนการเรียนรู้เรื่องความตาย และความเสื่งกับการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างไร และมูมมอดด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่งเป็นอย่างไร

2. วัตถุประสงค์

กระบวนการเรียนรู้เรื่องความตาย และความเสื่งกับการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างไร และมูมมอดด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่งเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้เรื่องความตาย และความเสื่งกับการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษามูมมอดด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง

4. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาระบบการเรียนรู้เรื่องความตาย และความเสื่งกับการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชน และศึกษามูมมอดด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กที่กระทำผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ความผิดเกี่ยวกับการแข่งรถในทางที่สามารถช่วยเปลี่ยนแปลงวิถีคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสื่งด้านอุบัติเหตุจราจร ในเด็กและเยาวชนได้หรือไม่ อย่งไร โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กับเด็กและเยาวชนที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง ของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เด็กและเยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่เข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง

การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การพัฒนาความสามารถของพฤติกรรม ทำให้มีการปฏิบัติที่เป็นพฤติกรรมพึงประสงค์ได้

พฤติกรรมเสี่ยง หมายถึง พฤติกรรมเบี่ยงเบนด้านการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของผู้ถูกคุมความประพฤติ

ผู้ถูกคุมความประพฤติ หมายถึง จำเลยที่ศาลมีคำพิพากษารอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษและกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติไว้ ภายใต้การสอดส่องดูแลของพนักงานคุมประพฤติประจำศาลแขวงพระนครเหนือ

การถอดบทเรียน หมายถึง กระบวนการทบทวน สรุปประสบการณ์ที่ผ่านมาของผู้เคยผ่านการคุมความประพฤติและได้เรียนรู้ในแง่มุมต่างๆ เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดอันชัดเจนและความรู้ในเหตุปัจจัยอย่างเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกซึ่งทำให้เกิดผลอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการวิจัยทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับบทเรียนเรื่องความตาย จนนำไปสู่การป้องกันปรามการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในด้านการแข่งรถในทาง ตลอดจนช่วยลดปัญหาสังคมเกี่ยวกับอุบัติเหตุจรรยาทางบกได้อีกด้วย
2. นำผลการวิจัยเสนอต่อกรมคุมประพฤติซึ่งจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณและนโยบายเกี่ยวกับโครงการที่มีผู้กระทำผิดด้านการแข่งรถในทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง ความตาย ความเสี่ยง และผลกระทบต่อการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชน: การถอดบทเรียนจากโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง ปี พ.ศ. 2547 ผู้วิจัยใช้แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่ออธิบายกระบวนการเรียนรู้เรื่องความตาย ความเสี่ยง และผลกระทบต่อการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ทฤษฎีทางสังคมวิทยาและอาชญาวิทยา คือ ทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิด ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่าง ทฤษฎีการเรียนรู้ และทฤษฎีพันธะทางสังคม แนวคิดเรื่องความเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยง แนวคิดเรื่องความตาย แนวคิดเรื่องความกลัว กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เอกสารและงานวิจัยอื่นๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎี

1.1 การจัดแบ่งระดับอาชญากรรม

การแบ่งน้ำหนักของความผิดตามภาพการรับรู้ของสาธารณชนและนิยามตามกฎหมาย (จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย, 2550) แบ่งออกเป็น ความผิดที่มีความชั่วร้ายในตัวเอง (mala in se) ได้แก่ ความผิดต่อชีวิตร่างกายและความผิดต่อทรัพย์ การลักทรัพย์ เช่น ช่มชู้ ฆ่า หรือ ปล้น ฯลฯ ซึ่งสมาชิกสังคมโดยทั่วไปเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นอาชญากรรม และความผิดตามที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิด (mala prohibita) แม้ว่าการกระทำดังกล่าวสมาชิกสังคมโดยทั่วไปอาจจะไม่ตระหนักว่าเป็นความผิดก็ตาม การกระทำผิดกฎหมายหรือการกระทำที่ผิดระเบียบกฎหมายของสังคมเหล่านี้ได้แก่ การขับรถยนต์เร็วเกินอัตราความเร็วที่กฎหมายกำหนด สำหรับถนนนั้นๆ รวมถึงอาชญากรรมประเภทปราศจากผู้เสียหาย (victimless crime) เช่น เล่นการพนัน เสพยาเสพติด ทำแท้ง เตรีอเตร่เพื่อค้าประเวณี ฯลฯ

การกระทำผิดตามที่กฎหมายกำหนด (mala prohibita) ยังเป็นพฤติกรรมต่างบรรทัดฐานที่สังคมบางแห่งยอมรับว่าสมาชิกสังคมของตนสามารถกระทำพฤติกรรมเหล่านี้ได้ โดยไม่มีกฎหมายห้ามการกระทำ หรือมีกฎหมายกำหนดรับรองให้กระทำได้ ขณะที่สังคมบางแห่งออกกฎหมายห้ามกระทำพฤติกรรมดังกล่าว ทำให้การกระทำพฤติกรรมเหล่านี้เป็นเรื่องผิดกฎหมายที่รัฐและสังคมนั้นๆ ซึ่งบางประเทศหรือบางมลรัฐในประเทศเดียวกันอาจกำหนดว่าการกระทำนั้นถูกกฎหมายขณะที่อีกสังคมหนึ่งอาจกำหนดว่าการกระทำเดียวกันนั้นผิดกฎหมายขึ้นกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมและกรอบทัศนคติที่แตกต่างกัน

มีข้อสังเกตว่า ในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาความผิดในลักษณะ mala in se กับ mala prohibita ไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมากนักในสังคม เรียกได้ว่าแทบจะทับซ้อนเป็นวงเดียวกัน เนื่องจากกฏศีลธรรม ความผิดบาป กฎจารีต และกฎหมาย เกือบจะกลายเป็นเรื่องเดียวกัน แต่พัฒนาการของสังคมโลกในปัจจุบันทำให้ขอบวงแห่งอาชญากรรมทั้งสองลักษณะแตกต่างกันโดยความผิดลักษณะ mala prohibita ที่รัฐกำหนดเพิ่มขึ้นภายหลังมีจำนวนมาก ทำให้ต้องมีการขยายขอบเขตความแตกต่างกันระหว่างความผิดแบบ mala in se กับความผิดแบบ mala prohibita มากขึ้นทุกทีๆ

ข้อสังเกตที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง เกี่ยวกับ mala in se กับ mala prohibita คือ Mala in se มีลักษณะเป็นสากล (universality) และไม่ขึ้นกับกาลเวลา (timelessness) ในขณะที่อาจมีการนิยามผิดแผกแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมและมีรายละเอียดของการกระทำเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย เช่น เรียกการทำร้ายร่างกายถึงแก่ความตายว่าฆ่าคนตาย (murder) ฆาตกรรม (homicide) ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (genocide) เรียกการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินว่า ลักทรัพย์ ย่องเบา ปล้นทรัพย์ ฯลฯ เป็นต้น

ส่วน mala prohibita มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมและกาลเวลาซึ่งเป็นตัวกำหนดที่สำคัญ เช่น การเสพยาเสพติดในประเทศไทย สมัยหนึ่งประชาชนสามารถเสพได้อย่างเปิดเผยและถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีการจัดตั้งโรงยาฝิ่นขึ้นมา แต่ต่อมารัฐก็มีกฎหมายห้ามเนื่องจากเล็งเห็นถึงภัยอันตรายที่จะเกิดกับสุขภาพอนามัยของทรัพยากรบุคคลของประเทศและผลเสียหายนอื่นๆ ตามมาอีกมาก ขณะเดียวกันการซื้อขายยาเสพติดประเภทกัญชาเคยเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายในหลายประเทศรวมทั้งประเทศเนเธอร์แลนด์ด้วยนั้น ปัจจุบันประเทศเนเธอร์แลนด์มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่ทำให้สามารถซื้อขายกัญชาได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายร้านขายยาในปริมาณและวิธีการที่รัฐกำหนดและควบคุม โดยเริ่มใช้วิธีการที่เรียกว่า การลดความรุนแรงความเป็นอาชญากรรม (crime deduction) ต่อพฤติกรรมต่างบรรทัดฐานบางประเภทที่สังคมยอมรับได้มากขึ้น โดยการลดระดับความเข้มในการบังคับใช้กฎหมายต่อความผิดบางประเภทเพื่อผลในการบริหารจัดการงานบริหารยุติธรรมและการควบคุมทางสังคมทางหนึ่ง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 การแข่งรถในทาง หรือการแข่งรถบนท้องถนนหลวงของเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้นั้น ถือเป็นความผิดตามที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิด นั่นคือ mala prohibita เนื่องจากถือว่าเป็นการ

กระทำที่ผิดกฎหมายหรือการกระทำ ซึ่งไม่ได้เป็นการผิดศีลธรรมแต่อย่างใด เป็นเพียงผิดกฎระเบียบที่สังคมกำหนดขึ้นมาเท่านั้น

1.2 ทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิด (Rational Choice Theory)

ทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิดเริ่มมีการนำเสนอสู่วงการอาชญาวิทยาโดยนักเศรษฐศาสตร์ เช่น Becker (1968) Crouch (1979) แม้ว่าเนื้อหาสาระบางประการและรูปแบบการนำเสนออาจจะแตกต่างกัน แต่มีสมมติฐานพื้นฐานที่เหมือนกันสองประการคือ ประการที่หนึ่ง ทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่าบุคคลเป็นผู้มีอิสระในการเลือกที่จะกระทำผิดกฎหมาย และประการที่สอง แนวทางในการเลือกพฤติกรรมผิดกฎหมายขึ้นอยู่กับ การที่บุคคลจะได้รับความพึงพอใจหรือผลประโยชน์สูงสุดนั่นเอง ซึ่งความพึงพอใจหรือผลประโยชน์ที่ต้องการนั้นไม่จำกัดเฉพาะในรูปของทรัพย์สินเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงผลประโยชน์หรือความพึงพอใจด้านจิตใจด้วย สมมติฐานนี้ คล้ายคลึงกับสมมติฐานของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม ในประเด็นที่เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ที่จะเลือกพฤติกรรมโดยคำนวณจากสิ่งที่สนองต่อความพอใจของบุคคล

แต่หลักการที่นักอาชญาวิทยาแนวนี้ได้นำเสนอเพิ่มเติมจากแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม ก็คือ การที่บุคคลได้คิดคำนวณถึงผลที่จะตามมาหลังจากการประกอบอาชญากรรมแล้ว ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ที่จะได้รับ ความเป็นไปได้ที่จะถูกจับกุม อัตราโทษที่จะได้รับหากถูกจับกุม ตลอดจนถึงหนทางเลือกอื่นที่ถูกกฎหมาย (Sullivan, 1973) ซึ่ง Cornish & Clarke, 1986) ผู้นำในทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิดนำเสนอว่าการศึกษอาชญากรรมต้องมองว่าอาชญากรรมมีคุณสมบัติสองประการ คือ คุณสมบัติการประกอบอาชญากรรมและ คุณสมบัติของตัวอาชญากรเอง ซึ่งคุณสมบัติของการประกอบอาชญากรรม (Offense Specific) หมายถึงข้อเท็จจริงที่ว่าอาชญากรจะมีพฤติกรรมแตกต่างกันไปตามรูปแบบของอาชญากรรม ซึ่งจะแตกต่างกันในด้านความชำนาญในการประกอบอาชญากรรม ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำผิด และการมีอยู่อย่างแพร่หลายของเหยื่ออาชญากรรม ฯลฯ ส่วนคุณสมบัติของตัวอาชญากร (Offender Specific) หมายถึงความแตกต่างของตัวอาชญากรในการตัดสินใจที่จะประกอบอาชญากรรม ก่อนที่จะกระทำผิดกฎหมาย อาชญากรต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทั่วไปอันได้แก่ โอกาสในการกระทำผิด ผลเสีย ผลประโยชน์ตลอดจนความเสี่ยงรวมทั้งแรงกระตุ้นหรือมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดของอาชญากรผู้นั้นด้วย ซึ่งหลังจากที่บุคคลได้คิดคำนวณถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรมแล้วจึงตัดสินใจว่าจะประกอบอาชญากรรมหรือไม่

จะเห็นได้ว่าผลประโยชน์จากการกระทำผิดนอกจากจะเป็นทรัพย์สินแล้ว ยังรวมถึงความพึงพอใจหรือความสุขทางจิตใจด้วย และกระบวนการตัดสินใจในการประกอบอาชญากรรมนี้จะมีลักษณะเฉพาะตัวเท่านั้น ซึ่งนักอาชญาวิทยาแนวนี้อ้างว่าทฤษฎีนี้สามารถอธิบายสาเหตุของอาชญากรรมเฉพาะอย่างได้ รวมทั้งสาเหตุของการเป็นอาชญากรอาชีพหรืออาชญากรกระทำผิดติดนิสัย (Cornish & Clarke, 1986)

ซีซาร์ เบกกาเรีย (โสภณ ชูพิกุลชัย, 2525) มีแนวความคิดที่ว่า บุคคลมีอิสระในตนเอง หรือ free will เพราะมนุษย์ทุกคนจะเลือกการกระทำที่นำความสุขมาให้ และจะหลีกเลี่ยงการกระทำที่เป็นทุกข์

โครงสร้างของการประกอบอาชญากรรมตามทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิด พบว่า 3 ประการ ได้แก่

1. สถานที่ประกอบอาชญากรรม

อาชญากรจะเลือกสถานที่ประกอบอาชญากรรม เพราะเขารู้ว่าหากประกอบอาชญากรรมที่สถานะนั้นแล้วจะไม่ถูกดำเนินคดี หรือสามารถหาช่องทางหลีกเลี่ยงจากการถูกจับกุมได้ เช่น การเลือกสถานที่ในการลักทรัพย์ ในห้างสรรพสินค้า อาชญากรจะเลือกลักทรัพย์ของร้านค้าที่มีลูกค้าภายในร้านเยอะ ซึ่งจะทำให้ไม่มีคนสังเกตพฤติกรรมของเขา เป็นต้น

2. เทคนิควิธีในการประกอบอาชญากรรม

อาชญากรจะหาเทคนิควิธีในการประกอบอาชญากรรมให้เหมาะสมกับสถานที่และเป้าหมาย เพื่อให้การประกอบอาชญากรรมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เช่น ในการลักทรัพย์ในห้างสรรพสินค้า อาชญากรอาจเลือกลองเข้าไปปะปนกับลูกค้าที่สนใจสินค้า เพื่อดูปฏิบัติการและการป้องกันของพ่อค้าก่อน เมื่อพบว่าไม่มีการจับสังเกต หรือระวังการลักขโมย ก็จะทำให้อาชญากรลักทรัพย์ได้โดยง่าย

3. การเลือกเป้าหมาย

อาชญากรจะเลือกเป้าหมายที่จะสนับสนุนให้การประกอบอาชญากรรมสำเร็จ เช่น ในการลักทรัพย์พ่อค้าในห้างสรรพสินค้า อาชญากรอาจจะสังเกตหาร้านค้าที่มีลูกค้านั่น คนดูแลร้านค้าน้อย ซึ่งจะทำให้การระวังต่อการลักทรัพย์ในร้านลดน้อยลง เมื่อสังเกตเห็นอย่างแน่ชัดแล้วว่า พ่อค้า ไม่มีความระวังต่อการลักทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น ก็จะมีมือประกอบอาชญากรรมต่อพ่อค้าร้านนั้น เป็นต้น

นอกจากโครงสร้างการประกอบอาชญากรรม ทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิด ยังมีองค์ประกอบสำคัญที่นำมาวิเคราะห์ต่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้ดังนี้

1. ประสบการณ์ (experience) อาชญากรเคยมีประสบการณ์ในการประกอบอาชญากรรมในรูปแบบเดียวกันนี้ และพัฒนารูปแบบในการกระทำผิดเพื่อให้สามารถหลบหลีกจากการจับกุมได้ และจะไม่โดนดำเนินคดี เมื่อมีประสบการณ์ในการกระทำผิดโดยไม่โดนดำเนินคดี ก็จะทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในครั้งต่อไป

2. การเรียนรู้ (learning) อาชญากรจะเรียนรู้การกระทำผิดจากประสบการณ์ที่ผ่านๆ มาทั้งประสบการณ์ของตนเอง และบุคคลอื่นๆ จากนั้นจะนำมาปรับใช้ในการกระทำผิดของตนเองทั้งเทคนิควิธีในการกระทำผิด และการหลบหลีกหนีการจับกุมภายหลังกระทำผิด

ดังนั้นจึงสามารถนำแนวคิดทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิดมาอธิบายถึงการตัดสินใจเข้าร่วมแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชนได้ว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนอาจคิดถึงผลที่จะได้รับว่าคุ้มกับความเสี่ยงที่จะกระทำลงไป ถึงแม้ว่าความเสี่ยงที่ตัดสินใจทำนั้นจะส่งผลถึงชีวิตก็ตาม ซึ่งผลที่เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้คาดว่าจะได้รับก็อาจจะเป็น ของรางวัลจากการพนันกันภายในกลุ่ม ไม่ว่าจะเงิน ผู้หญิง หรือการได้รับการยอมรับจากสังคมของตนเอง เป็นต้น

1.3 ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่าง (Theory of differential association)

ในปี ค.ศ. 1955 Edwin H. Sutherland (สุดสงวน สุธีสร, 2541) กล่าวว่า อัตราส่วนของการกระทำผิดมากขึ้นเพียงใดนั้น เป็นผลมาจากลักษณะของการคบค้าสมาคมระหว่างบุคคลในกลุ่มและการที่บุคคลเรียนรู้จากกลุ่ม การที่บุคคลคบหาสมาคมกันในกลุ่ม ทำให้บุคคลรับเอาค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาถือปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่กระทำผิดหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของการติดต่อด้านสัมพันธ ความถี่ ช่วงเวลา และความเข้มข้นในการสมาคมของแก๊งวัยรุ่นเป็นตัวแปรสำคัญในการส่งผลต่อการกระทำผิด หมายความว่า ถ้าวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดถี่หรือบ่อยๆ และอยู่ในช่วงเวลานาน โอกาสที่วัยรุ่นนี้จะกระทำผิดไปด้วยก็มีมาก นอกจากนี้ถ้าวัยรุ่นนั้นมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดในช่วงต้นๆ ของชีวิต พฤติกรรมการกระทำผิดจะเกิดขึ้นและติดตัวไปตลอดชีวิต ในด้านความเข้มข้นหมายถึง แหล่งที่เป็นแบบแผนของการกระทำผิดเป็นที่ยกย่องมากขึ้นเพียงใดต่อวัยรุ่นและวัยรุ่นมีปฏิริยาทางอารมณ์สัมพันธ์กับการสมาคมเพียงไร ถ้าเข้มข้นมากโอกาสที่เด็กจะยอมรับและปฏิบัติตามแบบแผนก็เกิดขึ้นได้มาก

Sutherland ได้อธิบายพฤติกรรมอาชญากรว่าสามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลอื่นๆ ได้ โดยขบวนการดังต่อไปนี้

(1) พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรม เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ คือ พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรม มิใช่การถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ แต่เกิดจากการเรียนรู้และฝึกอบรม โดยเหตุนี้บุคคลที่มีได้รับการฝึกอบรมให้ประกอบอาชญากรรมจะไม่ได้รับการถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากร

(2) พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรม สามารถเรียนรู้ได้จากบุคคลอื่น โดย ขบวนการติดต่อ ขบวนการติดต่อดังกล่าวนี เป็นได้ทั้งการอบรมสั่งสอน ได้พบเห็นหรือรับรู้จากคำบอกเล่าสืบต่อกันมา รวมทั้งการเลียนแบบจากวิธีการต่างๆ

(3) หลักการสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรจะเกิดขึ้นได้มากที่สุดจากการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่มปฐมภูมิ ในประเด็นนี้ Sutherland ให้ความเห็นว่า การติดต่อโดยผิวเผินหรือเป็นการพบปะชั่วคราว รวมตลอดถึงการได้พบเห็นจากหนังสือพิมพ์หรือภาพยนตร์อย่างฉาบฉวย ไม่ใช่ปัจจัยสำคัญของการถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากร

(4) เมื่อมีการเรียนรู้พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากร การเรียนรู้จะประกอบด้วย

ก. วิธีที่จะประกอบอาชญากรรม ซึ่งอาจจะมีความยากง่ายแตกต่างกันออกไป

ข. แรงบันดาลใจ แรงขับเคลื่อนภายใน ความมุ่งหมายและทัศนคติ

(5) การเรียนรู้จากการกำหนดความหมายว่า กฎหมายของบ้านเมืองเป็นสิ่งที่พึงเคารพและปฏิบัติตามหรือเป็นสิ่งที่น่าละเมียด ทั้งนี้เพราะในบางสังคม สมาชิกจะได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้จักเคารพในกฎหมายของบ้านเมือง แต่ในกลุ่มนอกกฎหมาย หรือคิดว่าตนเองอยู่นอกกฎหมายย่อมถือว่า การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นค่านิยมที่จะได้รับการยกย่อง

(6) คนเราจะกลายเป็นผู้กระทำความผิดก็ต่อเมื่อการแปลความหมายว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่น่าละเมียดมากกว่า การแปลความหมายว่า กฎหมายเป็นสิ่งที่น่าเคารพปฏิบัติตาม

(7) การคบค้าสมาคมที่ต่างแบบกัน อาจจะแตกต่างกันในด้านความถี่ระยะเวลา การเกิดขึ้นก่อนหรือหลัง และความเข้มข้น ซึ่งความหมายว่าถ้าใครเรียนรู้หรือคบค้าสมาคมกันแบบความประพฤตินี้ไม่ดี มาตั้งแต่เยาว์วัยเป็นเวลานานอย่างสม่ำเสมอและอย่างจริงจัง ย่อมจะกลายเป็นอาชญากรได้อย่างไม่ต้องสงสัย

(8) ขบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรสัมพันธ์กับแบบของอาชญากรรมและแบบที่ต่อต้านอาชญากรรม ซึ่งเกี่ยวกับกลไกของการเรียนรู้ในทางอื่นๆ ด้วย ขบวนการนี้ได้อธิบายว่า การเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรไม่จำกัดอยู่เพียงขบวนการ

ลอกเลียนแบบเท่านั้น บุคคลที่ถูกล่อลวงหรือชักชวน ก็อาจจะเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรได้ โดยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมนั้นๆ ที่ซึ่งไม่ใช่การเลียนแบบ

(9) ขณะพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากร เป็นการแสดงออกถึงความต้องการ โดยทั่วไปและค่านิยม ไม่อาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรนั้น เกิดจากความ ต้องการและค่านิยมดังกล่าว ทั้งนี้ เพราะพฤติกรรมปกติก็เป็นการแสดงออกถึงความต้องการและ ค่านิยมอย่างเดียวกัน

Sutherland ได้ชี้ให้เห็นว่า พวกที่กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน ทำไป เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สิน และกรรมกรที่ทำงานด้วยความสุจริตก็เพื่อต้องการทรัพย์สินเช่นเดียวกัน เงินหรือทรัพย์สินย่อมหมายถึงความมั่นคงในฐานะ ซึ่งเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งในสังคมและเป็น ความต้องการ จึงไม่สามารถนำมาอธิบายว่าเป็นสาเหตุของอาชญากรรมได้ (สุดสงวน สุธีสร, 2541: 65)

ทฤษฎีของ Sutherland อาจสรุปสั้นๆ ได้ว่า คนกระทำความผิดเพราะการเรียนรู้ พฤติกรรมอาชญากรจากผู้ที่สนิทสนมคุ้นเคยกัน จนเรียนรู้มองเห็นสิ่งผิดกฎหมายเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้เรียนรู้ในเรื่องเทคนิค แรงจูงใจ ตัดทอน วิถีหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง และทัศนคติต่างๆ ในการ กระทำความผิด (อัฉนพ ชูบำรุง, 2527: 99)

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง ให้ความสนใจกับการเรียนรู้ของบุคคลว่ามี ส่วนในการกระทำความผิด โดยนำเสนอว่าพฤติกรรมอาชญากรหรือการกระทำความผิดไม่ได้มีสาเหตุโดยตรง มาจากพันธุกรรมหรือสภาพแวดล้อมทางสังคม หากแต่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ พฤติกรรม อาชญากรหรือการกระทำความผิดจากบุคคลใกล้ชิด โดยการติดต่อสื่อสารไม่ว่าทางวาจา ลักษณะ ท่าทาง ในขณะที่พฤติกรรมการกระทำความผิด เป็นการแสดงออกของความ ต้องการหรือค่านิยมทั่วไป แต่พฤติกรรมการกระทำความผิดไม่สามารถอธิบายได้จากความต้องการหรือค่านิยมโดยทั่วไป เพราะ พฤติกรรมปกติก็แสดงออกถึงความ ต้องการและค่านิยมอย่างเดียวกัน เช่น โจรต้องการเงินจึงขโมย เงิน แต่กรรมกรที่ซื่อสัตย์ทำงานก็เพราะต้องการเงินเช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงไม่อาจกล่าวได้ว่า ความ ต้องการเงินทำให้คนเป็นโจร เพราะกรรมกรต้องการเงินเหมือนกันแต่ก็ไม่เป็นโจร

จากหลักทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาอธิบายได้ว่า พฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิดโดยการแข่งรถนั้นเกิดจากการเรียนรู้ โดยทฤษฎีดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดโดยการแข่งรถมีพื้นฐานมาจากการสื่อสาร ติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม ซึ่งมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุ ความ เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เหล่านี้ทำให้เกิดการคบหาสมาคมที่แตกต่างตามค่านิยมทางสังคม

และแบบแผนของพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นอาชญากรรมจึงเป็นผลของการคบหาของกลุ่มเพื่อน ที่ได้เรียนรู้ถึงขบวนการแข่งรถ การแข่งขัน การทำทนาย รวมไปถึงบทลงโทษต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของตน ซึ่งการสมาคมระหว่างบุคคล หรือระหว่างบุคคลกับรูปแบบของอาชญากรรมหรือการกระทำผิด (Criminal Pattern) อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องก็จะทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสในการกระทำผิดมากขึ้น

1.4 ทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bonding Theory)

พรชัย ชันดี และคณะ (2543 : 129-130) กล่าวว่า บุคคลที่มีความผูกพันกับองค์กรหรือกลุ่มสังคมซึ่งได้แก่ ครอบครัว โรงเรียนและเพื่อนฝูง มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ประกอบอาชญากรรม หลักการสำคัญของทฤษฎีนี้คือ พันธะทางสังคมหรือความผูกพันกับสังคม (Social Bond) แบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ

(1) ความผูกพัน (Attachment) หมายความว่า การที่บุคคลมีความผูกพันหรือความรักใคร่กับบุคคลอื่นหรือมีความสนใจกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น ซึ่งความผูกพันนี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลมีการพัฒนาการยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม

(2) ข้อผูกมัด (Commitment) หมายความว่า การที่บุคคลถูกผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรมของสังคม กล่าวคือได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะประกอบอาชีพโดยสุจริต และเพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลไม่อยากจะกระทำผิดกฎหมาย เนื่องจากจะเป็นการเสี่ยงต่อการสูญเสียความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นข้อผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านกิจกรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่มีต่อสังคม

(3) การเข้าร่วม (Involvement) หมายความว่า การที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสังคมเป็นเหตุให้บุคคลถูกจำกัดเวลาที่จะไปประกอบอาชญากรรม เนื่องจากเวลาส่วนมากได้ถูกใช้ให้หมดไปกับกิจกรรมของสังคม ดังนั้นการเข้าร่วมถือว่าเป็นองค์ประกอบด้านกิจกรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

(4) ความเชื่อ (Belief) หมายความว่า ระดับความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากบุคคลมีระดับความเชื่อถือค่านิยมและบรรทัดฐานในสังคมสูงก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคม ดังนั้นความเชื่อจึงเป็นองค์ประกอบด้านจริยธรรมของพันธะสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าทฤษฎีพันธะทางสังคมสามารถนำมาอธิบายการกระทำ ความผิดของเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเกี่ยวกับการแข่งรถในแง่มุมมองของความสัมพันธ์ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ถ้าเด็กและเยาวชนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสถาบันดังกล่าวแล้วก็จะทำให้โอกาสในการกระทำผิดก็จะลดน้อยลงได้ ในทางตรงกันข้าม หากเด็กและเยาวชนไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสถาบันดังกล่าวแล้วก็จะทำให้โอกาสในการกระทำผิดเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน

1.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)

เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นโดย Albert Bandura ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาชาวแคนาดา Bandura ได้เสนอความหมายของการเรียนรู้ (Learning) แตกต่างไปจากนักจิตวิทยาท่านอื่นๆ กล่าวคือ Bandura เสนอว่า การเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องพิจารณาในแง่ของการแสดงออก (performance) หากแต่ว่า เพียงแค่การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ (Acquired) ก็ถือว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้ว แม้ว่าจะไม่มีการแสดงออกก็ตาม ดังนั้นการเรียนรู้ตามแนวของ Bandura จะเน้นที่การเปลี่ยนแปลงที่พฤติกรรมภายในโดยไม่จำเป็นต้องมีการแสดงออก แนวคิดพื้นฐานของ Bandura เชื่อว่า

“พฤติกรรมของมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยหลัก 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors หรือ P) ซึ่งได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ความคาดหวัง ฯลฯ กับปัจจัยสภาพแวดล้อม (Environment Factors หรือ E) ซึ่งตัวแปรทั้งตัว 3 ตัวนี้จะลักษณะที่มีอิทธิพลซึ่งเหตุและผลซึ่งกันและกัน (Reciprocal Causation)

Bandura เห็นว่าในชีวิตจริงของมนุษย์ นอกจากจะได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมมนุษย์ก็มีอิทธิพลต่อสิ่งเร้าทั้งสำหรับตนเองและผู้อื่นด้วย นอกจากนี้มนุษย์มีความคิด ความเชื่อ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเขาเอง

จากแนวคิดพื้นฐานที่ Bandura นำเสนอนั้นเห็นว่า พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไม่ได้เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อม แต่เพียงอย่างเดียว หากแต่มีผลมาจากกระบวนการทางปัญญาด้วย กล่าวคือ ถ้ากระบวนการทางปัญญาเปลี่ยน พฤติกรรมของบุคคลก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้น Bandura จึงได้นำเสนอวิธีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาที่สำคัญ คือ การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning)

การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning)

Bandura มีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงความคิดหรือการเรียนรู้ของบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ทั้งนี้เพราะตัวแบบเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมกัน และเนื่องจากคนเรานั้นใช้ชีวิตในแต่ละวันในสภาพแวดล้อมที่แคบๆ ดังนั้นการรับรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ของสังคมจึงผ่านมาจากประสบการณ์ ของผู้อื่นโดยการได้ยิน และได้เห็นโดยไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง คนส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของสังคม โดยการผ่านสื่อแทบทั้งสิ้น

Bandura ได้แบ่งตัวแบบออกเป็น 4 ประเภทหลัก คือ ตัวแบบทางพฤติกรรม ตัวแบบทางวาจา ตัวแบบสัญลักษณ์ และตัวแบบสัมผัส

1. **ตัวแบบทางพฤติกรรม (Behavioral Modeling)** หมายถึง การมีตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมให้บุคคลเห็น เช่น พ่อแม่ที่ขยาะลงถึงขยาะให้ลูกเห็น ครูทำงานเป็นระเบียบให้นักเรียนเห็น ฯลฯ Bandura ให้ความสำคัญกับการเป็นตัวแบบทางพฤติกรรมเพราะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่

2. **ตัวแบบทางวาจา (Verbal Modeling)** หมายถึง การมีตัวแบบที่พูด บอกหรือเขียนว่าจะทำอะไรอย่างไร เพราะมนุษย์สามารถทำสิ่งต่างๆ ที่มากมายจากการฟัง การพูดบอกของผู้อื่น หรือจากการอ่านสิ่งที่ผู้อื่นเขียนขึ้น เช่น ทำอาหารจากการอ่านตำราอาหาร ฯลฯ

3. **ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling)** หมายถึง การมีตัวแบบภาพหรือเสียงที่ผ่านสื่อต่างๆ คือ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ มนุษย์ในปัจจุบันเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผ่านสื่อเหล่านี้ทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น การแต่งกาย การใช้สินค้า การแสดงอาภักิริยาต่างๆ และที่เป็นนามธรรม เช่น ความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ เป็นต้น

Bandura เห็นว่าตัวแบบสัญลักษณ์เป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์มากขึ้น เพราะมีการเผยแพร่ตัวแบบอย่างกว้างขวาง ทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์จำนวนมากผ่านตัวแบบสัญลักษณ์ทางสื่อมวลชน ตลอดจนเทคโนโลยีทันสมัย ทำให้มนุษย์สามารถเก็บภาพการทำพฤติกรรมหลายๆ อย่างที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาศึกษาแบบภาพต่อภาพได้อย่างละเอียด เช่น ตัวแบบที่เกี่ยวกับการสารถิการเล่นกีฬา ฯลฯ

4. **ตัวแบบสัมผัส (Kinesthetic Modeling)** หมายถึงการมีตัวแบบโดยใช้การสัมผัส เช่น เด็กที่หูหนวก ตาบอด เวลาเรียนการออกเสียงอาจต้อง ใช้การสัมผัสริมฝีปากของครูผู้สอน ฯลฯ

กระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ

Bandura ได้เสนอกระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบว่ามีด้วยกัน 4 กระบวนการคือ

1. กระบวนการใส่ใจ (Attentional Processes) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใส่ใจและสนใจในการรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบ การเรียนรู้จากการสังเกตจะเกิดขึ้นได้มากก็ต่อเมื่อบุคคลใส่ใจต่อพฤติกรรมของตัวแบบ แต่การใส่ใจได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย

1.1 ปัจจัยเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นตัวแบบ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตราและระดับของการเรียนรู้จากการสังเกตประกอบด้วย 5 ปัจจัยคือ

1. ความเด่นชัด ตัวแบบที่มีความเด่นชัดย่อมดึงดูดให้คนสนใจได้มากกว่าตัวแบบที่ไม่เด่นชัด

2. ทิศทางอารมณ์และความรู้สึก หมายถึง ทิศทางอารมณ์และความรู้สึกที่ผู้สังเกตมีต่อตัวแบบ หากสังเกตชอบตัวแบบ ผู้สังเกตก็จะให้การใส่ใจกับตัวแบบมากกว่าผู้สังเกตที่ไม่ชอบตัวแบบ

3. ความซับซ้อน เหตุการณ์ที่เป็นตัวแบบถ้ามีความซับซ้อนน้อยจะทำให้ผู้สังเกตมีความใส่ใจมากกว่าเหตุการณ์ที่เป็นตัวแบบที่มีความซับซ้อนมาก และถ้าหากจำเป็นต้องเสนอตัวแบบที่มีความซับซ้อน ผู้เสนอควรแยกเสนอเป็นส่วนย่อยๆ ให้ความซับซ้อนลดลงจนสามารถดึงดูดให้ผู้สังเกตใส่ใจได้

4. จำนวนแบบ พฤติกรรมหนึ่งๆ หากมีตัวแบบหลายคนจะเรียกความใส่ใจจากผู้สังเกตได้มาก ประกอบกับตัวแบบที่มีความหลากหลายก็สามารถทำให้บุคคลใส่ใจได้เช่นกัน

5. คุณค่าในการใช้ประโยชน์ ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สังเกต หรือแสดงพฤติกรรมแล้วเกิดผลบางอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สังเกต ได้รับการใส่ใจมากกว่าตัวแบบที่มีลักษณะตรงกันข้าม

1.2 ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของผู้สังเกต

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใส่ใจกับเหตุการณ์ที่เป็นตัวแบบประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้านด้วยกัน

1. ความสามารถในการรับรู้ รวมถึง การเห็น การได้ยิน การอ่าน การรู้รส กลิ่น และการสัมผัส ผู้สังเกตที่มีความสามารถในการรับรู้สูง จะใส่ใจตัวแบบได้มากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการรับรู้ต่ำ

2. ชุดการรับรู้ หมายถึง แนวการรับรู้ของบุคคลซึ่งสะสมมาจากประสบการณ์ในอดีต จะเป็นตัวแปรสำคัญว่า ผู้สังเกตจะใส่ใจแง่มุมใดในพฤติกรรมของผู้สังเกต และตีความสิ่งที่ได้เห็นได้ยีนอย่างไร

3. ความสามารถทางปัญญา ผู้สังเกตที่มีความสามารถทางปัญญาสูงมีโอกาสดังเกตุรายละเอียดของพฤติกรรมของตัวแบบได้มากกว่าผู้สังเกตที่มีความสามารถทางปัญญาต่ำ

4. ระดับการตื่นตัว บุคคลที่มีการตื่นตัวในระดับปานกลางจะมีโอกาสใส่ใจกับพฤติกรรมของตัวแบบมากกว่าบุคคลที่มีความตื่นตัวต่ำ เช่น อยู่ในสภาพที่ซึมเศร้า ง่วงนอน หรือมีความตื่นตัวสูง เช่น ประหม่า ตื่นเต้นมาก

5. ความชอบที่มีมาแล้ว ตัวแบบที่สอดคล้องกับความชอบของผู้สังเกตทำให้ผู้สังเกตใส่ใจตัวแบบมากกว่า

2. กระบวนการเก็บจำ (Retention Processes) เป็นกระบวนการที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ ถ้าหากผู้สังเกตสามารถเก็บจำพฤติกรรมของตัวแบบไว้ได้ ทั้งนี้เพราะผู้สังเกตไม่มีโอกาสทำตามพฤติกรรมตามตัวแบบในขณะที่สังเกตได้ กระบวนการเก็บจำมีปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ

2.1 ปัจจัยที่เป็นการเก็บจำ ประกอบด้วยปัจจัยย่อย 4 ปัจจัย คือ

1. การเก็บรหัสเป็นสัญลักษณ์มี 2 วิธี คือ การจำเป็นภาพ และการจำเป็นคำพูด ในการจำรูปแบบพฤติกรรมส่วนใหญ่จะจำเป็นภาพ เช่น ทำเดิน แต่พฤติกรรมบางอย่างก็ต้องอาศัยทั้งการจำเป็นภาพและจำเป็นคำพูดด้วย เช่น การหัดขับรถ

2. การจัดระบบทางปัญญา หมายถึง การเลือกรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบ การใช้วิธีเฉพาะตัวในการเก็บจำสิ่งที่ได้พบเห็น และการระลึกสิ่งที่จำออกมา บุคคลใดที่เห็นพฤติกรรมของตัวแบบแล้วเลือกรับรู้ลักษณะเด่นไปเก็บไว้ ก็มีโอกาสทำตามตัวแบบได้มากกว่าคนที่ไม่สามารถรับรู้ลักษณะเด่นของพฤติกรรมได้

3. การทบทวนทางปัญญา หมายถึง การนำแบบพฤติกรรมของตัวแบบมาทบทวนในใจ หากบุคคลได้มีการทบทวนทางปัญญา บุคคลก็มีโอกาสเก็บจำแบบแผนพฤติกรรมของตัวแบบไว้ได้มาก

4. การทบทวนการกระทำ หมายถึง การลงมือทบทวนแบบแผนการกระทำตามที่สังเกตตัวแบบมา บุคคลที่มีการทบทวนการกระทำมากก็มีโอกาสจะเก็บจำแบบแผนพฤติกรรมของตัวแบบไว้ได้มาก

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการสังเกต ประกอบด้วยปัจจัย 2 ปัจจัย คือ

1. ทักษะทางปัญญา หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะเก็บรหัสเป็นสัญลักษณ์ที่จะจดจำเป็นเวลานาน
2. โครงสร้างของปัญญา หมายถึง การจัดระบบทางปัญญาหลายๆระบบเข้าด้วยกันเป็นระบบใหญ่ที่สะดวกต่อการระลึกระบบใดระบบหนึ่งกลับมาใช้งาน

3. กระบวนการทำ (Production Processes) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตนำเอาการเก็บจำเป็นสัญลักษณ์มาแปลงเป็นการกระทำ กระบวนการกระทำมีปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ

3.1 ปัจจัยที่เป็นการกระทำ ประกอบด้วยปัจจัย 4 ปัจจัย คือ

1. การระลึกภาพจากปัญญา เป็นการระลึกภาพแบบแผน พฤติกรรมของตัวแบบที่ผู้สังเกตได้เก็บจำไว้ในปัญญาออกมา ถ้าบุคคลระลึกภาพจากปัญญาได้แม่นยำ บุคคลก็มีโอกาสทำพฤติกรรมตามแบบแผนของตนเองได้มากขึ้น

2. การสังเกตการณ์กระทำ เน้นที่ผู้สังเกตทำการสังเกตการณ์กระทำของตนเอง ซึ่งรวมการสังเกตความรู้สึกร่างกายต่างๆ ภายใน การฟัง การมองการกระทำของตนเอง

3. ข่าวสารป้อนกลับ หมายความว่ารวมทั้งข่าวสารย้อนกลับได้จากการสังเกตการณ์กระทำของตนเอง และข่าวสารย้อนกลับจากภายนอก

4. การเทียบเคียงการกระทำกับภาพในปัญญา เป็นการนำการสังเกตการกระทำที่ได้เป็นข่าวสารป้อนกลับมาเทียบเคียงกับการกระทำที่เป็นภาพไว้ในปัญญา หากมีส่วนใดผิดเพี้ยนอยู่ ผู้สังเกตก็สามารถปรับปรุงตนเองเพื่อให้ทำพฤติกรรมตามที่สังเกตได้

3.2 ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของผู้สังเกต ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ

1. ความสามารถทางกาย
2. ทักษะของพฤติกรรมย่อย

ซึ่งการที่ผู้สังเกตจะสังเกตการณ์กระทำของตัวแบบ แล้วนำไปปฏิบัติได้นั้น จะต้องมีความสามารถทางกาย ที่จะทำพฤติกรรมนั้นได้และจะต้องมีทักษะของพฤติกรรมย่อยที่ประกอบกันเป็นแบบแผนของพฤติกรรมนั้นด้วย

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างมากที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบออกมา ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบก็คือ ตัวจูงใจ (Incentives) ซึ่งหมายถึงสิ่งของ หรือปฏิกริยาของผู้อื่น หรือปฏิกริยาของบุคคลเองที่จูงใจให้บุคคลทำหรือไม่ทำพฤติกรรมหนึ่งๆ แบ่งตัวจูงใจออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ตัวจูงใจภายนอก หมายถึง สิ่งที่อยู่ภายนอกบุคคลที่จูงใจให้เขาทำ หรือไม่ทำพฤติกรรมจากตัวแบบที่เขาสังเกตมา ตัวจูงใจนี้อาจเป็นสิ่งที่จับต้องได้ เช่น รางวัลหรือสิ่งของ เป็นการกระตุ้นประสาทรับรู้ ทั้งที่น่าพอใจและไม่พอใจสำหรับบุคคล ปฏิกริยาจากผู้อื่น ทั้งทางบวกและทางลบ และความพอใจที่สามารถควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ ได้

2. ตัวจูงใจที่เห็นคนอื่นได้รับ (Vicarious Incentive) หมายถึง การที่บุคคล เห็นผู้อื่นได้รับการเสริมแรงการทำพฤติกรรมหนึ่งๆ ซึ่งมีผลจูงใจให้ผู้สังเกตทำหรือไม่พฤติกรรมนั้นได้

3. ตัวจูงใจของตนเอง เป็นสิ่งที่บุคคลให้กับตนเอง ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่จับต้องได้ หรือเป็นการประเมินตนเอง

ลักษณะของผู้สังเกตที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจูงใจ มี 3 ลักษณะ

1. การชอบตัวจูงใจต่างๆ มากกว่ากัน หมายถึง การที่บุคคลแต่ละคนมีความชอบตัวจูงใจ บางประเภทมากกว่าตัวจูงใจอีกบางประเภท

2. ความลำเอียงจากการเปรียบเทียบทางสังคม หมายถึง ความลำเอียงในการเปรียบเทียบพฤติกรรมของตัวแบบว่าเหมาะสมกับตัวเองหรือไม่ หากพฤติกรรมใดไม่เหมาะสมกับตน ก็จะจูงใจให้บุคคลไม่ทำตามตัวแบบ แต่หากพฤติกรรมใดเหมาะสมก็จะทำตามตัวแบบ

3. มาตรฐานภายใน หมายถึง มาตรฐานที่คนแต่ละคนมีอยู่ในใจของตนเอง ว่าพฤติกรรมเช่นไรของตัวแบบที่ตนจะทำตาม และพฤติกรรมเช่นไรที่ตนจะไม่ทำตาม

1.6 แนวคิดเรื่องความตาย (Death)

ความตาย (Death) มีที่มาจากคำกริยาในภาษาเยอรมัน ย้อนกลับไปถึงอินโด-ยูโรเปียนว่า dheu ซึ่งเหมือนกับคำว่า die ในภาษาอังกฤษ แปลตามตัวว่า “act or process of dying” ในพจนานุกรมอเมริกัน (American Heritage Dictionary) ให้ความหมายคำว่า Death ว่า คือ ภาวะการสิ้นสุดของชีวิตหรือของปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง (กฤตยา อาชวนิจกุล และวรชัย ทองไทย, 2549)

ความตายถูกมองแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม สำหรับบางวัฒนธรรมมองความตายเป็นความต่อเรื่องของชีวิตในรูปแบบที่แตกต่างไป บางคนอาจยอมรับว่าความตายเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นธรรมชาติของชีวิต เป็นขั้นสุดท้ายของความเจริญเติบโต สำหรับคนอื่น ๆ คิดว่า ความตายเป็นการสิ้นสุดทุกสิ่งทุกอย่าง และเป็นบางสิ่งบางอย่างที่น่ากลัว (Leming & Dickinson, 1985)

แนวคิดเรื่องความตายของมนุษย์จะพัฒนาไปตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล การได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับความตายตั้งแต่วัยเด็ก เช่น การได้เห็นกระบวนการตาย เห็นศพ

หรือการได้มีส่วนร่วมในพิธีบรรจุศพของบิดามารดา ปู่ย่า ตายาย หรือเพื่อนบ้าน การได้ฟังเหตุหรือได้เห็นความตายจากภาพยนตร์ ทีวี วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ไม่ว่าจะจะเป็นความตายจากธรรมชาติซึ่งเป็นเรื่องของความชราภาพ หรือความตายผิดธรรมชาติซึ่งมีสาเหตุจากการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ ทุพพลภาพ และอื่นๆ เหตุการณ์เหล่านี้จะช่วยให้เกิดการรับรู้และการเข้าใจถึงความหมายของความตาย ยอมรับเหตุผลของความตายที่เป็นจริงในรูปแบบง่าย ๆ ตรงไปตรงมา และช่วยสร้างความเชื่อเรื่องความตาย แนวคิดเกี่ยวกับความตายเป็นการสรุปความคิดของบุคคลแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มตามความสามารถของการรับรู้ ความคิด ความเข้าใจ และประสบการณ์เฉพาะของแต่ละคน ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของความตายไว้แตกต่างกัน ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 341) ได้ให้ความหมายความตายไว้ว่า ตาย หมายถึงสิ้นใจ สิ้นสภาพของการมีชีวิต เช่น สภาวะระทมมอดตาย เคลื่อนไหวไม่ได้

มานิตย์ เจริญสุวรรณ (2530) กล่าวถึงความตายโดยพิจารณาหลักสำคัญ 2 ประการ คือหัวใจหยุดเต้น และการหยุดหายใจ นั่นคือเมื่อกระบวนการและวิธีการทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้หยุดทำงานโดยสิ้นเชิง และร่างกายเสื่อมสลายไป การหยุดของระบบต่างๆ ของร่างกาย โดยที่ไม่สามารถกลับคืนสู่สภาพปกติได้อีก ซึ่งระบบที่สำคัญ คือ ระบบการไหลเวียนเลือดกับระบบการหายใจ ถ้าไม่มีอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างถือว่าตายแล้ว

Hart & Pilling (1960) มองความตายเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติซึ่งมนุษย์ได้จัดประสานเจ้ามาอยู่ในรูปพิธีกรรมอย่างประณีต

Habenstein & Lamers (1963) ไม่เชื่อว่าวิญญาณจะมีสภาพที่ไม่ตาย เชื่อว่าความตายเป็นการสิ้นสุดทุกสิ่งทุกอย่างที่ดีเท่านั้น

Middleton (1965) เชื่อว่าความตายเป็นการเริ่มต้นหรือทางผ่าน ซึ่งเกี่ยวข้องกับทั้งการมีชีวิตหรือความตาย

Uchendu (1965) เชื่อว่าความตายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการไปอยู่ร่วมกับบรรพบุรุษ

Williams (1965) กล่าวว่า ความตายเป็นสิ่งที่ถูกพิจารณาว่าเป็นหัวข้อที่ยากที่สุดในการอภิปราย การนึกคิดหรือการสำนึก ทุกคนกลัวตายเพราะมันเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ แต่มนุษย์ก็มองว่าความตายเป็นเหตุการณ์ที่น่ากลัว

Cohen (1967) เชื่อว่า ขณะที่สตรีมีครรภ์ให้กำเนิดสิ่งมีชีวิต ความตายก็เริ่มเกิดขึ้นด้วยความตายเป็นสิ่งไม่น่ายินดีแต่มันก็เกิดขึ้นเสมอ

Benet (1974) มองความตายว่าเป็นระบบของการพลัดพรากที่เป็นธรรมชาติ ไม่มีเหตุผล และไม่ยุติธรรม

Tonkinson (1987) มองความตายว่าเป็นประสบการณ์ที่เจ็บปวดสำหรับการพลัดพราก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความตายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกับการมีชีวิต เป็นเหตุการณ์ธรรมชาติ เป็นการกลับไปอยู่กับบรรพบุรุษ เป็นการสิ้นสุดทุกสิ่งทุกอย่าง จึงเป็นสิ่งที่น่ากลัว ทำให้เกิดการพลัดพรากและเจ็บปวด เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ ทำให้วิญญาณผ่านจากโลกหนึ่งไปอีกโลกหนึ่งและเรื่องความตายเป็นเรื่องยากที่จะอธิบายหรือพูดถึง การจะพูดถึงความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อหรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อความตาย ซึ่งได้จากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อความตายไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งเป็นไปในเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนาและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลนั่นเอง

1.6.1 ความตายในมุมมองจิตวิทยา

ความตายเป็นประเด็นศึกษาทางด้านจิตวิทยาที่มีการศึกษาอย่างกว้างขวาง ประเด็นที่สำคัญในงานศึกษาเกี่ยวข้องกับการอธิบายถึงสาเหตุ (Causes), ความสัมพันธ์ (Correlates), และสิ่งที่ตามมา (Consequences) จากอารมณ์ทางลบของมนุษย์ที่เกิดจากความตาย (เช่นความกลัว ความกระวนกระวายใจ หรือความเศร้าโศกเสียใจ) Kuble-Ross (1969) อธิบายไว้ว่า ความรู้สึกทางลบต่างๆ ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นจากการตายและการเสียชีวิต (ไม่ว่าจะกับตนเองหรือคนที่ตนเองรัก) เป็นความรู้สึกของการปฏิเสธความจริงที่เกิดขึ้น (Denial Characteristics)

Becker (1973) นักพฤติกรรมศาสตร์ ได้ศึกษา “ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความรู้สึกหวาดกลัว” (Terror-Management Theory) โดยพยายามศึกษาถึงการบริหารหัวใจเพื่อลดระดับของความหวาดกลัวที่เกิดขึ้นจากการตาย ตัวอย่างเช่น การเพิ่มความมั่นใจในตนเอง Greenbert และคณะ (1990 , 2000) พบว่า การพยายามอธิบายว่าการตายเป็นเพียงสังขารธรรมที่เกิดขึ้นกับชีวิตมนุษย์ และเป็นสิ่งที่ต้องยอมรับ จะทำให้บุคคลที่กำลังเผชิญกับความตายสามารถรักษาความกระวนกระวายใจได้ดีกว่าการพยายามบ่นเบี่ยงที่จะพูดถึงเรื่องความตาย เช่น การที่หมอเลือกที่จะบอกคนไข้ว่าคนไข้จะเสียชีวิตอย่างแน่นอนจากการเป็นโรคมะเร็ง และพยายามช่วยให้คนไข้ยอมรับความจริง จะส่งผลกระทบต่อจิตใจต่อคนไข้น้อยกว่าการพูดให้กำลังใจโดยไม่บอกความจริงและปล่อยให้คนไข้เผชิญกับความจริงในภายหลัง

โดยสรุป การศึกษาทางด้านจิตวิทยากับความตาย จะเน้นศึกษาถึงระดับการเปลี่ยนแปลงสภาพจิตใจซึ่งเป็นผลกระทบภายใน มากกว่าผลกระทบทางด้านอื่นๆ จากภายนอก ซึ่งนักจิตวิทยาเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพจิตใจจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งจะนำมาสู่การตัดสินใจต่างๆ ตามมา ดังนั้นเมื่อกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำ ความผิดได้ผ่านการเรียนรู้ในบทเรียนเรื่องความตาย น่าจะมีผลต่อแนวคิดนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทางด้านจิตใจ และสุดท้ายเป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การแข่งรถ กลายเป็น การขับซิ่งอย่างปลอดภัยได้ในที่สุด

1.6.2 ความตายตามปรัชญาตะวันตก

ปรัชญาตะวันตกตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้เพียรพยายามที่จะศึกษาและ อธิบายความหมายของความตาย เพื่อให้เกิดพลังในการต่อสู้ ในการดำรงชีวิตอยู่ กล่าวโดยสรุป แล้ว แนวทางในการศึกษาและอธิบายความหมายของความตายมีอยู่ 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ (สิริ จิตต์ บันเงิน, 2542)

ก. ความตายแบบจิตนิยม

ซึ่งอธิบายว่า จากองค์ประกอบของชีวิตคือ กายและจิต โดยมีวิญญาณ เท่านั้นทำหน้าที่เป็นตัวตนที่แท้จริงของมนุษย์ เพราะมีธรรมชาติที่ไม่ตาย อยู่เหนือการ เปลี่ยนแปลงทั้งปวงความหมายของชีวิตอยู่ที่การแสวงหาความจริงที่เป็นสัจธรรมเท่านั้น ความ ตายจึงมีจุดหมายเพื่อนำมนุษย์ไปสู่โลกหน้าที่สมบูรณ์ เปรียบเสมือนประตูปาฏิญาณไปสู่อีก สภาวะหนึ่ง นัยของความตายคือการลงโทษให้มนุษย์ผู้มีบาปให้สำนึกถึงความตาย ด้วยความหวัง ว่าเมื่อความตายเกิดกับตนแล้ว มนุษย์มีความหวังว่าตนจะได้พบสิ่งที่ประเสริฐปราศจากความ ทุกข์ ความผิดหวัง ความเจ็บปวด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า จิตนิยมเชื่อว่า ความตายแสดงให้เห็นว่าโลก แห่งปรากฏการณ์ (Appearance) ไม่มีแก่นสาร เพราะไม่พ้นไปจากความตาย ความตายจึงมี ความหมายเพื่อยืนยันความมีอยู่ของโลกหน้าและชีวิตอมตะ สามารถสรุปได้ 2 ข้อ ดังนี้

1) ความตายคือการที่วิญญาณหรือจิต (Soul หรือ Mind) ของมนุษย์ได้หลุด พ้นจากเครื่องพันธนาการ คือ ร่างกาย

2) ความตายคือการเปลี่ยนแปลงจากสภาวะหนึ่งไปสู่อีกสภาวะหนึ่งของจิต วิญญาณ

ข. ความตายแบบสสารนิยม

อธิบายได้ว่าจากองค์ประกอบชีวิตซึ่ง สสารนิยมเชื่อว่า มนุษย์มีสสารเป็น ส่วนประกอบสำคัญของร่างกายและวิญญาณ ซึ่งไม่แตกต่างไปจากวัตถุอื่น มีธรรมชาติที่

เคลื่อนไหวได้เพราะสมอง คุณค่าของมนุษย์อยู่ที่การใช้สมองมีความคิด ปัญญา ให้ประจักษ์ด้วยข้อเท็จจริง เมื่อเป็นเช่นนี้ ความหมายของความตายแบบสสารนิยมก็เป็นเพียงการสิ้นสุดการทำงานของร่างกายและอวัยวะ ชีวิตของมนุษย์สิ้นสุดเพียงเท่านี้ ความหมายของความตายจึงไม่มีความหมายในตัวเองเป็นเพียงปรากฏการณ์อย่างหนึ่งของธรรมชาติ

สสารนิยมเชื่อว่า โลกแห่งปรากฏการณ์ (Appearance) เท่านั้นที่จริง ความตายมีความหมายเพียงความว่างเปล่าจากการรับรู้ ขณะมีชีวิตอยู่มนุษย์จะต้องชะลอความตายให้ยาวนานมากที่สุด ซึ่งสามารถสรุปความหมายของความตายตามแบบสสารนิยมได้ 2 แบบคือ

- 1) ความตายคือการสิ้นสุดกระบวนการต่างๆ ของชีวิต
- 2) ไม่มีความหมายใดๆ ที่จะต้องวิเคราะห์หลังจากตายไปแล้ว

ดังนั้น การใช้ความตายมาเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจึงเป็นแนวคิดที่ขัดแย้งกับการตายแบบจิตนิยมที่เชื่อว่าความตายคือการได้หลุดพ้นจากพันธนาการของร่างกาย เนื่องจากการใช้ความตายมาเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นจะต้องสร้างภาพผ่านความน่ากลัวของความตาย ผ่านการเจ็บปวด การพลัดพราก การสูญเสีย แต่อย่างไรก็ตามการใช้ความตายมาเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้ได้สอดคล้องกับการมองความตายแบบสสารนิยม ที่เชื่อว่าขณะมีชีวิตอยู่ต้องชะลอความตายให้ยาวนานมากที่สุดนั่นเอง

1.6.3 ความตายทางสังคม ความเชื่อ และศาสนา

พุทธศาสนากำหนดสภาพความเป็นชีวิตของมนุษย์อยู่ที่ส่วนประกอบต่างๆ คือ ชันธ์ 5 หรือกายกับจิตประชุมเข้าด้วยกัน ทำงานประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แต่เมื่อใดชั่วขณะที่ชันธ์ 5 หรือกายกับจิตดับลง คือไม่สามารถดำรงสภาพดังกล่าวจุดนั้นเรียกว่า ความตาย ดังปรากฏคำอธิบายในพระไตรปิฎกว่า (จินต์จุฑา รอดพาล, 2549)

“ผู้ตายไม่ว่าเป็นมนุษย์หรือสัตว์ ทั้งกายและสังขาร คือลมหายใจเข้าออกก็ดับไป วิถีสังขารได้แก่ วิตก วิจาร์ คือความตรึกตรองก็ดับไป และจิตสังขาร คือสัญญาและเวทนา คือความกำหนดได้หมายรู้ก็ดับไป อายุก็สิ้นไป ไอยู่นคือไปที่เกิดแก่กรรมก็สงบ อินทรีย์ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ก็แตกทำลายไป” หรือ

“ความตาย คือการที่ชันธ์ 5 (รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ) แตกสลาย การทอดทิ้งร่างกาย หรือการที่ชีวิตสูญสิ้น” หรือ

“ความสิ้นไป ความเสื่อมไป ความแตก ความทำลาย ความไม่เที่ยง ความหายไปแห่งธรรมเหล่านั้นอันใดนี้เรียกว่า มรณะ” เป็นต้น

ชั้น 5 หรือเบญจชั้น หมายถึง กองแห่งรูปธรรมและนามธรรมห้าหมวดที่ประชุมกันเข้าเป็นชีวิต (พระธรรมปิฎก, 2546) ซึ่งประกอบด้วย

1. รูปชั้น กองรูป ส่วนที่เป็นร่างกาย พุติกรรม และคุณสมบัติต่างๆ ของส่วนที่เป็นร่างกาย ส่วนประกอบฝ่ายรูปธรรมทั้งหมด สิ่งที่เป็นร่างพร้อมทั้งคุณและอาการ
2. เวทนาชั้น กองเวทนา ส่วนที่เป็นการเสวยรสอารมณ์ ความรู้สึกสุข ทุกข์ หรือเฉยๆ
3. สัญญาชั้น กองสัญญา ส่วนที่เป็นความกำหนดหมายให้จำอารมณ์นั้นๆ ได้ ความกำหนดให้หมายรู้ในอารมณ์ 6 เช่นว่า ขาว เขียว ดำ แดง เป็นต้น
4. สังขารชั้น กองสังขาร ส่วนที่เป็นความปรุงแต่ง สภาพที่ปรุงแต่งจิตให้ดีหรือชั่วหรือเป็นกลางๆ คุณสมบัติต่างๆ ของจิตมีเจตนาเป็นตัวนำที่ปรุงแต่งคุณภาพของจิตให้เป็นกุศล อกุศล อัปยากฤต
5. วิญญาณชั้น กองวิญญาณ ส่วนที่เป็นความรู้แจ้งอารมณ์ ความรู้ อารมณ์ทางอายตนะทั้ง 6 มีการเห็น การได้ยิน เป็นต้น ได้แก่ วิญญาณ 6

ชั้น 5 นี้ย่อกลงมาเป็น 2 คือ นามและรูป รูปชั้นจัดเป็นรูป 4 ชั้นนอกจากเป็นนามอีกอย่างหนึ่งจัดเข้าไปในปรมาตมธรรม 4 วิญญาณชั้นเป็นจิต เวทนาชั้น สัญญาชั้น และสังขารชั้นเป็นเจตสิก ส่วนนิพพานเป็นชั้นวินิมุต คือ พ้นจากชั้น 5

พระมหาสิงห์ทน คำขาว (2542) กล่าวว่า ตามทัศนะแห่งพุทธศาสนาถือว่า ความตายไม่ใช่สิ่งที่เราจะหลีกเลี่ยง เป็นกุญแจเปิดความลึกซึ้งของชีวิต ความตายเป็นกระบวนการหนึ่งของชีวิต และท่านกล่าวถึงชีวิตไว้ว่า การเกิดของสิ่งมีชีวิตเกิดขึ้นจากการรวมกันของนามและรูปที่เรียกว่าชั้น 5 คนเราเกิดมาก็เพราะชั้น 5 รวมกัน ได้แก่ รูปชั้นส่วนที่เป็นร่างกาย เวทนาชั้นส่วนที่เป็นความรู้สึก สัญญาชั้นส่วนที่ทำหน้าที่กำหนดได้หมายรู้ สังขารชั้นส่วนที่ปรุงแต่งจิตใจ และวิญญาณชั้นส่วนที่รู้แจ้งอารมณ์ ชั้น 5 ประกอบขึ้นเป็นสัตว์ เป็นบุคคลที่มีรูปร่างลักษณะต่างๆ ตามกฎแห่งเหตุผล ในส่วนของความตายพระมหาสิงห์ทน คำขาว กล่าวว่า ตามมติของพุทธโฆษาจารย์ที่ให้ไว้ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค หมายถึง การเข้าไปตัดอินทรีย์คือ ชีวิต ได้แก่ การสิ้นชีวิตของสัตว์โลกในภพหนึ่งๆ โดยปกติการสิ้นชีวิตซึ่งกำหนดเอาชาติหนึ่งซึ่งสมมติกันว่าเป็นคน สัตว์ อตตะ (Soul) เป็นต้น แต่ตามหลักอภิธรรมความตายเกิดขึ้นแก่สังขารคือ สิ่งที่เกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัยทั้งนามและรูปซ้ำแล้วซ้ำเล่า ดังนั้นความตายจึงเกิดได้ทุกขณะ

ในทัศนะของพระพุทธศาสนาสาเหตุของความตายสามารถพิจารณาได้หลายระดับ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณา ความตายพุทธศาสนามีหลักธรรมที่อธิบายว่า เหตุใดมนุษย์ต้อง

มีสภาพเป็นสิ่งที่ต้องตายอยู่ 2 หมวด คือ หลักธรรมที่เรียกว่า ไตรลักษณ์ และหลักธรรมที่ปรากฏอยู่ในเรื่องสังสารวัฏ โดยพิจารณาตามลำดับ ดังนี้

1. ไตรลักษณ์ พุทธศาสนาจำแนกธรรมหรือสิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่ทรงตัวอยู่ ออกเป็น 2 อย่าง คือ

1) สังขตธรรม หมายถึง ธรรมที่ถูกปรุงแต่ง ได้แก่ ธรรมที่มีปัจจัย สภาวะที่เกิดจากปัจจัยแต่ขึ้น สภาวะที่ปัจจัยทั้งหลายมารวมกันแต่สรุคขึ้น สิ่งที่ปัจจัยประกอบเข้าหรือสิ่งที่ปรากฏและเป็นไปตามเงื่อนไขของปัจจัย เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สังขาร หมายถึง สภาวะทุกอย่างทั้งทางวัตถุและจิตใจ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม ทั้งที่เป็นโลกียะ และ โลกุตตระ ทั้งที่ดีที่ชั่ว และที่เป็นกลางๆ ทั้งหมดเว้นแต่นิพพาน

2) อสังขตธรรม หมายถึง ธรรมที่ไม่ถูกปรุงแต่ง ได้แก่ ธรรมที่ไม่มีปัจจัย หรือสภาวะที่ไม่เกิดปัจจัยปรุงแต่ง ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของปัจจัย เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วิสังขาร ซึ่งแปลได้ว่า ปลอดสังขาร หรือสภาวะที่ไม่มีปัจจัยปรุงแต่ง หมายถึง นิพพาน

พุทธศาสนาเห็นว่าทุกสิ่งที่มีสภาพเป็นสังขตธรรมหรือสังขารธรรม ย่อมตกอยู่ภายใต้กฎธรรมชาติที่เรียกว่า ไตรลักษณ์ ซึ่งแปลว่าลักษณะ 3 ประการ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า สามัญญลักษณะ แปลว่า ลักษณะของสิ่งทั้งหลาย 3 ประการ คือ

1) อนิจจตา คือ ความไม่เที่ยง ความไม่คงที่ ความเปลี่ยนแปลง ความไม่ยั่งยืน ภาวะที่เกิดขึ้นแล้วเสื่อมและสลายไป

2) ทุกขตา คือ ความเป็นทุกข์ ความคงทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ ภาวะที่ไม่สมบูรณ์มีความบกพร่องหรือขัดแย้งอยู่ในตัว

3) อนัตตตา คือ ความไม่มีตัวตน ความไม่มีตัวตนที่แท้จริง ความตายหากพิจารณาในกรอบของไตรลักษณ์ก็คือ รูปแบบหนึ่งของอนิจจา และทุกขตาหรือความไม่เที่ยง ความคงทนของสภาพชีวิตอยู่อย่างเดิมไม่ได้หากแต่ต้องแตกสลายหรือตายไปเป็นธรรมดา ในแง่หนึ่งหากพิจารณาให้ละเอียดลงตามหลักปรมัตถ์ ความเป็นอนิจจตา และทุกขตาหรือความไม่เที่ยง ความเปลี่ยนแปลงตลอดจนความตายย่อมเกิดขึ้นกับมนุษย์หรือนามรูปนี้อยู่ทุกขณะตลอดเวลา

2. สังสารวัฏ พุทธศาสนาชี้ให้เห็นว่าความจริงว่า แท้จริงแล้วมนุษย์หรือตัวเรา เป็นผลของการหมุนเวียน สัตว์ทั้งหลายทุกรูปนามต่างต้องท่องเที่ยววนเวียน เกิด แก่ เจ็บ ตาย อยู่ในภพภูมิต่างๆ อย่างไม่มีวันสิ้นสุด สภาพเช่นนี้ เรียกว่า สังสารวัฏ

สังสารวัฏ หมายถึง สภาพเวียนเกิด เวียนตาย อยู่ในโลกหรือวงจรแห่งทุกข์ อีกนัยหนึ่งสังสารวัฏ คือ วัฏวนหรือภาวะที่ต่อเนื่องกัน เป็นเหตุเป็นปัจจัยของกันและกันเป็นวงกลม ซึ่งเป็นเหตุให้สัตว์ทั้งหลายต้องท่องเที่ยวหรือเวียนว่ายตายเกิด สังสารวัฏประกอบด้วยองค์ 3 คือ กิเลส กรรม และวิบาก ตามหลักพุทธศาสนาชีวิตไม่สิ้นสุดเมื่อบุคคลตาย เพราะตราบเท่าที่บุคคลยังมีกิเลสและกรรมอยู่ ชีวิตใหม่หรือชาติหน้าจะต้องมีอยู่ด้วย นั่นคือความตายในชีวิตปัจจุบันจะนำไปสู่การเกิดใหม่ ซึ่งจะนำไปสู่การตายอีก วนเวียนเช่นนี้เรื่อยไปจนกว่าบุคคลจะรู้แจ้งความจริง อยู่เหนือกฎแห่งกรรมได้ จึงจะหยุดและสิ้นสุดการเกิด แก่ เจ็บ และตาย

ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค พระพุทธโฆษาจารย์จำแนกความตายออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้ (มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2510)

1. ความขาดแห่งชีวิตินทรีย์ที่เนื่องอยู่ในภพอันหนึ่งชื่อว่า มรณะ
2. สมุจเฉทมรณะ คือ ความสิ้นไปอย่างเด็ดขาดแห่งวิญญูทุกข์ของพระอรหันต์ทั้งหลาย
3. ขณิกมรณะ คือ ความดับในขณะแห่งสังขารทั้งหลาย
4. สมมติมรณะ คือ ความตายโดยสมมติของชาวโลก เป็นคำที่ใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวัน เช่น ต้นไม้ตาย รถตาย นาฬิกาตาย เป็นต้น

ความตายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทุกชนิด แต่ระยะเวลาและลักษณะความตายของมนุษย์แตกต่างกัน พระเทพวิสุทธิกวี (พิจิตร วิฑิตวิณโณ) (2542) กล่าวถึงการตายของมนุษย์มี 2 ลักษณะได้แก่

1. กาลมรณะ หมายถึง การตายเมื่อถึงกาลเวลามี 3 ประการคือ ตายเพราะสิ้นบุญ ตายเพราะสิ้นอายุขัย และตายเพราะสิ้นทั้งสองอย่าง
2. อกาลมรณะ หมายถึง การตายเมื่อยังไม่ถึงกาลเวลา คือ ทั้งบุญก็ยังไม่หมด แต่กรรมมาบันดาลให้ต้องตายเมื่อถึงเวลาที่ยังไม่ควรตาย เช่น ตายด้วยโรคกรรม ตายด้วยอุบัติเหตุ เป็นต้น

พุทธศาสนาจำแนกสาเหตุของความตาย หรือที่เรียกในภาษาบาลีว่า มรณูปัตติ แปลว่า การเกิดขึ้นแห่งความตาย ไว้ 4 ประการ คือ (มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2520)

1. อายุขยมรณะ ตายเพราะสิ้นอายุ หมายความว่า สัตว์ทั้งหลายต้องตายโดยสิ้นอายุเพราะสัตว์ทุกชนิดย่อมจะมีชีวิตอยู่ภายในขอบเขตของอายุขัย สัตว์ทั้งหลายมีอายุมากบ้างน้อยบ้าง ดังนั้น เมื่อผ่านพ้นวัยเด็ก วัยหนุ่มสาว และวัยกลางคนไปแล้ว วัยต่อไปคือวัยชรา จากแรกเริ่มชราน้อยไปหาชรามากที่สุด ทำยที่สุดก็สิ้นอายุลงเรียกว่า ตายเพราะสิ้นอายุ

2. กัมมัททฆยมรณะ ตายเพราะสิ้นกรรม หมายถึงว่า การที่สัตว์ทั้งหลาย เกิดขึ้นมาและเป็นไปต่างๆ นานานั้น อาศัยกำลังของกรรมหล่อเลี้ยงหรือสนับสนุนไว้ หากหมดกำลังของกรรมเมื่อใด ผู้นั้นก็จะถึงแก่ความตาย

3. อุภยัททฆยมรณะ ตายเพราะสิ้นอายุและสิ้นกรรม หมายความว่า บุคคลถึงแก่ความตายด้วยสาเหตุทั้งสอง คือ สิ้นอายุ แก่เฒ่า อายุมาก ร่างกายก็หมดกำลัง ทั้งกรรมที่สนับสนุนให้คงชีวิตอยู่ก็หมดลงด้วย

4. อุปัจเจทกมรณะ ตายเพราะอุบัติเหตุ หมายถึง ความตายของผู้มีอายุ ยังมีครบกำหนด หรือยังมีถึงอายุขัยและยังไม่สิ้นกรรมแต่ผู้นั้นก็มาเสียชีวิตลงก่อน อาจจะได้ด้วยอุบัติเหตุต่างๆ แต่กระนั้นการตายในลักษณะนี้ก็อาศัยกรรมแต่อดีตเป็นแรงส่งให้เกิดขึ้นได้เช่นกัน

สำหรับการตายทั้ง 4 ประการนี้ มีการเปรียบเทียบไว้กับดวงประทีปที่ใช้น้ำมัน กล่าวคือ ชีวิตทั้งหลายเปรียบเหมือนประทีปหรือโคมไฟที่อาศัยน้ำมัน ธรรมดาโคมไฟที่อาศัยน้ำมันนั้นไฟก็จะดับได้ด้วยสาเหตุ 4 ประการ ได้แก่

1. เพราะเหตุน้ำมันหมด เมื่อโคมไฟหมดน้ำมันไฟก็จะดับ ข้อนี้หมายความว่า ชีวิตทั้งหลายจะถึงแก่ความตายเมื่อสิ้นอายุ

2. เพราะเหตุที่ไฟไหม้หมด เมื่อโคมไฟหมดไฟไฟก็จะดับ หมายถึงชีวิตทั้งหลายเมื่อสิ้นกำลังของกรรมที่จะสนับสนุนให้มีชีวิตคงอยู่แล้ว ก็จะถึงแก่ความตาย

3. เพราะเหตุที่หมดทั้งน้ำมันและหมดไฟ เมื่อโคมไฟหมดทั้งน้ำมันและไฟ หมายความว่า ชีวิตทั้งหลายต้องดับสลายไปเพราะหมดอายุและกำลังของกรรมที่จะให้คงอยู่

4. เพราะเหตุที่มีอุบัติเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ลมพัดไฟดับ หรือมีอะไรที่มาทับทำให้ไฟดับ เมื่อโคมไฟถูกลมพัดดับ หมายความว่า ในกรณีที่ยังไม่สิ้นอายุและยังไม่สิ้นกรรมแต่ต้องตายด้วยอุบัติเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง

ความตายหรือจุดขณะขั้น 5 หรือกายกับจิตไม่สามารถประชุมกันได้อีกต่อไปเป็นเวลาที่สั้นหรือเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเพียงแค่ขณะจิตเดียว แต่ก่อนที่จะเกิดขณะแห่งความตายดังกล่าว ปรากฏการณ์ของภาวะใกล้ตายย่อมเกิดขึ้นเสมอในช่วงเวลาที่มนุษย์จะตายลงจริงๆ หรือที่เรียกว่า “มรณาสันนกาล” จะมีอารมณ์เกิดขึ้น โดยมากเป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นทางจิต ทั้งนี้เพราะขณะก่อนดับจิตนั้นประสาทสัมผัสไม่ว่า ตา หู จมูก ลิ้น หรือกาย ต่างก็อ่อนกำลังหรือหมดความรู้สึกลง คงเหลือแต่จิตที่ยังคงทำงานในระดับภวังค์ (คือจิตในขณะทำงานอยู่โดยไม่มีความรู้สึกตัว) จิตจะจับอารมณ์ที่เป็นอดีตส่วนใหญ่ เพราะไม่อาจรับรู้สิ่งที่เป็นปัจจุบันได้และอารมณ์ของจิตที่เกิดขึ้นขณะใกล้ตาย จะมีจิตวิธีเรียกว่า “มรณาสันนวิถิ” คือวิถีจิตใกล้ดับจิตหรือ

ใกล้ตาย จะรับอารมณ์ครั้งสุดท้ายอันเป็นบุญหรือบาปของบุคคลที่ใกล้จะตาย ซึ่งได้แก่ กรรม กรรมนิमित และคตินิमित บุคคลผู้จะถึงแก่ความตายจะต้องผ่านเขตมรณาสันนกาลและมรณาสันน วิถี แล้วหลังจากนั้นจึงจะจุติตายไปจากภพชาติ ในคัมภีร์อภิธรรมมัตถสังคหะและอภิธรรมมัตถวิภาวินี ฎีกา (มหามงกุฎราชวิทยาลัย, 2520) กล่าวถึงอารมณ์ทั้ง 3 ประการ ดังนี้

1. กรรม หมายถึง กรรมหรือการกระทำที่บุคคลผู้กำลังจะตายนั้นได้ กระทำไว้ในชีวิตที่ผ่านมา จะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วก็ได้ แล้วแต่กรรมที่เคยทำมาชนิดไหนมีกำลัง มากจะทำหน้าที่เป็นชนกกรรม กรรมที่บุคคลนึกถึงก่อนที่จะดับจิตบางที่เรียกว่า อาสันนกรรม แปลว่า กรรมใกล้ดับจิต กรรมชนิดนี้จะส่งผลแก่ผู้กำลังจะตายก่อนกรรมอื่นๆ ทั้งหมด การนึกถึง กรรมที่เคยทำไว้ตอนกำลังจะดับจิตนี้ เป็นนิमितประการแรกที่จะเข้ามาเป็นอารมณ์จิตของบุคคลที่ กำลังจะตาย ตามปกติหารให้ผลของกรรมจะเป็นไปตามลำดับของความหนักเบาของกรรม ถ้ามีครุ กรรมหรือกรรมหนักอยู่ก็จะให้ผลก่อนกรรมอื่นๆ ทั้งหมด หากไม่เคยทำครุกรรมไว้ ลหุกรรมหรือ อาจิณณกรรมอันได้แก่กรรมที่ทำไว้มากจะเข้าให้ผลก่อนกรรมอื่นๆ ดังนั้นถ้ามีครุกรรมอยู่ก็จะมา เป็นชนกกรรมหรืออาสันนกรรมของบุคคลที่กำลังจะดับจิต โอกาสที่เข้ากรรมซึ่งเขาทำใหม่ตอน ใกล้ดับจิตจะให้ผลนำไปเกิดหลังจากตายแล้วนี้มีไม่มากนัก

2. กรรมนิमित อารมณ์ประการที่สองที่จะปรากฏแก่จิตของบุคคลที่กำลัง จะตาย ได้แก่ กรรมนิमित คำว่ากรรมนิमितในที่นี้หมายถึง อุปกรณ์ที่ใช้กระทำกรรม การนึกถึง อุปกรณ์ที่ใช้กระทำกรรมนี้เป็นไปอัตโนมัติ คือเมื่อนึกถึงกรรมก็ย่อมนึกถึงเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ ใช้กระทำพร้อมๆ กันไป เช่น การนึกถึงกรรมคือการฆ่าสัตว์ก็ต้องนึกถึงสิ่งที่ใช้ฆ่าพร้อมๆ กันไปด้วย เช่น ปืน มีด แห เบ็ด เป็นต้น ถ้าเป็นการกุศล เช่น การใส่บาตรพระ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกรรม เช่นนั้น ก็ได้แก่ ข้าวปลาอาหารที่ใช้ใส่บาตร อุปกรณ์ที่ใช้กระทำกรรมโดยมากจะปรากฏแก่จิต พร้อมๆ กับที่เขานึกถึงกรรม

3. คตินิमित คือ สัญลักษณ์หรือมิติต่างๆ ที่บ่งบอกถึงคติภพหน้าของผู้ กำลังจะตายจะต้องไปเกิดหลังจากที่ได้ดับจิตตายไปจากโลกนี้แล้ว ในโลกที่ปนี้ (พระธรรมธีรราช มหามุนี, 2535) แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1) เกิดในภพนรก เมื่อจุติจิตดับนั้นย่อมจะเห็นเปลวไฟร้อนระอุมาก หรืออาจเห็นภูตผีปีศาจรูปร่างน่าเกลียดน่ากลัวเป็นอันมาก หรือเห็นภาพปีศาจมาหลอกหลอนจุด กระชากลากตัวไป หรือสัตว์นรกมาจิกเนื้อหนัง มีความตกใจมาเมื่อเห็นภาพนั้น ผู้ใกล้ตายจะร้อง เอะอะโวยวายขอความช่วยเหลือ จะเห็นได้ชัดว่าใบหน้าของผู้กำลังจะตายมีลักษณะซีดเผือด

เจ็บปวดทรมาน หน้าตาบูดเบี้ยว ลืมตาโพล่ง ดังนั้นบุคคลผู้ตายจะต้องไปเกิดในโลกนรกหรือหุดิ
แน่นอน

2) เกิดในภพเปรต ถ้าผู้ตายจะไปเกิดเป็นเปรตต่อสุรกาย ย่อมเห็นคติ
นิमितเป็นหุบเขาหรือถ้ำอันมืดมิดอึดอัดมองไม่เห็นอะไร มีความหิวอาหารและกระหายน้ำเป็นกำลัง
บางครั้งอาจเห็นภาพที่มีน้ำเลือดน้ำหนองเหม็นเน่าน่ารังเกียจ ดังนี้ชี้ให้เห็นว่าบุคคลผู้นั้นจะไปเกิด
แดนเปรตนรก ก่อนจะตายบุคคลผู้นั้นมักจะขอน้ำเพราะหิวกระหายจนหอบแห้งผาก กระสับกระส่า
ทูลนทูลยเห็นได้ชัดเจน ดังนี้เป็นต้น

3) เกิดในภพเดรัจฉาน บุคคลที่จะไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน ย่อมมีคติ
นิमितเป็นทุ่งหญ้า ป่าไม้ เขิงเขา ชายป่าภูเขา แม่น้ำ บางทีก็เห็นเป็นรูปสัตว์ต่างๆ เช่น ช้าง ม้า วัว นก
 ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น จะมาปรากฏให้เห็นชัดทางมโนทวาร ดังนี้เป็นนิमितบ่งชี้ให้รู้ว่าบุคคลผู้นั้นจะ
ไปบังเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน

4) เกิดในภพมนุษย์ บุคคลผู้ตายจะกลับมาเป็นมนุษย์อีกนี้ ย่อมเห็น
นิमितในขณะที่จะดับจิตเป็นก้อนเนื้อ คือ เห็นเป็นก้อนเล็กๆ อยู่ในครรภ์มารดา หรือเห็นครรภ์
มารดาในชาติที่จะไปเกิดใหม่นี้ ก็เป็นนิमितชี้ให้รู้ว่าจะต้องกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก

5) เกิดในภพสวรรค์ บุคคลจะตายย่อมเห็นภาพเป็นนิमितที่เป็นภาพที่
สวยงามวิจิตรพิสดาร ซึ่งไม่มีให้เห็นในโลกมนุษย์ อาจจะเป็นประสาทราชวัง เทวดา นางฟ้า
นางสวรรค์ เครื่องตกแต่งสถานที่อยู่อาศัยก็วิเศษสวยงามไปทั้งสิ้น ขณะบุคคลผู้จะตายนั้นหลับตา
สนิทลงมักจะยิ้มปรากฏบนใบหน้า แสดงว่าได้คตินิमितที่จะไปเกิดในสวรรค์

ความตายตามความเข้าใจของคนทั่วไปมักจะหมายถึงความสิ้นสุดของชีวิต
โดยพิจารณาการหยุดการทำงานของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย แต่มุมมองของพระพุทธศาสนา
ความตายมีความหมายกว้างขวางกว่าความเข้าใจของคนทั่วไปอย่างมาก หากพิจารณาธรรมหรือ
คำสอนของความจริงที่เป็นจริงโดยไม่ขึ้นต่อหรือไม่ถูกจำกัดด้วยมิติของเวลา (อกาลิโก) กรณีความ
ตายก็เช่นกัน โดยทั่วไปคำว่าตายมักจะถูกบัญญัติขึ้นมาเพื่อใช้เรียกสภาพหรืออาการที่แสดงถึง
ความสิ้นสุดหรือดับลงของสิ่งต่างๆ เมื่อกล่าวเฉพาะมนุษย์เมื่อใดที่ชีวิตของบุคคลได้สิ้นสุดลง คน
ทั่วไปก็เรียกว่า บุคคลนั้นถึงแก่ความตาย ตามทัศนะของพระพุทธศาสนาแม้ถือว่าการที่ชีวิตของ
บุคคลสิ้นสุดลง เรียกว่า “ความตาย” โดยพุทธศาสนาเรียกความตายในลักษณะนี้ว่า ความขาด
แห่งชีวิตินทรีย์ หรือความสิ้นจากภพชาติ (จินต์จุทา รอดพาล, 2549)

อย่างไรก็ตามแม้ความตายเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
อย่างแน่นอน แต่หากมนุษย์รู้และเข้าใจความหมายที่แท้จริงความตายก็ไม่ใช่ว่าที่น่ากลัวเพราะ

ความตายเป็นเพียงปรากฏการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติของชีวิต ความตายตามความหมายของ พุทธศาสนาเป็นเพียงแต่การแตกดับในครั้งหนึ่งๆ ของขันธ์ 5 และเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงชีวิต ช่วงหนึ่งของกระแสชีวิตที่หมุนเวียนอยู่ในสังสารวัฏ การตายแล้วเกิดจะยังคงดำเนินต่อไปตราบเท่าที่เหตุปัจจัยคือ กิเลสยังไม่ถูกทำลาย เมื่อใดหากมนุษย์สามารถกำจัดกิเลสอันเป็นเหตุปัจจัยของการเวียนว่ายในสังสารวัฏได้ เมื่อนั้นการเวียนว่ายตายเกิดจะสิ้นสุดลง การที่ความตายเป็น ปัญหาหรือกลายเป็นสิ่งที่สร้างความทุกข์ให้แก่มนุษย์ ก็เพราะความไม่รู้ไม่เข้าใจความจริงของชีวิต ตลอดจนกระบวนการของชีวิต ในอีกแง่มุมหนึ่งของพุทธศาสนาได้ใช้ประโยชน์จากความตาย โดยวิธีที่เรียกว่า มรณสติ กล่าวคือ พุทธศาสนาถือว่าการเจริญมรณสติ หรือการมีสติระลึกถึงความตายอยู่เสมอเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิต มรณสติช่วยให้มนุษย์สามารถเผชิญกับความตายได้อย่างมีสติและสงบ

1.6.4 ความตายและความหมายทางคริสต์ศาสนา

ความตายดูเหมือนว่าเป็นปรากฏการณ์ที่ทุกคนรู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี แต่ละคนก็เคยมีประสบการณ์ในการไปร่วมงานพิธีฝังศพหรือเผาศพญาติสนิทมิตรสหาย ชาวคริสต์เชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกและสรรพสิ่งทั้งมวลรวมทั้งชีวิตของคนเราด้วย ดังนั้นโลกและสรรพสิ่ง ตลอดจนชีวิตของมนุษย์จึงเป็นของประทานจากพระเจ้า ตามแนวความเชื่อของชาวคริสต์ที่มีต่อความตายได้แก่ (วรรณ ตรีวรกุล, 2549)

ความหมายประการแรกของความตายที่ชาวคริสต์คุ้นเคยที่สุดคือ ความตายในฐานะที่เป็นการแยกออกจากกันของวิญญาณและกาย ชาวคริสต์สั่งสอนลูกหลานในความหมายนี้ตั้งแต่ยังเด็ก เวลาที่เด็กๆ เรียนคำสอน (Catechism) จะสอนเรื่องความตายในความหมายนี้ให้แก่เด็กๆ เสมอ ในพันธสัญญาเดิม (The old testament) มีบันทึกความตายในแง่ นี้ไว้ว่า “ผู้ใดจะกลับไปสู่โลกที่มันมา ส่วนจิตวิญญาณจะกลับไปสู่พระเจ้าผู้ทรงประทานให้มา “นอกจากนี้ยังมีบันทึกไว้อีกหลายแห่งในพันธสัญญาใหม่ ที่น่าแปลกใจคือความตายโดยนัยนี้ของ ชาวยิวและชาวคริสต์ตรงกันกับความคิดของชาวกรีก ในเฟโด (Phaedo) เพลโตกล่าวผ่านปากของโสกราตีสว่า “ความตายไม่ใช่เป็นการแยกออกจากกันของวิญญาณและกายดอกหรือ และการถึงแก่ ความตายก็คือการที่วิญญาณแยกออกจากกายอย่างเด็ดขาด เมื่อวิญญาณดำรงอยู่ในตนเองและเป็นอิสระจากร่างกายและร่างกายเป็นอิสระจากวิญญาณ ที่ไม่ใช่ความตายดอกหรือ”

ความหมายประการที่สองของความตายที่ชาวคริสต์รู้จักและเข้าใจกันเป็นอย่างดี คือ ความตายในฐานะที่เป็นการสิ้นสุดของการดำรงชีวิตในโลกนี้ ชาวคริสต์ทั้งหมดต่างเชื่อว่าแรกเริ่มที่พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมา นั้นพระองค์ทรงโปรดประทานให้เข้ามามีสถานะพิเศษใน

สวนเอเดนหรือสวนสวรรค์ กล่าวคือไม่รู้จักเจ็บปวดและไม่ตาย แต่มนุษย์คู่แรกทำบาปผิดก็เลยสูญเสียสถานะดังกล่าว พระเจ้าตรัสแกอดัมว่า “เพราะเจ้ามาจากดิน เจ้าก็จะกลับคืนสู่ดิน” และผลจากบาปดังกล่าวยังตกทอดมาถึงรุ่นลูกหลานทุกคน ถ้าหากเปรียบเทียบชีวิตในโลกนี้เป็นการเดินทาง ความตายเปรียบเสมือนการสิ้นสุดของการเดินทาง ดังนั้นความตายจึงไม่ใช่สิ่งน่ากลัวสำหรับคนดีแต่อย่างใด แต่สำหรับคนชั่วแล้วความตายจะเป็นสิ่งที่น่ากลัวที่สุดเพราะพวกเขาจะถูกพระเจ้าตัดสินลงโทษ ชาวเวทุนิยม อเทวนิยม และคนที่ไม่เชื่อในเรื่องโลกหน้าโลกหลังดูเหมือนว่าจะยอมรับนิยามนี้ แต่พวกเขาไม่เชื่อในเรื่องนรกสวรรค์และไม่เชื่อในชีวิตนิรันดร เพราะฉะนั้นความตายสำหรับพวกเขาแล้วจึงดูเหมือนเป็นสิ่งที่น่ากลัวสำหรับทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนดีหรือคนชั่วก็ตาม เพราะเมื่อความตายมาถึงใครคนใดคนหนึ่งก็ย่อมหมายความว่าหมดโอกาสที่จะทำดีทำชั่ว หมดโอกาสที่จะแก้ตัวหรือกลับใจ หมดโอกาสที่จะได้รับทุกข์รับสุข หมดโอกาสที่จะสร้างเนื้อสร้างตัวหรือพัฒนาตนเอง ฯลฯ ความน่ากลัวของความตายสำหรับคนเหล่านี้ไม่ได้อยู่ที่กลัวการตัดสินลงโทษในโลกหน้า แต่กลัวการหมดสิ้นโอกาสอย่างถาวรในโลกนี้ต่างหาก

ความตายโดยนัยที่สามที่ชาวคริสต์ยึดถือคือ ความตายในฐานะเป็นรหัสธรรมล้ำลึก(mystery) ความลึกกลับของความตายอาจพิจารณาได้หลายแง่ ประการแรกความตลึกลับในแง่ที่ว่า “ยิ่งสาวยิ่งลึก” แบบหาที่สิ้นสุดไม่ได้เหมือนโยนลูกดิ่งลงไปในมหาสมุทรที่ลึกลับและกว้างไพศาล ประการที่สองความตายความรู้เกี่ยวกับความตายเป็นสิ่งที่มาจากการสังเกตภายนอกแต่เพียงเท่านั้น ไม่มีใครเคยประสบกับความตายโดยตรงและอธิบายให้คนอื่นฟังเกี่ยวกับธรรมชาติและความหมายของประสบการณ์ดังกล่าว เพราะฉะนั้นจึงไม่แปลกที่มีคนพูดถึงหรือนิยามความตายไปต่างๆ นานา ประการที่สามเป็นการยากที่จะแสวงหาคำตอบที่น่าพึงพอใจในทางปรัชญาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ห้ในทัศนเรื่องความตาย ความลึกกลับของความตายพิจารณาได้สองแง่คือ แง่บวกและแง่ลบ ความตายถูกมองในแง่ลบเพราะเป็นผลมาจากบาป อดัมและเอวาได้ทำบาปผลได้คือความตาย ความตายจึงเป็นสิ่งที่น่าเกลียดน่ากลัวไม่พึงปรารถนา ในอีกด้านหนึ่งของความตายถูกมองในแง่บวกถูกมองว่าเป็นวิถีหรือประตูสู่นิรันดร ความตายในแง่นี้ไม่ใช่จุดจบแต่เป็นจุดเริ่มต้นหรือเป็นทางผ่านไปสู่ชีวิตใหม่ที่ไมเจ็บปวดและทรมานและไม่รู้จักตายอีกต่อไป ความตายโดยนัยที่สามนี้จึงเป็นเงื่อนไขจำเป็นที่คนดีใช้เป็นทางผ่านไปสู่ชีวิตใหม่ในอาณาจักรของพระเจ้า

ชาวคริสต์ถือว่าคนเราควรเตรียมพร้อมไว้เสมอสำหรับความตาย แต่ไม่มีสิทธิ์เรียกหาความตายโดยการฆ่าตัวตายหรือขอร้องให้คนอื่นฆ่าเพื่อจะได้ไปพบพระเจ้าเร็วขึ้น

ชาวคริสต์ถือว่าความหมายของความตายทั้งสามแบบนี้ไม่มีอะไรขัดแย้งกัน ความหมายทั้งสามต่างเสริมซึ่งกันและกันช่วยทำให้เข้าใจความหมายความตายได้ดีขึ้น

สือลี ซีริไล (2539) ได้กล่าวถึงแนวความคิดสำคัญประการหนึ่งของชาวคริสต์เตียนคือ จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของชีวิตอันเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดได้แก่ การกลับเข้าไปสู่อณาจักรของพระเจ้า มนุษย์ไม่มีสิทธิทำลายชีวิตไม่ว่าจะชีวิตของตนเองหรือผู้อื่น ความตายช่วยให้ชีวิตมนุษย์พ้นจากโลกของวัตถุซึ่งมีความเห็นแก่ตัวและไม่ดีงาม และสรุปได้ว่ามนุษย์ไม่ควรปฏิเสธความตายหรือหวาดกลัวต่อความตาย แต่ควรเข้าใจความตายเป็นจุดหนึ่งของชีวิตและมีความหวัง

สุวรรณา สถาอานันท์ (2539) ได้สรุปความหมายของความตายในคริสต์ศาสนาไว้ว่าหมายถึง การที่วิญญาณแยกออกจากร่าง ส่วนกายเนื้อเน่าเปื่อยพุท้งไปกลับคืนสู่สภาพเดิม ส่วนวิญญาณนั้นจะคงสภาพ “ชีวิต” ซึ่งต้องรับคำตัดสินให้รางวัลหรือถูกลงโทษตามผลสะสมแห่งการกระทำที่ทำด้วย “ความรัก” และ “การให้อภัย” ตามคำสั่งสอนของพระคริสต์ หรือการทำบาปอันผิดต่อพระเจ้าและต่อมนุษย์ด้วยกัน ความเชื่อในจุดเปลี่ยนผ่านจากชีวิตกายเข้าสู่ชีวิตจิตวิญญาณนี้มีนัยสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อวิถีการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของมนุษย์

โดยสรุปแล้วพบว่าในทัศนะของคริสต์ศาสนานั้น ความเป็นความตายของมนุษย์เป็นไปตามประสงค์ของพระเจ้าการทำลายชีวิตมนุษย์เป็นบาป การกระทำใดๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนกฎธรรมชาติและเป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์เป็นการขัดต่อประสงค์ของพระเจ้า ทัศนะเกี่ยวกับการมีชีวิตและความตายตามคริสต์ศาสนานี้สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ศาสนเทวนิยมเป็นความเชื่อที่ว่า พระเจ้าสร้างโลก พระคริสต์คือผู้ไถ่บาปซึ่งล้วนแต่เป็นกระบวนการแห่งศรัทธาทั้งสิ้น

1.6.5 ความตาย ความหมายของศาสนาอิสลาม

บรรจง บินกาชัน (2539) กล่าวถึงสังฆกรรมจากคัมภีร์กุลวาน ซึ่งเป็นคัมภีร์ที่อัลลอฮ์ ทรงประทานให้แก่มนุษยชาติในเรื่องความตายไว้ว่า “ทุกชีวิตจะต้องได้รับรสความตาย” ในอิสลามความตายมิได้เป็นการสิ้นสุดหรือเป็นจุดสุดท้ายของชีวิต หากแต่มันเป็นจุดเริ่มต้นของการที่มนุษย์จะก้าวไปสู่ชีวิตที่แท้จริงและนิรันดร์ ในอิสลามมนุษย์จะไม่กลับชาติมาเกิดอีกหลังจากที่เขาตายไปแล้ว แต่อิสลามถือว่าชีวิตในโลกนี้คือการเตรียมตัวสำหรับชีวิตในโลกหน้าอันถาวร เมื่อสิ้นชีวิตลงวิญญาณจะไปรวมกันอยู่ในอีกโลกหนึ่งซึ่งเรียกว่าโลก “บารซัค” อันเป็นโลกที่คั่นกลางระหว่างโลกนี้กับโลกหน้า และเมื่อถึงวันหนึ่งซึ่งเป็นวันแห่งการสิ้นสุดทุกสิ่งทุกอย่าง ทุกชีวิตจะถูกทำให้ฟื้นขึ้นเพื่อรับรองการตัดสินการกระทำที่ติดทำไว้ในขณะยังมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ ชีวิตที่แท้จริงจะเป็นอย่างไรนั้นจึงขึ้นอยู่กับงานที่เขาได้ทำไว้ คำสอนของศาสนาอิสลามนั้นต้องการให้มุสลิมพยายามดิ้นรนต่อสู้กับความยากลำบาก เขาไม่ได้รับอนุญาตให้ละทิ้งและวิ่งหนีชีวิตที่ขึ้นๆ

ลงๆ หรือเมื่อต้องเผชิญความเศร้าโศกและผิดหวัง ความจริงแล้วผู้ศรัทธาที่นั้นถูกสร้างมาเพื่อการต่อสู้ มิใช่เพื่อมานั่งงอมืองอเท้าไม่ทำอะไร เขาถูกสร้างมาเพื่อให้บุกไม่ใช้เพื่อหนี เขามีอาวุธยุทธภัณฑ์ที่ไม่มีวันหมดนั่นคืออาวุธแห่งความศรัทธาที่ไม่สิ้นคลอน และยุทธภัณฑ์แห่งความเหนียวแน่นทางศีลธรรมของเขา ท่านศาสดาได้เตือนว่าใครก็ตามที่ฆ่าตัวตายจะไม่ได้รับความเมตตาจากอัลลอฮ์ และจะไม่ได้เข้าสวรรค์ เขาจะได้รับแต่ความโกรธ และจะถูกโยนลงไปในไฟนรก

โดยสรุปแล้วในศาสนาอิสลามความตายไม่ใช่สิ้นสุดของชีวิต เป็นวาระที่วิญญูณและร่างกายถูกแยกออกจากกันร่างกายจะหมดหน้าที่ลงและแปรเปลี่ยนเป็นดินในที่สุด ส่วนวิญญูณจะดำเนินต่อไปในโลกสุสานเพื่อรอการฟื้นคืนชีพใหม่ในวันปรโลก เป็นจุดเริ่มต้นของการก้าวไปสู่ชีวิตอันแท้จริง ชีวิตในโลกนี้คือการเตรียมตัวสำหรับชีวิตในโลกหน้าอันถาวร และมนุษย์จะไม่กลับชาติมาเกิดอีกหลังจากที่เขาตายไปแล้ว

ในสังคมไทยยังมีการศึกษาถึงความหมายของความตายในบริบทต่างๆ จากการศึกษาของ เปรมใจ วงศ์วิโรฒ (2545) ได้ศึกษาความหมายของความตายของสังคมไทยโดยการประชุมระดมสมองผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน พบว่ามีการให้ความหมายของความตายและเห็นเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ ความเชื่อดังกล่าวทำให้ไม่ปฏิเสธความตาย ต่างจากทัศนทางการแพทย์ที่ต้องการเอาชนะความตายและเห็นว่าชีวิตสิ้นสุดที่ความตาย

ความหมายของความตายเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นตามความคิดและความเชื่อที่ต่างกัน การตีความและทำความเข้าใจอธิบายได้ใช้ฐานความคิดและมุมมองชีวิตที่ต่างกัน ทำให้นิยามของความตายแตกต่างกันตามการรับรู้ของบุคคลในแต่ละสังคม ความเชื่อ ศาสนา ประสบการณ์ที่ได้พบเจอ และค่านิยมในสังคมนั้นๆ ความตายอาจเป็นเรื่องธรรมชาติ แต่คนโดยส่วนมากก็ยังมองว่าความตายเป็นเรื่องที่น่ากลัว ไม่น่ากลัวถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มบุคคลที่ทำความชั่ว กระทำความผิดต่างๆ มีไม่น้อยที่ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย หรือการลงโทษต่างๆ แต่กับความตายแล้วนั้นกลับคิดเป็นตรงกันข้าม อาจเป็นเพราะความตายไม่อาจสัมผัสได้ และเป็นเรื่องที่น่าหวาดกลัว เพราะไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ อย่างไรก็ตามหากมีการประยุกต์นำแนวความคิดเรื่องการตายนี้ไปปรับใช้กับการป้องปรามการกระทำความผิดโดยนำมาเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนพฤติกรรม สำหรับกลุ่มผู้กระทำความผิดโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากที่สังคมกำหนดแล้วนั้น อาจจะเป็นแนวทางใหม่ที่ทำให้กลุ่มผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว ต่อความตาย กลัวต่อความเจ็บปวด กลัวการพลัดพราก เกิดความคิดถึงเรื่องโอกาสที่จะมีชีวิตอยู่ ตระหนักถึงเรื่องของบาปกรรม การสิ้นสุดการมีลมหายใจ ซึ่งเหล่านี้ อาจทำให้ผลลัพธ์ในการป้อง

ปรามการกระทำความผิดโดยใช้ความตายมาเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนพฤติกรรมแตกต่างจากแนวทางป้องปรามอื่นๆ ที่ผ่านมาก็เป็นได้

1.6.6 พัฒนาการในทัศนคติของความตาย (Development of the concept of death)

พัฒนาการในทัศนคติของความตาย ตามแนวคิดของ Nagy (1948, อ้างถึงใน Maria & Helen, 1997) Nagy เป็นนักจิตวิทยาคนแรกที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีมโนทัศน์ของความตายในเด็ก จากการศึกษาได้สรุปเกี่ยวกับพัฒนาการในทัศนคติของความตาย โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 ช่วงอายุ 3-6 ปี

ในขั้นนี้เด็กยังไม่รู้ความหมายของความตายว่าความตายเป็นเช่นไร เด็กจะปฏิเสธความตายและเด็กเข้าใจว่าคนที่ตายแล้วยังคงมีชีวิตอยู่และยังรู้สึกตัวสามารถเปลี่ยนแปลงไปกลับมาได้ระหว่างการมีชีวิตกับความตายขั้นนี้สามารถแบ่งความเข้าใจเด็กออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

1. กลุ่มอายุ 3-5 ปี

เด็กในช่วงอายุนี้เริ่มจะมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการแยกจาก ดังนั้น การรับรู้เกี่ยวกับความตายจึงเริ่มต้นด้วยการแยกจาก โดยเด็กจะเชื่อว่าความตาย คือ การพลัดพรากจากกัน หรือ การนอนหลับ คนที่ตายแล้วจะพูดไม่ได้ มีลักษณะเหมือนท่อนไม้เคลื่อนไหวไม่ได้ แต่เด็กยังแยกแยะไม่ออกว่าเหตุใดคนที่ตายแล้วจึงเคลื่อนไหวไม่ได้และพูดไม่ได้ Nagy (1948, อ้างในอุทัยวรรณ พุทธิรัตน์, 2532) พบว่า เด็กที่อายุต่ำกว่า 5 ปีส่วนใหญ่จะมองความตายคือ การดำเนินชีวิตต่อไป เด็กจะเชื่อมโยงความตายกับการนอนหลับชั่วคราว

2. กลุ่มอายุ 5-6 ปี

เชื่อว่าความตายเกิดขึ้นเพียงชั่วคราว เด็กกลุ่มนี้เข้าใจลักษณะของความตายมากขึ้น เด็กจะรู้ว่าคนตายไม่เคลื่อนไหว ไม่หายใจ กิจกรรมต่างๆ ที่เคยทำก็หยุดชะงัก คนที่ตายแล้วตัวจะเย็น เด็กอธิบายเกี่ยวกับความตายโดยอาศัยสิ่งแวดล้อมช่วยในการอธิบาย เช่น คนที่ตายแล้วตัวจะเย็นลงเนื่องจากหนาวสั่น แต่ไม่สามารถบอกถึงสาเหตุที่แท้จริงได้ว่าเพราะเหตุใดคนที่ตายแล้วจึงตัวเย็น เด็กกลุ่มนี้ยังมีความเชื่อว่าเมื่อตายแล้วก็จะไปมีชีวิตอยู่บนสวรรค์

ขั้นที่ 2 ช่วงอายุ 5-9 ปี

เด็กในช่วงนี้จะพัฒนาความสามารถในการใช้เหตุผล เด็กมีความเชื่อว่าความตายเป็นคน (Personify death) เด็กจะมองภาพคนตายเป็นคน คนตายมีลักษณะเหมือนวัตถุไม่มีชีวิต และต้องอยู่ห่างๆ เพื่อที่จะหนีเอาตัวรอดได้ Nagy อธิบายว่าเด็กจะให้ความหมายเกี่ยวกับ

ความตายว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัว ทำให้ตกใจกลัว ทำให้เป็นทุกข์ไม่มีเสียง เป็นเหมือนความเงิบ เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น เป็นเหมือนผีปีศาจ ความตายจะนำตัวเราไป ถ้าเรามองเห็นความตายก่อน เราก็จะหนีเอาตัวรอดได้ สามารถแบ่งลักษณะของมโนทัศน์ความตายออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เชื่อว่าความตายคือคนที่จากไป
2. เชื่อว่าความตายคือ ร่างของคนที่ยังมีชีวิตอยู่แต่ร่างกายของคนที่ตายลักษณะรูปร่างของความเป็นโครงกระดูก เป็นคนใจร้าย เป็นคนที่คนทั่วไปมองไม่เห็น เห็นได้ในความฝันเมื่อเจ็บป่วย ดังนั้นเด็กจะนำไปสัมพันธ์กับความผิดบาป เชื่อว่าคนตาย คือ คนรับใช้ของพระเจ้าที่อยู่ในสวรรค์ มีลักษณะเป็นวิญญาณ

ขั้นที่ 3 ช่วงอายุตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป

เด็กในวัยนี้กำลังจะเริ่มมีความคิดความเข้าใจด้านนามธรรม เด็กจะมีความเชื่อว่าความตายเป็นสิ่งสุดท้ายของชีวิต ความตายเป็นสากล ความตายเป็นการเสื่อมสลายของร่างกายเป็นกระบวนการหนึ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่ทุกคนหลีกเลี่ยงไม่พ้น รูปลักษณ์ของความตายไม่ใช่ร่างของคนที่ยังมีชีวิตต่อไป มโนทัศน์ความตายของเด็กในขั้นนี้คือ

1. ความตายเป็นสากล (Universal)
2. ความตายเป็นการสิ้นสุดของร่างกาย (Termination)
3. ความตายหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Inevitability)
4. ความตายเป็นโชคชะตาของคน (Destiny)
5. ความตายเป็นสิ่งสุดท้าย (Finality)

ต่อมา Kane (1979, อ้างถึงใน สุวณี ศรีเลณวัตติ, 2530) เป็นผู้ที่ได้เริ่มศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ของความตาย (Subcomponents of Death) ว่าเด็กในแต่ละช่วงอายุจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของการตายในด้านต่างกันไป แต่ความเข้าใจเรื่องของการตายนั่นจะต้องครอบคลุมถึงองค์ประกอบของการตายในด้านต่างๆ โดยได้แบ่งองค์ประกอบของความตายออกเป็น 10 องค์ประกอบ คือ

1. การรู้ (Realization) เด็กจะรู้เกี่ยวกับการตายหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าการตาย จะเกิดขึ้นกับบางคนหรืออาจมีบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้สิ่งมีชีวิตตาย
2. การแยกจากสิ่งมีชีวิตอื่น (Separation) เด็กจะรับรู้เกี่ยวกับการตายว่าเป็นการแยกจากสิ่งมีชีวิต เช่น คนหรือสัตว์ที่ตนเองรัก ซึ่งการแยกจากจะเกี่ยวข้องกับการที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตตายแล้ว เช่น ในโลงไม้ ในใต้ดิน เป็นต้น

3. การเคลื่อนที่ไม่ได้ (Immobility) สิ่งที่ตายแล้วจะไม่สามารถเคลื่อนไหว หรือ สามารถเคลื่อนไหวได้เป็นบางส่วน

4. การถอนคืนหรือการยกเลิกไม่ได้ (Irrevocability) เด็กจะมีความคิดว่าการตายเป็นสิ่งที่ถาวรกลับคืนไม่ได้ หรือ เด็กอาจเข้าใจว่าการตายเป็นสิ่งที่ไม่ถาวร สามารถฟื้นคืนกลับมาได้

5. ความสัมพันธ์ของเหตุและผล (Causality) เป็นความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นสาเหตุที่ทำให้ตาย ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุภายใน เช่น ความเจ็บป่วย หรือ เกิดจากสาเหตุภายนอกเช่น การถูกยิง

6. การทำหน้าที่ไม่ได้ตามปกติ (Dysfunctionality) เด็กเชื่อว่า เมื่อตายแล้วร่างกายจะไม่ได้ทำหน้าที่ต่อ หรือ ทำหน้าที่ไม่ได้แล้วก็ได้

7. การเป็นสากล (Universality) เด็กจะมีความคิดว่าทุกคนต้องตาย หรือ บางคนอาจไม่ตายก็ได้

8. ความไม่รู้สึกรู้สึกรวบรวมต่อแสง เสียง ความรู้สึก (Insensitivity) เด็กจะคิดว่าการตายเป็นการปราศจากความรู้สึกใดๆ เช่น การฝัน การคิด การได้ยิน

9. การปรากฏเป็นรูปร่าง (Appearance) เด็กมีความคิดเกี่ยวกับรูปร่าง จะมองเห็นรูปร่างของความตาย ว่าเป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้

10. การทำให้มีตัวตนขึ้นมา (Personification) เด็กจะสร้างภาพให้ความตายมีลักษณะเป็นตัวตนขึ้นมา เหมือนบุคคลหรือสิ่งของ

ภายหลังมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของความตายหลายคน เช่น Speece & Brent (1984) ได้จัดแบ่งองค์ประกอบของความตายไว้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. เด็กจะมีความเข้าใจในเรื่องของความตายว่า เมื่อตายแล้วจะไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อีก (Irreversibility)

2. เด็กจะเข้าใจในเรื่องของความตาย ว่าเมื่อตายแล้วอวัยวะทุกส่วนของร่างกาย ความคิด รวมทั้งอารมณ์และความรู้สึกต่างๆ จะหยุดทำงานไป (Nonfunctionality)

3. เด็กจะเข้าใจในเรื่องของความตายว่า สิ่งมีชีวิตทุกอย่างต้องตาย ความตายจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งมีชีวิตทุกชนิด (Universality)

ต่อมา Schonfeld & Smilansky (1989, cited in Slaughter & Lyons, 2003) ได้แบ่งองค์ประกอบของความตาย (Subcomponents of Death) ออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ

1. ความตายเป็นสิ่งที่เกิดกับทุกคน (Inevitability)
2. ความตายเกิดขึ้นกับสิ่งมีชีวิตเท่านั้น (Applicability)
3. ความตายเป็นสภาวะถาวร เมื่อตายแล้วจะไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อีก (Irreversibility)
4. เมื่อตายแล้วอวัยวะต่างๆ ในร่างกายจะหยุดทำงาน (Cessation)
5. เด็กจะเข้าใจถึงสิ่งที่เป็นสาเหตุของการตาย ซึ่งจะทำให้มีการหยุดทำงานของอวัยวะต่างๆ ในร่างกาย (Causality)

มโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องของการมีชีวิตและความตายถือว่าเป็นพื้นฐานทางความรู้ความคิดทางชีววิทยา (Carey 1985, cited in Slaughter & Lyons, 2003) ความคิดทางชีววิทยานี้จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการคิดและการเรียนรู้เกี่ยวกับความจริงของโลกให้กับเด็ก เช่น การเสียชีวิตของคนในครอบครัว การตายของสัตว์เลี้ยง เรื่องของการมีชีวิตและความตายเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกและความคิดของคนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเด็ก ซึ่งวัยเด็กเป็นช่วงชีวิตที่มีความสำคัญที่สุดเพราะเปรียบเสมือนดั่งผ้าขาว เป็นช่วงวัยที่เริ่มมีการสร้างรากฐานของความคิด

นอกจากนี้ความเข้าใจในเรื่องของการมีชีวิตและความตายเป็นความคิดในลักษณะของนามธรรม การที่จะเข้าใจเรื่องของการมีชีวิตและความตายได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิต ในการรับรู้และเข้าใจถึงการมีชีวิตและความตาย การมีมโนทัศน์ของการมีชีวิตและความตายจะค่อยๆ เกิดสะสมและมีพัฒนาการตามลำดับของเด็กในแต่ละวัย รวมไปถึงประสบการณ์ที่ได้พบเจอมาด้วย การที่เด็กและเยาวชนจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของการตายที่ไม่ได้ประสบเองโดยตรง แต่ได้สัมผัสอย่างใกล้ชิดอาจจะผ่านทางวีดิทัศน์ หรือแม้กระทั่งการได้สัมผัสกับร่างของผู้ตายที่ไร้ลมหายใจ จะช่วยให้เกิดกระบวนการแปลผล หรือ แปลความหมายของความตายได้ว่าคืออะไร ซึ่งอาจจะส่งผลทำให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแนวคิด หรืออาจเปลี่ยนมโนทัศน์เกี่ยวกับการมีชีวิตและการตายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

1.7 แนวคิดเรื่องความกลัว (Fear)

ความกลัว (Fear) หมายถึง ปฏิกริยาตอบสนองตามธรรมชาติ ที่มีภัยคุกคามทั้งที่เกิดขึ้นจริงหรือเกิดจากจินตนาการ (Gullone, 2000) ในต่างประเทศนั้น มักทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความกลัวนี้โดยมุ่งเน้นไปที่ความกลัว 2 ประเภท คือ ความกลัวปกติ (Normal Fear) และความกลัวทางคลินิก (Clinic Fear) หรือ โฟเบีย (Phobia) โดยความกลัวปกติจะเป็นความกลัวที่

เป็นพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการปรับตัวทางพัฒนาการของมนุษย์ และเกี่ยวข้องกับการมีชีวิตรอด (Gullone, 2000 : Gullone & King, 1993) เป็นปฏิกิริยาตอบสนองขั้นพื้นฐานที่มีต่อภัยคุกคามโดยเกี่ยวข้องกับระบบตอบสนองอย่างน้อย 3 ระบบ คือ 1. การแสดงออกทางพฤติกรรมทางภายนอกที่มองเห็นได้ (Overt behavioral expressions) 2. ความรู้สึกหรือความคิดที่อยู่ภายในจิตใจ (Covert, subjective feelings and thoughts) และ 3. ระบบการตอบสนองทางสรีรวิทยา (Physiological activity) (Graziano et al., 1979) เป็นหนึ่งในอารมณ์ขั้นต้น (Primary emotions) และเกี่ยวข้องกับอารมณ์พื้นฐานอื่นๆ (Plutchik, 1994) ส่วนความกลัวทางคลินิก หรือ โฟเบีย มักเป็นความกลัวเฉพาะเจาะจง กลัวมากผิดปกติ คงอยู่ยาวนานและเปลี่ยนแปลงได้ยาก (Graziano et al., 1979)

ความกลัวปกติมีความแตกต่างจากความกลัวทางคลินิก หรือ โฟเบียหลายด้านด้วยกัน ความกลัวปกติมักจะเป็นการเกิดปฏิกิริยาการตอบสนองอย่างรุนแรงโดยไม่สมเหตุสมผล และมักเกิดกับสิ่งเร้าที่อาจเป็นได้ทั้งสิ่งเร้าทั่วไป หรือเป็นได้ทั้งสิ่งเร้าที่แปลกผิดปกติ (Graziano et al., 1979) นอกจากนี้ความกลัวปกติจะเกิดขึ้นในช่วงพัฒนาการปกติทั่วไป โดยเด็กเกือบทุกคนจะเกิดประสบการณ์การกลัวตลอดช่วงพัฒนาการตั้งแต่เป็นเด็กทารกจนถึงในวัยผู้ใหญ่ โดยที่ความกลัวปกตินั้นมักจะเป็นความกลัวที่ไม่รุนแรง เกิดเฉพาะกับในช่วงอายุใดอายุหนึ่ง และคงอยู่ไม่นาน (Gullone & King, 1992, 1993) ในขณะที่โฟเบียมักจะเป็นความกลัวที่เกิดขึ้นโดยไม่เฉพาะเจาะจงกับที่อายุใดอายุหนึ่ง หรือขั้นพัฒนาการขั้นใดขั้นหนึ่ง เกิดขึ้นคงอยู่อย่างเป็นเวลานาน และ/หรือ ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตประจำวันอย่างเห็นได้ชัดเจน (Gullone, 2000) โดย Graziano และคณะ (1979) มีความเห็นว่า ความเข้มหรือความมากน้อยของความกลัวและระยะเวลาที่เกิดความกลัว (duration) อาจเป็นคุณลักษณะสำคัญในการใช้จำแนกความกลัวทางคลินิกออกจากความกลัวปกติ โดยเห็นว่า ความกลัวที่เป็นความกลัวทางคลินิกมักจะมีช่วงระยะเวลาที่เกิดความกลัว (duration) นานกว่า 2 ปีขึ้นไป หรือมักมีความเข้มของความกลัว (intensity) มีมากจนมีผลทำให้ชีวิตประจำวันแย่ลง (Graziano et al., 1979)

ความกลัวปกติที่เกิดมักได้รับอิทธิพล หรือเกิดจากปัจจัยต่างๆ หลายประการ ทั้งประสบการณ์ในอดีต สิ่งเร้าที่ทำให้เกิดสถานการณ์การกลัว ลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคล พัฒนาการทางด้านร่างกาย รวมทั้งพัฒนาการทางด้านความคิดความเข้าใจ (Gullone & King, 1992) มีคำอธิบายที่เกี่ยวข้องกับการเกิด การคงอยู่ และพัฒนาการของความกลัวปกติอยู่หลายด้านด้วยกัน เช่น เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขสิ่งเร้า การเตรียมความสามารถและ

การเตรียมความพร้อมต่อสิ่งเร้า ความแตกต่างของบุคคล และพัฒนาการทางความคิดความเข้าใจ (Gullone & King, 1997)

ในทางพัฒนาการนั้น พบว่า ความกลัว (ที่เป็นความกลัวปกติ) เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ที่เริ่มเกิดขึ้นในทารกตั้งแต่อายุ 5-7 เดือน (Papalia & Olds, 1992) โดยเด็กทารกอาจจะมีความกลัวต่อสิ่งธรรมชาติบางชนิด เช่น อาจกลัวเมื่อได้ยินเสียงที่ดังมากๆ หรือ กลัวตกจากที่สูง (นวลศิริ เปาโรหิตย์ จันทมาศ ชื่นบุญ, 2525) ซึ่งลักษณะของความกลัวจะเปลี่ยนไปตามวัยของเด็ก เด็กแรกเกิด (ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงสัปดาห์ที่ 2) มักจะยังไม่มียิ่งใดที่ทำให้เกิดความกลัว และเมื่อทารกโตขึ้นเข้าสู่ในช่วงทารกตอนปลาย (ตั้งแต่สิ้นสุดสัปดาห์ที่ 2 จนถึงสิ้นสุดปีที่ 2) ความกลัวส่วนใหญ่จะเริ่มเกิดจากการเรียนรู้ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ, 2525) โดยทารกมักจะเกิดอารมณ์กลัวน้อยกว่าอารมณ์โกรธ และเรียนรู้ความกลัวโดยการเอาอย่างผู้ที่หวาดกลัว ซึ่งก็คือบิดามารดา หรือคนเลี้ยง โดยจำประสบการณ์ที่น่ากลัว และน่าตกใจ เช่น การได้ยินเสียงดัง หรือ การตกจากที่สูง หรือเด็กอาจเรียนรู้ความกลัวจากการวางเงื่อนไขกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทารกทุกคนไม่ได้กลัวทุกสิ่งเท่ากัน แต่โดยปกติแล้ว สิ่งที่ทารกกลัวมากที่สุด คือ สัตว์ ความมืด ที่สูง คนแปลกหน้า สิ่งของ เหตุการณ์และเสียงดัง นอกจากนี้ ทารกยังกลัวคนหรือสิ่งของที่ทำให้เกิดเสียงดัง ความเจ็บและการสัมผัสที่ทำให้สะดุ้งตกใจ การหกล้ม และสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นฉับพลันทันที หรือสิ่ง ที่ทารกไม่คุ้นเคยก็จะทำให้ทารกกลัว (จรรยา ทองถาวร, 2530)

ปฏิกิริยาตอบสนองของทารกตอนปลายที่จะแสดงออก เมื่อเกิดความหวาดกลัว นั้นประกอบไปด้วยความพยายามที่จะถอยหนีจากสิ่งนั้น การร้องไห้ การกลั้นหายใจชั่วคราว และการเข้าไปตรวจสอบดูให้แน่ใจ ทารกที่ตกใจจะหันหน้าหนี และซ่อนหน้าก่อนที่จะสามารถวิ่งหนี หรือไปซ่อนได้ ปฏิกิริยาตอบสนองเช่นนี้ ช่วยเขาไม่ได้มากนัก ส่วนการร้องไห้ เป็นการร้องขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่หรือผู้เลี้ยง เมื่อทารกเดินและวิ่งได้ ทารกจะแอบเข้าหลังคนหรือหลังเครื่องเรือน และมักจะแอบดูเพื่อให้รู้ว่าปลอดภัยที่จะออกมาได้แล้วหรือยัง ซึ่งสิ่งที่ทำให้ทารกหวาดกลัวนั้น อาจกระตุ้นให้ทารกเกิดความอยากรู้อยากเห็น ลังเล โดยไม่แน่ใจว่าจะหนีไปหรือเข้าไปสำรวจดี (จรรยา ทองถาวร, 2530) ซึ่งพบว่าความกลัวปกติที่เกิดในทารกตอนปลายนั้นมี 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. เกิดจากสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นฉับพลัน และไม่คาดฝัน ซึ่งทำให้ปรับตัวไม่ทัน หรือปรับตัวได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เช่น ความกลัวคนแปลกหน้า ซึ่งเป็นธรรมดาที่มักเกิดขึ้นกับทารกวัย 9-12 เดือน ความกลัวคนแปลกหน้า เกิดจากการที่ผู้ใหญ่นั้นเข้าไปปรากฏตัวอย่างเฉียบพลัน แทนที่จะเป็นผู้ที่ทารกคุ้นเคยหรือคาดหวังว่าจะได้พบ

2. เกิดจากสิ่งเร้าที่แฝงไว้ซึ่งลักษณะที่แปลกหรือใหม่ แม้จะเป็นผู้ใหญ่ที่ทารกคุ้นเคยแต่ได้มีการแต่งตัวที่แปลกไปกว่าที่ทารกเคยได้เห็นมาก่อน เช่น เมื่อแม่เอาผ้ามาคลุมผมไว้ หรือใส่เสื้อหนาวรุ่มร่าม แทนที่จะใส่เสื้อผ้าที่เคยสวมทุกวัน ก็อาจทำให้ทารกตกใจกลัวได้ แต่เมื่อลักษณะนั้นหายไป ทารกก็จำหายกลัว (ศรีนัย ดำริสุข, 2525)

เมื่อทารกเติบโตเข้าสู่วัยเด็กตอนต้น (อายุ 2-6 ปี) เด็กวัยนี้จะมีสิ่งทีหวาดกลัวมากขึ้นกว่าวัยทารก เนื่องจากสติปัญญาที่มีพัฒนาการมากขึ้น ทำให้สามารถมองเห็นอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับตนได้ (ทวิรัสมิ ธนาคม, 2517) เด็กส่วนมากมักกลัวสัตว์โดยเฉพาะสุนัข กลัวความมืด กลัวพายุฝนฟ้าคะนอง และกลัวหมอก โดยความกลัวมักเกิดในช่วงระยะเวลาสั้นๆ (Papalia & Olds, 1992) เด็กในวัย 2 ขวบ อาจจะกลัวสถานการณ์หรือบางสิ่งบางอย่าง เช่น กลัวความเจ็บปวด วัย 3-4 ขวบ อาจกลัวความไม่มั่นคงปลอดภัย กลัวรถชน กลัวไฟไหม้ กลัวไม่มีใครเล่นด้วย ซึ่งความกลัวเหล่านี้เด็กอาจจะเรียนรู้จากผู้ใหญ่ (พัชนี วรกวิน, 2523) หรือถูกวางเงื่อนไขให้เกิดความกลัวต่อสิ่งเร้าเหล่านั้น เด็กจะกลัวเหตุการณ์บางอย่าง เช่น ตกใจกลัว เมื่อได้ยินเสียงครี๊ดคราดจากวิทยุ หรือโทรทัศน์ กลัวความมืด เด็กมักจะกลัวในสิ่งที่บิดามารดากลัว หรือกลัวในสิ่งเร้าใหม่ๆ ที่เด็กยังไม่เคยพบมาก่อน เมื่อเด็กอายุมากขึ้น ความกลัวก็จะค่อยๆ ลดลงเมื่อเติบโตขึ้นและหายกลัวได้ (ศรีนัย ดำริสุข, 2525) เมื่อเด็กกลัวจะแสดงพฤติกรรมโดยการวิ่งหนี หลบซ่อน หลีกเลียง จากสถานการณ์ที่ทำให้ตกใจกลัว ร้องไห้ หรือร้องออกมาเป็นคำพูด เช่น “ไม่เอา” “ไม่ไป” “อย่า” อาจเกร็งตัวแข็งอยู่กับที่ หรือ อ่อนเปลี้ยไปทั้งตัว (จรรยา ทองถาวร, 2530)

ในวัยเด็กตอนกลาง (อายุประมาณ 6-10 ปี) เด็กในวัยนี้มักจะกลัวสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวันของพวกเขา เช่น กลัวการสูญเสียพ่อแม่ กลัวการถูกส่งไปหาครูใหญ่ เป็นต้น (Papalia & Olds, 1992) และเด็กในวัยนี้จะกลัวน้อยกว่าในวัยเด็กตอนต้น เพราะเด็กเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นว่าอะไรไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัว แต่ก็ยังกลัวสัตว์ดุร้าย สถานการณ์น่ากลัว เช่น คนบ้า ไฟไหม้อยู่ เด็กอาจกลัวบุคคลบางประเภท เช่น ตำรวจ หมอฟัน กลัวบางอย่างทางสังคม เช่น การแสดงตัวต่อสังคม แต่จะกลัวสิ่งที่ไม่มีความหมาย และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ฟ้าผ่า ความมืด สิ่งนอกเหนือธรรมชาติ ลดลง มากกลัวสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เช่น กลัวความอดอยาก กลัวไม่มีเพื่อน กลัวเรียนไม่ดี หรือกลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัวของตนแทน เป็นต้น (พัชนี วรกวิน, 2523) ซึ่งความกลัวในสิ่งที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของเด็กนี้ อาจทำให้เด็กเกิดความเครียดได้ (Papalia & Olds, 1992)

วัยเด็กตอนปลาย หรือ วัยเข้าสู่วัยรุ่น (อายุประมาณ 10-13 ปี) ความกลัวในวัยเด็ก เช่น การกลัวสัตว์จะลดลง แต่ยังคงปรากฏการณ์ตามธรรมชาติอยู่บ้าง โดยเด็กหญิงแสดง

ความกลัวในเรื่องดังกล่าวนี้มากกว่าเด็กชาย เด็กในวัยนี้จะกลัวความผิดหวัง กลัวถูกเยาะเย้ยหรือถูกดูถูก กลัวบาดเจ็บทางร่างกาย กลัวเรื่องการเรียนทางโรงเรียน เด็กจะกังวลในเรื่องสุขภาพ และความเป็นอยู่ของบุคคลในครอบครัวมาก กลัวคะแนนสอบที่ได้ กลัวการสอบตก กังวลเกี่ยวกับรูปร่างของตนเอง เช่น กลัวเตี้ยเกินไป กลัวสูงเกินไป โดยสิ่งที่เด็กในวัยนี้กลัวที่สุด คือ การไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ไม่ต้องการเด่นหรือด้อยกว่าเพื่อนฝูง ไม่ชอบการแข่งขัน (พัชนี วรกวิน, 2523)

วัยรุ่น (อายุประมาณ 14-21 ปี) ความกลัวต่างๆ ที่พบในวัยเด็ก เช่น การกลัวสัตว์ประหลาด มักไม่พบในวัยรุ่น แต่จะกลัวสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางสังคมมากขึ้นแทน เช่น กลัวการอยู่คนเดียว กลัวเกี่ยวกับการเรียนในโรงเรียน เนื่องจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีบทบาทต่อชีวิตของเด็กในช่วงวัยรุ่นนี้มาก โดยส่วนมากแล้วมักจะเกี่ยวข้องกับการปรับตัวให้เข้ากับสังคม เช่น เด็กชายบางคนกลัวที่จะต้องพูดจากับเด็กหญิงตามลำพัง หรืออาจกลัวว่าจะไม่ได้รับการยอมรับจากทางสังคม โดยเด็กวัยรุ่นจะคอยระมัดระวังพฤติกรรมของตน จนบางครั้งอาจไม่เป็นตัวของตัวเอง ซึ่งมักจะสังเกตได้ว่า เด็กวัยรุ่นนั้นมักจะค่อนข้างขี้อาย และจะรู้สึกอับอายในสิ่งต่างๆ ได้ง่ายมาก เนื่องจากเด็กวัยนี้กำลังพยายามที่จะสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น และกลัวว่าตนจะทำอะไรที่น่าอับอายออกไป โดยเฉพาะความกลัวอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญของวัยรุ่น คือ ความกลัวเกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะความไม่สมส่วนต่างๆ ของร่างกาย หรือเกี่ยวกับการสวมใส่เสื้อผ้าของตน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้มีความสำคัญที่สุดสำหรับวัยรุ่น ในการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น (นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ, 2525)

นอกจากนี้ความกลัวที่เกิดในวัยรุ่นนี้ อาจแบ่งคร่าวๆ ได้เป็น 3 กลุ่มด้วยกัน คือ

1. ความกลัวในรูปวัตถุ เช่น กลัวสัตว์ กลัวพายุ แต่จะกลัวน้อยกว่าในวัยเด็ก
2. ความกลัวที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เช่น กลัวความตาย กลัวสอบตก กลัวความไม่พึงพอใจในเรื่องส่วนตัว เป็นต้น
3. ความกลัวที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ได้แก่ ความกลัวหรือประหม่าในการเข้าสังคม การพบปะเพื่อนต่างเพศ การพบบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่กว่า หรือบุคคลโดยทั่วไป เป็นต้น (ศรันย์ ดำริสุข, 2525)

นอกจากความกลัวปกติที่เกิดขึ้นในพัฒนาการต่างๆ แล้วนี้ ความกลัวปกติอาจอธิบายได้ด้วยพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับระบบความคิดความเข้าใจ (Cognitive development) ของมนุษย์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สำคัญ 2 ปัจจัย นั่นคือ การเตรียมความสามารถหรือสมรรถภาพ (Prepotency factor) และการเตรียมความพร้อม (Preparedness factor) ของมนุษย์ ความกลัวที่เกิดขึ้นในวัยทารก จะก่อให้เกิดความผูกพัน (Attachment) ระหว่างทารกและผู้

เลี้ยงดูคนแรก (Primary caregiver) ความกลัว รวมทั้งพฤติกรรมต่างๆ ที่มีการวางกำหนดไว้แล้ว (Programmed behaviors) มีความสำคัญอย่างมากต่อทารกหรือสิ่งมีชีวิตที่ยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นเป็นอย่างมากในการมีชีวิตรอด ความกลัวที่แสดงออกในวัยทารก เช่น การกลัวเสียงดัง การกลัวการขาดคนดูแล เป็นการเตรียมความสามารถ หรือสมรรถภาพ (Prepotency factor) และการเตรียมความสามารถ (Prepotent) ของทารก เป็นพฤติกรรมที่ได้ถูกกำหนดไว้แล้วในทางชีววิทยา และเป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ (Gullone & King, 1993)

ในทางตรงกันข้าม ความกลัวหลายชนิดที่เกิดขึ้นในช่วงขวบปีแรกของชีวิต ต้องอาศัยการเรียนรู้และวุฒิภาวะทางระบบความคิดความเข้าใจ (Cognitive maturation) ซึ่งรวมทั้งความสามารถและจดจำและจำแนกแยกแยะสิ่งใหม่ออกจากสิ่งที่คุ้นเคยได้ จะเห็นได้ว่าการกลัวคนแปลกหน้าและการกลัวการแยกจาก (Stranger and separation anxiety) จะเกิดขึ้นในช่วงวัยนี้ และเมื่อทารกเข้าสู่วัยเรียน ความกลัวของเด็กก็จะเกี่ยวข้องกับ การกลัวปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ (Supernatural phenomena) การกลัวการล้มเหลวพ่ายแพ้ และการถูกตำหนิติเตียน (Failure and criticism) รวมทั้งการกลัวการได้รับบาดเจ็บทางด้านร่างกายแทน นั่นคือ ในขณะที่ยังเป็นทารกอยู่ ทารกมักจะกลัวสิ่งที่เกิดขึ้นทันทีทันใด เช่น เสียงดัง หรือ การถูกละเลย แต่เมื่อทารกเติบโตขึ้น ความกลัวของพวกเขาจะเปลี่ยนไป และกลายมาเป็นกลัวในสิ่งเร้าหรือเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเพิ่มอีกด้วย (Gullone & King, 1993)

การศึกษาเรื่องความกลัวปกติในเชิงสำรวจในเด็กและวัยรุ่นหลายชิ้น ให้ผลการศึกษาที่คล้ายกับแนวคิดนี้ (Gullone & King, 1993; King, Ollier, Iaccone, Schuster, Bays, Gullone, & Ollendick, 1989; Lane & Gullone, 1999) โดยพบว่า ความกลัวที่ได้รับรายงานมากที่สุดมักจะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความตายและสิ่งที่เป็นอันตราย ตัวอย่างเช่น การกลัวแผ่นดินไหว กลัวการหายใจไม่ออก และกลัวการตกจากที่สูง สิ่งเร้าที่เฉพาะเจาะจง (Certain stimuli) นี้มีความสำคัญทางชีววิทยา เพราะหลักของวิวัฒนาการมีความโน้มเอียงที่จะทำให้สิ่งมีชีวิตมีพฤติกรรมที่จะเอื้อต่อการอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ ดังนั้นสิ่งมีชีวิตจึงถูกเตรียมพร้อมมาให้เรียนรู้ที่จะกลัวสิ่งเร้าที่มีความสำคัญทางชีววิทยาและมีผลต่อการอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ (Gullone & King, 1993)

การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจที่เกี่ยวกับความกลัวปกติ หรือ ความกังวลต่างๆ ในเด็กและวัยรุ่น ได้เริ่มต้นขึ้นในช่วงยุคปลายศตวรรษที่ 19 คือ งานวิจัยของ Hall ในปี 1897 (Hall, 1897 อ้างถึงใน Gullone, 2000) ที่ได้ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ใหญ่มากกว่า 1,000 คน และให้

บรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับความกลัวของพวกเขาในวัยต่างๆ ตั้งแต่เด็ก (Retrospective accounts) ซึ่งในงานวิจัยเกี่ยวกับความกลัวปกติขั้นแรกๆ นี้ Hall พบว่า มีการรายงานเกี่ยวกับความกลัวเกิดขึ้นตั้งแต่อายุน้อยกว่า 4 ปี จนถึง 26 ปี โดยพบความกลัวสูงสุดในช่วงวัยรุ่นตอนต้น (11-18 ปี) ในความกลัวที่เกี่ยวข้องกับ กระแสลม ความมืด น้ำ สัตว์พื้นเมือง แมลง ผี ความตาย และโรคภัยไข้เจ็บ และยังพบว่าเด็กผู้ชายรายงานความกลัวน้อยกว่าเด็กผู้หญิง

หลังจากงานของ Hall ในปี 1997 ก็มีงานวิจัยทางด้านความกลัวปกติเพิ่มขึ้นต่อเนื่องอย่างรวดเร็วมากกว่า 100 งานวิจัย (Gullone & King, 1993) โดยเฉพาะในช่วงยุคปีคริสต์ศักราช 1980 ถึงแม้ว่าการศึกษาเกี่ยวกับความกลัวปกติจะเริ่มเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาโดยงานของ Hall แต่ก็มีงานวิจัยที่ทำในประเทศอื่นๆ เกิดขึ้นด้วย เช่น แอฟริกา อินเดีย ออสเตรเลีย อิตาลี ไอร์แลนด์เหนือ และออสเตรเลีย ซึ่งให้ข้อมูลที่มีประโยชน์มาก (Gullone, 2000) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงยุคปลายปีคริสต์ศักราช 1980 และยุคต้นปีคริสต์ศักราช 1990 มีงานวิจัยที่เกิดขึ้นอย่างมากมายในออสเตรเลีย โดยงานวิจัยที่สำคัญหลายชิ้นเป็นของ King และคณะ (King, et al., 1989) มีการใช้วิธีการวิจัยที่เหมือนกันกับที่ใช้ในสหรัฐอเมริกา และใช้เครื่องมือเดียวกันในการเก็บข้อมูล ซึ่งก็คือแบบสำรวจ Revised Fear Survey Schedule for Children (FSSC-R) ซึ่งปรับปรุงโดย Ollendick (1993) จึงทำให้สามารถเปรียบเทียบความกลัวปกติของเด็กในประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียได้อย่างเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

ในการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียโดยตรง Ollendick, King และ Frary ได้ทำการวิจัยในปี 1989 ซึ่งได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นเด็กอเมริกันและเด็กออสเตรเลีย ได้ผลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสองเหมือนกัน โดยจำนวนที่กลัว (Fear prevalence) ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง (Self-reported fears) ของทั้งสองกลุ่ม มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากันคือ 14 ชนิด และยังได้ผลสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่พบว่า เด็กผู้หญิงและเด็กเล็กกว่า (คือ 7-14 ปี) รายงานว่า มีความกลัวมากกว่าเด็กผู้ชายและเด็กโตกว่า (คือ 11-13 ปี และ 14-16 ปี) ตามลำดับด้วย (Gullone & King, 1993)

ในงานวิจัยเชิงสำรวจต่อมาของ Ollendick, Yuld และ Ollier (1991) ซึ่งได้ทำการเปรียบเทียบกับความกลัวที่ได้จากการตอบแบบสอบถามด้วยตนเองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นเด็กอังกฤษและเด็กอเมริกัน ก็ให้ผลที่ออกมาเหมือนกัน นั่นคือ ระดับความกลัวทั้งหมด (Fear intensity) ของทั้งสองผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกือบจะเท่ากัน และยังพบว่า เด็กผู้หญิงมีการรายงานความกลัวมากกว่าเด็กผู้ชายอย่างมีนัยสำคัญอีกด้วย แต่อย่างไรก็ดี กลับไม่พบความแตกต่าง

ระหว่างอายุในงานวิจัยชิ้นนี้ เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีช่วงของอายุที่จำกัด คือ อายุแค่ 8-10 ปีเท่านั้น

นอกจากนี้ในประเทศไทยยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับความกลัวปกติของเด็กและวัยรุ่น ในช่วงอายุ 7-18 ปีเช่นกัน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าความกลัวปกติของเด็กและวัยรุ่นใน กรุงเทพมหานคร สามารถจัดกลุ่มความกลัวได้ คือ “การกลัวความตายและสิ่งที่เป็นอันตรายถึงชีวิต” “การกลัวคน สัตว์ หรือสิ่งของที่ไม่น่าไว้วางใจ” “การกลัวผี สิ่งที่ทำให้เกิดความกลัวหวาดเสียว หรือไม่สบายใจ” “การกลัวภาวะกีดตันทางจิตใจ การไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม และความล้มเหลวพ่ายแพ้” และ “การกลัวถูกตำหนิติเตียน หรือลงโทษ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว” (โสภิตา นันทพรภิมย์, 2548)

มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกลัวปกติหลายชิ้น ที่ได้ใช้แบบสำรวจ FSSC-R นี้ ในการวิจัย ซึ่งทำให้สามารถเปรียบเทียบผลการวิจัยระหว่างประเทศได้ ในขณะที่มีงานวิจัยอีกหลายชิ้นในหลายๆ ประเทศ เช่น อิสราเอล ไอร์แลนด์เหนือ และอินเดีย ที่ได้ใช้วิธีการและเครื่องมือวิจัยที่แตกต่างออกไป จึงทำให้เกิดการเปรียบเทียบที่มีความเที่ยงตรงจำกัด ในความเป็นจริงแล้ว สิ่งนี้ถือว่าเป็นจุดอ่อนสำคัญที่สุดของงานเขียนหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกลัวปกติในเด็ก และวัยรุ่นทั้งหมด เพราะในงานวิจัยต่างๆ มีการใช้วิธีการวิจัยที่หลากหลายอย่างมาก ตั้งแต่การสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็กโดยใช้การถามคำถามด้วยตนเอง โดยใช้แบบวัดความกลัวทางจิตวิทยา (Gullone & King, 1993) จึงทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบผลกันได้อย่างเที่ยงตรง

มีงานวิจัยเชิงสำรวจหลายชิ้นที่ได้ใช้ FSSC-R ในการวิจัย แต่เนื่องจากเนื้อหาของข้อกระทง FSSC-R ทั้งหมด ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากต้นฉบับที่เคยพัฒนาขึ้นในปี 1968 โดย Scherer และ Nakamura จึงทำให้งานวิจัยชิ้นต่อๆ มาหลายงาน มีการปรับปรุงเครื่องมือนี้กันไปอย่างมากมาย (Gullone & King, 1993) งานวิจัยของ Gullone และ King ในปี 1992 ได้ทำการปรับปรุงเครื่องมือ FSSC-R โดยเป็นการปรับปรุงครั้งที่สองจากต้นฉบับของ Scherer และ Nakamura ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) ของข้อกระทงต่างๆ ในแบบสำรวจ ได้ผลเป็น 5 ปัจจัย เหมือนกันกับที่ได้ใน FSSC-R เกือบทั้งหมด ซึ่ง 5 ปัจจัยนี้ได้แก่

ปัจจัยที่ 1 คือ การกลัวความตายและสิ่งที่เป็นอันตราย

(Factor 1 = “Fear of Death and Danger”)

ปัจจัยที่ 2 คือ การกลัวสิ่งที่ไม่อาจรู้ได้

(Factor 2 = “Fear of the Unknown”)

ปัจจัยที่ 3 คือ การกลัวความล้มเหลวพ่ายแพ้และการถูกตำหนิติเตียน

(Factor 3 = “Fear of Failure and Criticism”)

ปัจจัยที่ 4 คือ การกลัวสัตว์

(Factor 4 = “Animal Fears”)

ปัจจัยที่ 5 คือ การกลัวภาวะที่กดดันทางจิตใจและการกลัวแพทย์

(Factor 5 = “Psychic Stress – Medical Fears”)

จากแนวคิดเรื่องความกลัว และรายวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องความกลัวนี้ ทำให้เราสามารถเข้าใจได้ว่าความกลัวนั้นจะส่งผลในทางการเปลี่ยนพฤติกรรม ทั้งความกลัวในรูปวัตถุ ความกลัวที่เกี่ยวข้องกับตนเอง หรือความกลัวที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยรุ่นพบว่าสิ่งที่กลัวมากที่สุดคือความกลัวตายและสิ่งที้อาจเป็นอันตรายถึงชีวิต (โสภิตา นันทพรภิรมย์, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศที่กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความกลัวมากที่สุด คือ การกลัวความตายและสิ่งที่เป็นอันตราย (Gullone, 1992) จากแนวความคิดเรื่องความกลัวและรายงานการวิจัยต่างๆ นี้ น่าจะทำให้เราเข้าใจว่าหากกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำ ความผิดได้ผ่านการเรียนรู้โดยนำแนวคิดเรื่องความกลัว เช่น การสร้างภาพความน่ากลัวของการตาย ความน่ากลัวในอันตรายที่จะเกิดจากอุบัติเหตุ ความเจ็บปวดต่างๆ สิ่งเหล่านี้น่าจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสี่ยงเช่น การแข่งรถ การขับรถด้วยความเร็ว ในเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.8 แนวคิดเรื่องความเสี่ยง

1.8.1. ความหมายของพฤติกรรมเสี่ยง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2526: 41) อธิบายคำว่า เสี่ยง หมายถึง ลองเผชิญดู ทำลงไปโดยไม่เกรงภัย อย่างไม่เห็นแก่ชีวิต

ชอร์ (Shore. 1993: 43) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นว่าเป็นพฤติกรรมที่ทำแล้วเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยและเสียชีวิต

อรอุษา จันทรวีรุจ (2544: 23) กล่าวว่า พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น หมายถึง การปฏิบัติที่ทำให้เสี่ยงต่อชีวิต พิการ ทูพพลภาพ เกิดผลเสียต่อสุขอนามัยทั้งทางตรงและทางอ้อม (mortality and morbidity) เนื่องจากขาดประสบการณ์ประสบการณ์ชีวิต รวมทั้งการพัฒนาความคิดและสติปัญญายังไม่ดีพอที่จะเข้าใจถึงผลเสียที่จะตามมาทั้งในระยะสั้น และระยะยาวจากพฤติกรรมนั้นๆ โดยทั่วไปพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนที่สำคัญได้แก่ ปัญหายาเสพติด ปัญหาการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ ปัญหาการฆ่าตัวตาย และปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เป็นต้น

จันทิชาติตา พฤกษานานนท์ (2537: 141) กล่าวว่า พฤติกรรมเสี่ยง หมายถึง พฤติกรรมที่ทำแล้วเสี่ยงต่อการเสียชีวิต พิกการ เกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัย ทั้งทางตรงและทางอ้อม

นิรมล เมืองโสม (2543: 42) กล่าวว่า พฤติกรรมเสี่ยงเป็นการจัดกลุ่ม พฤติกรรมทางสังคมตามแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ที่ได้มาจากการประเมินความเสี่ยงหรือการวิเคราะห์ทางระบาดวิทยาซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้ความเสี่ยงของบุคคลว่าจะไรเป็นอันตราย หรือเป็นภัยคุกคามต่อชีวิต ในการวัดทางระบาดวิทยาจะวัดออกมาเพื่อที่จะบอกว่าบุคคลที่ได้รับปัจจัยเสี่ยงที่เป็นสาเหตุของโรคจะมีโอกาสเกิดโรคได้เป็นที่เท่าของผู้ที่ไม่ได้รับปัจจัยเสี่ยง

กรมสุขภาพจิต (2544: 17) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงว่า หมายถึง เด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกินขอบเขต ปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองดื่ม เสพ สูบ เริ่มมีปัญหาด้านการเรียน เป็นต้น

ธนิณี เขียวอยู่ (2546: 8) กล่าวว่า พฤติกรรมเสี่ยงไม่ได้หมายถึงพฤติกรรมที่กระทำแล้วเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยหรือพิการทางร่างกายเพียงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงเสี่ยงต่อการเกิดผลทางจิตใจและสังคมอีกด้วย

วิณี ชิดเชิดวงศ์ (2547: 16) กล่าวว่า พฤติกรรมเสี่ยง หมายถึง เด็กที่มี พฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกินขอบเขต ปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองดื่มเสพสูบ เริ่มมีปัญหาด้านการเรียน เป็นต้น

จากความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงสรุปว่า พฤติกรรมเสี่ยง หมายถึง การกระทำใดๆ ที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดผลเสียต่อด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.8.2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง

ในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ได้มีการศึกษาไว้มากมาย มีทฤษฎีทางสังคมและจิตวิทยาหลายทฤษฎีพยายามอธิบายพฤติกรรมมนุษย์ เช่น แนวคิดพื้นฐาน ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมที่ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แบบจำลองความเชื่อด้านสุขภาพ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีการอธิบายพฤติกรรมของแฮรี่ (Harry. 1975.: 96-97) ซึ่งได้สร้างทฤษฎีอธิบายพฤติกรรมของสังคมครอบคลุมปัจจัยทางสังคมต่างๆ ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1980 สรุปความสัมพันธ์ของประเด็นสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมทั้งทางตรง และทางอ้อม ได้ดังนี้

1. การแปลความหมายของพฤติกรรม โดยแปลจากผลลัพธ์ที่จับต้องได้ในโลกของความเป็นจริง การแปลผลขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคล อันเป็นองค์ประกอบของ

ลำดับขั้นตอนของ สถานการณ์-พฤติกรรม-การเสริมแรง ที่บุคคลได้จากประสบการณ์ในอดีต และการแปลผลของพฤติกรรมทำให้บุคคลมีความรู้สึกว่าตนได้รับแรงเสริมให้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการเสริมแรงยังมีผลกระทบต่อการเรียนรู้คุณค่าที่มีผลต่อพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก

2. ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน ประการแรก คือ ปัจจัยด้านสังคมขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ของบุคคลเกี่ยวกับประเด็นด้านวัฒนธรรมที่เป็นอัตวิสัยอันเป็นผลเนื่องมาจากวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิหลังของชุมชน ซึ่งมีอิทธิพลในการกำหนดลักษณะของวัฒนธรรมเชิงอัตวิสัย ประการที่สอง คือ ความพอใจในพฤติกรรมย่อมสะท้อนให้เกิดการตอบโต้ทางอารมณ์โดยตรงต่อการคิดถึงพฤติกรรมนั้นๆ และประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมอันใดอันหนึ่ง มักจะทำให้บุคคลเกิดความชอบต่อพฤติกรรมนั้นๆ ประการที่สามคือ การให้คุณค่าต่อผลของพฤติกรรมที่บุคคลรับรู้ ซึ่งมีอยู่ 2 ส่วน ด้วยกัน ได้แก่ อะไรที่น่าจะเป็นผลของพฤติกรรม ส่วนที่สองคือ แต่ละบุคคลประเมินว่าอะไรคือคุณค่าของผลของพฤติกรรม ซึ่งการให้คุณค่าใน 2 ส่วนนี้ ได้รับผลกระทบมาจากการเสริมแรงในปัจจุบันการแปลความหมายของพฤติกรรม และการเสริมแรงส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในผลของพฤติกรรมใน 2 ลักษณะคือ การเสริมแรงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการรับรู้ โอกาสที่พฤติกรรมจะนำมาซึ่งผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่ง และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในคุณค่าที่มีผลต่อพฤติกรรมเหล่านี้

3. อุปนิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์บางอย่าง เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติและเป็นความเคยชิน จึงเป็นพฤติกรรมที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยความตั้งใจในการเกิดพฤติกรรม

4. ปัจจัยเสริมแรง ที่เอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัจจัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้เกิดพฤติกรรมได้ง่ายขึ้น มีทั้งปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อการเกิดพฤติกรรม

1.8.3 ชนิดของพฤติกรรมเสี่ยง

ซูลิพร ศรศรี (2541: 11) ได้ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น โดยแยกพฤติกรรมออกเป็น 6 ด้าน ตามแนวคิดของศูนย์ควบคุมโรคสหรัฐอเมริกา ได้แก่

1. การได้รับบาดเจ็บ
2. การสูบบุหรี่
3. การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และการใช้สารเสพติด
4. การมีเพศสัมพันธ์
5. การรับประทานอาหาร

6. การออกกำลังกาย

พฤติกรรมเสี่ยงของเด็ก โดยพื้นฐาน คือ ความอยากรู้ อยากรลองของเด็กเอง และเมื่อประกอบกับแรงจูงใจ กระตุ้นให้ความเสี่ยงมีโอกาสกระทำไม่ได้ไม่ยาก การริเริ่มทดลองเพื่อรู้ ครั้งแรกเป็นพฤติกรรมเสี่ยงเบื้องต้นที่ส่งผลให้มีการกระทำซ้ำ และบางคนมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นพฤติกรรมที่ถาวร

วิลาลินี แดงมะแจ้ง (2545: 92) กล่าวว่า พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น สามารถจัดเป็นกลุ่มได้ ดังนี้

1. พฤติกรรมที่ไม่ยั้งคิด เช่น การเล่นเกมพนันหรือกีฬาโลดโผนอันตราย หรือมอเตอร์ไซด์ผาดโผน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาตามมา

2. การไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ พฤติกรรมเหล่านี้จะเริ่มจากความรุนแรงน้อยๆ เช่น ดื้อ พุดหยาบ เสียงดัง โดยเขาไม่รู้ว่ามันเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี และถือว่าไม่เสียหาย ก่อให้เกิดปฏิกิริยาทางลบจากบุคคลอื่น บางคนถูกตีตราจากสังคมทำให้โอกาสที่จะกลับมาปฏิบัติให้ดีได้ยากและกลายเป็นบุคลิกภาพที่ฝังปक्तिได้

3. การละเมิดกฎเกณฑ์และสิทธิของผู้อื่น พฤติกรรมนี้รุนแรงขึ้นจนทำให้ผู้อื่นและสังคมเดือดร้อน เช่น ก้าวร้าวเกร ทำร้ายร่างกายผู้อื่น การทำลายทรัพย์สินสาธารณะ ซึ่งวัยรุ่นมักทำด้วยความคึกคะนอง ขาดการควบคุมตัวเอง

4. พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับวัย คือการสนใจเรื่องเพศมากกว่าปกติการแสดงออกทางเพศไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ปัญหาเหล่านี้นำมาซึ่งปัญหาต่อตนเองและผู้อื่นและส่งผลเสียสู่สังคม โดยที่เขาไม่รู้ตัว

5. พฤติกรรมการใช้ยาหรือสารเสพติด เป็นพฤติกรรมที่วัยรุ่นใช้หาความสุขหรือแก้ไขความทุกข์ในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่รุนแรงมากจนเป็นปัญหาอาชญากรรมและทำลายอนาคตโดยสิ้นเชิง

1.8.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539: 246-250) ได้กล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นไว้ ดังนี้

1. สภาพทางครอบครัว ครอบครัวที่ขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบ ครอบครัวที่มีการทะเลาะเบาะแว้ง ครอบครัวแตกแยกไม่มีความสนใจใยดี เด็กที่อยู่ในมาตรฐานทางศีลธรรมต่ำครอบครัวที่ทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ไม่มีศีลธรรม ไม่เคารพกฎหมาย ลักขโมย เป็นเด็กที่ชอบฝ่าฝืนสังคม เห็นการกระทำผิดในเรื่องร้ายแรงเป็นเรื่องธรรมดา หรือเกิดจากเด็กที่มา

จากครอบครัวที่มีมาตรฐานทางศีลธรรมสูง ไม่มีความอดทน ไม่รับผิดชอบ ไม่อดทนต่อความผิดหวัง บางคนมาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์เห็นห่าง เช่น พ่อแม่ยุ่งกับการทำมาหากิน ไม่มีเวลา เอาใจใส่ บางครอบครัวไม่เคยชมเชยจึงทำให้เด็กขาดความภูมิใจในตนเอง มีความว่าเหว มีปมด้อยในใจ หาทงออกด้วยการเรียกร้อง ความสนใจแบบผิดๆ มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น กลุ่มวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ในวัยเรียนเป็นพวกที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มีความสับสนในตนเอง และมีความสัมพันธ์ไม่ดีกับมารดา

2. สภาพของสถานศึกษา ได้แก่ ปัญหาจากโรงเรียน ปัญหาจากกลุ่มเพื่อนนักเรียน ปัญหาจากครู ภาระเบียบของโรงเรียน ปัญหาจากตัวนักเรียนเอง

3. สื่อมวลชน สามารถโน้มน้าวจิตใจเด็กให้ทำในสิ่งที่เลวร้ายได้ หรือเห็นจนชินตาคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด การแพร่ภาพทางหน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ในด้านอาชญากรรม บรรยายวิธีการหรือทำแผนอาชญากรรม ซึ่งทำให้เด็กเห็นภาพความโหดร้าย ทารุณในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างชัดเจน เด็กอาจประทับใจในความเก่งกาจของผู้ที่กระทำผิดจนถึงขั้นทดลองปฏิบัติเองบ้าง สื่อมวลชนที่ขาดหลักจริยธรรมจะเผยแพร่ภาพและข่าวสารที่ไร้สาระ แต่มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นมาก เช่น การโฆษณาสินค้าฟุ่มเฟือยประเภทต่างๆ ที่ทำให้เกิดการเอาอย่าง

พัชรินทร์ สิมทะราช (2544: 14-17) กล่าวว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น ได้แก่

1. ความเชื่อและค่านิยม จากพัฒนาการทางด้านจิตสังคมของวัยรุ่นที่มักมีการแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองและต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ทำให้วัยรุ่นง่ายต่อการถูกชักจูงให้ทำกิจกรรมที่เห็นว่าตนเองเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีการพบว่า วัยรุ่นมักมีพฤติกรรม เช่น การแต่งกาย ชอบแนวดนตรี นักแสดงหรือเพื่อนชายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

2. สิ่งพิมพ์และสื่อที่มีส่วนกระตุ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ข้อมูลข่าวสาร สื่อมวลชน มีอิทธิพลและบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นแบบอย่าง que เห็นในสื่อมวลชนทั้งทาง หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ เช่น โฆษณาที่ชักจูงให้คนดื่มเหล้า แสดงตัวอย่างให้เห็นว่า การดื่มเหล้าเป็นสิ่งที่ดี เป็นที่ต่องใจเพศตรงข้าม แสดงถึงความสำเร็จหรือใช้ความเครียดทำให้วัยรุ่นทำตามเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้อง

3. สถานที่พักอาศัย สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลเช่น วัยรุ่นที่อาศัยในสิ่งแวดล้อมที่ง่ายต่อการเข้าถึงแหล่งบริการทางเพศหรือแหล่งบันเทิง ทำให้เสี่ยงต่อพฤติกรรมทางเพศได้ หรืออาศัยอยู่ในบริเวณที่เป็นแหล่งค้ายาเสพติด เป็นต้น

4. ความผูกพันในครอบครัว (Family connectedness) ความผูกพันในครอบครัวเป็นความรู้สึกใกล้ชิดต่อบิดามารดา การรับรู้ถึงการดูแลเอาใจใส่ที่ได้รับจากครอบครัว การมีความพึงพอใจต่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว รวมถึงการมีความรู้สึกว่ามีค่าสำคัญ เป็นที่รักและเป็นที่ต้องการของครอบครัว และจากการศึกษาพบว่า หากบุคคลในครอบครัวมีพฤติกรรมเสี่ยงก็จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงนั้น ๆ ด้วย เช่น ถ้าบิดามารดาติดเหล้า ลูกก็มีโอกาสติดเหล้าถึง 3-4 เท่า

5. การรับรู้บรรทัดฐานของกลุ่มเพื่อน (Perceived peer norm) ในระยะวัยรุ่นเพื่อนเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างมากในการตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องเพศและการมีเพศสัมพันธ์ซึ่งเพื่อนสนิทมักจะเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ เพราะเพื่อนในกลุ่มเดียวกันมักมีลักษณะคล้ายคลึงกัน มีอายุที่ใกล้เคียงกันและอิทธิพลจากตัวแบบในสังคมหรือเพื่อนในกลุ่มเดียวกันมีผลต่อพฤติกรรมและการดูแลสุขภาพของวัยรุ่นได้เช่นกัน

6. การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยง (Perceived risk behavior) เป็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เช่น การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการนำไปสู่การติดเชื้อเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จะเกิดขึ้นได้ เมื่อวัยรุ่นมีความตระหนักและเอาใจใส่เรื่องราวข่าวสารจากสื่อต่างๆ และบุคคลใกล้ชิดตัว

7. การรับรู้สมรรถนะของตนเอง (Perceived self-efficacy) การรับรู้สมรรถนะของตนเองมีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ ร่างกายอารมณ์จิตใจ และการปรับตัวในสังคมของวัยรุ่น จะเกี่ยวข้องกับการเริ่มพฤติกรรมเสี่ยง

วิณี ชิดเชิดวงศ์ (2547: 17) ได้กล่าวว่า สาเหตุของปัญหาที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นอย่างรุนแรงและลุกลามเป็นปัญหาใหญ่ก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น คือ

1. พฤติกรรมของวัยรุ่น ปัจจุบันเร็วกว่าสมัยก่อน ไม่ว่าด้านจิตใจ ร่างกาย และสังคม เนื่องจากการศึกษา การสื่อสาร สื่อต่างๆ และภาวะโภชนาการที่ดีขึ้น
2. วัยรุ่นใช้ชีวิตที่เป็นอิสระมากขึ้นเขาไม่ยอมให้พ่อ แม่ ครู ผู้ปกครองเข้าไปยุ่งวุ่นวายกับชีวิตเขาเหมือนตอนสมัยเด็กๆ
3. ช่องว่างระหว่างผู้ใหญ่และวัยรุ่นมีมากขึ้น การสื่อสารและเวลาที่สื่อสารเพื่อทำความเข้าใจมีน้อยลง ภาษาที่พูดแทบจะเป็นคนละภาษา

4. เพื่อนมีอิทธิพลต่อความคิดการตัดสินใจมากกว่าผู้ใหญ่ เพราะเขาต้องการแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองจากสังคมนอกบ้านมากขึ้น อยากได้รับการยอมรับจากสังคมเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่ เขาจะเลือกที่จะฟังเพื่อนมากกว่าครูและผู้ปกครอง

5. ความยึดมั่นในวัฒนธรรมและศาสนาลดลง กลายเป็นสิ่งล้าสมัย ค่านิยมทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เริ่มไม่เป็นที่เชื่อถือ

6. หญิงหรือชายมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น วัยรุ่นเพศหญิงกล้าแสดงออกและล้มความเสียเปรียบด้านสรีระ โดยไม่เลือกพฤติกรรมว่าจะเป็นอย่างไหน จนตกเป็นเหยื่อของสังคมที่จ้องฉวยโอกาสและทำลาย

7. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นที่ยอมรับกันมากขึ้น ค่านิยมการบูชาความบริสุทธิ์เกือบหมดสิ้นไปในสังคม

8. ค่านิยมของครอบครัว สังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวมักเป็นครอบครัวเดี่ยว ทุกคนมีภาระหน้าที่การงาน เวลาและความอบอุ่นความผูกพันจึงน้อยลงไป

9. ระบบการสื่อสารสะดวกรวดเร็ว โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต สื่อลามกอนาจารที่บริการถึงบ้าน ซึ่งยากแก่ครู ผู้ปกครองจะควบคุมดูแลได้ทั่วถึง

วิณี ชิดเชิดวงศ์ (2547: 27) ได้สรุปสาเหตุที่เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงว่ามาจากปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา และอยู่ในสภาพแวดล้อมในสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวัยรุ่นที่ผลักดันให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหา

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นนั้น สามารถแยกได้เป็น 2 ส่วน คือ ตัววัยรุ่นเองและสภาพแวดล้อม ซึ่งได้แก่ กลุ่มเพื่อน ครอบครัว อิทธิพลของสื่อและสภาพที่พักอาศัย เป็นต้น

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ การตาย และแนวทางในการป้องกันปรามการกระทำผิดซ้ำ พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 ประเด็นเรื่องความตาย

ชาฎิณี เชื้อคำ (2549) ศึกษาการเข้าใจมโนทัศน์เกี่ยวกับการมีชีวิตและความตายในเด็กอายุ 5-7 ปีที่มีสุขภาพปกติ โดยแบ่งเด็กออกเป็น 3 ระดับอายุ คือ อายุ 5 ปี อายุ 6 ปี และอายุ 7 ปี พบว่าเด็กทั้ง 3 ระดับอายุ มีความเข้าใจองค์ประกอบของความตายด้านการหยุดทำงานของอวัยวะ (Cessation) เด็กอายุ 6 ปีและ 7 ปี มีความเข้าใจองค์ประกอบของความตาย

ด้านความตายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทุกคน (Inevitability) และเด็กอายุ 7 ปี มีความเข้าใจองค์ประกอบของความตายด้านความตายที่เป็นสภาวะที่ถาวร (Irreversibility)

ณัฐยา วาสิ่งหน (2541) ศึกษาความหมายของความตาย : การตีความตามพุทธปรัชญา ศึกษาวิเคราะห์จากหลักฐานชั้นต้น (Primary sources) คือ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวงและฉบับบาลีจากชุดพระไตรปิฎกและอรรถกถา รวมทั้งเอกสารอื่นๆ ของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องเป็นการวิจัยจากเอกสาร (Document research) กำหนดให้ความตายเป็นหน่วยสำหรับการวิเคราะห์ โดยใช้พุทธศาสนาเป็นกรอบในการพิจารณาตีความศาสนาพุทธได้ให้ความหมายของความตายว่า คือ ความดับหรืออาการดับของขันธ์ 5 หรือ กายกับจิต ส่วนระยะเวลาตั้งแต่การเกิดจนถึงการดับจะครอบคลุมระยะเวลาเท่าใด ย่อมขึ้นอยู่กับว่าเป็นการดับลงในขณะหนึ่งของกายและจิตหรือความสิ้นชีวิตจากภพชาติ

เปรมใจ วังไพศาล (2545) ศึกษาถึงความตายและทัศนคติในการเตรียมตัวตายของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนแออัดคลองเตย กรุงเทพมหานคร ศึกษาความหมายความเชื่อและประสบการณ์เตรียมตัวที่เกี่ยวกับความตายของสังคมไทย โดยการประชุมระดมสมองผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน และศึกษาทัศนคติและการเตรียมตัวของผู้สูงอายุ 28 คน โดยการสนทนากลุ่มสัมภาษณ์เจาะลึก และสังเกตอย่างมีส่วนร่วม พบว่ามีการให้ความหมายของความตายแตกต่างกันระหว่างศาสนาและทางการแพทย์ ซึ่งมีผลต่อความเชื่อและท่าทีของคนไทย ส่วนหนึ่งเชื่อว่าชีวิตไม่สิ้นสุดที่ความตายและเห็นเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ ทำให้ไม่ปฏิเสธความตายแม้บางคนยังมีความกลัวแต่ลดลงกว่าเมื่ออายุยังน้อย ต่างจากทัศนคติทางการแพทย์ที่ต้องการเอาชนะความตายและเห็นว่าชีวิตสิ้นสุดที่ความตาย

พัชรียา ไชยลังกา (2534) ศึกษาการเปรียบเทียบแนวความคิดเกี่ยวกับความตายของผู้ที่มีสุขภาพดีและผู้ป่วยเรื้อรังผู้มีสุขภาพดีในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามแนวความคิดเกี่ยวกับความตาย ผู้มีสุขภาพดีจำนวน 140 คน ผู้ป่วยเรื้อรังจำนวน 100 คน พบว่าผู้มีสุขภาพดีที่มีอายุแตกต่างกันมีแนวความคิดเกี่ยวกับการตายแตกต่างกัน ผู้ป่วยเรื้อรังที่มีอายุต่างกันมีแนวความคิดเกี่ยวกับความตายแตกต่างกัน ผู้ป่วยเรื้อรังที่นับถือศาสนาต่างกันมีแนวความคิดเกี่ยวกับความตายแตกต่างกัน

พิมพ์พรรณ ศิลปะสุวรรณ และสุลธิ ทองวิเชียร (2533) ศึกษาทัศนคติที่มีต่อความตายและการเลือกสถานที่ตายของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการใช้แบบสอบถามและแบบวัดอัตมโนทัศน์ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความตายและการเลือกสถานที่ตายผู้สูงอายุประมาณ 200 คน พบว่าผู้สูงอายุยอมรับในเรื่องการเกิด แก่ เจ็บ และตาย ว่าเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยง

ไม่ได้ มีการระลึกถึงการตายเป็นประจำ มีความคิดว่าบุคคลที่อยู่ในภาวะใกล้ตายมีความต้องการธรรมะจากศาสนา ต้องการตายอย่างสงบและมีศักดิ์ศรี การเลือกสถานที่ตายต้องการตายท่ามกลางญาติพี่น้องที่ใกล้ชิด

ศักดิ์ชัย อนันต์ตรีชัย (2548) ศึกษาการเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องความตายในพระพุทธศาสนาเถรวาทและวัชรยาน โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารชั้นปฐมภูมิคือพระไตรปิฎก และจากเอกสารชั้นทุติยภูมิคือส่วนที่เป็นอรรถกถาเถรวาท คัมภีร์วัชรยาน ตำราทางวิชาการ พร้อมทั้งเอกสารของไทยและต่างประเทศ พบว่าหลักการแห่งความตายของพระพุทธศาสนาวัชรยาน ตั้งอยู่บนรากฐานของพระพุทธศาสนาเถรวาท เริ่มต้นจากเรื่องมรณสติ กรรมและโอกาสแห่งการหลุดพ้นวาระสุดท้ายแห่งชีวิต

ศิริจิตต์ ปันเงิน (2542) ศึกษาถึงความตายในทัศนะของกามูส โดยการศึกษาดูผลงานของกามูสทั้งหมดและบทวิเคราะห์วิจารณ์ที่นักวิชาการต่างๆ มีต่องานและแนวคิดของกามูส พบว่ากามูสชี้ให้เห็นว่าความตาย คือ ส่วนหนึ่งและเป็นส่วนสำคัญของชีวิต ความหมายของความตายก็คือ ความหมายและคุณค่าของชีวิต ความหมายที่สำคัญของความตายมีอยู่ก่อนปรากฏการณ์ของความตาย นั่นคือ มีอยู่ในชีวิตทุกช่วงขณะในฐานะเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งของชีวิต ความตายหมายถึงการจบลงของกระบวนการสร้างความหมายและให้คุณค่าแก่ชีวิต

โสภิตา นันทพรภิมย์ (2548) ศึกษาเรื่อง ความกลัวปกติของเด็กและวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสำรวจความกลัวปกติ รวมทั้งทำการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความกลัวปกติในด้านต่างๆ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นเด็กและวัยรุ่นในช่วงอายุ 7-18 ปีจำนวน 915 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ทำการแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็น 3 กลุ่มคือ เด็กเล็ก เด็กโต และวัยรุ่น ทำการวิจัยโดยใช้ “แบบสำรวจความกลัวสำหรับเด็กและวัยรุ่น” วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ผลการวิจัยพบว่าความกลัวปกติของเด็กและวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครสามารถจัดกลุ่มความกลัวได้ คือ “การกลัวความตายและสิ่งที่เป็นอันตรายถึงชีวิต” “การกลัวคนสัตว์ หรือสิ่งของที่ไม่น่าไว้วางใจ” “การกลัวผี สิ่งที่ทำให้เกิดความกลัว หวาดเสียว หรือไม่สบายใจ” “การกลัวภาวะกีดตันทางจิตใจ การไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม และความล้มเหลวพ่ายแพ้” และ “การกลัวถูกตำหนิติเตียน หรือลงโทษ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว”

Geest (2004) ศึกษาการตายดีของผู้สูงอายุในประเทศกานา โดยการศึกษาข้อมูลทางมานุษยวิทยาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1971 ถึงปัจจุบัน พบว่าการตายดีของผู้สูงอายุเป็นการตายตามธรรมชาติหลังจากได้ใช้ชีวิตคุ้มค้ำมาอย่างยาวนาน เป็นการตายของบุคคลที่ได้จัดการธุระ

เสร็จสิ้นแล้ว เกิดความสงบทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น ได้ตายที่บ้านแวดล้อมไปด้วยบุคคลอันเป็นที่รัก และทำยที่สุดเป็นการตายที่ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

Hattori et al.(2006) ศึกษาถึงการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการตายดีของสังคมชาวญี่ปุ่นตามกรอบแนวคิดของ Roger's (2000) เพื่อหาความหมายของการตายดีของสังคมชาวญี่ปุ่นโดยการทบทวนวรรณกรรมในเดือนมีนาคม ค.ศ.2004 มุ่งเน้นในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ได้พบเห็นเกี่ยวข้องกับเรื่องเกี่ยวกับความตาย พบว่าคุณลักษณะของการตายดีประกอบด้วยบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมสังคม ประสบการณ์ของบุคคลได้พบเห็นเกี่ยวข้องกับความตายที่ผ่านมา บริบททางสังคม สิทธิของผู้ป่วย และการดูแลเกี่ยวกับกระบวนการตาย ผลลัพธ์ที่จะตามมาจะเป็นคุณภาพการดูแลในวาระสุดท้ายของชีวิต เมื่อเกิดการตายที่ดีจะส่งผลให้ครอบครัวเกิดความพึงพอใจ เกิดการปรับตัวเกี่ยวกับการจากไปในทางบวก และเกิดความพึงพอใจแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานดูแล

Ming-Lin Lang (1998) ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อความตายของผู้สูงอายุชาวจีน โดยการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไป ในประเทศฮ่องกง จำนวน 10 คน พบว่าผู้สูงอายุไม่มีความกลัวต่อความตาย เนื่องจากยอมรับได้ว่าความตายเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นในชีวิตตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามความเชื่อทางศาสนา สมควรเกิดขึ้นในวัยสูงอายุ มีความยินดีที่จะพูดถึงการเตรียมตัวเกี่ยวกับความตาย ไม่ต้องการเป็นภาระในการดูแล

Reitjen et al. (2006) ศึกษาเรื่องการตายดีของชาวเนเธอร์แลนด์เกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจถึงทัศนคติต่อความตายเมื่อเข้าสู่วาระสุดท้ายของชีวิต โดยการใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการแสดงความจำนงในเรื่องความตาย (Euthanasia) การให้ยาระงับอาการปวดและยานอนหลับ พบว่าการตายดีของชาวเนเธอร์แลนด์ประกอบด้วย การปราศจากความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน ตายอย่างสง่างาม ดีมีการกล่าวอำลาบุคคลอันเป็นที่รัก สามารถตัดสินใจเรื่องการรักษาพยาบาลได้ด้วยตนเองเมื่อเข้าสู่วาระสุดท้ายของชีวิต การตายที่ดีควรเป็นการตายในบ้านของตัวเอง มีสติรู้สึกตัวตลอดเวลา ไม่เป็นภาระการดูแลต่อผู้อื่น

Steinhauser et al. (2000) ศึกษาถึงการตายดีโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มพยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาสาสมัครดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย แพทย์ผู้ป่วยระยะสุดท้าย และสมาชิกในครอบครัวผู้ที่เสียชีวิต พบว่าผู้ป่วย ครอบครัว และผู้ให้การดูแล มองลักษณะของการตายดีว่าประกอบด้วย การจัดการกับอาการและอาการปวด การได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอต่อการตัดสินใจ การมีการเตรียมตัวเกี่ยวกับความตาย ปัญหาคับข้องใจได้รับการแก้ไข ใช้เวลาที่เหลืออยู่ใกล้ชิดกับบุคคลอันเป็นที่รัก

Tsai et al. (2005) ศึกษาถึงความกลัวตายและการตายดีของผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายระหว่างวัยผู้ใหญ่และวัยสูงอายุ ประเทศไต้หวัน โดยใช้แบบประเมิน Quality of Dying ผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายจำนวน 224 คน ประกอบด้วยวัยสูงอายุ 110 คน และกลุ่มวัยผู้ใหญ่จำนวน 114 คน พบว่าระดับความกลัวของทั้งสองกลุ่มลดลงหลังจากได้รับการดูแลแบบประคับประคองในสถานบริการ ผู้ป่วยทั้งสองกลุ่มที่มีระดับความกลัวตายต่ำจะมีระดับคะแนนการตายดีสูงโดยเฉพาะในช่วง 2 วันก่อนเสียชีวิต และผู้ป่วยได้รับฟังคำสอนจากพระในศาสนาพุทธ ช่วง 2 วันก่อนเสียชีวิตจะมีระดับความกลัวตายต่ำกว่าผู้ป่วยทั่วไป การวิจัยนี้เสนอแนะว่า การลดระดับความกลัวตายให้ต่ำลงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การตายดี สิ่งที่มีผลต่อความกลัวต่าเกี่ยวข้องกับเลื่อมใสในศาสนา การสนับสนุนทางสังคม และความตระหนักถึงควมมีคุณค่าในตัวเอง

2.2 ประเด็นเรื่องการเรียนรู้

จิราธิวัฒน์ โภกนุต (2549) ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้ผ่านตัวแบบต่อพฤติกรรม การป้องกันอุบัติเหตุของเด็กวัยเรียน โดยใช้ทฤษฎีตัวแบบของ Bandura ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ เด็กวัยเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 102 คน ได้รับการเรียนรู้ผ่านตัวแบบเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ ผ่านสื่อวีดิทัศน์ และกลุ่มควบคุมจำนวน 51 คน ซึ่งใช้ชีวิตประจำวันตามปกติ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุของเด็กวัยเรียนกลุ่มทดลองภายหลังที่ได้รับการเรียนรู้ผ่านตัวแบบสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้ผ่านตัวแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ประเด็นเรื่องการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

วินัย เกตุพันธุ์ (2539) พบว่าปัจจัยเสริมที่ทำให้เกิดการกระทำผิด คือการไม่ได้อยู่อาศัยกับบิดามารดา โดยอาจจะพักอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหรือเพื่อน จึงไม่มีคนดูแลและแนะนำเรื่องความปลอดภัยและการใช้ชีวิตที่เหมาะสม หากมีการกระทำผิดจะไม่บอกผู้ปกครองหรือหลีกเลี่ยงหรือจะโกหกไปเลยเพราะเห็นว่าผู้ปกครองจะคอยลงโทษตนมากกว่าจะเข้าใจว่าสาเหตุที่แท้จริงของการเกิดปัญหา บางคนจะรู้สึกสะใจถ้าหากได้แสดงออกทางด้านการศึกษา เด็กที่มีเกรดเฉลี่ยค่อนข้างต่ำจะมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดมากกว่าเด็กที่มีเกรดเฉลี่ยสูง ทั้งนี้อาจเกิดจาปมด้อยที่มีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถทางการเรียนที่จะแสดงความภาคภูมิใจได้ อาจมีความก้าวร้าวที่เก็บแฝงอยู่ จึงต้องแสดงออกเพื่อกลบปมด้อยของตนโดยการแสดงความก้าวร้าว การแสดงออกของวัยรุ่นชายต่อวัยรุ่นหญิงก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดการกระทำผิด

สมชาย อธิรนนท์ (2540) ได้ทำการศึกษานโยบาย มาตรการ วิธีดำเนินการ วิธีปฏิบัติงานและปัญหาและอุปสรรคในการป้องปรามการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของ

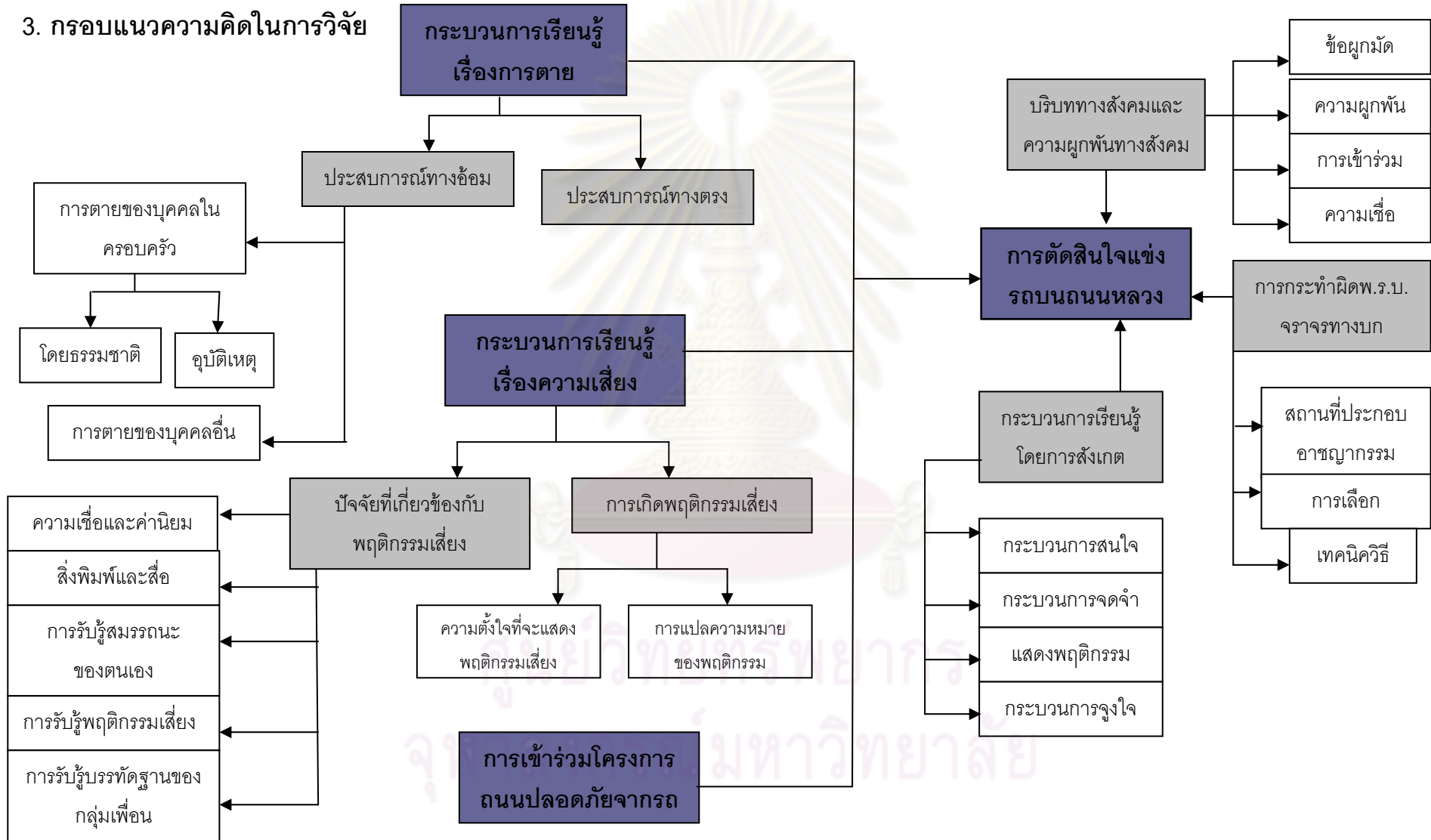

เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า การแข่งขันกันบนถนนที่มีทางเรียบและมีความยาวพอสมควร ผู้แข่งขันทั้งหลายจะมาเป็นกลุ่ม มีการนัดหมายวันและเวลาหรือพากันขับตระเวนไปตามถนนต่างๆ เมื่อพบคู่แข่งมีการทำทายแข่งขันกัน โดยมีการเติมพันทันมักจะมึประชาชนดูเป็นจำนวนมาก และในการแข่งดังกล่าวมักนิยมแข่งกันในยามวิกาลและในวันหยุดราชการ ความคึกคะนองของวัยรุ่น คนไทยส่วนใหญ่ชอบการเล่นพนัน ถึงแม้การเล่นพนันเอาทรัพย์สินกันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย แต่ก็ไม่ค่อยจะเกรงกลัว ในการแข่งขันรถนั้นส่วนมากผู้เข้าแข่งกันจะพนันกันว่าใครจะมีความสามารถในการแต่งเครื่องยนต์ได้แรงและมีความเร็วสูงกว่ากัน เมื่อผู้แพ้เสียเงินในการพนันก็จะไปแต่งรถแต่งเครื่องยนต์ใหม่ และกลับมาแข่งขันกันอีก นอกจากนั้น ผู้ร่วมเล่นการพนันยุ่งยงส่งเสริมและออกทุนให้ไปปรับแต่งเครื่องยนต์ด้วย และร้านซ่อมรถยังสนับสนุนด้านการปรับแต่งรถให้กับผู้แข่งรถ หากรถที่ปรับแต่งได้รับชัยชนะก็จะเป็นการสร้างชื่อเสียงและผลประโยชน์ก็จะกลับมาสู่ทางร้านซ่อมอีกด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยเรื่อง “ความตาย ความเสี่ยง และผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กและเยาวชน : การถอดบทเรียนจากโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่งปีพ.ศ. 2547” มีรายละเอียดตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยเน้นข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้เรื่องความตาย ความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่งแล้ว รวมทั้งความเข้าใจในบริบทต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษา เพื่อนำมาอธิบายปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา จากนั้นรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เฉพาะกลุ่มบุคคลที่ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงและติดต่อได้ และผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าสามารถให้ข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการค้นหาคำตอบในประเด็นของงานวิจัยครั้งนี้

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเด็กและเยาวชนที่ได้ผ่านการคุ้มครองความปลอดภัย ในฐานะความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ความผิดเกี่ยวกับการแข่งรถในทาง และได้เข้าร่วมโครงการ “ถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง” ของสำนักงานคุ้มครองความปลอดภัย กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม จำนวน 7 คน

2.1 คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) คือเลือกเด็กและเยาวชนที่ได้ผ่านการคุ้มครองความปลอดภัย ในฐานะความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ความผิดเกี่ยวกับการแข่งรถในทาง และได้เข้าร่วมโครงการ “ถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง” เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 ของสำนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม จำนวน 3 คน จากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบพอกพูน (snow balling sampling method) โดยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแนะนำผู้ให้ข้อมูลคนอื่นๆ ซึ่งจากวิธีการนี้ ทำให้สามารถเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เพิ่มอีกจำนวน 4 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักจากที่มาสำคัญ 2 แหล่ง คือ ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) และข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยการศึกษาค้นคว้าจาก

3.1.1 เอกสารทางด้านวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

3.1.2 เอกสารประเภทรายงานการสัมมนา รายงานการประชุม รายงานการสำรวจที่เกี่ยวข้อง องค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน ได้มีจัดและรวบรวมไว้

3.1.3 ข่าวหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และรวบรวมทั้งบทความที่สำคัญจากแหล่งสื่อสารมวลชนต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง

3.1.4 ข้อมูลทางด้านหลักกฎหมาย และระเบียบวิธีปฏิบัติของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.1.5 ข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต

3.1.6 ข้อมูลจากสถิติคดีพ.ร.บ. จราจรทางบกของสำนักคุ้มครองประพฤตินักท่องเที่ยวตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 – พ.ศ. 2550

3.1.7 ข้อมูลสถิติคดีเด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดี ของสถานพินิจทั่วประเทศ แยกตามฐานความผิดของกรมพินิจทั่วประเทศ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 – พ.ศ. 2550

3.1.8 ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุทางบกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ผ่านการคุมประพฤติ ในฐานความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ความผิดเกี่ยวกับการแข่งรถในทางของสำนักคุ้มครองประพฤตินักท่องเที่ยว โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นวิธีการศึกษาเพราะการสัมภาษณ์วิธีนี้เหมาะสำหรับการสัมภาษณ์ข้อมูลในระดับลึก รวมทั้งผู้วิจัยยังสามารถซักถามและหารายละเอียดของประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาได้อย่างละเอียดและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น โดยเป็นการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายแบบตัวต่อตัว นอกจากนี้แล้ววิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกสามารถทำให้ผู้วิจัยเองสามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมต่างๆ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงออกมา ทั้งการทำท่าทาง

น้ำเสียง และสีหน้าในระหว่างที่ทำการสัมภาษณ์อีกด้วย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ยังได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างยิ่งจากท่านผู้อำนวยการของสำนักงานคุมประพฤติศาลแขวงพระนครเหนือ ที่กรุณาติดต่อประสานงานกับเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการ โดยกรุณาเป็นสื่อกลางให้ผู้วิจัยสามารถติดต่อเด็กที่ยินยอมให้ผู้วิจัยพบเพื่อขอข้อมูล และสัมภาษณ์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางรายต้องโทษอยู่ในเรือนจำ ทำให้การเข้าไปเก็บข้อมูลเป็นไปด้วยความยากลำบากและจำกัดด้วยเรื่องของเวลา รวมไปถึงการรวบรวมข้อมูลที่ทางเรือนจำไม่อนุญาตให้นำเครื่องบันทึกเทปเข้าไปในขณะสัมภาษณ์ได้ ทำให้การเก็บข้อมูลต้องใช้วิธีการจดบันทึกเพียงอย่างเดียว และในส่วนของข้อมูลก็มีข้อจำกัดในเรื่องของการจดจำของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่งผ่านมาแล้วถึง 5 ปี นอกจากนี้ในเรื่องของให้ความไว้วางใจระหว่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้วิจัยก็มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยต้องไปพูดคุยนอกเหนือจากการสัมภาษณ์หลายครั้ง จนกว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะไว้วางใจยอมเปิดเผยและให้ข้อมูลเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประกอบกับบางกรณีที่ได้เคยติดต่อนัดหมายแล้ว แต่ภายหลังผู้วิจัยกลับไม่สามารถติดต่อผู้ให้ข้อมูลได้อีก จึงทำให้ต้องหาผู้ให้ข้อมูลคนใหม่เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งก็ได้รับการแนะนำจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้รู้จักผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายใหม่ นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลบางรายไม่ได้พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร การนัดหมายและการเดินทางไปสัมภาษณ์จึงค่อนข้างติดขัด

ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกรอบวิจัย โดยมีการร่างคำถามไว้อย่างกว้าง (guideline) เป็นการตั้งคำถามแบบปลายเปิด แต่มีความชัดเจนและครอบคลุมตามแนวคำถาม โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1) ประวัติส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนาที่พักอาศัยในปัจจุบัน ประวัติทางด้านครอบครัว ฐานะทางครอบครัว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อน

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ได้แก่ ความคิดเห็นต่อเรื่องความเสี่ยง สถานที่แข่งรถ กลุ่มเพื่อนที่แข่งรถ ความรู้ในเรื่องกฎหมาย การเคยพบเห็นเหยื่อจากรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ผลที่เกิดหลังจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง สาเหตุที่เข้าร่วมการแข่งขันแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ประโยชน์ที่ได้จากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความตาย ได้แก่ รู้จักความตายในรูปแบบไหนบ้าง ให้ความหมายต่อความตายอย่างไร รู้สึกอย่างไรต่อความตาย

4) การเรียนรู้เรื่องความตายผ่านโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง ได้แก่ ความรู้สึกขณะที่ชมและหลังจากชมวีดิทัศน์ที่แสดงให้เห็นอันตรายจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ความรู้สึกขณะที่ได้ชมและหลังจากที่เห็นการผ่าศพ ความรู้สึกเมื่อได้เห็นและหลังจากที่ได้เห็นการไม่มีอิสรภาพในเรือนจำ

5) การเรียนรู้หลังจากผ่านการเข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่งแล้ว ได้แก่ แปลความหมายของการเรียนรู้เรื่องการตายได้ว่าอย่างไร นำไปสู่การปรับความคิดเกี่ยวกับการแข่งรถซึ่งอย่างไร จะเข้าร่วมการแข่งขันอีกหรือไม่ การดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

การร่างคำถามไว้อย่างกว้าง (guideline) มีเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แสดงความรู้สึกที่แท้จริงและได้แสดงความคิดอย่างเปิดกว้าง แต่ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งนั้นได้สัมภาษณ์ภายใต้กรอบคำถามที่ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนด เพื่อมิให้เรื่องออกนอกประเด็น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สังเกตปฏิกิริยาตอบสนองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อคำถามทั้งในด้านบวก และด้านลบ และนำมาปรับปรุงแก้ไขคำถามให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4. หลักจริยธรรมกับการเก็บข้อมูล

สิ่งที่ละเลยไม่ได้ในการทำวิจัยครั้งนี้คือ ประเด็นทางจริยธรรม (ethics) เพราะในการวิจัยแต่ละครั้งล้วนมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนั้นเพื่อรักษาประโยชน์อันชอบธรรมทางผู้วิจัยจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้

4.1 การติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการทำวิจัยครั้งนี้ การติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้นมีความยากลำบากมากเนื่องจาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ผ่านการคุมความประพฤติไปถึง 4 ปีแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ติดต่อผ่านผู้ประสานงานที่สำนักงานคุมความประพฤติศาลแขวงพระนครเหนือ ซึ่งได้กรุณาติดต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อถามความสมัครใจและความยินยอมที่จะให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์หรือไม่ ซึ่งทางผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ทางผู้ให้ข้อมูลสำคัญพิจารณาปฏิเสธได้ตั้งแต่วันที่ผู้ประสานงานติดต่อให้แล้ว

4.2 การแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการเปิดเผยตนเองของนักวิจัย การเก็บข้อมูลในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้แก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละรายทราบโดยจะต้องได้รับการบอกกล่าว ไม่มีการปิดบังรายละเอียดในการทำวิจัย หรือหลอกลวง หรือปลอมตัว เพื่อให้ได้ข้อมูลตามต้องการและอาจจะบอกรายละเอียดอย่างคร่าวๆ เกี่ยวกับงานวิจัยชิ้นนี้ เช่น บอกด้วยว่าเรียนคณะอะไร ภาควิชาอะไร และนำข้อมูลนี้ไปใช้ทำอะไร เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจแก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4.3 การให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเข้ามาเป็นส่วนร่วมและยินยอมให้เก็บข้อมูลโดยสมัครใจ ทั้งนี้ต้องไม่มีการบีบบังคับ กดดันให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยินยอมทำตามผู้วิจัย เช่น ยินยอมให้สัมภาษณ์ ยินยอมให้ถูกทดลองเพื่อสังเกตพฤติกรรม โดยทั้งนี้จะต้องสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยจนทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกิดความสมัครใจและร่วมมือในการให้ข้อมูล ซึ่งสามารถทำได้โดยแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทราบด้วยวาจาและให้คำยินยอมทางวาจา

4.4 การรักษาความลับ และความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มผู้เคยถูกคุมประพฤติ การรักษาความลับเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการทำวิจัยในครั้งนี้ เพราะ หากข้อมูลถูกเปิดเผยอาจส่งผลกระทบต่อตามมาได้ ดังนั้นในการเก็บข้อมูลทางผู้วิจัยจึงคำนึงถึงเรื่องนี้เป็นอย่างมาก โดยจะใช้วิธีไม่เปิดเผยชื่อผู้ให้ข้อมูล แต่อาจใช้ชื่อสมมติแทน หรือใช้เป็นรหัส ซึ่งวิธีนี้ถือว่าสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างมิดชิด ไม่ให้ผู้ใดนำมาใช้ได้ทางแงบวกและลบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

5.1. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปถอดความจากเครื่องบันทึกเสียง

5.2. ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล โดยแยกเนื้อหาและจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นการสัมภาษณ์ และโจทย์การวิจัย

5.3 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์แบบตีความ (Interpretation) และสร้างข้อสรุปด้วยวิธีการอุปนัย (Analytic induction) ดังนี้

1) วิธีการวิเคราะห์แบบตีความ (Interpretation)

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบตีความนี้เป็นการพยายามดึงเอาความหมายออกมาจากข้อมูลที่มีอยู่และเป็นการทำความเข้าใจความหมายแฝงที่อยู่ในข้อมูล เพื่อให้เข้าใจความหมายเชิงลึกของข้อมูลมากขึ้น รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้จากส่วนต่างๆ มาตีความในภาพรวมตลอดจนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่างๆ

2) การสร้างข้อสรุปด้วยวิธีการอุปนัย (Analytic induction) โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามความเหมาะสมของข้อมูล ซึ่งเป็นการนำเนื้อหาที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาสร้างข้อสรุปด้วยความรู้ อาจจะใช้สามัญสำนึกหรือประสบการณ์ของผู้วิจัย โดยใช้การจำแนกข้อมูลอย่างง่าย ๆ ตามประเภทที่สัมพันธ์

โดยทั้งหมดนี้สามารถตอบคำถามตามที่กำหนดในวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อให้เป็นแนวทางกว้างๆ ไม่เคร่งครัดตายตัว สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามข้อมูลที่พบได้เพื่อนำมาสู่การตอบโจทย์วิจัยให้ตรงกับแนวคิดทฤษฎีที่กำหนดไว้ได้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในบทที่ 4 นี้เป็นการกล่าวถึงผลการศึกษา ที่ได้จากการสัมภาษณ์ข้อมูลในระดับลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำผิดพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 และได้ผ่านการคุมประพฤติรวมทั้งได้เข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีจำนวนทั้งสิ้น 7 ราย ผู้วิจัยได้พบประเด็นต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการเรียนรู้เรื่องการตายและความเสี่ยงกับการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชนที่น่าสนใจ รวมทั้งได้ทราบถึงมุมมองต่อรูปแบบกิจกรรมของโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เข้าร่วมในขณะที่ถูกคุมความประพฤติหลังจากที่กระทำความผิดพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ของเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ โดยสามารถเรียบเรียงข้อมูลที่สำคัญที่ได้จากการศึกษาทั้งหมด แบ่งลำดับในการเสนอเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
  - 2.1 ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
  - 2.2 ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง
  - 2.3 มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษากระบวนการเรียนรู้เรื่องความตาย ความเสี่ยงและการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชน และมุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง โดยทั้งหมดเป็นการถอดบทเรียนจากโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง ของกรมคุมประพฤติ โดยเน้นแนวคิดเรื่องความตาย และความเสี่ยงผ่านมุมมองของเด็กและเยาวชนที่ได้เข้าร่วมโครงการ ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาจากกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำผิดพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 และได้ผ่านการคุมประพฤติรวมทั้งได้เข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีจำนวนทั้งสิ้น 7 ราย มีรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กและเยาวชนที่ได้กระทำผิดพ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 และได้ผ่านการคุมประพฤติรวมทั้งได้เข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 จำนวน 7 ราย อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 14 – 17 ปี (ในขณะที่เข้าร่วมโครงการ) โดยทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่สามารถให้ข้อมูลในเรื่องกระบวนการเรียนรู้เรื่องการตาย ความเสี่ยงและผลกระทบจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงได้เป็นอย่างดี เนื่องจากทั้ง 7 คนนี้ ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ โดยตรงผ่านทางโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่งมาแล้วทั้งสิ้น วัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และจิตใจจากวัยรุ่นไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในช่วงนี้จะอยู่ในวัยที่อยากรู้อยากลอง และเลียนแบบเมื่อปล่อยให้ดำเนินชีวิตโดยไม่มีผู้ชี้แนะ ก็จะทำให้กระทำ ความผิดได้โดยง่าย ส่วนระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา โดยมีลักษณะพื้นฐานของกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลทั่วไปเด็กและเยาวชนที่แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	อายุ(ตอนเข้าร่วมโครงการ)	อายุปัจจุบัน	อาชีพ	ระดับการศึกษา	ที่พักอาศัยปัจจุบัน	บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย	สถานภาพ
1	15	20	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	ม.2	กรุงเทพฯ	พ่อแม่	โสด
2	14	19	นักมวย	ป.6	กรุงเทพฯ	พ่อแม่ น้อง	โสด
3	14	19	นักมวย	ม.3	อยู่ในเรือนจำ	คนเดียว	โสด
4	14	19	รับจ้าง	ป.6	กรุงเทพ	ยาย	โสด
5	17	22	รับจ้าง	ม.2	กรุงเทพ	คนเดียว	โสด
6	15	20	รับจ้าง	ปวช. ปี 3	อยู่ในเรือนจำ	ภรรยาและลูกสาว	สมรส
7	15	20	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	ม.3	กรุงเทพฯ	ภรรยา และลูกชาย	สมรส

จากตารางที่ 4 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้เข้าร่วมโครงการ ถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง จำนวน 7 ราย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเด็กและเยาวชนที่ได้เข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่งมีอายุน้อยที่สุดคือ 14 ปี และมากที่สุดคือ 17 ปี อาชีพของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 3 ราย นักมวย 2 ราย และไม่ได้ประกอบอาชีพ 2 ราย ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่จะมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา โดยมีผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ราย ปวช. 1 ราย และไม่ได้อยู่ในระหว่างการเรียนแล้ว 3 ราย ที่พักอาศัยในปัจจุบันของผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่พักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ราย โดยมี 2 รายที่ขณะนี้อยู่ในเรือนจำ บุคคลที่อยู่อาศัยด้วยในปัจจุบันของผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่าอยู่กับพ่อแม่ 2 ราย คนเดียว 1 ราย ยาย 1 ราย และครอบครัว(ภรรยาและลูก) 2 ราย สถานภาพปัจจุบันของผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่าโสดจำนวน 5 ราย และสมรสแล้ว 2 ราย

2. กรณีศึกษา (จำนวน 7 คน) ใช้นามสมมติทั้งหมด

กรณีศึกษาที่ 1 ตะวัน

(เคยเกลียดกลัวความตาย แต่กลับมาทำหายด้วยความเสี่ยงหวังเพียงการยอมรับ)

1. ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตะวัน เป็นคนมีรูปร่างผอม สูงประมาณ 170 ซม. ผิวสองสี ไร้มองทรงค่อนข้างยาว ที่บริเวณพื้นหน้ามีการฝังเพชรสีชมพูเม็ดเล็กๆ 2 เม็ด แขนมีรอยสักสีเขียว เป็นตัวอักษรจำนวนมาก การแต่งกายค่อนข้างสกปรก กลิ่นตัวแรง มีลักษณะอ่อนน้อมในขณะที่สนทนากันจะไม่ค่อยมองหน้าผู้วิจัย แต่จะสบตาเมื่อเล่าถึงเรื่องการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง และให้ความร่วมมือในการตอบคำถามได้เป็นอย่างดีเมื่อเกิดความไว้วางใจต่อตัวผู้วิจัย หลังจากที่เจอกันเป็นครั้งที่ 2 เป็นต้นไปแล้ว ปัจจุบันเขามีอายุ 20 ปี ไม่ได้ประกอบอาชีพอะไร ภูมิลำเนาเป็นคนนครสวรรค์แต่ย้ายมาอาศัยอยู่ที่แฟลตดินแดงกับพ่อและแม่ตั้งแต่อายุ 12 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนใกล้ที่พักอาศัย เนื่องจากในวัยเด็กเกรงไม่ตั้งใจเรียน และไม่ชอบจะเรียนในโรงเรียนเนื่องจากเรียนไม่เก่ง และมักถูกครูดุ และเพื่อนๆ ในห้องล้อเลียนอยู่บ่อยๆ จึงต่อต้านการไปโรงเรียนและมักจะชอบไปเล่นกับเพื่อนๆ ในบริเวณแฟลตซึ่งส่วนใหญ่จะมีอายุ 12-15 ปี และเป็นกลุ่มไม่ชอบไปโรงเรียนเช่นกัน ช่วงกลางวันก็จะจับกลุ่มเพื่อเล่นสนุกเกอร์บ้าง เล่นพนันกับรุ่นเดียวกันบ้าง กับผู้ใหญ่ที่โตกว่า รวมถึงรุ่นเด็กกว่า หรือนั่งพูดคุยแสร้งกันไปมา ในช่วงกลางคืน ก็จะรวมตัวกันมากขึ้นและตั้งเป็นกลุ่มโดยมีเป้าหมายคือการแข่ง

รถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ตะวันเล่าให้ฟังว่าชื่นชอบการรวมตัวกันเพื่อไปแข่งรถมาก เพราะทำให้เขารู้สึกว่า มีพื้นที่ที่เขาไม่ได้เป็นส่วนเกิน และคนในกลุ่มให้การยอมรับกัน

“ อยู่โรงเรียนผมหนึ่งหลังตลอด ไม่อยากพูด ไม่อยากตอบ ทำอะไรไปครูก็ว่าผมตอบอะไรไม่ถูก เพื่อนมันก็ล้อผม แซวผม ผมไม่ชอบเลย อายนะครับพี่ แต่อยู่ในแก๊ง ถึงผมจะไม่ได้เป็นตัวขึ้นนะพี่ แต่ผมก็ยังได้ไปกับพวกเขา เขาสอนผมว่าต้องบิดอย่างนี้ ชับอย่างนี้ ตอนกลางวันก็ผมก็อาศัยไปช่วยเขาซื้อนั่นซื้อนี่ ผมก็แอบดูเขาแต่งไปด้วย ยิ่งถ้าไปแข่งชนะนะพี่ โอ้โฮ !! เท่สุดๆ”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2552)

รอยสักที่แขนของตะวันนั้น ในครั้งแรกได้มาจากความอยากรู้อยากลอง และอยากเป็นที่สนใจของผู้หญิง รวมไปถึงคนทั่วๆ ไปด้วย ตะวันเล่าว่า เขาอยากสักเพราะเห็นพี่ที่แก๊งคนที่เป็นตัวขีมีรอยสักรูปเสือ ที่ใหญ่มาก ต่างจากคนอื่นที่มีรอยสักขนาดเล็กเท่านั้น และรอยสักรูปเสือนี้ทำให้คนต่างแก๊งมีความรู้สึกกลัวหากต้องได้มาเป็นคู่แข่ง เมื่อเขาได้เป็นตัวขีครั้งแรก เขาก็ได้สักรูปเสือเช่นกัน พอมีครั้งแรกแล้ว ก็มีครั้งที่สองสามสี่และห้าตามมาเรื่อยๆ เพราะเมื่อรอยสักเปรียบเหมือนอำนาจ ความมีบารมี ทั้งในกลุ่มของตัวเองและคนต่างกลุ่มได้

“รอยสักเนี่ยเหอพี่ รูปเสือนี่ครับ อยู่ด้านหลัง ตามแขนตามขาเนี่ยก็มี ตอนสักก็เจ็บแต่ก็คุ้มนะ พอมีรอยสักใครเห็นก็ยอมผม สาวๆ ก็อยากเข้ามาคุยมันเหมือนเราแจ่งใจพี่ เจ็บแป๊บๆ เดียวก็หาย รูปเสือนี้นี่กว่าจะได้สัก ต้องแจ่งจริงนะพี่ ใครเห็นก็รู้ว่าเราแจ่ง ตอนแข่งต้องถอดเสื้อใจพี่ ไชวไปเลย เน้นๆ ผมสักหลายรอบมาก แขนผมก็มีที่พี่เห็นเนี่ยแหละ”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 8 เมษายน

2552)

แต่ถึงแม้ว่าตะวันจะเป็นเด็กเกเรไม่ชอบไปโรงเรียน มีความมั่วซั่ว ใจร้อน แต่ก็มีความอ่อนโยน และให้ความเคารพผู้ที่มีอาวุโสกว่า สังเกตได้จากคำพูดที่จะมีคำลงท้าย และท่าทางในขณะสัมภาษณ์ ทั้งนี้เนื่องมาจากในวัยเด็กอาศัยอยู่กับยายที่ต่างจังหวัด ทำให้มีความสนิทสนมและรักยายมาก แต่ยายก็ได้มาจากไปเมื่อ 3 ปีที่แล้วจากโรคชรา ตอนนั้นตะวันเสียใจมาก และรู้สึกเกลียดความตายที่ทำให้เขาไม่ได้อยู่กับยาย ตะวันเล่าว่า

“พ่อกับแม่เข้ามาทำงานที่กรุงเทพตั้งแต่ผมยังเด็กครับ ยายเล่าให้ฟังว่าแม่เขาเอาผมไปฝากยายไว้ นานๆ เขาจะกลับบ้านมาครั้งนึง แต่ผมไม่สนใจหรอกผมมียายก็พอแล้ว แต่ปีที่แล้ว ที่ผมต้องเข้ามาอยู่กรุงเทพ ต้องย้ายโรงเรียน เพราะยายผมเสียชีวิต ยายโง่เป็นเลือด ผมเห็นเลยนะพี่ ผมอยากพยายายไปหาหมอ ก็ไม่มีเงิน ยายบอกว่าไม่เป็นไรหรอก เดี่ยวยายก็หาย ยายเป็นอยู่ 3 เดือนมั้งพี่ แล้วยายก็เสียชีวิต ตอนนั้นผมไม่ร้องเลยนะ แล้วก็เข้าไปกอดยาย หัวผมแตงตัวให้ยาย แต่พอเขามาเอายายใส่โลง ผมรู้สึกเลยว่าผมเสียยายไปแล้ว ผมเกลียดความตายเกลียดที่ทำให้ยายไม่ได้อยู่กับผม ตอนนั้นผมก็คิดแค่นี้ ไม่อยากให้ยายตาย ”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2552)

นั่นเป็นการรู้จักคำว่า การตาย ครั้งแรกของตะวันหลังจากนั้น เขาก็ได้รับรู้ถึงการสูญเสียอีกครั้งก่อนที่จะต้องเข้ามาอยู่กรุงเทพกับพ่อและแม่ หลังจากที่ต้องเสียญาติผู้ใหญ่อีกคนที่อาศัยอยู่บ้านเดียวกันไป ตะวันเล่าว่า ครั้งนี้เขาไม่รู้สึกเกลียดความตายแล้ว แต่กลับรู้สึกกลัวมากกว่า เนื่องจาก ญาติผู้ใหญ่คนนี้มีร่างกายแข็งแรง และไม่ได้เจ็บป่วยอย่างยาย แต่ประสบอุบัติเหตุทางรถโดยสาร ทำให้เขาารู้สึกว่าไม่มีใครที่จะควบคุมการมาของการตายได้

“ผมกลัวมากครับพี่ ลุงเขาแข็งแรงมาก เขารับจ้างทำทุกอย่าง ทำสวน ทำไร่ ทำนา บางวันก็ชวนผมไปตกปลา กล้ามแกเป็นมัดๆ เลยนะพี่ แต่อยู่ๆ แกก็ตาย แกนั่งรถโดยสารไป แล้วรถก็คว่ำ ตรงหน้าตลาดเลยพี่ ผมไปเห็นแกที่โรงพยาบาล แบน่ากลัวมาก เลือดเต็มตัวเลย ผมร้องไห้หนักมากเลยนะพี่ ผมกลัว กลัวมาก กลัวว่าถ้าผมเดินๆ ไปรถมาชนผมจะตายมัย ถ้าตายผมจะไม่ได้พูด ไม่ได้เที่ยว ไม่ได้เจอเพื่อนๆ ผมจะรู้สึกยังไงบ้างก็ไม่รู้ พี่ลองคิดดูสิ”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2552)

หลังจากวันนั้นอีกหลายปี ตะวันก็ได้รับรู้จักกับความตายอย่างใกล้ชิดอีกครั้ง จากเพื่อนสนิทของเขาเอง ที่ได้เข้าร่วมการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ซึ่งเหตุการณ์ในครั้งนั้นทำให้ตะวันเรียนรู้ว่าการตายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน และเป็นสิ่งที่ทำให้เขาารู้สึกกลัวเป็นอย่างมาก ตะวันเล่าว่า การตายเป็นสิ่งที่มาอย่างรวดเร็ว และทำให้เกิดการสูญเสียอย่างรวดเร็วเช่นกัน

เขาต้องสูญเสียเพื่อนสนิทไปต่อหน้าต่อตา หากโลกนี้ไม่มีความตาย เพื่อนเขาก็คงไม่ต้องจากเขาไปอย่างไม่มีวันกลับมาได้อีกเช่นนี้

“วันนั้นเพื่อนผมมันได้เป็นตัวชี้ครีบี ตัวชี้ก็คนที่ได้เป็นตัวแทนไปแข่งกับแก๊งอื่น ครีบี มันดีใจมาก มาชวนผมไปช่วยมันแต่งท่อ แต่งเครื่องมัน พอถึงเวลาแข่งมันก็ออกตัวแรงเลย ทิ้งมีไอสีดำคู่แข่งมันไปหลายช่วงตัวเลย พอไปถึงจุดจะกลับรถคู่แข่งมันบิดไม่ได้เพราะต้องเข้าเลนซ้ายหลบรถเก๋งที่อยู่เลนสอง เพื่อนผมมันเลยชี้ปาดซ้ายขึ้นไปอย่างแรง แล้วผมก็ได้ยินเสียงเบรกดังเอี๊ยด! แล้วก็ปุค ผมนี่ตัวสั้น มือไม้สั้นไปหมด รีบขับรถไปดู เห็นสภาพเพื่อนผมขาดสองท่อนมุดอยู่ใต้สปีดล้อที่จอดเสียอยู่ข้างทาง ส่วนหัวโดนเหล็กแท่งที่ยื่นออกมาเสียบทะลุเข้าตาพอดี ผมจำได้ไม่ลืมเลย มันเร็วมากเลยนะครีบี ผมร้องไห้เสียใจมาก ผมไม่โทษสปีดล้อหรือคนะพี่ ผมโทษความตาย มันเอาเพื่อนผมไป ผมไม่มีเพื่อนที่รู้ใจเท่ามันอีกแล้ว มันไม่เหมือนมันย้ายบ้านนะพี่ อันนั้นไม่เจอกันแต่ยังโทรคุยกันได้ นี่ไม่รู้ต้องโทรไปเบอร์อะไร ถามว่ากลัวมั๊ย ผมกลัวมากนะพี่ไอ้ความตายเนี่ย”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2552)

นอกเหนือจากญาติและเพื่อนสนิทแล้ว ตะวันก็ได้พบเจอกับความตายอีกหลายครั้งจากเหตุการณ์ทั่วไป ทั้งจากเพื่อนบ้าน ชาวทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ซึ่งตะวันได้เล่าว่า หากความตายเกิดกับคนที่เขาไม่รู้จัก หรือไม่สนิท ความรู้สึกสูญเสีย หรือกลัวก็จะไม่มากเท่ากับคนใกล้ชิดของเขา แต่มันก็ทำให้เขาเรียนรู้ได้ว่า ความตายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ไม่ว่าจะมียุทธฐานะอยู่ในระดับไหนก็ตาม

“เห็นบอยครีบี ชาวคนตายเนี่ย เดี่ยวซ่า เดี่ยวรถคว่ำ เดี่ยวจี้ ไอ้พวกรววยๆ ก็ตาพี่ เด็กรังมีอ่อนๆ ก็ยังไม่เว้นเลย เกิดมายังไม่ทันได้คุยกับใคร ก็ตายแล้ว แต่ผมไม่รู้จัก ผมก็รู้สึกเฉยๆ ไป แต่เห็นคนในข่าวเขาร้องไห้กัน เสียใจฟุ้งฟาย เหมือนผมตอนเสี่ยยาย เสียเพื่อนนั่นแหละ”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2552)

2. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

ตะวันเริ่มทำการแข่งรถมาตั้งแต่อายุ 14 ปี โดยตะวันได้แข่งขันมาแล้วเป็นเวลา 5 ปี ตะวันเล่าว่าเขาเคยเสียเพื่อนไปจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง บริเวณถนนพระรามเก้า หลังจากที่เพื่อนสนิทคนนี้เสียไป ตะวันก็ไม่อยากจะแข่งรถไปพักใหญ่เนื่องจากเกิดความกลัวเป็นอย่างมาก แต่หลังจากนั้นก็ได้มีร้านแต่งรถจักรยานยนต์แถวบ้าน เห็นว่าตะวันเป็นคนขี่รถได้เร็ว และผาดโผน จึงได้ชักชวนเข้าให้ตะวันกลับเข้าสู่การแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงอีกครั้ง ซึ่งเหตุผลที่เขายอมกลับมาแข่งอีกครั้งก็มาจากหลายสาเหตุ ทั้งเรื่องเงินเดิมพัน ผู้หญิง และเรื่องศักดิ์ศรี

“ผมเคยเสียเพื่อนไปจากการแข่งรถไ่งพี ที่ผมเล่าไปแล้ว ภาพมันติดตาผมเลยไม่อยากจะแข่งอีก ผมก็หยุดไปเลย ไปขี่โรดธรรมดา (โรด คือ การขี่รถจักรยานยนต์ไปรอบๆ เมืองโดยการแต่งเครื่องให้เกิดเสียงดัง และไปกันครั้งละ 100-200 คัน) แต่ผมเป็นตัวขี่ไ่ง ร้านแต่งรถ ไม่บอกชื่ออะไรที่เค้าก็มาชวนผมไป บอกว่าเริ่มาแข่งให้หน่อย ชนะครั้งนี้ได้ไปเลยนะ 50,000 ไม่ต้องลงทุนอะไร เดี่ยวร้านทำให้หมดแล้วก็บอกว่ามีคนอีก แก้มันทำมา แล้วเจาะจงตัวผม เห็นจากที่ผมไปโรดมาทุกอาทิตย์ไ่งพี ผมก็กลับมาั้งคิด ตั้ง 50,000 ไม่เสียอะไรด้วย แล้วร้านเค้าก็ตั้งด้วย ถ้าผมไม่แข่งก็เท่ากับผมยอมไอ้แก๊งค์นั้นเพราะมันเจาะจงตัวผม ผมก็ตกลงเลยแล้วยิ่งให้ร้านนี้ไ่งพี หญิงอยากช้อนทุกคน ผมจะปฏิเสธทำไมให้ไ่งพี”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2552)

หลังจากที่ตะวันกลับเข้าสู่การแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงอีกครั้ง ตะวันก็เล่าว่าเขารู้สึกมีความสุขมากกว่าเดิม ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะเขาลืมเหตุการณ์ที่ได้เสียเพื่อนสนิทไปแล้ว และเป็นเพราะเขาชื่นชอบความเร็ว และความแรง ของการแข่งขันรถ และสำคัญคือ การได้รับการยอมรับจากคนในกลุ่มเดียวกัน และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางมากขึ้นจากกลุ่มอื่นๆ เมื่อเขาแข่งชนะ โดยมีรอยสักเป็นตัวแสดงให้กลุ่มอื่นๆ ได้เห็นว่าเขามีความสามารถมากเพียงใด

“ผมชอบไ่งพี มันแรงดี บิดที่เดียวไม่ต้องมีเบรก ไม่ต้องมีไฟ แล้วพีนี้ภาพนะ ทุกคนยืนอยู่รอบข้างเปิดทางให้ผม แล้วผมเด่นสุดเลยนะพี รถผมก็เท่ เร็วด้วย แรงด้วย มีแต่คนเรียกชื่อผม สาวๆ ก็อยากมาช้อนผมกันทุกคน มันจะมีอะไรมีความสุขไปมากกว่านี้ โดยเฉพาะตอนที่ผมอยู่บนรถนะพี เหมือนผมหาะได้ยังไงยังงั้นเลย แล้วยิ่งถ้าผมนอนนะ ผมเหมือนซูเปอร์แมนอีก ผมชอบถอดเสื้อโชว์

ด้วย ไม่เจ็บหรือที่ ลมตีเย็นๆ เสียๆ ดี ไชว์รอยสักไงที่ ผมชนะที่นี้ผมก็สักที่นี้
ที่เห็นไช้มัย เต็มแขนเลยเนี่ย จริงๆ ที่ตัวมีเยอะกว่าอีก เค้าจะรู้กันพียงเยอะคนยิง
เกรง ไม่ว่าจะลุ่มไหน ไม่ว่าจะใคร เค้ารู้กันหมด”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2552)

ตะวันเคยประสบอุบัติเหตุจากการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงมาแล้ว
หลายครั้ง แต่ที่รุนแรงที่สุดก็มี 2 ครั้ง โดยตะวันเล่าให้ฟังว่า ครั้งแรกตัวเขาสลบ และได้รอย
แผลเป็นมาจนถึงปัจจุบัน และทำให้เขาได้รับบาดเจ็บสาหัส จนเกือบเอาชีวิตไม่รอด ส่วน
รถจักรยานยนต์ก็ไฟลุกท่วมไหม้ทั้งคัน เกิดจากซบหนีการจับกุมของตำรวจและไปชนกับรถบรรทุก
เนื่องจากรถของตะวันวิ่งผิดเลนมาด้วยความเร็ว ครั้งที่สองทำให้เขาเป็นรอยแผลเป็นอีก ซึ่งครั้งนี้
เขาก็ซบหนีตำรวจในขณะที่กำลังแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงอีกครั้ง และในครั้งนี้อ่งที่ทำให้
เขากลายเป็นผู้ถูกติดตามความประพฤติในข้อหาการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ซึ่งเขา
ทราบแล้วว่าผิดตามพ.ร.บ.จราจรทางบก

“ผมล้มมาเยอะ เจ็บมากก็มากที่ แต่ที่ทำผมเกือบตายก็มี 2 ครั้ง ครั้งแรกนะที่
เพื่อนผมไม่มีใครคิดว่าผมจะรอดซักคน เพราะผมชนกับรถสิบล้อ หนีตำรวจไงที่
วันนั้นแข่งๆ กันอยู่เลย แล้วเพื่อนตะโกนบอกช้า ตำรวจมันก็เก่งไงที่เดี๋ยวนี้ มันก็
แก่งเข้ามาอยู่ใน แก่งเราเนี่ยแหละ พอเราแข่งมันก็โทรบอกพวกมันมาเลย ล้อม
พวกผมไว้ ผมก็บิดอย่างเดียวเลย ย้อนครไปเลยจำได้ว่าผมชนแรงมาก รถล้ม
แล้วก็คิดว่าไปแล้วรถเปลือยไฟน้ำมันมันคงหกมั้ง ไฟลุกท่วมรถผมเลย หัวผมก็
ฟาดพื้น เจ็บวูบเดียวก็ไม่ได้สติอีกเลย เพื่อนมาเล่าว่า ผมตื่นเหมือนปลาโดนทุบ
หัว เลือดเนี่ยเต็มพื้นถนนเลย แต่ผมก็ไม่เข็ดหรืออะไรตอนนั้น ผมก็ระวังมากขึ้น
ผมคิดว่าที่ผมเจ็บตอนนั้นเป็นเพราะผมไม่ระวัง พอมาอีกครั้งก็ซบหนีตำรวจอีก
คราวนี้ซบข้ามฟุตบาท แต่ไม่ทัน ตำรวจมาเยอะมาก ผมเลยโดนจับ เค้าบอกผิด
พ.ร.บ. จราจรอะไรสักอย่าง ว่าไปแข่งรถบนทางหลวง ก็มันสะใจ ถนนก็โล่งๆ จะ
หวงไปทำไม ผมก็ไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อนสักหน่อย แล้วก็เนี่ยแหละโดนคุม เลย
ต้องไปทำโครงการ รายงานตัว โอ๊ย น่าเบื่อมากที่”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 5 เมษายน 2552)

หลังจากที่ตะวันได้ถูกคุมความประพฤติเป็นจำนวน 2 ปี เขาก็ยังคงแข่ง
รถจักรยานยนต์บนถนนหลวงอีกต่อมาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากความชอบส่วนตัว และการได้มี

พื้นที่ทางสังคม รวมทั้งการมีรายได้ และ ศักดิ์ศรีที่ตระวันถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดสำหรับตัวเขา เพียงเท่านั้นเอง

“ผมไม่เลิกหรอกพี่ ผมก็แข่งต่อ จะไปกลัวทำไม อย่างมากก็โดนจับ แล้วก็คุม บางทีก็เสียค่าปรับไม่กี่ร้อย โทษมันน้อยไงพี่ ใครจะไปกลัว อย่างมากก็ยึดรถ สองสามวันผมเอาเงินไปให้ตำรวจก็คืนให้ผมแล้ว แลกกับการที่ทุกคนยอมรับผม ขึ้นชมผม สาวกรี่นี่สำคัญเลย แล้วยิ่งแข่งชนะได้เงินอีกทีละตั้งหลายพัน บางทีก็เป็นหมื่นยังมี ผมจะไปเลิกได้ไง พี่ว่าจริงมั๊ย”

(ตระวัน, สัมภาษณ์, 5 เมษายน 2552)

3. มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการ ถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง

ตระวันเป็นหนึ่งในผู้ที่ได้ผ่านการเข้าร่วมโครงการ “ถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง” เมื่อปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นโครงการที่กรมคุมประพฤติได้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติในฐานะ ความผิดพ.ร.บ.จราจรทางบก เกี่ยวกับการแข่งรถในทางได้เข้าร่วมเป็นระยะเวลา 1 วัน โดยตระวัน ได้เล่าถึงการเข้าร่วมโครงการในครั้งนั้นว่า เป็นการเข้าร่วมเพียงเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบตามที่ กรมคุมประพฤติกำหนดไว้ ไม่ได้สนใจในเนื้อหาของกิจกรรมมากเท่าไร เพราะเนื่องจากสิ่งที่น่าสนใจ และได้พาไปชมมันนั้น ตะวันเคยสัมผัสและคุ้นเคยมาแล้วแทบทั้งสิ้น ดังที่ตะวันได้กล่าววว่า

“ก็พี่เค้าสั่งให้มาร่วมครับ บอกว่าต้องไปเข้าร่วมอีก 2 ครั้งก็หมดคุมแล้ว ผมก็ไป ก่อนหน้านั้นผมก็เคยไปมาแล้วพี่ ก็มีไปกวาดวัด จัดห้องสมุด ล้างห้องน้ำ ผมไปทำ มาหมดแล้ว ครั้งนี้สบายหน่อยไม่ต้องใช้แรง ไปนั่งฟังเฉยๆ ผมก็ไม่รู้หรอกให้ไปดู อะไรบ้าง พอไปถึงที่รามาทีเอาวีดีโอมาเปิดให้ผมดู ผมก็ดูไปงั้นๆ ก็ผมเคยซิ่งยิ่ง กว่านั้นอีกนะพี่ ผมก็คิดในใจ น่าจะไปถ่ายวีดีโอตอนที่ผมแข่งมาให้ดูดีกว่าซะอีก มันส์กว่ากันเยอะ แล้วก็พาผมไปดูห้องดับจิต ผมก็งงๆ พาไปดูคนตายทำไม ก็มี ผ้าขาวๆปิดไว้ คงกะให้พวกผมกลัว จะกลัวทำไมพี่ ผมเคยอยู่ปอดเด็กตั้งมาก่อน แคนนี่เด็กๆ ยิ่งพาไปดูผ่าศพนะพี่ ก็เหมือนตอนผมเก็บศพเลย แยกเป็นชิ้นๆ ก็เหมือนเครื่องในหมูแหละพี่ แต่นี้กลิ่นมันแรง ก็เหม็นมาก แต่ถามว่ากลัวไหม ผม ไม่กลัวหรอกพี่ ก็ผมเจอมาเยอะแล้วอย่างที่ได้ให้พี่ฟัง แล้วก็พาผมไปเรือนจำ ให้ ไปนั่งฟังรวมกัน แล้วก็พาเดินดูว่าอยู่ในนั้นไม่สบายนะ ทำไรก็ได้ไม่ได้ แต่ผมเห็นคน

อยากเรียนก็ได้เรียน คนอยากเล่นดนตรีก็ได้เล่น ข้าก็มีให้กินครบสามมื้อ แค่ต้องนอนเร็ว ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องนอนอยู่ที่เดียวกันเองพี่ไม่เห็นจะน่ากลัวตรงไหนเลย และยังใน แก๊งผมนะ ใครเข้าไปในคุกแล้วได้ออกมานะ โคตรเจ๋งเลยพี่”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2552)

4. ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

ตะวันกล่าวว่า การแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงเป็นสิ่งที่เขาและเพื่อนทำกันเป็นประจำ เป็นสิ่งที่ทำให้ได้พบปะเพื่อน แลกเปลี่ยนพูดคุยในเรื่องต่างๆ หากจะทำให้พวกเขาเลิกแข่งได้ คงต้องไม่ให้มีการแข่งรถจักรยานยนต์เกิดขึ้น ซึ่งก็คงจะเป็นไปไม่ได้หากยังมีการแข่งรถ มีร้านรับแข่งรถ มีการสั่งอะไหล่เข้ามาจากเมืองนอก ก็ยังมีการแข่งรถจักรยานยนต์อยู่ดี

“ห้ามมีอะไหล่ ร้านแข่งรถต้องปิดไปเลย โทษก็เพิ่มมากขึ้น แต่ถึงโทษให้เข้าคุก สุดท้ายก็ได้ออกอยู่ดี ทำไม่ได้หรอกครับพี่ ก็ต้องห้ามสั่งอะไหล่รถมาเลย ง่ายที่สุดนะ”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2552)

กรณีศึกษาที่ 2 สุรียา (มีแต่ความรุนแรงในชีวิต ไม่เคยคิดกลัวความตาย จุดมุ่งหมายคือความเร็ว)

1. ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สุรียา เป็นเด็กหนุ่มหุ่นนักกีฬา มีกล้ามเนื้อใหญ่ สูงประมาณ 175 ซม. ผิวสองสี ไร้ผม ทรงสกินเฮด ที่บริเวณแขนและขา มีรอยสักเป็นจำนวนมาก รวมทั้งแผลเป็นขนาดเล็กใหญ่จำนวนมาก เนื้อตัวค่อนข้างสกปรก เป็นคนมีความมั่นใจในตนเอง ในขณะที่สัมภาษณ์ ช่วงแรกๆ จะไม่กล้าสบตา แต่เมื่อเริ่มมีความคุ้นเคย โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่เล่าถึงเรื่องการแข่งรถ จะเริ่มสบตา พูดจาเสียงดัง และเล่าด้วยความภาคภูมิใจ ให้สัมภาษณ์อย่างเป็นกันเองและต่อเนื่อง ปัจจุบันอายุ 19 ปี มีอาชีพเป็นนักมวย อาศัยอยู่ที่บ้านของตัวเองกับพ่อ แม่ และน้องสาว พ่อมีอาชีพขับรถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ส่วนแม่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และก็ไม่ได้เรียนต่อเนื่องจากสุรียาไม่สนใจเรียน คบกับเพื่อนๆ ในค่ายมวย และมักมีเรื่องชกต่อยกับผู้อื่นเป็นประจำ และมักจะถูกพ่อกับแม่ตักเตือนด้วยถ้อยคำรุนแรง ทำให้สุรียากลายเป็นเด็กใจร้อน หงุดหงิดง่าย และมักจะคิดอยู่เสมอว่าเขาเหมือนอยู่โลกนี้เพียงลำพัง ต้องดูแลตนเอง ไม่มีใครรัก ไม่มีใครสนใจ หากไม่ออกไปหาเพื่อน ก็มักเก็บตัวอยู่แต่ในห้องส่วนตัว ไม่สูงส่งกับใครในครอบครัว

สิ่งที่สุริยาชอบรองจากการต่อมวย คือการขี่รถมอเตอร์ไซด์ด้วยความเร็ว หวาดเสียว ชอบดัดแปลงตกแต่งเครื่องรถมอเตอร์ไซด์ ร่วมกับเพื่อนๆ เป็นกลุ่มประมาณ 20 คน อายุประมาณ 17-25 ปี เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันก็จะหมดไปกับการขี่มอเตอร์ไซด์เที่ยวเตร่กับเพื่อนๆ สุริยาเล่าว่าเขามีความสุขที่ไม่ต้องอยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียน ไม่ต้องทำการบ้าน ไม่ต้องถูกพ่อกับแม่ดุหรือบ่น และการขี่มอเตอร์ไซด์หวาดเสียวก็ทำให้เค้ากลายเป็นจุดสนใจของคนรอบข้าง เขารู้สึกตื่นเต้นทุกครั้งและมีความสุขกับการขี่รถแบบนี้มาก

“ไม่ยากเรียนไงพี่ ผมคิดไม่ออก ให้ผมคิดอะไรไม่รู้สอบมาได้ที่สุดท้าย ผมก็โดนตี โดนด่า แต่ถ้าแข่งรถนี่ผมที่ 1 เลยนะ ยิ่งท่าแปลกๆ นี่ผมถนัด ผมชอบลองท่าใหม่ๆ หวาดเสียวๆ มันตื่นเต้นดี เหมือนเราได้ปลดปล่อยทุกอย่าง ยิ่งเร็วก็เหมือนเราบินได้ ผมชอบมาก สาวๆ กรี๊ดผมหมด ถ้าใครได้นั่งซ้อนผมนี่ ยึดได้หลายวัน เลยนะพี่”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2552)

ส่วนรอยสักและรอยแผลเป็นที่สุริยามีอยู่ตามลำตัว แขน และขาเป็นจำนวนมาก นั้น สุริยาเล่าว่า ได้มาจากการถูกพ่อลงโทษ การชกต่อย แต่ส่วนใหญ่จะมาจากอุบัติเหตุจากการขี่ด้วยความเร็วแทบทั้งสิ้น สุริยาไม่รู้สึกว่ารอยสักและรอยแผลเป็นเหล่านี้เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ในทางกลับกัน เขากลับมองว่าเป็นตัวเสริมความยิ่งใหญ่ให้กับตัวเขามากกว่า เพราะคนในกลุ่มจะถือว่า หากใครมีรอยสัก หรือ รอยแผลเป็น ยิ่งมากเท่าไรแสดงว่ายิ่งมีความกล้า และความเก่งในการทำทุกสิ่งทีคนในกลุ่มของเขาให้การยอมรับว่าเป็นรุ่นพี่ ที่ทุกคนต้องให้ความเคารพนับถือ โดยไม่นำเรื่องอายุมาเกี่ยวข้องด้วย

“ผมมีทั้งตัวแหละพี่ ทั้งเล็กทั้งใหญ่ ตรงนี้(ชี้ไปที่บริเวณหางคิ้ว) ผมไปฟันกับไอ้แก๊งค์หน้าขาวมา ตรงนี้ (ชี้ไปที่บริเวณแขน)ก็ผมลงแข่งเองเพราะไอ้แก๊งค์ปากแดงมันมาทำ ช่วงนั้นผมมั่วแต่ต่อมวยไม่ค่อยได้ทำรถเท่าไร เลยไม่คล่อง กลิ้งไปหลายตลบ ครูดกับถนน ผมเอาแขนมาบังหน้าไว้ เดี่ยวไม่ห่อ เจ็บตรงไหนก็ได้ ยกเว้นหน้าผมนะ ยังมีเยอะนะพี่คนก็ยิ่งกลัว ใครเข้ามาใหม่ รุ่นลุง รุ่นอาผม ก็ไหว้ผมหมดแหละพี่ เพราะผมเยอะไง แค่เห็นตัวผมเค้าก็รู้กันแล้ว (หัวเราะ)”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2552)

ในการใช้ชีวิตของสุริยา แม้จะเพิ่งผ่านมาเพียง 19 ปี แต่ก็มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิตมามาก เคยพบเจอการตายจากทั้งญาติสนิท เพื่อน และคนในครอบครัว จนเขารู้สึกว่าความตายเป็นเรื่องธรรมดาที่ไม่น่ากลัว ไม่มีใครรู้ว่าตายแล้วไปไหน คนตายก็คล้ายคนนอนหลับเท่านั้นเอง

“ก็แค่คนนอนหลับไม่ตื่นเองพี่ ตอนตาผมตาย ผมเห็นตาก็นอนสบาย ไม่ต้องมาเจ็บป่วยอะไร คนที่ตายไม่เห็นมีใครรู้สึกอะไรเลย มีแต่คนที่อยู่นั้นแหละ ร้องไห้เสียใจฟูมฟายกัน คนตายรู้รีเปล่า ก็ไม่รู้ ผมเห็นมาตั้งแต่เด็ก ผมไม่เห็นคนตายจะมาบอกอะไรได้เลยว่ามันธรรมดาอะ อย่าตายกันเลย มีแต่คนเป็นเนี่ยแหละ พูดกันอยู่นั้น ไม่อยากตาย พี่ว่าจริงมั๊ย”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2552)

นอกจากนี้สุริยายังเคยได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการตายโดยตรงด้วยตัวเอง จากการขี่รถหวาดเสียวด้วยความเร็ว ซึ่งเหตุการณ์ในครั้งนั้นไม่ทำให้สุริยาเกิดความรู้สึกกลัวความตายได้เลย แต่กลับทำให้สุริยาคิดว่า เมื่อผ่านไปได้ 1 ครั้งแล้ว ครั้งต่อไปก็คงจะผ่านไปได้เช่นกัน

“ตอนนั้นผมขี่สวนกับรถบรรทุกเลยพี่ ไฟไฟแดงไปแล้วผมโดนมันดูเข้าไปใต้ท้องรถเลย จำได้ว่ามันวูบไปเลย พอตื่นมาอีกทีก็ขยับตัวไม่ได้ เจ็บตรงหัว ขาแขนนี้ไม่รู้รู้สึกอะไรเลย หมอบอกว่าผมสลบไป 3 วัน ใจผมตอนนั้นนะ คิดอย่างเดียวว่าเมื่อไหร่จะหาย อยากออกไปขี่รถอีก ก็ผมชอบไงพี่ ผมก็คิดว่าเทพคงไม่อยากให้ผมตาย ยังไงก็ไม่ตายหรอกพี่ ผมจะไปกลัวทำไม”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2552)

2. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

สุริยาเริ่มหัดขี่รถจักรยานยนต์ตั้งแต่อายุ 12 ปี เนื่องจากต้องขี่รถไปซื้อของมาให้รุ่นพี่ที่ค่ายมวยเป็นประจำ และเมื่อได้ไปเข้ากลุ่มกับเพื่อนที่ชอบขี่รถแบบหวาดเสียวแล้ว เขาก็เริ่มไปกับกลุ่มในตอนแรกเขาได้แต่เป็นผู้ชมเท่านั้น และรู้สึกอยากลองที่จะเป็นตัวขี่เอง สุริยาจึงเริ่มหัดแข่งรถและหัดขี่ด้วยความเร็ว จากเพื่อนๆ และพี่ๆ ในกลุ่ม อยู่เป็นปีจึงได้รับมอบหมายให้เป็นตัวขี่ ซึ่งหลังจากที่ได้ลงแข่งครั้งแรกแล้ว สุริยาก็เกิดความรู้สึกฮึกเหิม และชื่นชอบมาก โดยในช่วงแรกๆ สุริยาแข่งเนื่องจากความชอบส่วนตัว จึงไม่มีเรื่องการพนันมาเกี่ยวข้อง จึงมีทั้งแข่งแพ้บ้างชนะบ้าง

แต่เมื่อมีการทำพนัน โดยมีการเงิน และศักดิ์ศรีเป็นสิ่งเดิมพัน สุริยาจึงตั้งใจในการแข่งมาก ยิ่งขึ้น และหลังจากนั้นเขาก็จะเดิมพันด้วยเงินมาตลอด เนื่องจากเงินเดิมพันที่ได้มีจำนวนมาก บางครั้งถึงหลักหมื่น ซึ่งเงินเดิมพันจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับฝีมือและชื่อเสียงที่ได้สั่งสมมาเป็นเวลานานนั่นเอง

“สนุกมากครับพี่ แต่กว่าผมจะได้เป็นตัวขึ้นนะ เป็นปีโน่น พี่ๆ เค้าไม่ยอม เค้าบอกให้ผมฝึกไปก่อน มันมีเทคนิคเยอะนะพี่ ทั้งเทคนิคออกตัว บิดยังงี้ เทคนิคตอนล้ม ตอนถึงเส้นชัย เทคนิคหนีตำรวจอีก ผมก็ฝึก ลักจำเอาด้วยเป็นปีแะนะ พอเค้าให้ผมแข่งแรกๆ นะ ผมไม่เอาเงินเลย ผมอยากแข่ง อยากลอง มันมากพี่ สะใจมาก ดูทุกคนก็รีดผมมาก สาวๆ นี้อยากซื้อรถผมทุกคน ต่อจากนั้นก็เริ่มมีเอาเงินพี่ เพราะมีอีก แก๊งมันมาทำ มันบอกจะแข่งกับผมระบุมานะเลย เห็นผมเป็นเด็กใหม่มั้ง เอาเงินด้วย ผมก็เลือดขึ้นหน้าเลยมาดูถูกผม พอผมชนะครั้งนั้น ผมก็เรียกเงินเดิมพันสูงมาตลอด เพราะผมเก่าแล้วไงพี่ ยิ่งเก่าก็ยิ่งวางเงินเยอะ ยิ่งดังมากไงพี่”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2552)

สุริยาเล่าให้ฟังว่า ตัวของเขาเคยพบเห็นและเป็นผู้ประสบอุบัติเหตุรุนแรงจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงเองหลายครั้ง ซึ่งสุริยาได้เล่าให้ฟังว่า ครั้งที่เห็นผู้อื่นประสบอุบัติเหตุและรุนแรงที่สุดนั้น เป็นครั้งที่เห็นเพื่อนๆ ที่กำลังแข่งกันอยู่ถูกรถบรรทุกเฉี่ยว คนขี่ศีรษะขาดกระเด็น ซึ่งจากเหตุการณ์นั้นก็ไม่ได้ทำให้สุริยารู้สึกกลัวหรือมีจิตใจหวั่นไหวแต่อย่างใด เนื่องจากสุริยาคิดว่า ไม่ได้เกิดกับตัวของเขาเองและที่เกิดขึ้นก็เพราะคนขี่ไม่ระวังเอง และตัวเขาก็ระมัดระวังตลอดเวลา

“ก็เพื่อนที่แข่งด้วยกันนี่แหละครับ กำลังแข่งกันอยู่แต่ว่าขี้อ่อนศรกันไงพี่ ตอนแรกถนนมันก็โล่งๆ นี่แหละ พอสักพักสิบล้อมันมา แล้วมาเร็วมาก ก็เฉี่ยวหัวขาดไปเลย ตอนนั้นทุกคนตกใจมาก แต่ผมเฉยๆ นะ ก็มันไม่ระวัง มันขี่แล้วไม่ดูทาง มั่วแต่หันไปเยาะเย้ยไ้คันหลัง ก็สมควรแล้ว ผมไม่ทำอย่างนั้นหรอกพี่ เราไม่เยาะเย้ยใคร ผมก็ขี่มุ่งไปข้างหน้าอย่างเดียวเลยชนะแล้วค่อยหันมาเย้ยก็ยังทัน”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2552)

ส่วนเหตุการณ์รุนแรงที่สุริยาประสบกับตัวเองนั้น สุริยาก็เล่าว่าเกิดขึ้นขณะการแข่งขัน ที่เขาหลบรถบรรทุกไม่พ้น ทำให้ถูกดูดเข้าไปใต้ท้องรถและสลบไปหลายวัน และจากเหตุการณ์นั้นทำให้เขาเป็นแผลเป็นมาจนถึงทุกวันนี้ แต่เขาก็ไม่ได้รู้สึกหวาดกลัว หรือมีความคิดที่จะเลิกแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงเลย โดยให้เหตุผลว่า อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเป็นเหตุสุดวิสัย และคงไม่ได้เกิดทุกครั้งที่เขาทำการแข่งขัน และที่สำคัญคือ สิ่งที่ได้จากการแข่งคุ้มค่ากว่าการที่จะเลิกแข่งเพราะกลัวการเกิดอุบัติเหตุ

“ผมขี้ย่อนครมาไงพี้ กำลังจะยูเทิร์น รถบรรทุกมันก็โผล่มา ผมก็หลบไม่พ้นชั่ววูบ ถ้าหลบก็ต้องไปโดนคันอื่นอีก ตามกันมาเป็นขบวน ผมก็ชนไปเลย แล้วเหมือนมีแรงดูดมาดูดผมเข้าไป อยู่ใต้ท้องเลย สลบไปหลายวัน แต่ก็ไม่เข็ดหрокพี้ แผลหายผมก็มาแข่งต่อมันไม่ได้จะเกิดทุกครั้งนี้ไซ้มีพี้ แล้วที่สำคัญ มันสนุกนะพี้ ตื่นเต้นด้วย ยิ่งตอนหนีตำรวจนะ มันสุดๆ แล้วผมก็ได้เงินด้วย ได้เยอะด้วย เยอะกว่าต่อมวยตั้งหลายเท่า แล้วผมก็ใหญ่แล้วไงพี้ในแก๊งค์ มีแต่คนเกรงใจ นี้อยิ่งมีเรื่องนะพี้ ถ้าผมออกหน้าไม่มีใครกล้าหрок เค้ารู้กันพี้ แล้วผมจะเลิกทำไมแค่รถล้มนิดๆ หน่อยๆ”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2552)

สุริยาเล่าว่า ในระยะเวลา 3 ปีที่เขาได้แข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงเขาไม่เคยถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมเลยสักครั้ง แต่ก็มีอยู่ครั้งหนึ่งที่ถูกรับกุมได้ เนื่องจากถูกตำรวจวางแผนในการจับกุมไม่เหมือนทุกครั้ง และครั้งนั้นก็ทำให้เขาถูกจับได้ และต้องกลายเป็นผู้ถูกคุมความประพฤติ ด้วยความผิดที่เขาจำไม่ได้ว่าทำอะไร จำได้เพียงแต่เขาต้องไปรายงานตัว และต้องไปทำกิจกรรมอื่นๆ อีก 2 ปี แต่หลังจากนั้นเขาก็ได้กลับมาสู่วงการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงอีกครั้ง เรื่องจากเขาไม่คิดว่าการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงนี้ จะนำไปสู่ความเสียหายทางร่างกายหรือทรัพย์สินทั้งของตัวเองและผู้อื่น แต่เป็นสิ่งที่ทำให้เขาได้รับการยอมรับ และได้เงิน รวมทั้งเพิ่มบารมี และศักดิ์ศรีให้เขาอีกด้วย

“ผมไม่เคยถูกจับหрокพี้แข่งมา 3 ปี แต่ครั้งโน้นเมื่อ 4 ปีที่แล้วก็เข้าปีที่ 4 ที่ผมแข่ง ตำรวจมันวางแผนมาเป๊ะมาก ผมก็โดนเลย ปกติมันจะมาตอนที่เราแข่งไซ้มีพี้ แล้วก็มาล้อมๆ มาหลายๆ ด้าน แล้วขับตามเรา แต่เรารู้เส้นทางหมดไงพี้ ความเร็วมันสู้เราไม่ได้อยู่แล้ว แต่วันนั้นมัน เหน้าน้ำมันราดถนนไว้เลย แล้วก็ขับไล่

ตอนพวกเราทุกทางเลย ให้ไปตรงน้ำมันที่มันราคาไว้ เราก็ล้มกันระเนระนาดเลย แต่มีลูกน้องผมบางคนก็หนีไปได้นะพี่ มันยกรถข้ามฟุตบาทไปเลย มันฉลาด ผมก็โดนจับ เรียกผู้ปกครอง ผมก็กวนไปนะพี่ ว่าผมไม่มีพ่อไม่มีแม่แล้ว ผมอยู่ค่ายมวย สู้ตายมันก็เกรงใจเสียเค้าด้วย เลยโดนคุมอย่างเดียว 2 ปีเนาะพี่ ก็ไม่มีอะไรแค่ไปรายงานตัว ให้ไปทำกิจกรรมโน่นนี่ แต่ผมก็กลับมาแข่งอีกนะ มันอยู่ในสายเลือดแล้วพี่ ยิ่งเราเป็นระดับหัวหน้า แก๊ง เลิกไปโดนเหยียดตายเลย แล้วที่สำคัญผมก็ไม่เห็นใครจะเดือดร้อนเลย กะแค่แข่งรถเนี่ย ผมจะเลิกทำไมพี่ เงินก็ได้ สาวก็กรี๊ด”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2552)

3. มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง

สุริยาเป็นหนึ่งในผู้ที่ได้ผ่านการเข้าร่วมโครงการ “ถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง” เมื่อปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นโครงการที่กรมคุมประพฤติได้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติในฐานความผิดพ.ร.บ.จราจรทางบก เกี่ยวกับการแข่งรถในทางได้เข้าร่วมเป็นระยะเวลา 1 วัน โดยสุริยาได้กล่าวถึงการเข้าร่วมโครงการในครั้งนั้นว่า จำรายละเอียดไม่ค่อยได้เท่าไร เพราะเป็นการเข้าร่วมครั้งหลังๆที่ใกล้จะพ้นการคุมประพฤติแล้ว จึงไปเข้าร่วมกิจกรรมเพียงเพื่อให้ครบตามที่กรมคุมประพฤติกำหนดไว้ ไม่ได้สนใจในเนื้อหาของกิจกรรมมากเท่าไร และนอกจากนี้สิ่งที่นำมาให้ดู และได้พาไปชมนั้น สุริยาบอกว่าเคยสัมผัสและคุ้นเคยมาแล้วแทบทั้งสิ้น

“โครงการนั้นหรือพี่ ที่ให้ผมไปที่โรงพยาบาลกับคุณ ขอผมนึกก่อนนะพี่ มันนานแล้ว ก็ให้ผมดูวีดีโอมังพี่ เกี่ยวกับรถล้มมังผมจำไม่ค่อยได้ ผมก็ดูๆไป ไม่เห็นมีอะไร แค่ขับรถเร็วแล้วรถล้มแค่นั้นเอง ผมแข่งเองยังสนุกกว่าเยอะ มันส์กว่าด้วย แล้วก็ให้ผมไปในคุก ไปดูว่าอยู่ในนั้นต้องอยู่ยังไงบ้าง ทำไรบ้าง ผมก็เดินๆไป ก็ไม่เห็นมีอะไรเลย ไม่ต้องใส่กุญแจมือด้วยนะ เพื่อนๆใน แก๊งผม ก็เข้าๆออกๆกันหลายคนแล้ว ผมก็เคยพี่ อยู่ในวงการผมมันต้องเคยเข้าคุก ไม่งั้นไม่เจ๋ง ก็พี่คิดดูนะ เข้าไปแล้วออกมาได้ เจ๋งจะได้ ผมก็เลยเฉยๆ ไม่เห็นรู้สึกอะไร ถ้ามองว่าพอดูแล้วทำให้ผมเลิกแข่งได้ไหม ผมกลัวไหมที่ต้องเข้าไปอยู่ไม่ได้ออกมาข้างนอก ไม่กลัวหรือพี่ ไม่เลิกด้วย เลิกแข่งทำไม แข่งผมได้ทั้งเงิน ได้ทั้งสาว แล้วผมระดับไหนแล้ว และแค่เข้าไปในคุก ก็เหมือนไปพักผ่อนใจพี่ ก็ไปนั่งคิดแผนนั่นนี่ได้เยอะ

นะผมว่า จะแข่งยังไง บางทีก็ได้เพื่อนเพิ่มด้วย แค่มไม่ได้ซ้อม ไม่ได้แต่งรถ พ่อแม่
นี่ไม่ต้องพูดถึง ปกติก็ไม่ค่อยเจออยู่แล้ว ไม่เห็นมีอะไรต้องกลัว ต้องกังวลเลยพี่”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2552)

4. ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

สุริยา กล่าวว่า หากให้เสนอถึงมาตรการหรือสิ่งที่จะทำให้เขาและเพื่อนๆ ไม่
กลับมาแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงได้นั้น เป็นเรื่องของรัฐบาลที่จะต้องจัดหาสถานที่ในการ
แข่งรถจักรยานยนต์ให้กับพวกเขา เป็นที่ประจำ ซึ่งสถานที่นั้นจะต้องมีพื้นที่ที่สามารถให้กลุ่มคนที่
แข่งรวมและกลุ่มคนที่เข้าไปเชียร์อยู่ร่วมกันได้

“จัดที่แข่งให้พวกผมสิครับ แค่ว่าตรงๆ ไม่ไกลจากในเมืองมาก แค่นี้พวกผมก็ไป
แข่งในสนามแล้ว เพราะพวกผมเป็นพวกลองความเร็วรถนะครับพี่ ไม่ได้เป็นพวก
ป่วนเมือง ของพวกผมแค่ว่าที่แข่งกัน ถ้ามีที่ให้แข่ง ผมก็ไปแข่ง มีที่ให้พวกผม
เชียร์ด้วยนะครับ ให้ได้สัก 100 – 200 คน ก็ดีนะครับ ผมว่ามันก็คงจะดีนะครับพี่
เพราะจะได้ไม่ต้องหาที่ทางหลบตำรวจด้วย”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2552)

กรณีศึกษาที่ 3 อาทิตย์ (ตัดสินใจปัญหาด้วยกำลัง ความเด่นดังคือการติดคุก มีความสุขกับการแข่งรถ)

1. ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

อาทิตย์ เป็นคนรูปร่างอ้วน สูงประมาณ 170 ซม. ผิวสีดํา ไร้ผมสั้น คอเอียง
เล็กน้อย แขนมีรอยสักขนาดใหญ่ 1 แห่ง บริเวณหน้าและมือ มีรอยแผลเป็น เป็นคนมั่นใจใน
ตนเอง แต่เวลาพูดจะติดอ่างเล็กน้อย และคอจะกระตุกขณะที่พูดด้วย ในระยะแรก ขณะสนทนา
กันจะไม่สบตากับผู้วิจัย จะมองออกไปทางถนนเสมอ แต่เมื่อมีความคุ้นเคยแล้ว ก็จะเล่าด้วยเสียง
ดัง หัวเราะ ยิ้มแย้ม และชอบที่จะเล่าเรื่องราวของตัวเองเป็นอย่างมาก

ภูมิลำเนาของอาทิตย์เป็นคนเพชรบูรณ์ อาศัยอยู่ที่ค่ายมวยเดียวกับสุริยา
เนื่องจากพ่อและแม่แยกทางกัน พ่อจึงได้นำอาทิตย์มาฝากไว้ที่ค่ายมวยแห่งนี้ตั้งแต่อาทิตย์มีอายุ
ได้ 7 ขวบ หลังจากนั้นพ่อก็ไม่ได้กลับมาเยี่ยมอาทิตย์อีกเลย ปัจจุบันอาทิตย์อายุ 19 ปี ต้องโทษอยู่ใน
เรือนจำแห่งหนึ่ง ด้วยข้อหาทำร้ายร่างกายและพยายามฆ่า

เนื่องจากในวัยเด็กไม่ชอบไปโรงเรียน และออกจากโรงเรียนตอนที่เรียนอยู่ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยเหตุทะเลาะวิวาทรุนแรงกับเพื่อนรุ่นเดียวกัน จากเหตุการณ์นั้นทำให้เขาถูก

ไล่ออกจากโรงเรียน เจ้าของค่ายมวยจึงได้ให้ศึกษาต่อที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนที่อยู่ใกล้ค่ายมวย ทำให้เขาได้เจอเพื่อนกลุ่มใหม่ที่ชอบการแต่งเครื่องยนต์กับรถมอเตอร์ไซด์ เขาชอบที่จะไปรวมกลุ่มกับเพื่อนที่อยู่ข้างค่ายมวย ซึ่งเป็นร้านรับซ่อมรถจักรยานยนต์ ทำให้เขาชื่นชอบการแต่งเครื่องยนต์เป็นอย่างมาก

อาทิตย์เล่าว่าในตอนเด็กๆ เขาชอบการชกต่อย เพราะรู้สึกสนุก สะใจ และทำให้เพื่อนๆ เห็นเขาเป็นที่พึ่ง และยอมรับเขาเข้ากลุ่ม

“ถ้ามีเรื่องเพื่อนก็จะวิ่งมาหาผมก่อนเลย บอกให้ผมช่วยหน่อย ผมก็ลุยเลย ชอบอยู่แล้วด้วย มันสะใจดีพี่ ต่อยแล้วมันล้มลงไปเลย ผมหมัดหนักนะพี่ ก็อยู่ค่ายมาตั้งแต่เด็ก”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2552)

นอกจากนี้อาทิตย์ยังเล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวเขาในแง่ที่สะท้อนถึงความเป็นลูกผู้ชายที่เขาภาคภูมิใจมากอีกว่า ตัวเขาเคยทะเลาะวิวาทจนต้องเข้าคุกมาแล้วหลายครั้ง ในปัจจุบันถือเป็นครั้งที่ 5 โดยในสภาพสังคมที่อาทิตย์อาศัยอยู่นั้น ทำให้เขาคิดว่าการที่ได้เข้าคุกเป็นจำนวนหลายๆ ครั้งนั้น จะยิ่งได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ ในกลุ่มเดียวกันมากขึ้น ทุกคนจะเคารพและให้ความเชื่อถือในตัวของเขามากยิ่งขึ้น เนื่องจากสามารถผ่านในสิ่งที่ทุกคนไม่อยากเจอมาได้แล้ว

“ผมเข้ามาหลายรอบมากแล้วพี่ ต่อย กันที ถ้าฝั่งไหนมันเอาเรื่อง ผมก็ต้องเข้าคุกครั้งแรกผมก็กลัวนะพี่ ว่าเฮ้ย จะได้ออกไปปะวะ แต่พอออกมาได้แล้ว มีแต่คนกลัวผม เคารพผมนะพี่ คำเรียกว่าเจ๋งไงพี่ ยิ่งถ้าได้รู้ว่าผมเข้ามา 5 รอบแล้วเนี่ย มันยิ่งยอมรับกันหมด พวกแกๆ ก็ยังเรียกผมว่า พี่เลย พี่คิดดูดี ว่ามันเจ๋งขนาดไหน ก็แค่คุก เข้าไปก็เหมือนไปพักใจพี่ ก็คุ้มๆ กันทั้งนั้นพวกข้างในเนี่ย ผมก็รู้จักหมดแหละพี่”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2552)

จากการใช้ชีวิตที่ผ่านมาของอาทิตย์ที่ค่อนข้างจะโลดโผนมาโดยตลอด ทำให้อาทิตย์มีความคิดว่า เขาเป็นคนเก่ง ถึงแม้ว่าสิ่งที่เขาทำจะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกกฎหมาย แต่เขาก็ไม่ได้เกรงกลัว ถึงแม้ว่าบางครั้งสิ่งนี้จะทำให้เขาเกือบไม่มีชีวิตอยู่บนโลกใบนี้แล้วก็ตาม อาทิตย์คิดว่า ความ

ตายเป็นสิ่งที่ไม่มีใครรู้ว่าเป็นอย่างไร เขาได้รู้จักความตายมาตั้งแต่วัยเด็ก ทั้งกับเพื่อนสนิท หรือแม้กระทั่งกับตัวเอง เขาจึงคิดว่าสิ่งที่หลายๆ คนกลัว แต่ก็ไม่สามารถทำให้เขาเกิดความกลัวได้

“คุณเหรอฟี ผมไม่กลัวหกรอกจะกลัวทำไม ผมเข้ามาจนชินแล้ว เข้าแล้วก็ได้ออก ไม่เห็นจะกักผมไว้ได้นานเลย กฎหมายอะไรผมก็รู้แค่ว่าต่อยกันถ้ามันฟ้อง ผมก็ติดคุก เพราะไม่มีคนมาช่วยผมหกรอก เฮียเจ้าของค่ายเค้าก็ไม่มีเวลามาสนใจผม หกรอกฟี ผมก็ไม่สนใจหกรอก ผมกับเพื่อนเคยมีเรื่องกับอีก แก๊งค์หนึ่งนะฟี ผมพลาดโดนต่อยจนสลบไปเลย แล้วก็รู้สึกตัวอีก ตอนนั้นมันโหวงๆ มีนๆ วูบไปเลยฟี ตื่นขึ้นมาถึงได้รู้ว่าขยับตัวไม่ได้ อะไรเต็มตัวผมหมดเลยก็ไมรู้ แขนขาผมนี่ไมรู้สึกอะไรเลย ผมก็คิดอย่าให้หายนะ ผมจะไปเอาคืน”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2552)

“ตายอะไรฟี ผมไม่กลัวหกรอก จะกลัวทำไม คนตายก็ไม่เห็นจะมาบอกเลยว่าตาย มันเป็นอย่างนี้ ผมกลัวพิการมากกว่า ถ้าผมพิการนะให้ผมตายไปเลยดีกว่า ผมเคยโดนรุมจนเกือบตาย ตอนนั้นหมอบอกผมสลบไป 3 วัน ผมก็ไม่เห็นรู้สึกตัวอะไร แล้วมันจะน่ากลัวตรงไหนฟี เพื่อนผมที่มันตาย มันก็ไม่เห็นมาบอกผมเลยว่าน่ากลัววีเปล่า ผมก็อยากรู้ว่ามันน่ากลัวยังไง”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2552)

2. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

อาทิตย์ เริ่มเข้าสู่การแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงจากการชักชวนของสุริยา เนื่องจากอาทิตย์ถือว่าเป็นรุ่นน้องในค่ายมวยเดียวกับสุริยา และเมื่อได้เข้าสู่การแข่งขันแล้ว อาทิตย์คิดว่าเป็นสิ่งที่ทำแล้วเกิดความสนุกสนาน ตื่นเต้น ทำท่าย เป็นการร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ได้รู้จักกับเพื่อนต่างที่และเพื่อนใหม่ได้ตลอดเวลา แต่ในบางครั้งก็สร้างศัตรูได้เช่นกัน ในกรณีที่การแข่งขันนั้นมีการพนันเข้ามาเกี่ยวข้อง

“ฟีสุริยาเค้าชวนผมครับฟี ก็อยู่ค่ายเดียวกัน ห้องใกล้ๆ กัน แกเห็นผมไม่ค่อยมีไรทำมั่งเลยชวนไป พอนะฟี ผมตื่นเต้นมาก ได้เจอคนเยอะแยะเลยฟี ปกติอยู่ที่ค่ายก็เจอแต่พวกนักมวยเดิมๆ นานๆ ถึงจะได้ไปแข่งต่างที่สักทีนึง พอไปที่ แก๊งนะฟี โห! คนเป็นร้อย ผมได้รู้จักคนเพิ่มอีกเป็นสิบฟีคิดดู แต่เวลาไปแข่งปั๊บ อีกกกลุ่มก็

เหมือนกับโกรธกันมานาน เหมือนจะฆ่ากันได้ซะนี่ ก็มาแข่งเอาเงินกันนี่พี่ มันก็ต้องไม่ถูกกันอยู่แล้ว พอเค้าเริ่มแข่งกันนะพี่ ผมตื่นเต้นมาก แล้วจินตนาการว่า ถ้าผมได้แข่งคงจะมัน สะใจน่าดู ผมอยากแข่งมากครับพี่ตอนนั้น”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2552)

อาทิตย์เริ่มจากหัดขับรถจักรยานยนต์ของสุรียา เนื่องจากพักในค่ายมวยเดียวกัน และได้รับการชักชวนให้ไปรู้จักกับร้านซ่อมรถด้านข้างค่ายมวย ที่ทำให้เขาเริ่มได้ไปดูการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงโดยเป็นผู้ซ้อน เนื่องจากไม่ได้มีรถเป็นของตนเอง แต่เมื่อเข้าไปคลุกคลีกับในกลุ่มมากขึ้นเขาก็ได้รับความไว้วางใจให้เป็นตัวขี่ เนื่องจากเห็นว่าอาทิตย์เป็นคนที่ชอบความโลดโผน และเป็นเด็กที่ว่องไวและง่าย และเมื่อแข่งชนะอาทิตย์ก็จะมีน้ำใจพาเพื่อนๆ ทุกคนในกลุ่มไปเลี้ยง

“ผมก็ไปกับพี่สุรียาแหละพี่ แกเป็นตัวเก่าแล้วไง ผมไปกะแกก็มีแต่คนเอ็นดู ใครใช้อะไรผมก็ไปหมด พี่แกก็สอนผม หัดให้ผมรู้ว่าจะต้องเริ่มออกตัวยังไงให้เร็ว ถ้าล้มต้องล้มยังไง เพราะเราไม่มีเบรกไฟพี่ ต้องล้มให้เป็น ไม่งั้นเจ็บตัว แล้วผมชอบอยู่แล้วไง อะไรที่มันท้าทายเนี่ย ยิ่งแข่งรถ ได้ขี่แบบนั่งท่าไหนก็ได้ บางทีผมก็นอนนะพี่ มันลุ่มลุ่มดี ผมชอบมากเลย มันสะใจ สนุก เหมือนได้ปลดปล่อย สักพักผมก็ได้เป็นตัวขี่ พอชนะมาผมก็พารุ่นๆ เดียวกับผมเนี่ยไปเลี้ยง หลังๆ นี่เริ่มมีรุ่นน้องก็พาไปเลี้ยงเหมือนกัน ทำตามพี่แกนะ จะได้เก่าเหมือนแกบ้าง”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2552)

อาทิตย์เล่าให้ฟังว่าถูกเจ้าหน้าทีตำรวจไล่จับมานับครั้งไม่ถ้วน แต่ก็สามารถหลบหนีได้หลายครั้ง และหลายครั้งที่ถูกจับได้ อันเนื่องมาจากอาทิตย์เป็นผู้ชมการแข่งขัน ไม่ได้เป็นผู้ขี่เอง เลยทำให้หนีไม่ทัน เมื่อถูกจับเคยถูกปรับมากที่สุดเป็นเงิน 300 บาท ซึ่งสำหรับอาทิตย์แล้วเขาคิดว่าเป็นเงินจำนวนไม่มาก เพราะเงินที่ได้จากการพนันจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงนั้นเป็นจำนวนที่มากกว่าหลายเท่า

“ผมเนี่ยนะ หนีตำรวจมาไม่รู้กี่ครั้ง นับไม่ไหวหรอกพี่ ก็ไปแข่งทุกอาทิตย์ แข่งมา กี่ปีแล้วละ บางทีก็พลาด ถูกจับได้ ก็จ่ายมันไป บางทีก็ร้อยนึง ห้าสิบบ้างเคยเลยพี่ สูงสุดนี่ 300 ตอนนั้นมันแค่ขี้เยว เลยจ่ายเยอะหน่อย แต่ผมไม่เสียดายหรอกพี่

เพราะผมแข่งที่ได้หลายพัน ยิ่งถ้ามีคนมาดูเยอะๆ นะพีได้เกือบหมื่น จ่ายไปนิดๆ หน่อยๆ ไม่ต้องติดคุกก็โอเค ไม่ใช่เรียส”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2552)

สำหรับสาเหตุที่ทำให้อาทิตย์ต้องกลายเป็นผู้ถูกคุมความประพฤตินั้น อาทิตย์เล่าให้ฟังว่า ครั้งนั้นเขาเป็นคนช้อนเนื่องจากไม่ได้ลงแข่งเอง และเป็นการวางแผนจับกุมด้วยวิธีที่แปลกกว่าทุกครั้งทำให้เขาหนีไม่ทัน ต้องโดนจับและถูกคุมความประพฤติในที่สุด แต่หลังจากนั้น อาทิตย์ก็ได้เข้าร่วมการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงอีก โดยอาทิตย์ได้ให้เหตุผลว่า การแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงทำให้เขาได้ปลดปล่อยความเครียด ความทุกข์ รวมทั้งทำให้ได้รับการยอมรับจากทุกคน ทั้งเพื่อนต่างกลุ่ม และหญิงสาวทั่วไปด้วย

“ตอนนั้นเหอพี ตำรวจมันกวน มันใช้วิธีสกรอก เอน้ำมันมาราดทางไว้ พีคิดว่ามันไม่ปราณีพวกผมสักนิด ผมนี่สิ้นพรีด ล้มไม่เป็นท่า เป็นคนช้อนด้วยเงิ ขนาดผมกระโดดแล้วนะพี ตัวผมนี่เลอะเหนียวไปหมด ก็โดนจับครั้งนั้นขามันดั่งมั้งพี มันเลยไม่เอาเงิน ยัดเท่าไรก็ไม่เอา เลยโดนขึ้นศาล สั่งคุมตั้ง 2 ปีแน่พี แต่ก็ไม่เครียดมาก แค่ออกไปแข่งให้หน่อยๆ ลง หนีตำรวจให้ได้ก็ดี ไม่งั้นโดนจับอีกรอบละจะชวย ในระหว่างนั้นก็ให้ผมไปรายงานตัวทุกเดือน ให้ไปทำโน่นทำนี่ ดิหน้อยผมไปกับพีสุริยา ไม่เหงา ก็ทำๆ ไป พอหมดคุมผมก็ไปแข่งอีก ผมชอบของผมนึงพี มันได้ปลดปล่อย ได้ความสะใจ ได้เพื่อน ได้สาว ได้เงินเนี่ยหนักสุดเลย ผมจะเลิกทำไมล่ะ”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2552)

ส่วนอุบัติเหตุที่เกิดจากการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงนั้น อาทิตย์เล่าว่า เคยเห็นจนชินตา บางครั้งก็รู้สึกกลัว แต่ความกลัวก็ไม่ได้มากพอที่จะทำให้อาทิตย์มีความคิดที่จะเลิกมาเข้าร่วมการแข่งขันได้ เนื่องจากการแข่งขันนี้มีทั้งความท้าทาย ความสะใจ โดยเฉพาะการได้เงินมาใช้ในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ

“เห็นบ่อยพี เด็กใหม่ๆ ไม่รู้ว่าต้องควบคุมรถยังไง มันก็ล้ม บางคนขี่หวาดเสียว แล้วรถมันแรงเกินตัวมัน ก็ล้ม หนักสุดผมเคยเห็นล้มไปแล้วรถสลิปล้อเหยียบซ้ำ เลอะไปหมดทั้งตัว ก็ไม่กลัวนะพี ก็ระวังหน่อย จะกลัวไปทำไมแค่นี้เอง เกิดมาก็

ตายได้ จะไปกลัวมันทำไม เอมันไว้ก่อน สะใจ ได้เงินใช้ด้วย เกิดมาแล้วต้องเอาให้คุ้มพี”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2552)

อาทิตย์เคยประสบอุบัติเหตุอย่างรุนแรงกับตัวเอง 1 ครั้ง ทำให้แขน ขาหัก รวมทั้ง ต้นคอเคล็ด เป็นผลทำให้คอของเขากระดูกอยู่บ่อยๆ มาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งอุบัติเหตุครั้งนั้นเกิดจากการที่เขาได้เข้าร่วมการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง แล้วเกิดพลาดเกี่ยวกับผู้เข้าแข่งขันกันเอง แล้วไปชนกับเกาะกลางถนน มีผลทำให้รถจักรยานยนต์ขาดเป็น 2 ท่อน ส่วนคู่แข่งอีกคนบาดเจ็บเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

“ตัวผมเหวอ เคยสิพี ถ้าใครไม่เคยล้มเนี่ย ถือว่าเป็นตัวซีที่ไม่เจ๋งพอ ต้องมีรอยแผลเป็น รอยสัก พอเป็นพีธี ไม่งั้นคนไม่กลัวหรือพีธี ของผมที่หนักสุดก็วันนั้นผมนอนซี แล้วขามผมมันไปเกี่ยวไ้รถคนที่มาแข่งกับผมนะพี มันจีมาติดผมเลยไร รถเลยเสียหลักไปทั้ง 2 คันแหละพี ชนเกาะกลางตุ้ม ผมนี่ลอยกระเด็นเลย รถก็ไปชนกับเสาไฟฟ้าอีกรอบ พังหมดรถผม เพื่อนมาบอกว่ารถผมกลายร่าง เป็น 2 ท่อนไปแล้ว ตัวผมตอนนั้นก็เจ็บหนักอยู่ แขนขาหัก คอก็เกือบหักนะพี ใส่เฝือกไว้หลายเดือน แต่ก็ไม่ได้เหมือนเดิม เนี่ยที่ผมต้องกระดูกตลอดเนี่ย เพราะครั้งนั้นแหละพี นอกนั้นตามตัวก็ถลอก แผลเป็นเยอะ เต็มตัวไปหมดตัวผม”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2552)

3. มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง

อาทิตย์เป็นหนึ่งในผู้ที่ได้ผ่านการเข้าร่วมโครงการ “ถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง” เมื่อปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นโครงการที่กรมคุมประพฤติได้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติในฐานความผิดพ.ร.บ.จราจรทางบก เกี่ยวกับการแข่งรถในทางได้เข้าร่วมเป็นระยะเวลา 1 วัน โดยอาทิตย์ได้กล่าวถึงการเข้าร่วมโครงการในครั้งนั้นว่า จำรายละเอียดไม่ค่อยได้เท่าไร เพราะเป็นการเข้าร่วมครั้งหลังๆ ที่ใกล้จะพ้นการคุมประพฤติแล้ว ไม่ได้สนใจในเนื้อหาของกิจกรรมมากเท่าไร และนอกจากนี้สิ่งที่นำมาให้ดู และได้พาไปชมนั้น อาทิตย์ก็กล่าวว่าเคยสัมผัสและคุ้นเคยมาแล้วแทบทั้งสิ้น

“ก็เฉยๆ นะครับพี่ไม่เห็นมีอะไรมาเลย ให้ผมดูวีดีโอใช้ปะพี่ แล้วก็อธิบายว่าถ้าขี่รถไม่ดีจะล้มจะเจ็บ จะตายประมาณนี้ ผมก็ไม่เห็นจะรู้สึกอะไร ก็เฉยๆ ก็ผมเคยเจอเองแล้วไงพี่ ที่เล่าให้ฟัง จะไปกลัวทำไม แล้วก็ให้ดูผ่าศพเข้าไปนี่ กลิ่นแรงมาเลย ผมก็แทบจะอ้วกเลยนะพี่ กลิ่นมันแรงมาก ผมก็สยี้ย หยิวๆ ยังไงไม่รู้ ไม่อยากเข้าไปอีกเลยพี่ โอ้ย ผมอธิบายไม่ถูก เขาเป็นว่าผมไม่อยากจะเข้าไปในนั้นอีกเลยพี่ พอพาไปคู่นี้ เหมือนไปเดินเล่นเลยพี่ เขาออกไปคุยได้อีก ว่าไปเดินเล่นในคูมาเลยนะ ยึดได้อีกนะพี่ ไม่เห็นน่ากลัวเลย ผมไม่เห็นว่าจะทำให้ผมเลิกแข่งรถได้นะพี่ ก็ผมโดนมาเองกับตัวตั้งหลายครั้ง ผมยังรอดมาได้เลยพี่”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2552)

4. ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

อาทิตย์ กล่าวว่า หากให้เสนอถึงมาตรการหรือสิ่งที่จะทำให้เขาและเพื่อนๆ ไม่กลับมาแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงได้นั้น เป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากเขาและเพื่อนๆ อยู่ในช่วงวัยรุ่น ชอบท้าทาย หากได้รับการกดดันก็จะแสดงออกมากยิ่งขึ้น และยังได้เสนอว่า ไม่ควรมีธุรกิจแข่งรถในประเทศไทย แต่ก็เป็นเรื่องที่ไม่สามารถทำได้จริงอีกเช่นกัน

“เท่าที่ผมผ่านมา ผมว่าไม่มี ยิ่งห้ามก็เหมือนยิ่งกดดันเขาไปอีก ยิ่งกดดันก็ยิ่งไปกันอีก หนักกว่าเดิมอีก แต่หากจะเปลี่ยนตรงที่ว่า หยุดค้าขายธุรกิจแข่งรถ ก็ไม่สามารถทำได้ เพราะมันเป็นธุรกิจประเทศอยู่แล้ว เราก็ต้องปล่อยไป”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2552)

กรณีศึกษาที่ 4 ทินกร (ความสุขทางใจหลุดหาย ความตายดูไร้ค่า สูดยอดปรารถนาคือความเร็ว)

1. ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตินกร เป็นคนรูปร่างผอม ไร้ผมยาว ไม่โกนหนวด ไม่โกนเครา ผิวสีดำ ไร้ผมยาว กระเซอะกระเซิง ไม่เป็นระเบียบ กลิ่นตัวแรง การแต่งกายไม่สะอาด ไร้เล็บยาว ดำ สกปรก แหวดตา แข็งกร้าว ตอนแรกในการสัมภาษณ์จะถามคำตอบคำ แต่พอมีความคุ้นเคยมากขึ้น ก็ให้ข้อมูลอย่างไม่ปิดบัง เล่าด้วยความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตัวเองชอบ

ปัจจุบันตินกรอายุ 19 ปี มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีอาชีพขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้าง และเป็นลูกจ้างอยู่ร้านซ่อมรถจักรยานยนต์หน้าปากซอย พักอาศัยอยู่กับยายตั้งแต่เกิด ไม่ทราบว่าพ่อแม่มีหน้าตาอย่างไร เพราะไม่เคยเห็นหน้า ยายเล่าให้ฟังว่าไม่รู้

พ่อเป็นใคร ส่วนแม่พ่อคลอดทินกรแล้วก็ทิ้งไปไม่ทราบว่ายู่ที่ไหน ทินกรได้รับการศึกษาถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก็ไม่ได้เรียนต่อเพราะทางบ้านไม่มีเงินส่งเสีย

ทินกรมีความชื่นชอบเกี่ยวกับเครื่องยนต์ ความเร็ว ความแรง กลุ่มเพื่อนที่เขาคบส่วนใหญ่จะมีอายุตั้งแต่ 15-35 ปี มีทั้งที่ประกอบอาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้างเหมือนกับทินกรเอง และประกอบอาชีพอื่นแต่อยู่ในบริเวณเดียวกัน ทินกรและคนในกลุ่มจะชอบตั้งวงดื่มสุรากันในเวลาเย็นๆ แลวคนที่เดินผ่านไปมา ในเวลาเย็นๆ ก็จะชอบแต่งรถ ทั้งเรื่องรูปลักษณะภายนอก เครื่องยนต์ ท่อไอเสีย เพื่อให้มีความสวยงาม และเสียงดังเวลาขับขี่ทั้งในเวลาปกติ และเวลาที่มีการแข่งขันกัน

ทินกรเล่าว่า เขาเป็นคนที่ไม่ชอบให้ใครมาดูถูกในเรื่องของฐานะ รูปร่างภายนอก รวมทั้งเรื่องอาชีพของเขาเอง หากใครมาพูดจาดูถูก ทินกรก็จะไปจัดการในทันที ซึ่งจากสาเหตุนี้เองที่ทำให้เขามีเรื่องกับคนต่างกลุ่มบ่อยๆ

“ไอ้พวกวินโน่น มันชอบมาแซวผมครับพี่ตั้งแต่เด็กแล้ว บางทีก็แซวว่าไอ้ลูกไม่มีพ่อบ้าง ไอ้แห้งบ้าง ว่าผมไม่เก่งบ้าง รถผมไม่แรงบ้าง ผมก็โกรธ ปรี๊ดเลย ก็กระซอกมักมาต่อเลย เพื่อนก็ห้ามไม่อยู่ เห็นผมผอมๆ อย่างนี้ผมแรงเยอะนะพี่ ผมไม่สนด้วยว่าเป็นใครมาจากไหน อย่ามาดูถูกผม พี่เคยได้ยื่นใช้ปะ ลูกผู้ชายฆ่าได้หยามไม่ได้”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2552)

และด้วยความเป็นคนใจร้อน และไม่ยอมใครของทินกรนี่เอง ทำให้เขาต้องสูญเสียคนรักไป เป็นเหตุการณ์ที่ทำให้เขาเสียใจมาก และจากเหตุการณ์นี้ทำให้เขาต้องสูญเสียอิสรภาพจนต้องเข้าไปอยู่ในคุก และเกือบจะต้องเสียชีวิต แต่ก็ได้ทำให้เขาเปลี่ยนแปลงตัวเองไปได้เลย

“ผมก็เคยเข้าคุกนะพี่ หลายครั้งด้วย แต่ครั้งที่ทำให้ผมเกือบตายเนี่ย ก็มีครั้งนึง ผมขับรถไปอัดคน แบบตั้งใจเลยพี่ มันมาแย่งแฟนผม แล้วก็มาบอกผมว่า แฟนผมไปบอกมันว่าผมไม่มีน้ำยา ผมแค้นมาก แต่พวกมันเยอะ แล้วมันก็ตัวใหญ่กว่าผมด้วย ผมไม่รู้ทำไง วันนั้นเห็นมันกำลังซ้อนรถกันมาแย่งผมมั้ง ผมเห็นถนนโล่งๆ ขับตามเลยพี่ แล้วก็พุ่งเข้าชนมัน สะใจเป็นบ้า ตัวผมเองก็เจ็บพี่ แต่ไม่หนักมาก ผม

กระโดดเป็นไง แต่มันนะพีกั้งไปหลายตลบ ไปชนกับเสาไฟฟ้าข้างทางอีก แต่
ผู้หญิง คนที่เป็นแฟนเก่าผมนะ มันไม่เป็นไรมาก มันเลยไปแจ้งความเอาผมเข้าคุก”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2552)

นอกจากนี้ทินกรยังได้เรียนรู้เรื่องการตายจากทั้งคนใกล้ตัว และเพื่อนในกลุ่ม
รวมทั้งข่าวต่างๆ จากโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ซึ่งเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ทำให้ทินกรมองว่าความ
ตายเป็นเรื่องธรรมดา เกิดได้กับทุกคนไม่ว่าจะมีความแตกต่างกันทางฐานะ เพศ ที่อยู่อาศัย อาชีพ
หรือแม้กระทั่งอายุก็ตาม จะต่างกันก็แค่สาเหตุการตาย และลักษณะการตายเท่านั้น ทินกรจึงไม่
กลัวความตายที่เขาบอกว่าอาจจะเกิดขึ้นกับตัวเขาได้ในสักวัน

“เพื่อนผมตายก็มีพี่ คนแถวเนี่ยตายทีก็ไปงานศพ ผมก็ไปกินฟรี ไม่เห็นมีอะไร ก็
แค่มิได้คุยไม่ได้เจอหน้าอีก ไม่ได้มีส่วนอะไรกับชีวิตผม เพื่อนผมมันก็ไม่ได้เอา
เงินมาให้ผมใช้เนี่ย ผมซะอีกต้องไปช่วยงานมัน ไม่รู้มันจะรู้รึเปล่า ในหนังสือพิมพ์
ทีผมก็เห็นบางคนก็โดนฆ่า บางคนก็โดนฟ้าผ่า มันถึงคราวไงพี่
ผมเห็นนะพี่ คนรวยๆ มันยังตายเลย ดาราดารา สวยหล่อแค่ไหนมันก็ตาย ยังไง
ก็หนีไม่พ้น ตัวผม ยายผม ก็หนีไม่ได้เหมือนกัน ไม่รู้จะหนีไปไหน มันก็ตามเราไป
เจออยู่แล้วพี่ ความตายเนี่ย”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2552)

2. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

ทินกรเข้าสู่กลุ่มที่แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงด้วยการชักชวนจากเพื่อนที่ขี่
รถจักรยานยนต์รับจ้างด้วยกัน โดยเริ่มจากการที่ทินกรขอการแต่งรถ เพื่อสร้างจุดเด่นให้กับรถ
ของตัวเองเมื่อเทียบกับรถจักรยานยนต์คันอื่นๆ ในวินมอเตอร์ไซด์เดียวกัน เมื่อเพื่อนเห็นว่าทินกร
ขอการแต่งรถทั้งรูปร่างภายนอกและความเร็วจึงได้ชวนเข้าร่วมการแข่งขันรถมอเตอร์ไซด์บน
ถนนหลวง ซึ่งเมื่อได้เข้าร่วมแล้วทินกรรู้สึกว่าเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง ทำให้เขารู้สึก
ว่าเป็นผู้นำ นอกจากการที่ได้สนุกสนานตามเพื่อนแล้ว ก็ยังทำให้ได้คู่ควมมาอย่างง่าย ๆ ซึ่งมักจะ
ได้มาจากกองเชียร์ที่ตามมาเชียร์ โดยเฉพาะเวลาที่ได้เป็นตัวขี่ เพียงแต่ขี่รถจักรยานยนต์ไปวน
เท่านั้นเขาก็จะได้ผู้หญิงตามกลับไปนอนด้วย โดยจะมีศัพท์เรียกกันในกลุ่มว่า เด็กติดเบาะ

“เพื่อนชวนครับพี่ มันเห็นผมชอบแต่งรถ ผมชอบแต่งแล้วมันก็เด่นดีไงพี่ ตอนอยู่ในวินเนี่ย บางคนก็เจาะจงรถผมเลย มันเท่ดี แล้วยิ่งเราแต่งรถมากมันก็เหมือนตัวแสดงฐานะของเรา เหมือนกับว่าเงินเยอะ รถสวย แสดงว่าหญิงติดเพียบ ยิ่งรถสวยก็แสดงว่าเลือกได้ แฟนก็ต้องน่ารักแน่นอน วัยรุ่นก็แบบนี้แหละพี่ ยิ่งพอได้เป็นตัวขึ้นนะ โอ๊ยแค่ผมขับไปโฉบหน่อยก็แย่งกันมาซ้อนผมแล้ว ผมก็ได้ไปนอนด้วยไม่ซ้ำคน คำเรียกว่า แค่เด็กติดเบาะพี่ ไม่จริงจังอะไร แล้วพอผมได้เป็นตัวขึ้นนะ เหมือนผมจะยิ่งใหญ่มาเลยพี่ พอจะแข่งทุกคนจะเรียกชื่อผม ยิ่งพอชนะนี้ชื่อผมดังกระหึ่ม พี่คิดดูแล้วกันว่ามันจะเท่แค่ไหน”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 8 พฤษภาคม 2552)

ทินกรเล่าให้ฟังว่า เมื่อก่อนจักรยานยนต์นิยมแต่งให้ตัวถังรถสวยเด่น ดั่ง และวิ่งเร็ว แต่มาในปัจจุบันได้มีการแต่งให้ใกล้เคียงกับรถจักรยานยนต์ที่ใช้แข่งในสนามมากขึ้น มีการเปลี่ยนแฮนด์จับโซ่ค กระปุกลอย (เบรก) เกียร์โยง ช่วยให้ออกขึ้น เวลาเลี้ยวตัวจะไม่ต้านลม ทำให้ผู้ขับขี่อย่างเขามีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเปลี่ยนยางรถให้เป็นยางสนามยี่ห้อโยโกฮามา ซึ่งจะช่วยยึดถนนเวลาฝนตกก็ดีขึ้นอีกด้วย

“ผมชอบแต่งรถพี่ ก็ศึกษามาบ้าง ครูพักลักจำบ้าง เมื่อก่อนแค่แต่งตัวถังสวยๆ แต่งท่อให้เสียงดังๆ เวลาเบิ้ลเครื่อง แล้วเครื่องแรงๆ จะได้เร็วกว่าใคร แต่เดี๋ยวนี้ก็มาเน้นให้เหมือนในสนามมากขึ้นนะพี่ ก็เปลี่ยนแฮนด์ให้จับถนัด เพิ่มเบรกเข้ามา เกียร์ก็ให้สูงขึ้น เวลาเลี้ยวตัวจะได้พลิ้ว ไม่ต้านลม แล้วเปลี่ยนยางด้วยพี่ ให้เหมือนยางที่แข่งในสนาม มีหลายยี่ห้อ แต่ผมใช้โยโกฮามา เจ๋งสุดแล้ว ฝนตกก็ไม่ต้องกลัวลื่นด้วยพี่มันรีดน้ำให้พร้อม”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 4 พฤษภาคม 2552)

ทั้งนี้เนื่องจากในการแข่งแต่ละครั้งจุดประสงค์หลักเลยก็คือ การลองว่ารถจักรยานยนต์ของใครจะแรงกว่ากัน โดยมีการเติมพันทันด้วย เงิน สุรา ผู้หญิง รวมไปถึงการนำรถจักรยานยนต์ของตัวเองมาเป็นสิ่งเติมพันทัน และเมื่อได้รับชัยชนะแล้วก็จะทำให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ ทั้งในกลุ่มและต่างกลุ่มอีกด้วย

“ของกลุ่มที่ผมไปแข่งนี่ เค้ำแข่งกันว่ารถใครจะแรงกว่ากัน ก็แข่งไกลสุดแค่ 402 เมตร แค่นั้นแหละพี่ เมื่อก่อนนี่เพียวๆ เลย เป็นตัวกึ่งเลยพี่ ถอดมันทุกอย่าง เหลือตัวรถเปลือยๆ ไม่มีไฟ ไม่มีกระบัง ไม่มีเบรก แล้วก็วางเงิน บางทีก็เอา ผู้หญิงที่ซื้อเราเนี่ยแหละไปเติมพ่น เบาะๆ หน้อยก็เลี้ยงเหล้ากัน แต่หลังๆ มานี้ แต่งรถให้ดีขึ้น เจาะขึ้น ก็ระยะไกลขึ้น ถ้าชนะก็แจ่ม บางทีก็ได้รถมาเลยนะพี่ ถ้าได้ รถนี้ อีกกลุ่มมันก็จะยอมรับเรา บางทีก็มารวมกลุ่มด้วยเลย สุขยอดปะพี่”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 8 พฤษภาคม 2552)

ทินกรเล่าว่าเคยประสบอุบัติเหตุจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงหลาย ครั้ง ซึ่งหลายครั้งก็เป็นการล้มขณะที่กำลังหนีตำรวจ นอกจากนี้ก็เป็นประสบอุบัติเหตุจากการแข่งขันแทบทั้งสิ้น ครั้งที่ รุนแรงที่สุดนั้นทำให้เขาต้องเข้าโรงพยาบาลถึง 3 เดือน ซึ่งหลังจากเหตุการณ์ในครั้งนั้นก็ไม่ได้ทำให้ทินกรกลัว หรือ มีความคิดที่จะเลิกแข่งเลย กลับรู้สึกว่ายากให้ตัวเองกลับไปเป็นปกติเร็วๆ เพื่อที่จะได้ออกไปแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงอีกครั้ง

“ผมเชียร์ย่อนศรตอนแข่งไงพี่ พอเร่งความเร็วบูบ สิบล้อมาจากไหนไม่รู้ ก็ชนตุ้ม ตัวผมนี่ลอยละลิวเลยไปตกอยู่ข้างทาง ไม่รู้สึกอะไรเลย เพื่อนมาเล่าว่ารถผมมัน ก็รักผมมากนะ ลอยมาทับผมอีกทีนึง ก็หัวแตกครับ จำได้ว่าเย็บเกือบ 50 เข็ม แขนหัก ขาหัก สลบไปเป็นอาทิตย์ ตอนอยู่โรงพยาบาลเหวอพี่ ก็คิดแต่ว่าเมื่อไหร่จะหาย อยากออกไปแล้ว อยากไปแข่งรถ อยากไปแข่งรถ มันเหมือนอยู่ใน สายเลือดไงพี่ ผมไม่กลัวหรอกพี่จะกลัวทำไม นี่ขนาดผมโดนหนักขนาดนี้ผมยัง ออกมาได้เลย”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2552)

ส่วนเหตุการณ์ที่ทำให้เขาต้องกลายเป็นผู้ถูกคุมความประพฤติจนได้มาเข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่งเมื่อปี พ.ศ. 2547 นั้น ทินกรได้เล่าให้ฟังว่า ในครั้งนั้นเขาได้เป็นตัวขี่ ในขณะที่กำลังเร่งเครื่องอยู่นั้น รถก็ไถลกลิ้งและล้มลง โดยที่ตัวเขาก็ล้มลงไปด้วย เนื่องจากถนนเบื้องหน้ามีน้ำมันเทอยู่ เมื่อถูกจับจึงได้ถูกควบคุมความประพฤติอยู่ 2 ปี และทำให้เขาได้เข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง เมื่อ พ.ศ. 2547 ที่ผ่านมาแต่หลังจากที่พ้นจากการคุมความประพฤติแล้ว ทินกรก็ได้กลับไปแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงเช่นเดิม โดยทินกรให้เหตุผลว่า การแข่งขันรถจักรยานยนต์ไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับใคร และเมื่อได้เข้าร่วมแข่ง

แล้วนอกจากความสนุก ทำท่าย ก็ยังได้สิ่งเดิมพันต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะเงิน ผู้หญิง และ ศักดิ์ศรี ที่ได้จากการได้รับการยอมรับจากคนที่เข้าร่วมการแข่งขันรถจักรยานยนต์ด้วยกัน

“วันนั้นผมกำลังเร่งเร่งเลยพี่ ผมเห็นแล้วว่ามันเป็นน้ำๆ แต่ไม่คิดอะไร พอเร่งไปถึงตร นั้นเท่านั้นแหละพี่ ลื่นปรืด ผมนี่ก็ลื่นเป็นลูกบอลเลย แล้วตัวก็เหนียวๆ หนักก็ไม่ทัน แล้วพี่ ก็โดนจับไป ถูกคุมไป 2 ปี ผมก็แข่งช่วงแรกๆ ที่ต้องไปรายงานตัวทุกเดือน แต่พอผ่านไปก็ไม่คิดไรมากพี่ ก็ลดการแข่งขันลง เพราะเดี๋ยวเจอจับอีกรอบ พอพัน คุมผมก็ไปแข่งต่อ ก็ผมแข่งก็ไม่เดือดร้อนใครนะพี่ ผมก็แข่งตอนกลางคืน โดนจับ ผมก็โดน พวกชาวบ้านไม่ได้มาโดนกับผมซะหน่อย แล้วมันสนุกนะพี่ มันตื่นเต้น สะใจ ทำท่าย ไม่รู้จะอธิบายให้พี่เข้าใจได้ไงดี แล้วยังเป็นตัวชี้แจงแล้วเนี่ย ได้ทั้ง เงิน ทั้งหญิง ทั้งลูกน้อง ได้หมดทุกอย่างเลยพี่”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 6 พฤษภาคม 2552)

3. มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการ ถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง

ทินกรเป็นหนึ่งในผู้ที่ได้ผ่านการเข้าร่วมโครงการ “ถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง” เมื่อปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นโครงการที่กรมคุมประพฤติได้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติในฐานะ ความผิด พ.ร.บ. จราจรทางบก เกี่ยวกับการแข่งรถในทางได้เข้าร่วมเป็นระยะเวลา 1 วัน โดยทินกร ได้กล่าวถึงการเข้าร่วมโครงการในครั้งนั้นว่า ไปเข้าร่วมกิจกรรมตามที่เจ้าหน้าที่จัดให้ไป เนื่องจาก เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งสุดท้ายก่อนที่จะหมดการคุมประพฤติแล้ว ทำให้ทินกรไม่ได้ให้ความสนใจในเนื้อหาของกิจกรรมเท่าไร และนอกจากนี้สิ่งที่นำมาให้ดู และได้พาไปชมนั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดที่จะเข้าร่วมการแข่งขันรถบนถนนหลวงของทินกรได้เลย โดยเขาได้ ให้เหตุผลว่าเคยมีประสบการณ์โดยตรงที่รุนแรงมากกว่าเนื้อหาของกิจกรรมที่นำมาให้ดูแทบทั้งสิ้น

“โครงการนั้นเหอครับ ผมก็ไปนั่งฟังบรรยายว่า ถ้าผิด พ.ร.บ. นี้จะต้องโดน อะไรบ้าง ที่ผมคิดว่าผมได้เพิ่มนะ ก็เสียค่าปรับเท่าไร ต้องเข้าคุกไหม นอกนั้นก็ ไม่เห็นได้อะไรเพิ่มขึ้นมาเลยพี่ ผมก็เคยผ่านมาแล้วทั้งนั้น เอาวีดีโอแข่งรถมาให้ ผมดู ก็เห็นมันซีริบวแล้วรถล้ม เจ็บ ตาย ผมก็อยู่กับพวกนี้มาตั้งนานนะพี่ เอามาให้ผมดูทำไมไม่รู้ แต่ที่เข้าไปดูผ่าศพนี่ผมก็คิดว่า ถ้าผมตายอย่ามาผ่าศพผมนะ เดี่ยวไม่หล่อ ก็ฆ่าแหละหมดเลยนะพี่ เป็นชินๆเลย ไม่อยากจะทำ พี่ผมก็ห่วงหล่อ

นะพี่ ถึงตายไปแล้วจะรู้สึกอะไรก็หะ มันทก็ไม่น่าดู พี่ว่าจริงไหม แล้วอะไรต่ออีก ก็ไปดูเรือนจำ ก็ดูที่ใช้ปะพี่ ผมก็ไม่เห็นจะกลัวเลย ก็แค่ไม่ได้เจอคนข้างนอก แต่ถ้าคดีแข่งรถอย่างผมก็อยู่ไม่นานหรอกพี่ ไม่เห็นใครจะเข้าคุกด้วยคดีนี้ด้วยพี่ พวกที่อยู่ในนั้นก็ฆ่าคนตาย ค้ายาทั้งนั้น ผมจะไปกลัวทำไม ยิ่งถ้ามันออกมาได้นะพี่ ยังมีแต่คนกลัว ผมว่าพาไปดูก็ดีนะพี่ จะได้รู้ว่าเป็นไง ผมเคยเข้าไปมาแล้ว ไม่กลัวหรอก ถ้าจะพาไปแล้วให้ผมกลัวเข้าคุก ผมจะได้ไม่แข่งรถนี้คิดผิดเลย ผมแข่งรถได้อะไรตั้งเยอะแยะกว่าจะมากลัวนะพี่ ติดคุกแปบๆ จะไปกลัวทำไม”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2552)

4. ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

ทินกร กล่าวว่า หากให้เสนอถึงมาตรการหรือสิ่งที่จะทำให้เขาและเพื่อนๆ ไม่กลับมาแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงได้นั้น เป็นเรื่องของการเพิ่มโทษในส่วนของการปรับ ที่ควรให้ปรับสูงตั้งแต่หลักหมื่นขึ้นไป เนื่องจากเป็นเงินจำนวนมากที่กลุ่มของเขาและเพื่อนๆ ที่แข่งรถจักรยานยนต์ไม่สามารถหามาได้ทุกคน

“เพิ่มค่าปรับสิครับ ร้อยสองร้อยไปจ่ายก็ได้รถคืนแล้ว ถ้าปรับแพง ๆ เป็นหมื่นผมว่าก็น่าจะดีนะ เพราะก่อนจะมาแข่งก็คงคิดนิดนึงว่า ถ้าถูกจับจะเอาเงินที่ไหนไปเสียค่าปรับ เอาเงินที่ไหนไปเอารถออกมา เพราะถ้าโดนจับนะพี่ ก็ไม่มีรถไปแข่ง ก็ไม่มีเงินอยู่แล้ว จะไปขอใครได้ละ ถ้าร้อยสองร้อยนะก็พอเยี่ยมได้ แต่ถ้าหลักหมื่นนะ ไม่มีหรอก”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2552)

กรณีศึกษาที่ 5 ภาณุ (นักศึกษาชั้นวินมอเตอร์ไซด์ เคยชินกับความแรงรถ ฝากอนาคตกับถนนหลวง)

1. ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ภาณุ เป็นคนที่มีรูปร่างผอม สูงประมาณ 175 เซนติเมตร ไร้ผมยาวรุงรัง ไม่โกนหนวด ผิวสีดํา แต่งตัวสะอาด พูดจาเรียบร้อย พูดเสียงเบา ไม่ค่อยสบสายตาในเวลาที่เล่าเรื่อง

ภาณุมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดพิษณุโลก แต่ย้ายมาอยู่ที่กรุงเทพมหานครตั้งแต่วัยเด็ก อาศัยอยู่กับพ่อบุญธรรมและแม่ ปัจจุบันอายุ 20 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับปวช. ปีที่ 3 หากว่างจากการเรียนหนังสือก็จะไปขับรถจักรยานยนต์รับจ้างบริเวณหน้าปากซอย

ภาณุมีพี่น้องร่วมแม่เดียวกัน 2 คน ภาณุเป็นคนเล็ก พ่อของภาณุเสียชีวิตตั้งแต่ ภาณวยังเด็ก ต่อมาแม่ได้แต่งงานใหม่ ปัจจุบันบ้านที่อาศัยอยู่เป็นบ้านเช่าของพ่อเลี้ยง ซึ่งเป็นร้านขายของชำทั่วไป อาศัยกันอยู่ 4 คน มี พ่อเลี้ยง แม่ พี่ชาย และภาณุ

ภาณุเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเรียน และทำงานในขณะที่เรียนไปด้วย งานที่ภาณุทำคือขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้าง ถ้าเป็นช่วงปิดเทอมก็จะรับจ้างขับขี่รถจักรยานยนต์เพียงอย่างเดียวจนถึง 20.00 น. เพราะต้องเก็บสะสมเงินไว้เป็นค่าเทอม เนื่องจากพ่อเลี้ยงไม่ยอมให้ภาณุเรียน แต่อยากให้ออกมาช่วยทำงานหาเงินมากกว่า ภาณุจึงไม่ค่อยชอบที่จะอยู่บ้าน แต่จะชอบไปรวมกลุ่มกับเพื่อนที่วินรถจักรยานยนต์รับจ้างมากกว่า เนื่องจากมีนิสัย และความชอบที่คล้ายๆ กัน ภาณุเป็นคนไม่ค่อยพูด ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นอะไร ใครทำอะไรก็จะไปทำให้ และเคยเข้าร่วมการทะเลาะวิวาทกับคนต่างกลุ่มบ่อยครั้ง เพราะเป็นเรื่องความขัดแย้งกันระหว่างกลุ่ม

ภาณุเล่าว่าเวลามีเรื่องทะเลาะวิวาทแต่ละครั้ง เขาจะเป็นคนอยู่ด้านหลัง ส่วนใหญ่พี่ๆ จะจัดการได้เกือบทุกครั้ง มีไม่กี่ครั้งที่เขาจะได้ร่วมด้วย และครั้งที่เขาร่วมด้วยก็จะทำให้เขาได้รับบาดเจ็บ ถึงเลือดตกยางออกทุกครั้ง แต่การที่เขาได้แผลก็ทำให้เขาได้เรียนรู้ว่าความเจ็บปวด ความใกล้ตายเป็นอย่างไร และทำให้เขาได้รับการยอมรับจากกลุ่มมากกว่าเดิม

“ผมอยู่ด้านหลังตลอดครับ พี่ๆ เขาบอกว่าผมไม่ค่อยสู้ อยู่ข้างหลังคอยดูพี่เขาพวกพี่ๆ เขาเก่งครับ ใครมาหาเรื่อง วินผมชนะหมด หลังๆ ไม่ค่อยมีคนกล้าหอกครับ แต่มีครั้งนึงวินอื่นมันรวมกัน แล้วมาหาเรื่องวินผม ก็ไถวินที่มันเคยแพ้วินผม นั่นแหละครับ ตอนนั้นตะลุมบอนกันมั่วเลย ผมโดนตีที่หัว ที่แขน หัวแตกได้เลือดเลยพี่ ผมนี่มีเงิน งง จะวูบก็ไม่วูบ แต่ไม่รู้รู้สึกอะไรเลย ก็คิดว่าตายแน่ๆ ตอนนั้นผมรู้สึกหวีๆ นะพี่ ก็คิดว่าถ้าผมตายไป แม่จะอยู่ยังไง คนอื่นผมไม่ห่วงหรอก ผมห่วงแม่คนเดียว แต่สุดท้ายก็รอดมาได้ พี่ๆ ในกลุ่มเขาก็เลยยอมรับว่า ผมก็สู้เป็นไม่หงอนี่หว่า ก็ดีใจครับที่เขาไม่เห็นเราเป็นเด็กแล้ว”

(ภาณุ, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2552)

ภาณุไม่คิดว่าความตายเป็นเรื่องที่น่ากลัว แต่เป็นสิ่งที่ไม่อยากจะเจอ ไม่อยากจะให้เกิดกับคนที่ใกล้ชิด คนรู้จัก โดยเฉพาะแม่ แต่ถ้าเป็นกับตัวเขาเอง เขารู้สึกว่าเขาพร้อมที่จะเผชิญกับความตายได้ตลอดเวลา เพราะเขาคิดว่าความตายเป็นเรื่องที่เกิดได้จากทุกคน จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของเขาที่ได้เรียนรู้ความตายมาตั้งแต่เด็ก ผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ รวมทั้งจากประสบการณ์ของตัวเอง

“ผมรู้แค่ว่าถ้าตายจะไม่ได้อยู่บนโลกนี้เท่านั้นเองครับพี่ ก็ไม่เห็นจะน่ากลัวตรงไหน อาจจะไปอยู่อีกโลกก็ได้ ผมไม่กลัวหรอกครับ ตัวผมจะตายเมื่อไหร่ก็ได้ แต่ผมไม่อยากให้แม่ตาย เพราะผมมีแม่คนเดียวที่เลี้ยงผมมา ก็ไม่รู้ว่าถ้าแม่ตาย ผมจะอยู่กับใคร ตอนพ่อตายผมไม่รู้เรื่องครับ เพราะยังเด็กอยู่ แต่ก็รู้ว่าความตายเป็นไงก็ตอนที่โดนฟ้าผ่าหัวพี่ เจ็บจริงอันนั้น แล้วก็เคยเห็นเพื่อนๆ เนี่ยแหละ ชาวๆ ก็มีเยอะแยะพี่ ไม่เห็นจะต้องกลัวเลย บางคนยังฆ่าตัวตายเลย เด็กๆ ก็ตายได้ คนรวย คนจน ก็เหมือนกัน ก็แค่ไม่หายใจเอง จะไปกลัวทำไมล่ะครับ”

(ภาณุ, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2552)

2. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

ภาณุเข้าสู่การแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง จากการชักชวนของเพื่อนๆ ที่ประกอบอาชีพ รถมอเตอร์ไซด์รับจ้างด้วยกัน โดยเริ่มจากการที่ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการตามไปดูเพื่อนๆ แข่งในระยะแรกๆ หลังจากนั้น ภาณุก็ได้ปรับแต่งรถจนมีความชำนาญและรวดเร็วและแรง เพียงพอกับที่จะได้รับอนุญาตให้เป็นตัวแข่งในกลุ่มแล้ว จึงได้เข้าร่วมการแข่งขัน ซึ่งภาณุรู้สึกว่ ในขณะที่เขาแข่งรถนั้น เหมือนเขาบินได้ และรู้สึกสนุก ตื่นเต้น และท้าทายเป็นอย่างมาก เนื่องจากรถที่ใช้แข่งนี้จะประลองความเร็วกัน โดยต้องแต่งให้ไม่มีเบรก ไม่มีที่สตาร์ท และไม่มีไฟ

“เพื่อนในวินชวนไปครับพี่ ก็ไปตามๆ กัน หลังเลิกงานไงพี่ ตอนแรกก็ไปดูๆ ว่ามันแข่งกันยังไง แล้วก็เริ่มแต่งรถ แต่งให้เร็ว แล้วก็แรง เอาอะไหล่ๆ มาประกอบกันใหม่ล่ะพี่ เพราะรถที่ใช้แข่งนี้เป็นตัวเปลือยๆ ไม่มีอะไรเลย มีแต่โครงรถ เบรกก็นไม่มี ไฟก็เอาออก สตาร์ทก็ไม่มี เวลาจะติดเครื่องก็ใช้สายไฟแตะกัน โอ้โฮ ตื่นเต้นมากพี่ ตอนที่ได้เป็นตัวขี่ครั้งแรกนะ ลุ้นมาก ผมนี่นอนเลย ถอดเสื้อ แล้วพอออกรถได้เท่านั้นแหละ เหมือนนกเลยพี่ บินได้ สนุกมาก สะใจมาก ยิ่งชนะด้วย สะใจเป็นบ้า”

(ภาณุ, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2552)

ภาณุเล่าถึงเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ว่า เขาจะใช้เวลาตั้งแต่ช่วงเที่ยงคืนจนถึงประมาณ 05.00 น. เส้นทางที่ใช้ในการแข่งขันเป็นเส้นตรง

ทางเรียบ และมีแสงสว่างเพียงพอ เนื่องจากรถที่ใช้แข่งจะต้องแต่งไม่ให้มีไฟ ส่วนมากภาณูและเพื่อนๆ จะใช้ถนนวิภาวดี รังสิต ช่วงแยกดินแดงถึงแยกสุทธิสาร และช่วงแยกเกษตรถึงแยกหลักสี่ โดยภาณูจะเข้าไปใช้ช่องทางด้านใน เพราะมีจำนวนเลนมากกว่าทางคูขนานด้านนอก

“ผมก็แข่งตอนกลางคืนในครัฟฟ์ ห้าทุ่มก็แข่งกันไปเรื่อยๆ บางทีก็เลิกนอน ตีห้าต้องหาถนนที่มันเป็นทางตรงแล้วก็เรียบ มีไฟเยอะๆ เพราะรถที่ใช้แข่งต้องไม่มีไฟในไฟ ส่วนใหญ่ก็จะเลือกแถววิภาวดี รังสิต ช่วงดินแดงไปถึงแยกสุทธิสารนอน พี่เคยไปใช้ปะ ก็เลือกช่องใน เลนมันเยอะดี พวกที่เชียร์ก็ได้มีที่วิ่งได้”

(ภาณู, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2552)

ส่วนประสบการณ์การหนีตำรวจและวิธีการที่ตำรวจใช้ในการตามจับกลุ่มที่แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงนั้น ภาณูเล่าให้ฟังว่า เขาและเพื่อนๆ เคยถูกตำรวจตามจับมานับครั้งไม่ถ้วน ซึ่งตำรวจก็จะมีวิธีต่างๆ กันไป เช่น จุดไฟที่ไม่แล้วขว้างปามาที่กลุ่มของพวกเขา ใช้หนังสือตีกยิง ใช้ถ่านไฟฉายปา กลิ้งยางรถยนต์มาขวาง เป็นต้น โดยวิธีที่ภาณูคิดว่าจะทำให้เกิดอันตรายกับพวกเขาได้มากที่สุด คือ การกลิ้งยางรถยนต์มาขวาง เพราะมีโอกาสทำให้รถจักรยานยนต์ที่เข้าร่วมการแข่งขันเป็นจำนวนมากนี้ ล้มทับกันได้ เนื่องจากหากล้มเพียงแค่คันเดียวก็จะทำให้ล้มตามๆ กันคล้ายกับโดมิโน

“ผมถูกจับมาหลายครัฟฟ์ หนีก็หลายครัฟฟ์ ตำรวจมันก็ทำทุกวิธีที่จะจับพวกผมให้ได้ เพราะรถมันแรงสู้รถผมไม่ได้ในไฟ บางทีมันก็เอาไม้มาปาใส่พวกผม ไม่ใช่ไม่ธรรมดานะพี่ จุดไฟมา มันโหดมาก ถ้าโดนตัวก็เจ็บแล้วก็ต้องหยุดรถ บางคนก็ล้มไปเลย บางทีมันก็ใช้ถ่านไฟฉาย ใช้หนังสือตีกยิง มันแสบมัยพี่ใครว่าตำรวจไม่โหด ผมนี่เถียงละคนนึง แรงสุดก็กลิ้งยางรถมาขวางนะพี่ มันไปดักข้างหน้าเส้นที่พวกผมจะหนี บางทีไม่ทันใจ ก็ตามๆ กันมาเป็นร้อยคัน พอมันกลิ้งมาถ้าขวางคันนึงก็ล้มตามๆ กันเลยพี่ มันจะเป็นโดมิโน สไลด์ ล้มๆ ไปตามๆ กัน มันโหด”

(ภาณู, สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2552)

ภาณูเล่าถึงการถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจว่า เขาเคยถูกตำรวจจับเพียง 2 ครั้งเท่านั้น ครั้งแรกเป็นเพราะเข้าไปช่วยเพื่อนที่ขับล้มขณะกำลังหนีตำรวจด้วยกัน แต่ทีนี้ไม่ทันถูกตำรวจจับได้ แต่ครั้งนั้นเขาได้ให้เงินสินบนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นจำนวนเงิน 100 บาท และครั้งที่

2 คือครั้งที่ถูกจับและเป็นต้นเหตุให้ถูกคุมความประพฤติที่ทำให้ได้มาเข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่งเมื่อปี พ.ศ. 2547 ที่ผ่านมา ครั้งนั้นขณะที่เขากำลังแข่งรถอยู่บนถนนรัชดาภิเษก เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ปล่อยให้ให้นักแข่งรถจักรยานยนต์ขี่รถเข้าไปในบริเวณถนนที่ได้ราดน้ำมันไว้ จากนั้นจึงปิดหัวและท้ายถนน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ภาณุหนีไม่ทันเนื่องจาก รถของเขาขับด้วยความเร็วจึงทำให้ล้มลง และเนื้อตัวก็เลอะคราบน้ำมัน ทำให้การเคลื่อนไหวเพื่อหลบหนีทำได้ช้าลงกว่าเดิมมาก

“หนีตำรวจเหรอกพี ก็บ่อยหนีได้ตลอดแหละ ถูกจับก็มีครั้งนั้นช่วยเพื่อนไง มันล้มเราก็เลยเข้าไปช่วย และตำรวจโผล่มาจากไหนไม่รู้เลยถูกจับเลย ผมก็ยึดเงินมันไปร้อยนึง มันก็ให้ผมกลับได้ อีกครั้งก็โดนกัน แก๊งใหญ่ หนีไม่ทันจริงๆ มันเล่นสกปรกพี มันเอาน้ำมันมาราดดักไว้ ก็ลื่นลิ่งกันหมด หนีก็ไม่ได้ ตัวทั้งเหนียวที่ลื่น ช่วงนั้นมันคงเร่งทำผลงานมั้งพี ชาวเด็กซึ่งกำลังดังไป พวกผมก็ช่วย โดนคุมไป 2 ปี แต่ก็ไม่ซีเรียสเหรอกพี โดนเยอะ แต่หลังๆ ก็เหลือคุมไม่กี่คน มันพวกคนที่ดังไป ก็มายัดกันเหลือไม่กี่คนเหรอกพี”

(ภาณุ, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2552)

ภายหลังจากที่ภาณุพ้นการคุมประพฤติแล้ว ภาณูก็ยังกลับไปเข้าร่วมการแข่งขันรถจักรยานยนต์ต่ออีกครั้ง โดยภาณุให้เหตุผลว่า การแข่งรถทำให้เขามีเงินใช้ ได้เพื่อน ได้รับการยอมรับจากสังคมที่เขาอยู่ และที่สำคัญคือ เขาคิดว่าการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเขาไม่ได้เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้กับใคร เพราะพวกเขาแข่งกันในเวลากลางคืน และเลือกถนนที่ไม่มีรถพลุกพล่าน

“พอพ้นคุม ผมก็กลับมาแข่งเหมือนเดิม ทำไม่ต้องเลิกล่ะพี ได้ทั้งเงิน ได้ทั้ง แก๊งไปไหนใครก็กลัว สาวๆ นี่เพียบ เงินอีก ทำอะไรจะได้คุ้มขนาดนี้ แล้วผมก็ไม่ได้ทำให้ใครเดือดร้อนนะพี ผมก็แข่งตอนกลางคืนกันนอนกันหมดแล้ว รถก็ไม่ค่อยมีแล้ว ถนนพวกผมก็เลือกไม่ค่อยมีรถ ผมก็แข่งกันต่อไปแหละพี ไม่เลิกง่ายๆเหรอก”

(ภาณุ, สัมภาษณ์, 6 พฤษภาคม 2552)

3. มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง

ภาณุเป็นหนึ่งในผู้ที่ได้ผ่านการเข้าร่วมโครงการ “ถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง” เมื่อปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นโครงการที่กรมคุมประพฤติได้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้คุมคุมความประพฤติในฐานะความผิด พ.ร.บ. จราจรทางบก เกี่ยวกับการแข่งรถในทางได้เข้าร่วมเป็นระยะเวลา 1 วัน โดยภาณุได้กล่าวถึงการเข้าร่วมโครงการในครั้งนั้นว่า “ไม่ได้ให้ความสนใจในการเข้าร่วมมากเท่าไร เพราะเป็นกิจกรรมที่ไม่ตื่นเต้น ไม่สนุก และนอกจากนี้สิ่งที่นำมาให้ดู และได้พาไปชมนั้นมีความรุนแรงน้อยกว่าสิ่งที่เขาเคยผ่านมา ทำให้การเข้าร่วมโครงการไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดที่จะเข้าร่วมการแข่งขันรถบนถนนหลวงของภาณุได้เลย

“ที่让我ไปนั่งฟังเค้าพูดๆ เสรอพี่ไม่เห็นจะสนุกตรงไหนเลย ไม่น่ากลัวด้วย ผมเจอมาเองโหดกว่านั้นอีกพี่ ผมจะไปกลัวทำไม ผมหลับด้วย ห้องดับจิต ห้องผ่าศพ ผมก็ดูไปงั้นๆ ไม่เห็นจะน่ากลัวตรงไหน พี่คิดดูนะ พอเราตายไปจริงๆ เราก็ไม่รู้สึกอะไรแล้ว ไม่เห็นต้องพาไปดูเลยว่าต้องเจออะไร ตายไปก็ตายไงพี่ ไม่รู้เค้าคิดอะไรพาพวกผมไปดู พาไปดูในคุกก็งั้นๆ แหะพี่ผมก็เฉยๆ บางคนได้เจอญาติด้วยนะ ในคุกก็ไม่ได้เห็นจะน่ากลัวอะไร ใครเข้าไปแล้วออกมาได้ดี ถึงจะเจ๋ง วันนั้นผมก็ได้เอาไปคุยด้วยนะพี่ ว่าเนี่ยเข้าคุกมาแล้ว ออกมาได้ด้วยนะ โห พวกเด็กๆที่ไม่เคยได้เข้าไปก็มาถามใหญ่เลย ก็ข้าๆ พี่ไม่มีอะไรเป็นพิเศษ เปลี่ยนใจผมไม่ได้ อยู่แล้ว เรื่องแข่งรถเนี่ย มันสนุก มันสะใจ โทษอะไรก็น้อย ผมได้อะไรมากกว่าเยอะพี่ เงิน ผู้หญิง เพื่อน มันได้มากกว่าเสียครับพี่”

(ภาณุ, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2552)

4. ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

ภาณุ กล่าวว่า หากให้เสนอถึงมาตรการหรือสิ่งที่จะทำให้เขาและเพื่อนๆ ไม่กลับมาแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงได้นั้น เป็นเรื่องของการเพิ่มโทษในส่วนของคุณค่าปรับ ที่ควรให้มีความปรับสูงตั้งแต่หลักหมื่นขึ้นไป เนื่องจากเป็นเงินจำนวนมากที่กลุ่มของเขาและเพื่อนๆ ที่แข่งรถจักรยานยนต์ไม่สามารถหามาได้ทุกคน และในเรื่องการจัดการของรัฐบาลในเรื่องไม่สั่งอุปกรณ์การแต่งเครื่องจักรยานยนต์เข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งภาณุก็เข้าใจว่าเป็นเรื่องที่ไม่สามารถทำได้ในปัจจุบัน

“กึ่งดั่งอะไหล่เลยครับ ไม่ต้องสั่งเข้ามาเลย อะไหล่ที่จะต้องมาแต่งรถนะพี่ ไม่ต้องสั่งมาเลย แล้วรัฐบาลจะทำได้ที่ไหน ก็ไม่ได้หรอกครับ มันก็ต้องมีการแข่งไปอย่างนี้เรื่อยๆ ไม่ก็ให้เสียค่าปรับเพิ่มไงครับพี่ ค่าปรับมันน้อย ผมเคยเสียมากที่สุดก็แค่ 500 เอง แข่งที่ได้เป็นหมื่นนะพี่ ก็ต้องให้เสียค่าปรับเป็นหมื่นบ้าง พวกผมก็ไม่อยากเสียเงินแล้ว ก็ไปรวมกลุ่มกันทำอย่างอื่นแทน”

(ภาณุ, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2552)

กรณีศึกษาที่ 6 รัชสิมันต์ (เมื่ออดีตที่ชื่นชม นิยมความเร็วแรง เก้าของ แก๊งค์ประลองรถ)

1. ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

รัชสิมันต์ เป็นคนรูปร่างผอม สูงประมาณ 170 ซม. ผมสั้นเกรียน ไม่มีหนวดเครา แต่งตัวสะอาด เป็นคนร่าเริง พูดไปยิ้มไป พูดจาเสียงดังฟังชัด สบตาตลอดเวลาที่สัมภาษณ์ ในครั้งแรกๆ จะกลัวเกี่ยวกับเรื่องที่ชอบสัมภาษณ์แต่ก็ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี ในครั้งต่อๆ มา

รัชสิมันต์ มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ แต่ย้ายมาอยู่ที่กรุงเทพฯ ตั้งแต่วัยเด็ก จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และไม่ศึกษาต่อเนื่องจากไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบเพื่อนที่โรงเรียน ปัจจุบันอายุ 22 ปี ต้องโทษอยู่ในเรือนจำ ก่อนหน้าที่จะต้องเข้ามาอยู่ในเรือนจำได้พักอาศัยอยู่กับครอบครัว มีภรรยาและลูกสาว 1 คน อายุ 2 ปี

รัชสิมันต์มีชีวิตที่ค่อนข้างจะลำบากมาตลอด เขาต้องเริ่มทำงานตั้งแต่วัยเด็ก เริ่มจากไปรับจ้างเป็นเด็กส่งอาหาร แต่ก็ไปมีเรื่องกับเด็กเก่า จึงถูกไล่ออก จากนั้นก็มีเพื่อนมาชวนไปทำงานในร้านซ่อมรถจักรยานยนต์ ทำได้ประมาณ 3 ปีก็ลาออกมารับที่จักรยานยนต์รับจ้าง เพราะรู้สึกไม่ชอบที่ถูกกดขี่ และถูกใช้งานอย่างหนัก แต่ได้ค่าแรงเพียงนิดเดียว รัชสิมันต์จึงเริ่มอาชีพที่รถจักรยานยนต์รับจ้างมาตั้งแต่อายุ 16 ปี และชื่นชอบในอาชีพนี้ เพราะมีอิสระ รายได้ดี และในเวลาว่างก็ยังสามารถนำรถไปแข่งได้อีกด้วย

รัชสิมันต์เล่าว่า ในวัยเด็ก เขามีเรื่องทะเลาะวิวาทบ่อย เนื่องจากเป็นคนที่ไม่ยอมคน และไม่ชอบถูกเอาเปรียบ ครั้งที่รุนแรงก็ครั้งที่ไปมีเรื่องกับคนที่ร้านอาหารที่เขาไปทำงานอยู่ ครั้งนั้นมีเรื่องรุนแรงจนถึงเลือดตกยางออก และเขาก็ได้ไปสัมผัสชีวิตในคุกเป็นครั้งแรก รัชสิมันต์เล่าด้วยน้ำเสียงขึงขัง เสียงดังขึ้นมาทันทีพอถึงเหตุการณ์ตอนนี้ และจากเหตุการณ์นี้ทำให้เขามีความคิดว่ากฎหมายไม่มีความยุติธรรม เพราะเขายังเชื่อว่า เขาทำไปเพื่อป้องกันตัวเท่านั้น

“ผมไม่ชอบมันครับพี่ มันมาหาเรื่องผม มันหาว่าผมไม่เอาทิปไปให้ส่วนกลาง แล้วมันก็มาคั่นตัวผม มากันสามคน จับตัวผมล็อกไว้เลย ผมก็ไม่ชอบสิ มาทำกับผมอย่างนี้ได้ยังไง ผมก็สู้สุดกำลังผมเนียแหละ แล้วพอดีผมคิดว่าขวดเบียร์ได้ ผมก็เอามาสูกับมันเลย มันก็เอาโต๊ะ เอาเก้าอี้มาทุ้มมารุมผม สะบักสะบอมเลยครับพี่ แต่ผมไม่กลัวหรอก ก็เอาขวดเบียร์นั้นแหละฟาดมัน ฟาดไปมั่วๆ นั้นแหละ ไม่ได้คิดว่ามันจะเป็นยังไง อารมณ์นั้นผมก็ป้องกันตัวไว้ก่อน สรุบมันโดนฟาดหัวแตก ตาบวมไม่รู้ฉีกีรีเปล่า รู้แต่ว่ามันเจ็บหนักกว่าผม ผมก็หัวแตกนะพี่ เนี่ยยังเป็นแผลเป็นอยู่เลย แล้วมันก็ไปแจ้งความ เจ้าของร้าน เด็กเสิร์ฟคนอื่น ไม่มีใครช่วยผมสักคน ผมเพิ่งเข้าไปไงพี่ ผมเลยต้องไปนอนในคุก ผมอธิบายไปตำรวจมันก็ไม่ฟัง บอกผมไม่มีพยานอย่างเดียว ผมเจ็บจะตายไม่ดูหรอก ผมก็ต้องป้องกันตัวใช่ไหมพี่ ใครจะไปยอมให้มันทำฝ่ายเดียว แต่สุดท้ายมันรอด ผมเข้าคุก เฮ้อ”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2552)

หลังจากนั้นรังสิมันต์ก็ได้มีประสบการณ์ที่ทำให้เขาเฉียดตาย และต้องกลับเข้าไปใช้ชีวิตในคุกอีกครั้งจนถึงปัจจุบันนี้ รังสิมันต์ได้เล่าว่า การเข้าไปซ้ำๆ หลายครั้งนี้ ถ้าออกไปได้ก็จจะทำให้เขาได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ ในกลุ่ม และคนต่างกลุ่มมีความเกรงกลัวเขามากยิ่งขึ้น เขาจึงมีความคิดว่าการที่ได้เข้าออกจากคุกนี้ สำหรับในสังคมของเขาแล้วนั้น เป็นการเพิ่มบารมีให้กับตัวเองและช่วยส่งเสริมความน่าเชื่อถือของตัวเองให้กับคนรอบข้างได้เป็นอย่างดี

“ผมไปลุยกับเพื่อนในกลุ่มมาครับพี่ ครั้งนั้นเป็นครั้งที่มีการวางแผน มีการเตรียมตัวกัน เพราะมีการทำทายกันครับ ก็วางกันว่าใครจะประกบใคร ถ้าพลาดแล้วจะต้องเอาอาวุธออกมาใช้ตอนไหน อาวุธของผมเป็นมีดครับพี่มีดครับพี่ ยาวแค่นี้ (ทำท่าความยาวประมาณ 1 แขน) ผมก็ฟันเลยพี่ ฟันตัวหัวหน้ามันนั้นแหละ ได้ผลเลย ลูกน้องมันกลัวหมด แต่ก็หนีไม่ทัน ตำรวจมาจากไหนไม่รู้ สงสัยพวกมันโทรไปแล้วก็รับหนี มันไม่ใช่ลูกผู้ชาย เราก็ดูหนีไม่ทัน แล้วผมฟันโดนตั้งแต่ไหล่ฟาดยาวลงมาเลยพี่ แต่มันไม่ตายนะ ก็อาการหนัก ผมก็โดนเหมือนกัน โดนยิงตรงไหล่เลยหนีไม่ทันไงพี่ ก็รู้สึกวูบไปเลย จำได้ว่ามันเย็นๆ มีดๆ ไม่เห็นใครสักคน แต่ก็รอดมาได้ ก็ได้มาอยู่ในคุกจนถึงเดี๋ยวนี้ ก็นานเหมือนกัน แต่ถ้าได้ออกไปก็คุ้มนะพี่ ทุกคนกลัวผมหมด ใครก็มายกมือไหว้ผม ใครมีเรื่องก็มาบอกผม กลุ่มอื่นแค้นได้ยิน

ว่าผมจะออกหน้าให้แค่นั้นแหละ ก็ไม่กล้ามาแล้ว ผมคนจริงไงพี่ ผมก็ภูมิใจนะ มันยึดได้ไงพี่ ยิ่งเพิ่งออกมาจากคุกด้วย สูดยอได้แล้วพี่”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2552)

นอกจากรังสิมันต์จะเคยได้เรียนรู้ความตายจากประสบการณ์ตรงด้วยตนเองแล้ว รังสิมันต์ก็ยังได้เรียนรู้การตายจากการสูญเสียคนรอบข้างเช่น เพื่อนๆ ญาติ รวมทั้งผ่านทางข่าว ตามโทรทัศน์ และจากหน้าหนังสือพิมพ์อยู่บ่อยๆ ทำให้รังสิมันต์ไม่คิดว่าความตายเป็นเรื่องที่น่ากลัว แต่คิดว่าความตายเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน เมื่อถึงเวลาของแต่ละคน ไม่ว่าจะแตกต่างกันทางฐานะ รูปร่างหน้าตา อาชีพ หรือแม้กระทั่งอายุก็ตาม

“ก็ตายกันทุกวันนี่ครับ ในข่าวก็ออก ผมเห็นขึ้นหน้าหนึ่งเลยก็มี ผู้หญิง ผู้ชาย แค่ว่าตายไม่เหมือนกัน ไม่พร้อมกันก็แค่นั้น ไม่กลัวหรอกครับ จะกลัวไปทำไม ยิ่งไงก็ต้องตายอยู่แล้ว หนีไม่พ้นหรอก ไม่รู้จะกลัวกันทำไม ไม่เคยตายสักหน่อย ผมก็เลยไม่รู้ว่ามันน่ากลัวยังไง”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2552)

2. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

รังสิมันต์เริ่มเข้าสู่การแข่งขันรถจักรยานยนต์โดยการชักชวนของเพื่อนๆ ที่ขี่รถมอเตอร์ไซด์อยู่ในวินเดียวกัน โดยเริ่มจากการไปร่วมกลุ่มเชียร์เพื่อนๆ ในวินแข่งรถจักรยานยนต์แล้วมีความคิดว่าเป็นการหาเงินที่ง่ายมาก เพียงแค่แต่งรถให้เร็ว และแรงเท่านั้นก็สามารถเข้าร่วมการแข่งขันได้แล้ว ถึงแม้ว่าในครั้งแรกๆ จะไม่ได้เป็นตัวี่ที่สำคัญ แต่ด้วยความที่รังสิมันต์เป็นคนที่ชอบความเร็ว และมีทักษะการขี่รถมอเตอร์ไซด์ที่ดีอยู่แล้ว ไม่นานเขาก็สามารถเป็นตัวี่คนสำคัญของแก๊งที่เขาเข้าร่วมได้

“เริ่มจากเพื่อนในวินนั่นแหละพี่ เห็นผมชอบแต่งรถไง ก็เลยลองชวนไปดู แรกๆ ผมก็ไปเล่นๆ ไปเชียร์พี่ๆ ในวินแข่ง พอเห็นเค้าได้เงิน ผมก็อยากได้บ้าง พี่คิดดูแข่งแค่ไม่ถึง 5 นาที ได้เป็นพัน แต่ถ้ามีระดับหน่อยได้เป็นหมื่นเนาะพี่ ผมก็เอาเลยกลับมาแต่งรถ แล้วไปขอพี่เค้าว่าอยากแข่ง พี่เค้าก็ให้ผมลองให้ดู แล้วผมชอบอยู่แล้วขับเร็วๆ แรงๆ เนี่ย เลยได้เป็นตัวี่เก่าของ แก๊งเลยพี่ตอนเนี่ย”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2552)

โดยการแต่งรถสำหรับการเข้าร่วมแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงนั้น รังสิมันต์จะปรับแต่งเพียงแค่ แฉงเสื่อสูบ ปากฝาสูบ ฝากล่องไฟฟ้า ให้มีกำลังไฟแรงขึ้น ฝาท่อไอเสีย ให้มีเสียงดัง ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นสิ่งที่ทำให้เพศตรงข้ามให้ความสนใจในขณะที่เขากำลังแข่งขันอยู่

“ผมแต่งไม่มากหรอกครับพี่ ก็แต่งท่อ ฝาแต่งมันให้เสียงดังๆ เพราะตอนไปเชียร์ ตอนแรกๆ นะ ผมเห็นรถคันไหนท่อดังๆ พอแข่งเสร็จหญิงมาตรึม ยิ่งตอนแข่งไม่ต้องพูดถึงกลบเสียงคู่แข่งมิด ผมเลยแต่งท่อ แฉงเสื่อสูบก็แกะออก แต่งกล่องไฟให้มันแรงขึ้น จะได้มีกำลังบิดแรงๆ ก็แค่นี้เองพี่ บางคนเค้าก็แต่งเยอะ ทุนเค้ายะอะไร ผมได้แค่นี้พอ อาศัยฝีมือเอา”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2552)

รังสิมันต์เล่าถึงประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุขณะแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงว่า ตัวเขาเคยพบเห็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับผู้แข่งขันคนอื่นๆ จนชินตา หลายครั้งที่รังสิมันต์เข้าไปช่วยเพื่อนๆ รวมทั้งเคยประสบเองมาแล้วก็หลายครั้งเช่นกัน รังสิมันต์เล่าว่าหลังจากเกิดอุบัติเหตุช่วงแรกๆ เขาจะรู้สึกกลัว แต่เมื่อได้เข้าสู่สนามแข่งขันอีกครั้งก็ลืมความกลัวนั้นไปหมด มีความสนุกสนาน ความน่าตื่นเต้น และสิ่งของเดิมพันที่มีอิทธิพลต่อเขามากกว่าความกลัวที่เกิดจากอุบัติเหตุเพียงเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น

“ผมเห็นบ่อยพี่ เข้าไปช่วยก็บ่อย ไล่พวกล้มเนี่ย พวกนี้ไม่เจียม ไม่ระวังด้วยคิดขับแรงอย่างเดียวก็เจ็ง เจ็งไปเป็นแถบๆ ถ้าผมไม่ได้แข่งผมก็เข้าไปช่วยครับ เพื่อนๆ กัน ยิ่งช่วยเค้าก็ยิ่งนับถือเรา เรียกเราพี่ ไฉยยึดได้หลายวันเลยผมเนี่ย บางคนก็หนักนะ เลือดนี่เต็มไปหมดเลย แขนขาดบ้าง ขาเข้าไปในล้อฉีกบ้าง ตอนช่วยก็กลัวนะพี่ แต่พอนานไปก็ลืม ยิ่งได้เป็นตัวขี่แล้วไปอยู่ ตรงจุดปล่อยตัวนะ ก็ลืมหมดแล้วไม่กลัวอะไรทั้งนั้น มันตื่นเต้น สนุก อยากได้เงินด้วยพี่ คิดแต่ว่า บิดบิดเดียว ได้ห้าพัน ท่องไปแค่นั้นพี่ ก็ลืมทุกอย่างแล้ว... กับตัวเองก็เคยนะพี่ ก็แขนเดาะบ้าง หัวแตกบ้าง แผลถลอกนี่เยอะ ไม่เจ็บหรอกพี่ ชินแล้ว ได้เงินมากก็หายแล้ว สูงสุดผมเคยได้เดิมพันเป็นแสนเลยนะพี่ ตอนนั้นคนมาเชียร์เยอะ เลยลงขันกันเยอะ ได้มาเยอะหน่อย คุ่มยิ่งกว่าคุ่ม พี่ว่ามั๊ย”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2552)

รังสิมันต์กล่าวถึงประสบการณ์การแข่งขันรถของเขาที่ไม่เคยถูกตำรวจจับเลย มีเพียงครั้งเดียวที่ถูกจับได้ และเป็นสาเหตุที่ทำให้เขาต้องถูกคุมความประพฤติ และทำให้ได้ผ่านการเข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง เมื่อปี พ.ศ. 2547 ที่ผ่านมารังสิมันต์เล่าให้ฟังว่า การที่ตำรวจไม่เคยจับเขาได้นั้นเป็นเพราะว่า รถของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถไล่ตามรถของเขาทันได้ และการที่หนีตำรวจได้นั้นเป็นถือว่าเป็นเรื่องที่น่าชื่นชมมาก และทำให้ตัวเขากลายเป็นคนที่โดดเด่นขึ้นมาในกลุ่มที่ทำการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงด้วยกัน

“ผมหนีได้ตลอดแหละพี่ มันเก่าแล้วไง เวลาขับหนีตำรวจนี่ผมอย่างเท่ล่ะพี่ เพราะตำรวจมันจะไล่รถผมไม่ทันไง คนที่อยู่ข้างๆ พวกที่หนีๆ กันนี้แหละก็จะมองบ้างว่าตำรวจมันไล่ผมไม่ทัน ผมนี่ยึดได้ตลอด แต่ตอนนั้นเข้าไปช่วยเพื่อน เห็นเพื่อนล้มไป แล้วมันก็เป็นเพื่อนในวินเดียวกับผม พอไปช่วยก็โดนชาร์ทเลย แต่ผมก็ไม่กลัวหรอกนะ เพราะถ้าปรับอย่างมากที่สุดก็ ร้อยสองร้อย แต่คราวนั้นโดนหนักหน่อย จับผมไปคุม 2 ปีแน่ะ ผมก็ต้องเพลลาๆ ลงไปแข่งบ่อยไม่ได้ ต้องไปรายงานตัว ไปร่วมกิจกรรมหลายครั้งอยู่ แต่ไปก็เพื่อนๆ กันนี้แหละครับ ไม่ได้เกร็งอะไรมากมาย”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2552)

3. มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง

รังสิมันต์เป็นหนึ่งในผู้ที่ได้ผ่านการเข้าร่วมโครงการ “ถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง” เมื่อปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นโครงการที่กรมคุมประพฤติได้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติในฐานความผิดพ.ร.บ.จราจรทางบก เกี่ยวกับการแข่งรถในทางได้เข้าร่วมเป็นระยะเวลา 1 วัน โดยรังสิมันต์ได้กล่าวถึงการเข้าร่วมโครงการในครั้งนั้นว่า ไปเข้าร่วมกิจกรรมตามที่เจ้าหน้าที่จัดให้ จึงไม่ได้ให้ความสนใจในการเข้าร่วมมากเท่าไร เพราะเป็นกิจกรรมที่น่าเบื่อที่เขารู้สึกคุ้นเคย และเคยผ่านประสบการณ์เหล่านี้มาแล้วทั้งนั้น นอกจากนี้สิ่งที่นำมาให้ดู และได้พาไปชมนั้นมีความรุนแรงน้อยกว่าสิ่งที่เขาเคยผ่านมา ทำให้การเข้าร่วมโครงการไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดที่จะเข้าร่วมการแข่งขันรถบนถนนหลวงของรังสิมันต์ได้เลย

“ก็ไปครับ โครงการนั้นผมจำได้ดี เพราะว่าให้ผมเข้าไปห้องดับจิตไม่พอ ยังให้ไปดูศพอีก กลิ่นมันแรงมากนะครับพี่ ติดจมูกมาเลย แต่ถ้าถามว่ากลัวมั๊ย ไม่กลัวครับ แต่ไม่อยากเข้าไปอีก ไม่ชอบ กลิ่นมันแรง แล้วที่ให้ดูวิดีโอ อะไรนั้น ก็ไม่เห็นมีอะไรเลยพี่ แค่ดูว่าขับเร็วแล้วจะล้ม แต่ก็ไม่เห็นจะเร็วเท่าไรเลย ผมเคยขับแรงกว่านั้นตั้งเยอะ มันไม่เหมือนกันนะพี่ จริงๆพวกผมแข่งกันทางตรงไม่มีรถเลย มีแต่รถพวกผมเอง ไม่ได้สร้างความน่ากลัวให้ผมได้เลย จะไปกลัวทำไม เสียชีวิตายเองก็เคยมาแล้ว หนักๆ กว่านี้ทั้งนั้น แล้วรถเนี่ยถ้ากลัวคงไม่มาชิงกันหรอกพี่ มันต้องใจมาก่อน แคะให้ดูแบบๆ มันจะไปน่ากลัวอะไรเล่าพี่ กระตุ่นพวกผมไม่ได้หรอก พี่อย่าลืมนะ ผมแข่งกันบ่อยแค่ไหน ผ่านอะไรกันมาเยอะ แต่ละคนพี่ไปดูสิ บางคนโดนคดีมาก็เยอะ แคะนี้เค้าไม่กลัวหรอก แต่เค้าให้มาก็ต้องมา จะได้รับฯ พันคุม มันเป็นเรื่องธรรมดาทำแล้วไง ถ้าถามว่าได้อะไรจากการมานะนี้ ก็ได้กินฟรีมังนี่พี่”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2552)

4. ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

รังสิมันต์ กล่าวว่า หากให้เสนอถึงมาตรการหรือสิ่งที่จะทำให้เขาและเพื่อนๆ ไม่กลับมาแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงอีกเลยนั้น คงเป็นเรื่องยาก เนื่องจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงทำให้เขามีพื้นที่ทางสังคม ได้รับการยอมรับ จึงไม่มีสิ่งไหนที่จะทำให้เขาและเพื่อนๆ กลัวจนเลิกการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงได้

“ไม่รู้สิครับ ผมไม่รู้ว่าจะต้องให้โทษอะไรผมถึงจะกลัว เพราะว่า เวลาผมแข่งผมมีเพื่อน มีเฮน ตัวตนกับคนอื่นนะครับ ใครก็รู้จักเรา ทำอะไรก็ไม่โดนว่า ไม่โดนล้อ มันก็ดีนะครับ ค่าปรับเธอพี่ ก็ไม่เยอะนะ ผมไม่เคยเสียด้วยนะ เพราะผมไม่เคยถูกจับเลยไงครับ แต่ก็รู้แหละพี่ว่าต้องเสียเป็นร้อย ก็ไม่มากอยู่ดี ถ้ามากกว่านั้นก็ไมไหว แต่คงไม่ทำให้เลิกแข่งได้หรอกครับ”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2552)

กรณีศึกษาที่ 7 พันแสง (แก๊งโรดป่วนเมือง ลองเครื่องเคลื่อนถนน กลับเป็นคนดีเพื่อลูกเมีย)

1. ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

พันแสง เป็นคนรูปร่างผอม ผอมยาวรูปร่าง ไม่มีหนวดเครา ผิวสีดำ มีกลิ่นตัวแรง ใต้ลิ้นยาว ดำ มีรอยสักบริเวณแขน ลำคอ มีรอยแผลเป็นพาดยาวบริเวณหน้าผาก

ปัจจุบันอายุ 20 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ แต่ย้ายมาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ไม่มีงานทำและไม่เคยไปสมัครงานที่ไหน มีภรรยาแล้วอายุ 16 ปี มีลูก 1 คน เป็นผู้ชาย ภรรยากำลังเรียนอยู่ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนบริเวณที่พัก พันแสงอาศัยอยู่กับภรรยา และลูกที่พลัดที่น้ำสาวยกให้ ส่วนตัวของน้ำสาวก็ย้ายไปอยู่กับแม่ของพันแสงเองทางด้านการศึกษาพันแสงจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และหยุดพักจากการเรียนไปเป็นเวลานานโดยให้เหตุผลว่า ไม่อยากเรียน ไม่ชอบ แต่ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนที่เดียวกับภรรยา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

“ผมเพิ่งกลับมาเรียนครับพี่ พี่จะคิดได้เมื่อไม่นานมานี้เลย ว่าเรามีลูกแล้ว จะให้เมียเลี้ยงลูกคนเดียวก็ไม่ไหว อย่างน้อยจบม. 6 ก็ยังดี ยังพอไปสมัครงานได้เยอะกว่า ป. 6 ตอนนั้นผมไม่อยากเรียนหรอกครับ พี่ก็จี้จี้ด้วย ผมไม่ชอบเรียน ไม่ชอบอ่านหนังสือ ผมก็ทำข้อสอบไม่ได้ ผมไม่รู้ด้วยว่าจะเรียนไปทำไม”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2552)

พันแสงเกิดมาในครอบครัวที่มีพ่อ แม่ และน้ำสาวอยู่ด้วยกันมาตลอด โดยทุกคนมีอาชีพรับจ้าง แต่เมื่อ 2 ปีที่ผ่านมา พ่อของพันแสงเสียชีวิตลงด้วยอุบัติเหตุ ในตอนนั้นพันแสงรู้สึกเสียใจ และเศร้ามาก เนื่องจากพันแสงมีความสนิทสนมกับพ่อมาก ซึ่งครั้งนั้นนับเป็นครั้งแรกที่พันแสงได้เรียนรู้และรู้จักกับความตาย พันแสงเล่าว่า เขาไม่คิดว่าพ่อของเขาจะจากไปเร็วขนาดนี้ และเขาไม่ชอบความตาย เขาไม่รู้ว่าคนที่ตายเจ็บปวดหรือเปล่า แต่เขาคิดว่าคนที่เจ็บปวดที่สุดคือ คนที่อยู่ใกล้ชิดกับคนตายมากกว่า ซึ่งนั่นก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คนส่วนใหญ่กลัวความตายในความคิดของเขา

“ผมซื่อมากพี่ อยู่ๆ แม่ก็โทรมาบอกผมว่าพ่อถูกรถชน ผมทำอะไรไม่ถูกเลย พอเห็นศพพ่อเท่านั้นแหละ ผมร้องไห้เลย ไม่พูดไม่จากับใคร เสียใจมากครับพี่ ผมสนิทกับพ่อ พ่อสอนผมให้รู้จักดูแลครอบครัว ถึงพ่อผมจะจน พ่อก็รักผมมากนะครับ ผมอยากได้อะไรพ่อก็ให้ตลอด ไม่เคยบ่นเลย แต่ตอนนั้นผมมันเด็กใจพี่ ก็ไม่

รู้หรือกว่าเค้าลำบากหรือเปล่า อยากสบายอย่างเดียว เค้าให้เรียนก็ไม่เรียน ดื้อมากผมเนี่ย ผมไม่เคยคิดหรอกพี่ว่าพ่อจะตายเร็วขนาดนี้ พ่อผมแข็งแรงจะตาย ผมเสียใจมาก แม่ผม น้ำผม ผมเห็นทุกคนเสียใจร้องไห้กันหมด ความคิดตอนนั้นคือ ผมไม่ชอบความตายที่ทำให้พ่อไปจากผม ทำให้ผม แม่ผมต้องร้องไห้ เสียใจกินข้าวไม่ได้ ผมเลยไม่อยากให้ใครตาย เพราะผมไม่อยากเสียใครไปอีก แต่ผมก็ไม่รู้หรือกว่าคนตายเค้าจะเป็นไบบ้าง เจ็บหรือเปล่า เพราะพ่อก็ไม่มีเป็นต้นมาบอกผม ผมก็ไม่เคยตายด้วย”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2552)

หลังจากที่พันแสงออกจากโรงเรียนก็ได้แต่เล่นสนุกเกอร์อยู่แถวบ้าน และเล่นอย่างจริงจัง หารายได้จากการเล่นสนุกเกอร์ โดยมีการเล่นพนัน โดยบางครั้งก็เล่นพนันเอง บางครั้งก็มีนายทุนมาว่าจ้างให้เล่นพนันให้ ซึ่งพันแสงคิดว่าการเล่นสนุกเกอร์เป็นสิ่งที่เขารักและสามารถหาเงินให้เขาได้ ในตอนนั้นจึงไม่ได้สนใจที่จะทำอย่างอื่น แม้กระทั่งช่วยทางบ้านทำงาน หรือแม้กระทั่งการเรียนหนังสือเลย และจากการเล่นสนุกเกอร์เพื่อการพนันนี้ ก็ทำให้พันแสงได้เจอกับเหตุการณ์ที่ทำให้เขารู้จักกับความตายมากยิ่งขึ้น และเกือบจะได้สัมผัสกับความตายจริงๆ แต่เขาก็รอดมาได้ ซึ่งจากเหตุการณ์ในครั้งนี้ไม่ได้ทำให้พันแสงกลัวความตายเพิ่มขึ้นจากเดิมเลย แต่กลับทำให้พันแสงรู้สึกถึงความตายเป็นสิ่งที่น่าค้นหา และเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้เขาเป็นคนที่แกร่งขึ้นมากกว่าเดิม พันแสงเล่าว่า เขาได้เรียนรู้ว่าความตายไม่ได้น่ากลัวอย่างที่ใคร ๆ คิด แต่เป็นสิ่งแปลกใหม่ ทำทนายให้ผ่านมาให้ได้ และเมื่อผ่านมาได้แล้วก็ไม่จำเป็นต้องกลัวอีกต่อไป

“ตอนนั้นนะครับ ผมจะชนะอยู่แล้วไงพี่ มันก็มาหาว่าผมโกง มันก็เอาพวกมารุมผมเลย ไม่แข่งจนจบ มันเล่นนอกเกมนะพี่ วันนั้นผมไปแข่งถินมันด้วยไง ผมก็เลยโดนรุม พวกผมไปกัน 2-3 คน ก็ทำอะไรไม่ได้ ผมจำได้ว่าผมโดนขวดเบียร์ฟาดมาตรงหัวนี้เต็มๆ เป็นรอยแผลเป็นเนี่ยพี่เห็นปะ โดนมีดแทงตรงท้องนี้ วุบสุดท้ายก็คือ เป็นภาพที่มันเอาโต๊ะมาทุ้มผม แล้วผมก็รู้สึกว่าผมได้ไปในที่ที่เป็นทางเดินมืดๆ นะพี่ ผมเรียกใครก็ไม่มีใครได้ยิน ผมก็เดินไปเรื่อยๆ อยากรู้ว่าจะไปถึงไหนได้ นานมากเลยพี่ แต่ผมไม่เห็นเหนื่อยเลยนะตอนนั้น แต่พอรู้สึกตัวก็รู้สึกเจ็บมาก แล้วแม่ก็บอกว่าผมไม่ได้สติไป 3 วัน คิดว่าผมจะไม่รอดซะแล้ว ผมก็เลยเล่าให้แม่ฟัง แม่บอกบุญยังคุ้มครองอยู่ ไม่งั้นผมคงตายไปแล้ว ผมก็เลยมาคิดเอาเองว่า ตอนนั้นผมคงอยู่ระหว่างความเป็นกับความตาย เหมือนที่ดูในหนังไงพี่

มันก็ดูดีกลับดีแต่ก็ไม่น่ากลัวเท่าไรหรอก แต่ถ้าตายจริงๆ ผมก็ไม่รู้จะพี่ว่าจะเป็นไง แต่ตอนนี้ผมก็เลยเฉยๆ กับความตาย เพราะเหมือนผมก็ได้ผ่านมาแล้วไง”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 22 พฤษภาคม 2552)

นอกจากนี้พันแสงยังได้เรียนรู้เรื่องการตายจากทั้งคนใกล้ตัว และเพื่อน ๆ รวมทั้ง จากข่าวต่างๆ จากโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ซึ่งเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ทำให้พันแสงมองว่าความตายเป็นเรื่องธรรมดา เกิดได้กับทุกคนไม่ว่าจะมีความแตกต่างกันทางฐานะ เพศ ที่อยู่อาศัย อาชีพ หรือแม้กระทั่งอายุก็ตาม จะต่างกันก็แค่สาเหตุการตาย และลักษณะการตายเท่านั้น พันแสงจึงไม่กลัวความตายที่เขาเคยผ่านเหตุการณ์นั้นมาด้วยตัวเองหลายครั้ง และหากสุดท้ายจะเกิดขึ้นกับตัวเขาเองจริงๆ ก็ตาม

“ผมก็ผ่านมามากหลายครั้งนะพี่ เพื่อนผมก็มีทั้งเป็นโรค ทั้งรถคว่ำ ผมก็ไม่รู้ว่าจะกลัวไปทำไม คนรวยๆ ก็ยังตายเลย พี่ได้ดูข่าวปะละ ทั้งเด็ก คนแก่ ก็ตายได้หมด ขนาดผมยังเฉียดมาหลายครั้งเลย ผมก็ไม่เห็นว่ามันจะน่ากลัวตรงไหนเลย ใจความตายเนี่ย”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2552)

2. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

พันแสงเริ่มเข้าสู่การแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง จากการชักชวนของเพื่อนกลุ่มที่เล่นสนุกเกอร์ด้วยกัน เนื่องจากในบางครั้งที่พวกเขาเล่นสนุกเกอร์แพ้ หรือไม่มีคนมาทำแข่งด้วย พันแสงจะรู้สึกเบื่อหน่าย เพื่อนๆ จึงชักชวนพันแสงเข้าสู่ แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง แต่เป็นส่วนที่ไม่ได้เข้าร่วมแข่ง จะเป็นกลุ่มที่ “วิ่งรถป่วนเมือง” หรือในกลุ่มจะเรียกกันว่า “ไปโรด” เนื่องจากไม่มีความรู้เรื่องการแต่งรถ แต่ชื่นชอบความเร็ว และเสียงท่อรถที่ดังๆ

พันแสงเล่าว่าการไปโรด นั้นหมายถึง การก่อวินาศกรรมบ้านและผู้ใช้รถใช้ถนนคันอื่นๆ อย่างการเบิ้ลเครื่อง การเฉี่ยว การขี่รถไปตะโกนแซวไปมา หากมีพวกเยอะ ยิ่งทำให้เกิดความกล้าและฮึกเหิม การทำให้ผู้อื่นรู้สึกไร้ค่า กลายเป็นความสนุก การยั่วอารมณ์ให้ผู้คนด่าบ้าง โกรธบ้าง ทำให้ความเหงาและความเบื่อสลายตัว มีชีวิตชีวา

พันแสงเล่าถึงลักษณะการขี่รถป่วนเมืองเพิ่มเติมอีกว่า มีการขโมยถังดับเพลิงในปั้มน้ำมันที่ปิดแล้ว มาฉีดเล่นในขณะขี่รถเป็นกลุ่มๆ การทำลายสิ่งของสาธารณะ อย่างการล้มถังขยะให้เกลื่อนกลาดถนน การขี่รถยกล้อหน้า การเล่นสกีโดยการขี่รถให้คนซ้อนกระโดดลงและจับ

เหล็กทำยกรรพพร้อมทั้งลากเท้าทั้ง 2 ข้างไปกับพื้นถนน การปาขวดเหล้า ขวดเบียร์ การขับรถไปในขณะที่ให้ผู้ซ้อนลากมีติดากับพื้นจนเกิดประกายไฟ ซึ่งพันแสงได้แสดงความคิดเห็นว่า การที่พวกเขาทำสิ่งเหล่านี้ได้ เป็นการแสดงอำนาจของกลุ่มพวกเขาให้กลุ่มอื่นๆ ได้เห็น เพื่อให้เกิดความเคารพยำเกรงกันระหว่างกลุ่ม

“ก็ไปโหดโหดที่ที่บางคนเค้าเรียกพวกป่วน พวกแก๊งซิ่งๆ เบิ้ลเครื่องดังๆ ขับรถเฉี่ยวไปโฉบมา ย้อนศร ขับไปไกลๆ รถยนต์ที่มันติดไฟแดงกัน แล้วเบิ้ลเครื่องแข่ง บางทีก็พังถังขยะ ถังดับเพลิงบางคนเก่งหน่อยก็เล่นสกี พี่เล่นเป็นมัย ก็ต้องใจถึงหน่อยนะพี่ ต้องรู้กันด้วย ก็แบบคนซ้อนมันจะกระโดดลงไปจับทำยกรรพ แล้วเอาเท้าลากไปกับพื้นนะพี่แบบเล่นสกีก็บ ผมก็เคย มันเป็นบ้าเลย บางคนกินเหล้ากินเบียร์มาด้วย พอเมาก็เอาขวดปาลงไปกับพื้นนั่นแหละ ถ้าพี่ขับรถไปตอนเช้าๆ ผ่านแถวนั้นนะ จะเห็นเศษแก้ว เศษขวดเต็มไปหมด พี่มือพวกผมเอง บางคนพวกตัวเก่าๆ หน่อย ก็เอาดาบมาครูดไปกับพื้นใส่รถยนต์ที่มันขับอยู่ข้างๆ นะพี่ โอ๊ย ได้เห็นหน้าคนในรถกลัวๆ นะ สะใจ ยิ่งพอเบิ้ลเครื่องไปเรื่อยๆ แล้วคนด่าได้หลังนะ ยิ่งชอบ ด่าแต่ทำอะไรเราไม่ได้ สะใจ สนุกมากครับ”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2552)

พันแสงได้เล่าถึงเวลาและสถานที่ ที่ได้เข้าร่วมป่วนเมืองของเขาว่า จะทำทุกวันศุกร์ และวันเสาร์เวลาตั้งแต่ 23.00 น. เป็นต้นไป จะเลือกถนนที่เป็นเส้นตรง และมีแสงไฟสว่าง เพื่อให้กลุ่มอื่นๆ ได้มองเห็นสิ่งที่กลุ่มของเขาทำอย่างชัดเจน

“ทุกศุกร์ บางทีก็เสาร์ด้วยนะพี่ คนเยอะดีทำอะไรจะได้มีคนเห็นเยอะๆ สะใจดีเหมือนสร้างบารมีให้คนกลัวพี่ ยิ่งเสียงรถดังๆ เบิ้ลๆ นะ โอ๊ยย สาวๆ นี้มองกันเกรียว”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 22 พฤษภาคม 2552)

ทางด้านประสบการณ์การหนีตำรวจนั้น พันแสงเล่าว่า เขาหนีตำรวจได้ทุกครั้งเพราะเวลาไปป่วนเขาจะไปเป็นกลุ่มใหญ่ และขับกันไปช้าๆ เมื่อตำรวจมากก็จะแยกย้ายกันไปคนละทาง และเร่งเครื่องให้เร็วขึ้น ตำรวจก็จะไล่ตามไม่ทัน และไม่มีกำลังคนเพียงพอที่จะไล่ตามไปทุกเส้นทางที่พวกเขาพากันหนี แต่ทั้งนี้พันแสงก็ยังถูกจับได้จากเหตุการณ์เมื่อ 5 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็น

สาเหตุให้เขาต้องถูกคุมความประพฤติ และนำไปสู่การได้เข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง พ.ศ. 2547 ที่ผ่านมา ในครั้งนั้นพันแสงเล่าว่า เขาและเพื่อนกำลังป่วนอยู่แถวๆ เส้นดินแดงสุทธิสาร แล้วมีตำรวจมาตามจับเหมือนทุกครั้ง และครั้งนั้นเขาและเพื่อนเลือกเข้าซอยมืด ทำให้ถูกจับได้ในที่สุด

“ก็เวลาไปโรดใช้ปะฟี ก็ไปกันเป็นร้อยแหละ ชับตามๆ กันไปไม่เร็วมาก เพราะชับไปก็หาเรื่องฟังโน่นฟังนี่กันไปด้วย เบิ้ลเครื่องให้เสียงมันดังๆ แต่ถ้าตำรวจมันมานะฟีก็แยกกันหนี ทีนี้ล่ะตัวใครตัวมัน ใครเข้าซอยไหนก็เข้าไปตำรวจมันตามไปได้ไม่หมดหรอกฟี อย่างมากมันก็มากันไม่เกิน 10 คน พวกผมมีเป็นร้อย จะไปตามหมดได้ไง แล้วแต่ดวงนะฟี วันนั้นผมกับเพื่อนดวงช่วย ไปเข้าซอยมืด ไปโผล่สน.มันเลย โดนสิครับ ก็ถูกคุม 2 ปี ไม่มีอะไรมาก แค่คุมเองฟี ผมไม่ได้เป็นคนซีเองด้วยใจ ก็ให้ไปทำโน่นทำนี่ รายงานตัวประมาณนี้ครับฟี”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2552)

ภายหลังจากที่พันแสงพ้นการคุมประพฤติแล้ว พันแสงก็ไม่ได้กลับไปเข้าร่วมการป่วนอีก เนื่องจากอายุมากขึ้นและมีครอบครัวแล้ว ทำให้ไม่รู้รู้สึกสนุกกับการเข้าร่วมการป่วนเหมือนเดิม และคิดว่าการชัรบป่วนเมืองเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้กับคนทั่วไป รวมทั้งสร้างความเสียหายให้กับทรัพย์สินส่วนรวมอีกด้วย

“ไม่ไปแล้วครับฟี มีลูกมีเมียแล้ว เมื่อก่อนไปก็สนุก สะใจ แต่เดี๋ยวนี้คิดถึงว่าถ้าคนอื่นเค้ามีลูกเล็กๆ อย่างเรา แล้วได้ยินเสียงดังตอนกลางคืน คงจะไปกวนเด็กมันน่าดู แล้วไปฟังโน่นฟังนี่ ไม่เอาดีกว่า ก็มาคิดว่าถ้าเกิดมีคนมาฟังของเราบ้าง ผมคงอยากจะด่ามัน เลยไม่ไปแล้วครับ ก็ตั้งใจเรียนหางานทำ เลี้ยงลูกเลี้ยงเมียดีกว่าครับ”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 22 พฤษภาคม 2552)

3. มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง

รังสิมันต์เป็นหนึ่งในผู้ที่ได้ผ่านการเข้าร่วมโครงการ “ถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง” เมื่อปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นโครงการที่กรมคุมประพฤติได้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ถูกคุมความประพฤติในฐานะ

ความผิดพ.ร.บ.จราจรทางบก เกี่ยวกับการแข่งรถในทางได้เข้าร่วมเป็นระยะเวลา 1 วัน โดยรังสิมันต์ได้กล่าวถึงการเข้าร่วมโครงการในครั้งนั้นว่า จำรายละเอียดไม่ค่อยได้เท่าไร เพราะเป็นการเข้าร่วมครั้งหลังๆที่ใกล้จะพ้นการคุมประพฤติแล้ว จึงไปเข้าร่วมกิจกรรมเพียงเพื่อให้ครบตามที่กรมคุมประพฤติกำหนดไว้ ไม่ได้สนใจในเนื้อหาของกิจกรรมมากเท่าไร และนอกจากนี้สิ่งที่นำมาให้ดู และได้พาไปชมนั้น รังสิมันต์กล่าวว่าเคยสัมผัสและคุ้นเคยมาแล้วแทบทั้งสิ้น

“ ก็รู้สึกเฉยๆนะ ครับ เพราะเป็นโครงการสุดท้ายก่อนหมดคุมแล้ว ผมไปทำมาเยอะแล้ว กวาดวัด จัดห้องสมุด ก็ไม่ตื่นตื่นอะไร พาผมไปดูศพ ผมเคยเห็นของจริง เคยโดนเองมาหมดแล้วไม่กลัวหรอกพี่ ของจริงน่ากลัวกว่าตั้งเยอะ แต่ก็ดีตรงที่ได้รู้กฎหมายเพิ่มขึ้นบ้างครับ เพราะเคยเห็นเองมาตั้งเยอะแล้ว พอได้ดูได้ฟังเค้าจะมีบรรยายความรู้ด้วยผมจำได้ ตอนนั้นผมก็รู้ว่ามันผิดอะไรบ้าง แต่ตอนนั้นผมก็เรียกไม่ถูกแล้ว รู้ว่าจริงๆ ต้องเสียค่าปรับเท่าไร ผมชอบนะตอนนั้นผมจะได้เข้าไปเที่ยงตำรวจได้ถ้าเค้าปรับเกิน ส่วนไ้รถคว่าเนี่ย ผมเห็นมาเยอะกว่าในนั้นอีก น่ากลัวกว่าด้วย มันชินแล้วครับพี่ พวกผมอยู่กับมันทุกวัน ทั้งแรงทั้งเร็ว กว่าที่เค้าเอามาให้ดูเยอะ เค้าน่าจะพาไปดูของจริงมากกว่านะพี่ อันนี้มันในรูปไม่น่ากลัวเท่าไรหรอก ผมเฉยเฉยๆ ครับพี่ยิ่งที่พาไปคุกนะพี่ ยิ่งเฉยๆ เลยไม่เห็นน่ากลัวตรงไหน แค่ต้องทำอะไรเป็นเวลา ก็เหมือนไปพักผ่อน มีข้าวกินฟรี อยากทำอะไรก็ไปขอเค้าตอนกลางวัน ตอนกลางคืนก็นอนเร็วแค่นั้นเอง จะมีบ้างก็น่าเบื่อบ้าง แต่ผลที่ได้มันก็คุ้มนะพี่ ผมเคยเข้าไปอยู่มาแล้ว พอออกมาคนก็ว่าผมเจ๋งดี ผ่านคุกมาแล้ว บางคนเรียกผมลูกพี่เลย แล้วก็ยังเียงพวกผมก็แข่งครับพี่ มันเลิกไม่ได้หรอกครับ ก็เพื่อนผมทั้งนั้น ถ้าไม่แข่งแล้วตอนกลางคืนผมจะไปอยู่ไหน ก็แต่งรถให้ดีขึ้น วางแผนกันให้ดี จะได้ไม่ถูกตำรวจจับอีก ผมชอบเียงพี่ ยิ่งรถแรง ยิ่งมันส์ ยิ่งสะใจ มันทำทนายดีนะพี่ ได้เงินด้วย ได้สาวด้วย ศักดิ์ศรีครับพี่ มันยอมกันไม่ได้หรอก สาวๆ อีกรบมีอีก ที่สะสมมา ยอมไม่ได้หรอกครับ แค่นี้ผมมาดูวีดีโอแบบๆ ดูศพแบบๆ พักเดียวก็ลืมหมดแล้วครับ เห็นของจริงสดๆ กว่านั้นแบบเดียวยังลืมเลย มันเหมือนอยู่ในสายเลือดแล้วพี่ พอได้ไปอยู่ตรงนั้นนะ มีคนเรียกชื่อเรา กรีดเรา อยากซื้อรถเรา ได้เงิน โอ้ย มันลืมทุกอย่างแหละพี่”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2552)

4. ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

พันแสง กล่าวไว้ว่าหากให้เสนอถึงมาตรการหรือสิ่งที่จะทำให้เขาและเพื่อนๆ ไม่กลับมาแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงอีกเลยนั้น คงเป็นเรื่องที่ยาก โดยให้เหตุผลว่า เขาและเพื่อนๆ อยู่ในช่วงวัยรุ่นที่รักสนุก ชอบท้าทาย ไม่ชอบความกดดัน และการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงเป็นเรื่องที่ทันสมัยและตามกระแสสังคมในช่วงระยะเวลาปัจจุบัน ซึ่งอาจจะมีกิจกรรมอื่นที่เป็นกระแสสังคมในช่วงเวลาต่อไปที่อาจจะทำให้การแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงหมดไปเองได้

“วัยรุ่นนะครั้บพี่ ห้ามไม่ได้หรอกครั้บ มันเหมือนเป็นการทำตามๆ กัน เป็นช่วงๆ นะครั้บพี่ ช่วงนี้อาจจะแข่งรถ ต่อไปข้างหน้าอาจจะมีย่อ่งอื่นก็ได้ พวกผมก็จะไปทำอย่างนั้น ผมเลยคิดว่าคงไม่มีโทษอะไรที่จะทำให้พวกแข่งรถอย่างผมจะกลัว หรือเลิกหรอกครั้บพี่ คล้ายๆ กับยิ่งห้ามเหมือนยิ่งยุไงครั้บ”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2552)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

กระบวนการเรียนรู้เรื่องความตาย ความเสี่ยง และผลกระทบต่อ การตัดสินใจ แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

ในบทที่ 5 นี้เป็นการกล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้เรื่องความตาย ความเสี่ยง และผลกระทบต่อ การตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ซึ่งมีลำดับการนำเสนอหัวข้อ ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้เรื่องความตายต่อการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง
2. กระบวนการเรียนรู้เรื่องความเสี่ยงต่อการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง
3. การตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

1. กระบวนการเรียนรู้เรื่องความตายต่อการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

ความตายเป็นสิ่งที่ถูกมองต่างกันไปตามแต่ละสังคมและวัฒนธรรม บ้างมองว่าปรากฏการณ์ตามธรรมชาติซึ่งมนุษย์ได้จัดประสานเจ้ามาอยู่ในรูปพิธีกรรมอย่างประณีต (Hart & Pilling, 1960) หรือเป็นระบบของการพลัดพรากที่เป็นธรรมชาติ ไม่มีเหตุผล และไม่ยุติธรรม (Benet, 1974) หรือเป็นประสบการณ์ที่เจ็บปวดสำหรับการพลัดพราก (Tonkinson, 1987) อย่างไรก็ตาม ความตายในมุมมองของแต่ละบุคคลจะพัฒนาไปตามประสบการณ์ส่วนตัว

กระบวนการเรียนรู้เรื่องความตายต่อการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 7 ราย สามารถแบ่งการเรียนรู้ตามประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ 2 รูปแบบ ได้แก่ ประสบการณ์โดยตรง และประสบการณ์โดยอ้อม ซึ่งปรากฏรายละเอียด ดังนี้

1.1 ประสบการณ์โดยตรง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่มีประสบการณ์เกิดอุบัติเหตุจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงที่ทำให้ได้รับบาดเจ็บสาหัส จนเสียชีวิตมาแล้ว อย่างไรก็ตาม ประสบการณ์ดังกล่าวมิได้ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรู้สึกหวาดกลัวความตายมากขึ้น ในทางกลับกัน กลับยิ่งทำให้เกิดความรู้สึกว่าความตายมิได้เป็นสิ่งที่น่ากลัว และในชีวิตก็เคยประสบเหตุการณ์เสียชีวิตมาแล้ว

“ตอนนั้นผมขี่สวนกับรถบรรทุกเลยที่ ไฟไฟแดงไปแล้วผมโดนมันดันเข้าไปใต้ท้องรถเลย จำได้ว่ามันวิ่งไปเลย พอตื่นมาอีกทีก็ขยับตัวไม่ได้ เจ็บตรงหัว ขา แขนนี้ไม่รู้สึกรอะไรเลย หมอบอกว่าผมสลบไป 3 วัน ใจผมตอนนั้นนะ คิด

อย่างเดียวว่าเมื่อไหร่จะหาย อยากออกไปซื้อรถอีก ก็ผมชอบไงพี่ ผมก็คิดว่า
เทพคงไม่อยากให้ผมตาย ยังไงก็ไม่ตายหรอกพี่ ผมจะไปแล้วทำไม”

(สุรียา, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2552)

“ผมซื้อรถยนต์ตอนแข่งไงพี่ พอเร่งความเร็วปั๊บ ลีบล้อมาจากไหนไม่รู้ ก็
ชนตุ้ม! ตัวผมนี่ลอยละลิวเลยไปตกอยู่ข้างทาง ไม่รู้สึกอะไรเลย เพื่อนมาแล้ว
ว่ารถผมมันก็รั๊กผมมากนะ ลอยมาทับผมอีกทีหนึ่ง ก็หัวแตกครับ จำได้ว่าเย็บ
เกือบ 50 เข็ม แขนหัก ขาหัก สลบไปเป็นอาทิตย์ ตอนอยู่โรงพยาบาลเหวอพี่ ก็
คิดแต่ว่าเมื่อไหร่จะหาย อยากออกไปแล้ว อยากไปแต่งรถ อยากไปแข่งรถ
มันเหมือนอยู่ในสายเลือดไงพี่ ผมไม่กลัวหรอกพี่จะกลัวทำไม นี่ขนาดผมโดน
หนักขนาดนี้ผมยังออกมาได้เลย”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2552)

1.2 ประสบการณ์โดยอ้อม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีการเรียนรู้เรื่องความตายจากประสบการณ์โดยอ้อม ได้แก่ การ
ตายของบุคคลในครอบครัวและคนใกล้ชิด รวมทั้งข่าวการตายของบุคคลอื่นๆ จากภาพข่าว
เหตุการณ์ และการบอกเล่าจากบุคคลอื่น ซึ่งแจกแจงรายละเอียดได้ดังนี้

1.2.1 การตายของบุคคลในครอบครัว และคนใกล้ชิด ซึ่งมีรูปแบบในการตาย
แตกต่างกัน ได้แก่

1) การตายโดยธรรมชาติ ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะเผชิญหน้ากับการ
ตายของญาติผู้ใหญ่ที่รัก และเคารพนับถือ ซึ่งการตายโดยธรรมชาติเช่นนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่เห็น
ความน่ากลัวของความตาย เพียงแต่การตายนั้นทำให้เกิดความเสียใจเพราะต้องสูญเสียบุคคลอัน
เป็นที่รัก

2) การตายจากอุบัติเหตุ ผู้ให้ข้อมูลบางรายที่ญาติสนิทเสียชีวิตจาก
อุบัติเหตุ ซึ่งเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและโดยความไม่คาดคิดของบุคคลในครอบครัว ประกอบ
กับสภาพของศพที่น่าดูนั้น ทำให้ส่งผลต่อความรู้สึกหวาดกลัวต่ออุบัติเหตุ และความตาย

“ผมซ็อกมากพี่ อยู่ๆ แม่ก็โทรมาบอกผมว่าพ่อถูกรถชน ผมทำอะไรไม่ถูก
เลย พอเห็นศพพ่อเท่านั้นแหละ ผมร้องไห้เลย ไม่พูดไม่จากับใคร เสียใจ
มากครับพี่...ความคิดตอนนั้นคือ ผมไม่ชอบความตายที่ทำให้พ่อไปจาก

ผม...ผมเลยไม่อยากให้ใครตาย เพราะผมไม่อยากเสียใครไปอีก แต่ผมก็
ไม่รู้หรือทราบดีว่าคนตายเค้าจะเป็นไปบ้าง เจ็บหรือเปล่า เพราะพ่อก็ไม่ใช่
ตื่นมาบอกผม ผมก็ไม่เคยตายด้วย”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2552)

สำหรับการตายของบุคคลในครอบครัว และคนใกล้ชิด ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า มีผลต่อความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าวคือ รู้สึกเสียใจต่อการตายนั้น ทำให้ไม่ชอบ ความตาย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางรายมีความหวาดกลัวความตาย ในขณะเดียวกันเมื่อเวลา ผ่านไประยะหนึ่ง ความหวาดกลัวต่อความตายของผู้ให้ข้อมูลกลับลดน้อยลง ประกอบกับมี แรงจูงใจอื่นๆ จากการร่วมแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญขาดความ กลัวต่อความตาย และเข้าร่วมการแข่งขันรถบนถนนหลวง

“ก็ตายกันทุกวันนี่ครับ ในข่าวก็ออก ผมเห็นขึ้นหน้าหนึ่งเลยก็มี ผู้หญิง ผู้ชาย
แค่ตายไม่เหมือนกัน ไม่พร้อมกันก็แค่นั้น ไม่กลัวหรอกครับ จะกลัวไปทำไม
ยังงี้ก็ต้องตายอยู่แล้ว หนีไม่พ้นหรอก ไม่รู้จะกลัวกันทำไม ไม่เคยตายสัก
หน่อย ผมก็เลยไม่รู้ว่ามีน้ำหนักยังไง”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2552)

1.2.2 ข่าวการตายของบุคคลอื่นๆ จากภาพข่าวเหตุการณ์ และการบอกเล่า จากบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลในข่าว หรือผู้ที่ตายไปนั้นมิได้มีความเกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรือ อาจจะไม่เกี่ยวข้องกันเพียงผิวเผิน ในกรณีเช่นนี้ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเรียนรู้จากประสบการณ์ของ บุคคลอื่นๆ ต่อรูปแบบการตายที่หลากหลาย หากแต่ไม่ได้ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรู้สึกเกิดความ หวาดกลัวต่อความตายแต่อย่างใด

“ผมรู้แค่ว่าถ้าตายจะไม่ได้อยู่บนโลกนี้เท่านั้นเองครับพี่ ก็ไม่เห็นจะน่ากลัว
ตรงไหน...ก็เคยเห็นเพื่อนๆ เนี่ยแหละ ข่าวก็มีเยอะแยะพี่ ไม่เห็นจะต้องกลัว
เลย บางคนยังฆ่าตัวตายเลย เด็กๆ ก็ตายได้ คนรวย คนจน ก็เหมือนกัน ก็
แค่ไม่หายใจเอง จะไปกลัวทำไมล่ะครับ”

(ภาณุ, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2552)

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังมีประสบการณ์การเกิดอุบัติเหตุจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงที่ทำให้ได้รับบาดเจ็บสาหัส จนเสียชีวิตมาแล้ว อย่างไรก็ตาม ประสบการณ์ดังกล่าวมิได้ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรู้สึกหวาดกลัวความตายมากขึ้น ในทางกลับกัน กลับยิ่งทำให้เกิดความรู้สึกว่าความตายมิได้เป็นสิ่งที่น่ากลัว และในชีวิตก็เคยประสบเหตุการณ์เสียชีวิตมาแล้ว

“ตอนนั้นผมขี่สวนกับรถบรรทุกเลยพี่ ไฟไฟแดงไปแล้วผมโดนมันดูดเข้าไปใต้ท้องรถเลย จำได้ว่ามันสูบไปเลย พอตื่นมาอีกทีก็ขยับตัวไม่ได้ เจ็บตรงหัว ขา แขนนี้ไม่รู้สึกอะไรเลย หมอบอกว่าผมสลบไป 3 วัน ใจผมตอนนั้นนะ คิดอย่างเดียวว่าเมื่อไหร่จะหาย อยากออกไปขี่รถอีก ก็ผมชอบขี่พี่ ผมก็คิดว่าเทพคงไม่อยากให้ผมตาย ยังไงก็ไม่ตายหรือพี่ ผมจะไปกลัวทำไม”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2552)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับความตาย จากประสบการณ์โดยตรง คือ การประสบอุบัติเหตุและได้รับบาดเจ็บสาหัสจนเกือบเสียชีวิต และประสบการณ์โดยอ้อมจากการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก รวมทั้งจากข่าว และเหตุการณ์ต่างๆ อย่างไรก็ตามการเรียนรู้เรื่องความตายเหล่านั้น ก็มีได้ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกิดความเกรงกลัวแต่อย่างใด ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจึงเข้าร่วมการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงเสมอมา

2. กระบวนการเรียนรู้เรื่องความเสี่ยงต่อการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

ความเสี่ยง เป็นพฤติกรรมที่เมื่อกระทำไปแล้วอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อร่างกายจิตใจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งประเด็นสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 การเกิดพฤติกรรมเสี่ยง

2.1.1 **การแปลความหมายของพฤติกรรม** เป็นการแปลจากผลลัพธ์ที่จับต้องได้ ในโลกของความเป็นจริง ที่บุคคลได้จากประสบการณ์ในอดีต ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถประเมินตนเองจากการใช้ชีวิตในอดีตในโรงเรียน หรือสังคมอื่นๆ ที่ไม่ได้รับการยอมรับ แต่เมื่อเข้าร่วมกลุ่มในการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ทำให้มีพื้นที่ทางสังคม รวมทั้งได้รับการยอมรับทั้งจากเพื่อนในกลุ่ม หรือบุคคลจากกลุ่มอื่นๆ อันเป็นผลกระทบต่อความรู้สึก รับรู้ต่อ

คุณค่าต่อพฤติกรรมที่แสดงออกไปในการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ยิ่งการแข่งขันนั้นมีความโลดโผน และความเสี่ยงมาก จะยิ่งทำให้ได้รับการยอมรับมากขึ้น จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแสดงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อไป

2.1.2 ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมเสี่ยงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน

ประการแรก คือ ปัจจัยด้านสังคมขึ้นอยู่กับความรู้ของบุคคลเกี่ยวกับประเด็นด้านวัฒนธรรมที่เป็นอัตวิสัยอันเป็นผลเนื่องมาจากวัฒนธรรมของชุมชนและภูมิหลังของชุมชน ซึ่งมีอิทธิพลในการกำหนดลักษณะของวัฒนธรรมเชิงอัตวิสัย

ประการที่สอง คือ ความพอใจในการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความพยายามที่จะฝึกฝน เทคนิควิธีต่างๆ เพื่อที่จะเข้าร่วมการแข่งขันและชนะการแข่งขันบนถนนหลวงให้ได้

ประการที่สามคือ การให้คุณค่าต่อผลของพฤติกรรมที่บุคคลรับรู้ ซึ่งมีอยู่ 2 ส่วน ด้วยกัน ได้แก่ สิ่งที่น่าจะเป็นผลของพฤติกรรม ได้แก่ การได้รับชัยชนะจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง และได้รับเงินรางวัลจากการแข่งขันนั้นๆ และส่วนที่สองคือ สิ่งที่เป็นคุณค่าของผลของพฤติกรรม ซึ่งหมายถึงการได้รับการยอมรับจากผู้เข้าร่วมชมการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง เพื่อร่วมกลุ่มแข่งรถ รวมทั้งการได้รับความสนใจจากเพศตรงข้าม

2.1.3 อุปนิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์บางอย่างซึ่งเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติและเป็นความเคยชิน จึงเป็นพฤติกรรมที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยความตั้งใจในการเกิดพฤติกรรม เช่น การเป็นคนใจร้อน มุทะลุ

2.1.4 ปัจจัยเสริมแรง ที่เอื้ออำนวยให้เกิดการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง เช่น สถานที่แข่งรถที่ใช้ถนนหลวงที่พื้นที่ใกล้เคียงมีตรอก ซอย ให้สามารถหลบหนีการจับกุมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเกิดพฤติกรรมด้วย เช่น การได้รับการบาดเจ็บจนต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล รวมทั้งการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ได้แก่

2.1.1 ความเชื่อและค่านิยม ที่แสวงหาความเป็นตัวของตัวเองและต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แสดงความเป็นตัวของตัวเองอย่างยิ่งในการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ทั้งจากการแต่งรถ ซึ่งบางรายมีความชื่นชอบในการแต่งรถอยู่เดิม

แล้ว รวมทั้งการได้รับการยอมรับในกลุ่ม ยิ่งทำให้มีส่วนสนับสนุนให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเข้าร่วมการแข่งขันรถบนถนนหลวงมากยิ่งขึ้น

2.1.2 สิ่งพิมพ์และสื่อที่มีส่วนกระตุ้น ให้เห็นถึงการแข่งรถบนถนนหลวง ซึ่งอาจมีส่วนให้เด็กและเยาวชนที่มีความชื่นชอบด้านนี้มีแนวทางในการเข้าร่วมกลุ่มได้ในอนาคต

2.1.3 สถานที่พักอาศัย สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เช่น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอาศัยอยู่ในชุมชน หรืออยู่ร่วมกับกลุ่มที่มีสมาชิกเข้าร่วมแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ยิ่งที่จะเข้าถึงการเข้าร่วมกลุ่ม หรือร่วมแข่งขันได้อย่างง่ายดาย

2.1.4 การรับรู้บรรทัดฐานของกลุ่มเพื่อน (Perceived peer norm) มีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจที่จะแสดงออกถึงพฤติกรรมใดๆ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ซึ่งการรับรู้บรรทัดฐานของกลุ่มนี้ มีส่วนอย่างยิ่งในการเข้าร่วมกลุ่มแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง และจะส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีพฤติกรรมที่สนองต่อบรรทัดฐานเหล่านั้น

2.1.5 การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยง (Perceived risk behavior) เป็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เช่น การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงในการแข่งรถบนถนนหลวงว่า อาจเกิดอุบัติเหตุและส่งผลกระทบต่อชีวิตและร่างกาย รวมทั้งอาจถูกจับกุมดำเนินคดีได้ แต่ด้วยปัจจัยอื่นๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะได้รับจากการเข้าร่วมแข่งรถบนถนนหลวง ไม่ว่าจะเป็นความสุขในการแข่งรถ การได้รับเงินรางวัล การได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ และเพื่อนเพศตรงข้าม ย่อมทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแม้จะรับรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยง แต่ก็ยินดีที่จะเสี่ยง เพราะผลจากการเสี่ยงนั้นคุ้มค่า

2.1.6 การรับรู้สมรรถนะของตนเอง (Perceived self-efficacy) มีผลต่อการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ซึ่งพบว่า การเข้าร่วมกลุ่มในช่วงแรก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะไม่ได้เป็นตัวชี้ เนื่องจากยังไม่มีความพร้อมเพียงพอในการจะแข่งขันได้ จึงต้องมีการสอนเทคนิควิธีต่างๆ ในการแข่งรถเพื่อนำไปสู่ชัยชนะ หรือรอดพ้นจากการเกิดอุบัติเหตุ รวมทั้งการจับกุมได้

“มันมีเทคนิคเยอะนะพี่ ทั้งเทคนิคออกตัว บิดยังไง เทคนิคตอนล้ม ตอนถึงเส้นชัย เทคนิคหนีตำรวจอีก ผมก็ฝึก ลักจำเอาด้วยเป็นปีเนาะ”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2552)

“ผมก็ไปกับพี่สุริยาแหละพี่ แกเป็นตัวเก่าแล้วไง ผมไปกะแกก็มีแต่คนเอ็นดู ใครใช้อะไรผมก็ไปหมด พี่แกก็สอนผม หัดให้ผมรู้ว่าจะต้องเริ่มออกตัวยังไง ให้เร็ว ถ้าล้มต้องล้มยังไง เพราะเราไม่มีเบรคไงพี่ ต้องล้มให้เป็น ไม่งั้นเจ็บตัว ...พอชนะมาผมก็พารุ่นๆ เดียวกับผมเนี่ยไปเลี้ยง หลังๆ นี้เริ่มมีรุ่นน้องก็พาไปเลี้ยงเหมือนกัน ทำตามพี่แกนะ จะได้เก่าเหมือนแกบ้าง”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2552)

1.3 การตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

การตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกิดจาก เหตุผลและองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

1.3.1 บริบทสภาพสังคม และความผูกพันทางสังคม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่จำนวน 4 ราย ประสบปัญหาครอบครัว กล่าวคือ 3 ราย พ่อแม่แยกทางกัน หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต และอีก 1 รายที่แม่จะใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัว แต่ด้วยการใช้ถ้อยคำระหว่างกันในครอบครัวทำให้เขารู้สึกโดดเดี่ยว และคิดอยู่เสมอว่า ตนใช้ชีวิตเพียงลำพัง

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดไม่ได้ศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีเพียง 1 รายที่ศึกษาอยู่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 (ปวช. 3) ทั้งนี้เป็นผลมาจากการไม่ตั้งใจเรียน อันส่งผลให้ผลการเรียนไม่ดี จนถูกกว่ากล่าวตักเตือนจากอาจารย์ผู้สอน รวมทั้งถูกล้อเลียนจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน อีกทั้งการขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จึงส่งผลให้หันเหตัวเองเข้าสู่การรวมกลุ่มในการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

“ไม่อยากจะเรียนไงพี่ ผมคิดไม่ออก ให้ผมคิดอะไรไม่รู้สอบมาได้ที่สุดท้าย ผมก็โดนตี โดนด่า แต่ถ้าแข่งรถนี่ผมที่ 1 เลยนะ ยิ่งทำแปลกๆ นี่ผมถนัด”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2552)

“อยู่โรงเรียนผมนั่งหลังตลอด ไม่อยากพูด ไม่อยากตอบ ทำอะไรไปครูก็ว่าผม ตอบอะไรไม่ถูก เพื่อนมันก็ล้อผม แซวผม ผมไม่ชอบเลย อายนะครับ พี่ แต่อายุในแก๊ง...ยิ่งถ้าไปแข่งชนะนะพี่ โอ้โห !! เท่สุดๆ”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2552)

บริบทของครอบครัว และสังคมของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จึงส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีพันธะทางสังคมน้อยลง ทั้งนี้สอดคล้องกับที่ พรชัย ชันดี และคณะ (2543) กล่าวว่า พันธะทางสังคมหรือความผูกพันกับสังคม (Social Bond) แบ่งเป็น 4 ประการ ได้แก่ 1) ความผูกพัน (attachment) 2) ข้อผูกมัด (Commitment) 3) การเข้าร่วม (Involvement) และ 4) ความเชื่อ (Belief) กล่าวคือ

ความผูกพัน (Attachment) หมายความว่า การที่บุคคลมีความผูกพันหรือความรักใคร่กับบุคคลอื่นหรือมีความสนใจกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น ซึ่งความผูกพันนี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลมีการพัฒนาการยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ในขณะที่ความผูกพันในสถาบันครอบครัว หรือความสัมพันธ์กับสถานศึกษาของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่นับวันยิ่งลดน้อยลง จนในที่สุดผู้ให้ข้อมูลสำคัญรับรู้ได้ว่าตนเองไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมนั้นๆ จึงทำให้ความผูกพันต่อครอบครัว และสังคมในโรงเรียนเลือนราง

ข้อผูกมัด (Commitment) หมายความว่า การที่บุคคลถูกผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรมของสังคม ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความผูกพันกับครอบครัวและสถานศึกษาน้อยลง จึงไม่ประพฤติปฏิบัติตนเองไปตามข้อมูลผูกมัดที่ควรเป็นในการใช้ชีวิตให้ถูกต้อง

การเข้าร่วม (Involvement) หมายความว่า การที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสังคม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้พยายามเอาตัวเองออกห่างจากสังคมที่ตนเองอยู่ และไปรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ อันนำไปสู่การก่ออาชญากรรม

ความเชื่อ (Belief) หมายความว่า ระดับความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากบุคคลมีระดับความเชื่อต่อค่านิยมและบรรทัดฐานในสังคมสูงก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคม

จะเห็นได้ว่า ความผูกพันทางสังคมเดิมของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีอยู่น้อย ย่อมมีส่วนที่จะทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเลือกที่จะกระทำผิดกฎหมาย โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม หรือประเทศชาติ

นอกจากนี้การเข้าร่วมในกลุ่มยังทำให้เกิดการคบหาสมาคมกันภายในกลุ่ม และมีส่วนที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสังคมรับเอาค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคลอื่นๆ มาปฏิบัติ ทั้งนี้สามารถอธิบายการถ่ายทอดพฤติกรรมจากบุคคลหนึ่ง ไปยังบุคคลอื่นๆ ตามขบวนการที่ Sutherland (1955) อธิบายไว้ และสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรม เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ มิใช่ การถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ กล่าวคือ พฤติกรรมการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของผู้ให้ ข้อมูลสำคัญเกิดจากการเรียนรู้จากบุคคลอื่นๆ ในกลุ่ม

2) พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรม สามารถเรียนรู้ได้จากบุคคลอื่น โดยขบวนการติดต่อ ทั้งนี้เป็นทั้งการอบรมสั่งสอนจากรุ่นพี่ในกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการขับรถ ที่ มีการสอนเทคนิควิธีการต่างๆ ในการแข่งรถ การพบเห็น การรับรู้ และเลียนแบบด้วยวิธีการต่างๆ

3) การเรียนรู้พฤติกรรมกระทำผิด เกิดขึ้นได้มากจากการติดต่ออย่าง ใกล้ชิด ซึ่งเมื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เข้าร่วมกลุ่มและทำให้มีพื้นที่ทางสังคมของตนเองมากขึ้น มีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นใกล้ชิดกับเพื่อนๆ ในกลุ่มจากการเข้าร่วมดูการแข่งรถบนท้องถนน การให้ คำปรึกษาแนะนำการแข่งรถ การขับซิ่งรถ รวมทั้งการร่วมแข่งขัน ความสัมพันธ์ที่แนบแน่นนี้จะมี ส่วนให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเรียนรู้พฤติกรรมในการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงได้ง่ายยิ่งขึ้น

4) องค์ประกอบของการเรียนรู้พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากร ประกอบด้วย

ก. วิธีที่จะประกอบอาชญากรรม ได้แก่ การแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ด้วยเทคนิควิธีต่างๆ รวมทั้งการหลบหนีจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และ

ข. แรงบันดาลใจ แรงขับเคลื่อนภายใน ความมุ่งหมายและทัศนคติของผู้ให้ข้อมูล สำคัญ ต่อการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ซึ่งพบว่า แรงบันดาลใจเกิดขึ้นได้ผลตอบแทนทั้ง ในรูปของเงินรางวัล และผลตอบแทนอื่นๆ ที่จะได้รับหากได้รับชัยชนะ รวมทั้งการมีพื้นที่ทางสังคม ที่ได้รับการยอมรับ เป็นที่สนใจต่อบุคคลอื่นๆ ที่อยู่ร่วมในการแข่งขัน

5) การเรียนรู้จากการกำหนดความหมายต่อกฎหมายบ้านเมืองว่าเป็นสิ่งที่น่า ละเมิด ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกคนทราบว่าการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงมี ความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 แต่ยังมีความต้องการที่จะกระทำการ ละเมิดกฎหมาย เนื่องจากผลของการกระทำนั้นจะได้รับการยกย่องจากกลุ่ม ยิ่งบุคคลใดผ่าน ประสบการณ์เฉียดตาย หรือผ่านการถูกจำคุกมาแล้ว จะได้รับการยอมรับเพิ่มมากขึ้น

6) การคบค้าสมาคมที่ต่างแบบกันอาจจะแตกต่างกันในด้านความถี่ ระยะเวลา การเกิดขึ้นก่อนหรือหลัง และความเข้มข้น ย่อมจะมีพฤติกรรมกระทำผิดได้ จะเห็น ได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 7 ราย เข้าร่วมกลุ่มและแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงเป็นเวลา หลายปี ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการแข่งรถ การขับซิ่งรถเพื่อก่อวินปราคาชนในช่วงเวลาคืน หรือการชมการแข่งรถ ทั้งนี้การเข้าร่วมมี

ความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ย่อมทำให้มีการกระทำผิดในรูปแบบเดียวกับบุคคลอื่นๆ ในกลุ่ม

7) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกระทำผิด โดยการเรียนรู้การกระทำผิดจากบริบทอื่นๆ นอกเหนือจากการเลียนแบบบุคคลอื่นที่ยึดเป็นต้นแบบ

1.3.2 การกระทำผิด พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522

การกระทำผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ถือได้ว่า ผู้กระทำผิดกระทำผิดตามที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิด (mala prohibita) (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย , 2550) หมายถึง การกระทำผิดที่ไม่ได้เกิดต่อชีวิตและร่างกาย หรือทรัพย์สินที่สมาชิกสังคมทั่วไปเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นอาชญากรรม แต่เป็นการกระทำผิดที่กฎหมายกำหนดขึ้นให้เป็นความผิดเพื่อผลในการควบคุมทางสังคม

การกระทำผิด พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 โดยการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกิดจากการชักชวนจากกลุ่มเพื่อนที่พักอาศัยในละแวกเดียวกัน หรือเพื่อนที่ขับจักรยานยนต์รับจ้างด้วยกัน

“พี่สุรียาเค้าชวนผมครับพี่ ก็อยู่ค่ายเดียวกัน ห้องใกล้ๆ กัน แรกเห็นผมไม่ค่อยมีไรทำมั่งเลยชวนไป”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2552)

“เริ่มจากเพื่อนในวินนั้นแหละพี่ เห็นผมชอบแต่งรถไง ก็เลยลองชวนไปดูแรกๆ ผมก็ไปเล่นๆ ไปเชียร์พี่ๆ ในวินแข่ง พอเห็นเค้าได้เงิน ผมก็อยากได้บ้าง...ผมก็เอาเลยกลับมาแต่งรถ แล้วไปขอพี่เค้าว่าอยากแข่ง พี่เค้าก็ให้ผมลองให้ดู”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2552)

เมื่อได้รับการชักชวนทำให้เด็กและเยาวชนผู้ให้ข้อมูลสำคัญเข้าร่วมกลุ่มของผู้แข่งรถบนท้องถนน แต่ในแรกเริ่มนั้น ทั้งหมดมิได้เป็นผู้แข่ง หรือ “ตัวขี่” (ผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นตัวแทนของกลุ่ม ในการลงแข่งขันกับกลุ่มตรงข้าม ในการแข่งแต่ละครั้งจะมีเพียง 1-2 คนที่ได้รับมอบหมายให้รับหน้าที่นี้) เนื่องจากการเป็นตัวขี่ได้นั้น ต้องอาศัยประสบการณ์ และการเรียนรู้การ

ใช้เทคนิคในการขับชี่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจึงเริ่มต้นการเข้าร่วมกลุ่มด้วยการเข้าไปสังเกตการณ์การ แข่งขันของเพื่อนๆ คนอื่นๆ

“สนุกมากครับพี่ แต่กว่าผมจะได้เป็นตัวชี่นะ เป็นปีโน่น พี่เค้าไม่ยอม เค้า บอกให้ผมฝึกไปก่อน มันมีเทคนิคเยอะนะพี่ ทั้งเทคนิคออกตัว บิดยั้งใจ เทคนิคตอนล้ม ตอนถึงเส้นชัย เทคนิคหนีตำรวจอีก ผมก็ฝึก ลักจำเอาด้วย เป็นปีแน่ะ”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2552)

จากการสังเกตการณ์ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรับทราบว่า ในการแข่งขัน ผู้เข้าร่วมกลุ่มมีเป้าหมายที่จะให้ตนเองได้เป็นตัวชี่ ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นตัวชี่ จะเป็นการส่งเสริม ประสิทธิภาพการขับชี่รถ ประสิทธิภาพการแข่งขัน การได้รับความสนใจจากเพื่อนในกลุ่ม ฝ่าย ตรงกันข้าม และเพศตรงข้าม รวมทั้ง เงินรางวัลที่ได้รับในจำนวนที่สูงมากกว่าการประกอบอาชีพ ในชีวิตประจำวัน และสิ่งสำคัญคือ การมีพื้นที่ในสังคมที่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น กล่าวคือ ยิ่งตัว ชี่สามารถแข่งขันได้ชนะมากเท่าไร หรือสามารถหลบหนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือมีเรื่อง ชกต่อยทะเลาะวิวาท หรือแม้กระทั่งเคยผ่านการถูกจำคุกมากเท่าไร จะยิ่งได้รับการยอมรับ และ ผลักดันให้เป็นผู้นำในการแข่งขัน หรือการเผชิญหน้ากับคู่แข่งได้มากเท่านั้น

“ยิ่งเราแต่งรถมากมันก็เหมือนตัวแสดงฐานะของเรา เหมือนกับว่าเงินเยอะ รถสวย แสดงว่าหญิงติดเพียบ ยิ่งรถสวยก็แสดงว่าเลือกได้ แฟนก็ต้องน่ารัก แน่นนอน...โอ๊ยแค่ผมขับไปโฉบหน่อยก็แย่งกันมาซ้อนผมแล้ว ผมก็ได้ไปนอน ด้วยไม่ช้าคน เค้าเรียกว่า แค่เด็กติดเบาะพี่ ไม่จริงจั่งอะไร แล้วพอมผมได้เบี ตัวชี่นะ เหมือนผมจะยิ่งใหญ่มาเลยพี่ พอจะแข่งทุกคนจะเรียกชื่อผม ยิ่งพอ ชนะนี้ ชื่อผมดังกระหึ่ม พี่คิดดูแล้วกันว่ามันจะเท่แค่ไหน”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 8 พฤษภาคม 2552)

“พี่คิดดูแข่งแค่ไม่ถึง 5 นาที ได้เป็นพัน แต่ถ้ามีระดับหน่อยได้เป็นหมื่นแน่ะพี่ ...แล้วผมชอบอยู่แล้วขับเร็วๆ แรงๆ เนี่ย เลยได้เป็นตัวเก๋าของ แก๊งเลยพี่ ตอนเนี่ย”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2552)

“ผมเข้ามาหลายรอบมากแล้วพี่ ต่อย กันที ถ้าฝั่งโน้นมันเอาเรื่อง ผมก็ต้องเข้าคุก ครั้งแรกผมก็กลัวนะพี่ ว่าเฮ้ยย จะได้ออกไปปะวะ แต่พอออกมาได้แล้ว มีแต่คนกลัวผม เคารพผมนะพี่ เค้เรียกว่าเจ๋งไงพี่ ยิ่งถ้าได้รู้ว่าผมเข้ามา 5 รอบแล้วเนี่ยมันยิ่งยอมผมกันหมด พวกแกๆ ก็ยังเรียกผมว่า พี่เลย พี่คิดดูดี ว่ามันเจ๋งขนาดไหน ก็แค่คุก เข้าไปก็เหมือนไปพักใจพี่ ก็คูนๆ กันทั้งนั้นพวกข้างในเนี่ย ผมก็รู้จักหมดแหละพี่”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2552)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ตรึงตรองผลที่จะได้รับในการเข้าร่วมแข่งขันแล้ว และคิดว่าสิ่งเหล่านั้นคุ้มค่ามากพอกับการที่จะนำชีวิตไปเสี่ยงในการแข่งรถบนท้องถนน อันอาจเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งผิดกฎหมายตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิด (Rational Choice Theory) ที่ว่า บุคคลเป็นผู้มีอิสระในการเลือกที่จะกระทำผิดกฎหมาย และประการที่สองแนวทางในการเลือกพฤติกรรมผิดกฎหมายขึ้นอยู่กับความพึงพอใจหรือผลประโยชน์สูงสุดนั่นเอง ซึ่งความพึงพอใจหรือผลประโยชน์ที่ต้องการนั้นไม่จำกัดเฉพาะในรูปของทรัพย์สินเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงผลประโยชน์หรือความพึงพอใจด้านจิตใจด้วย (Crouch, 1979) ทั้งนี้โครงสร้างในการตัดสินใจประกอบอาชญากรรม (โสภา ชูพิกุลชัย, 2525) ยังประกอบด้วย

1. สถานที่ประกอบอาชญากรรม ซึ่งผู้กระทำผิดจะเลือกสถานที่ที่ประกอบอาชญากรรมแล้วจะไม่ถูกดำเนินคดี หรือสามารถหาช่องทางหลีกเลี่ยงจากการถูกจับกุมได้ เช่น ในกรณีของการแข่งรถบนท้องถนน ที่จะมีการเลือกสถานที่แข่งรถที่เป็น

2. การเลือกเป้าหมายที่จะสนับสนุนให้การประกอบอาชญากรรมสำเร็จ แม้ว่าการแข่งรถบนท้องถนนจะเป็นอาชญากรรมที่ปราศจากเหยื่อ (victimless crime) แต่ในการแข่งขันที่มีเป้าหมายเพื่อการชนะการแข่งขัน อันเป็นการเติมพันทั้งเงินทอง การได้รับการยอมรับและศักดิ์ศรีของกลุ่ม ทำให้มีการเลือกเฟ้น “ตัวชี้” เพื่อที่จะนำมาซึ่งชัยชนะของกลุ่มให้ได้

3. เทคนิควิธีในการประกอบอาชญากรรม ให้เหมาะสมกับสถานที่และเป้าหมาย เพื่อให้การประกอบอาชญากรรมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งจะพบว่า ในการแข่งขันนั้นกลุ่มของผู้แข่งขันจะเลือกเฟ้น ตัวชี้ที่มีประสบการณ์ โดยตัวชี้แต่ละราย จะต้องผ่านการฝึกฝนในการขับขี้อัจฉริยะอันยอดเยี่ยมเพื่อการแข่งรถบนท้องถนน โดยการใช้เทคนิควิธีต่างๆ เช่น การใช้ความเร็ว

ในการขับขี่ การทรงตัวในการเลี้ยวโค้ง หรือการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อประสบอุบัติเหตุ รวมทั้งทางหนีทีไล่จากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

นอกจากโครงสร้างการประกอบอาชีพการมาแล้ว ทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิด (Rational Choice Theory) ยังมีองค์ประกอบสำคัญที่นำมาวิเคราะห์ต่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้ ดังนี้

1. ประสบการณ์ (Experience) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อการแข่งรถบนท้องถนน ที่เคยกระทำผิดมาแล้วหลากหลายครั้ง ทำให้มีความคุ้นชินกับสภาพท้องถนน การกระทำผิด และช่องทางหนีทีไล่เมื่อเกิดเหตุการณ์คับขัน

2. การเรียนรู้ (Learning) จากประสบการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประสบมา ทำให้เกิดการเรียนรู้เทคนิควิธีในการแข่งขัน การเอาตัวรอดจากสถานการณ์ต่างๆ และการเพิ่มพูนประสบการณ์ทำให้สามารถเป็นผู้นำในการแข่งขัน และได้รับผลตอบแทนจากการกระทำผิดได้มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังสามารถนำทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive Theory) Bandura (1973) มาอธิบายการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์ การเรียนรู้นั้นไม่เพียงแต่เป็นผลจากการได้รับรางวัลหรือการลงโทษเท่านั้น แต่เป็นความสามารถในการเลียนแบบโดยการสังเกต ซึ่งเป็นวิธีที่สำคัญที่ช่วยในการเรียนรู้ได้ อย่างหนึ่ง ซึ่งอธิบายการโดยใช้ **การสังเกต (Observational Learning)** เป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น หรือที่เรียกว่าการสังเกตจากตัวแบบ การสังเกตจากตัวแบบนี้ผู้สังเกต จะเรียนรู้กลวิธีในการแสดงพฤติกรรมในเวลาต่อมาได้นอกเหนือจากพฤติกรรมของตัวแบบ Bandura เชื่อว่าการเรียนรู้จากการสังเกต ผู้สังเกตต้องใช้กระบวนการทางปัญญาในการคิดถึงผลกรรมที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้บุคคลคาดหวังผลกรรมที่จะได้รับเมื่อตนแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นบ้าง ดังนั้นความคาดหวังจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่สำคัญ และกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกตโดยตัวแบบ (Learning through Modeling) จะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วย 4 กระบวนการดังต่อไปนี้

1. **กระบวนการความสนใจ (Attention Process)** คือ ต้องมีความสนใจพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่าง มีการรับรู้ที่ถูกต้อง นอกจากนั้นจะต้องมีความชอบพฤติกรรมที่ตนสังเกต ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความสนใจที่จะได้รับชัยชนะจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง จึงสนใจว่าจะทำอย่างไรให้เข้าเส้นชัยได้เป็นคันแรก ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะสังเกตพฤติกรรมของผู้แข่งขันที่ชนะการแข่งขันบ่อยครั้ง และสังเกตผู้ชนะหลายๆ คน

2. กระบวนการจดจำ (Retention Process) การจดจำจึงมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเกิดพฤติกรรม โดยอาจจดจำสัญลักษณ์เป็นภาพในใจซึ่งจะเป็นแนวทางให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่ได้สังเกต ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะต้องจดจำรายละเอียดของตัวแบบที่แข่งขันชนะ โดยเฉพาะเทคนิควิธีการในการขับขี่รถจักรยานยนต์ เช่น การบิดเครื่อง การผ่อนรถ การเร่งเครื่องให้เร็ว การแต่งรถให้มีความแรง ซึ่งเมื่อจดจำได้ ก็จะสามารถแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นออกมาในขณะที่แข่งรถ และอาจช่วยให้ชนะคู่แข่งได้

3. การแสดงพฤติกรรมที่สังเกตออกมา (Motor Reproduction Process) กระบวนการที่สำคัญนี้ คือ การแปรสภาพพฤติกรรมของตัวแบบเป็นการกระทำ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้นนอกจากจะต้องสนใจ สังเกตและจำให้ได้แล้วว่า เทคนิคการขี่รถของคนชนะเป็นอย่างไรแล้ว ยังต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอๆ ด้วย เพราะถือเป็นการเลียนแบบทักษะอย่างหนึ่งนั่นเอง

4. กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ยากถ้าบุคคลนั้นมีความรู้สึกต่อต้านหรือไม่ชอบ เพราะฉะนั้นการจูงใจให้เกิดการเรียนรู้จึงมีบทบาทสำคัญในการเลียนแบบจากการสังเกต การเสริมแรงไม่เพียงทำให้มีการแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาเท่านั้น แต่ยังมีผลให้บุคคลมีความสนใจเกิดขึ้น บุคคลจึงมีแรงจูงใจที่จะสังเกต ทบทวน ทดลอง แบบอย่างพฤติกรรมสำหรับตน นำมาอธิบายการเกิดพฤติกรรมการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงได้ว่า กระบวนการจูงใจในการแข่งรถนั้นคือ การได้รับการยอมรับ ยกย่อง บางครั้งอาจมีเงินหรือรถเป็นเดิมพัน ซึ่งเปรียบได้ว่าเป็นแรงจูงใจที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งนั่นเอง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การเรียนรู้เรื่องความตาย และความเสี่ยงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญมิได้เป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง แต่จากการศึกษากลับพบว่า การตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง เป็นผลมาจากการขาดพื้นที่ทางสังคม ทั้งจากในครอบครัวของตนเองที่ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และสังคมในสถานศึกษาอันเป็นผลจากการไม่ตั้งใจเรียน ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจึงต้องการพื้นที่ทางสังคมที่จะได้รับการยอมรับ จึงตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง เพราะการแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลายเป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ให้ข้อมูลสำคัญแข่งรถชนะ ก็จะได้ทั้งรางวัลตอบแทนมูลค่าสูงและการชื่นชม ซึ่งทำให้ชีวิตดูมีคุณค่าขึ้น และที่สำคัญที่สุดการไปแข่งรถทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรู้สึกว่าพวกเขาไม่ได้เป็นส่วนเกินของสังคมนั้น ด้วยเหตุนี้การแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงจึงถือเป็นการเปิดพื้นที่ทางสังคมให้กับกลุ่มคนผู้ประสบปัญหาบางกลุ่ม ทำให้เขากลายเป็นจุดสนใจของคนรอบข้าง และก่อให้เกิด

ความสุข เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ปลดปล่อยความทุกข์ด้วยความเร็วของรถ เมื่ออยู่ในกลุ่ม
ไม่มีกฎเกณฑ์มากมายที่จะเข้ามาควบคุม ทำตัวให้เป็นอิสระได้เต็มที่ อีกทั้งมีรางวัลตอบแทนที่
คุ้มค่า สิ่งเหล่านี้ทำให้ความสุขเข้ามาแทนที่ความตายและความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรม ในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง

ในบทที่ 6 นี้เป็นการกล่าวถึงมุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่งซึ่งมีลำดับการนำเสนอหัวข้อ ดังนี้

1. มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง
2. ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

1. มุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 7 ราย พบว่ากิจกรรมรูปแบบต่างๆ ทั้งการชมภาพวีดิทัศน์อุบัติเหตุที่เกิดจากการขับรถ ชมการผ่าศพ ชมห้องดับจิต และชมบริเวณภายในเรือนจำ ที่โครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่งจัดขึ้นนั้น ไม่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกิดความรู้สึกเกรงกลัวต่อความตาย หรือความรู้สึกเกรงกลัวต่อการไม่ได้รับอิสรภาพ ที่จะนำไปสู่การเลิกแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงภายหลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการได้ ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1.1 การชมภาพวีดิทัศน์อุบัติเหตุที่เกิดจากการขับรถ พบว่าความรู้สึกและความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ไม่รู้สึกว่าการจัดให้จะทำให้เกิดความรู้สึกเกรงกลัวต่อความตาย เนื่องจากสิ่งที่พบเจอในชีวิตประจำวันรุนแรงและทำให้เกิดความเคยชินมากกว่า ภาพวีดิทัศน์ที่นำมาให้ชม

“พอไปถึงที่รามาภิเอาวีดีโอมาเปิดให้ผมดู ผมก็ดูไปนั้นๆ ก็ผมเคยซิ่งยิ่งกว่านั้นอีกนะพี่ ผมก็คิดในใจ น่าจะไปถ่ายวีดีโอตอนที่ผมแข่งมาให้ดูดีกว่าซะอีก มันส์กว่ากันเยอะ”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2552)

1.2 การชมการผ่าศพ ชมห้องดับจิต พบว่าสามารถแบ่งความรู้สึกและความคิดเห็นเป็น 2 กลุ่มคือ 1. รู้สึกกลัวต่อการถูกผ่าร่างกาย และการที่ได้สัมผัสกลิ่นที่แรงมาก ทำให้ไม่

อยากเข้าไปในห้องผ่าตัด และห้องดับจิตอีก 2. ไม่รู้สึกอะไร เนื่องจากเคยพบเห็นเหตุการณ์แบบนี้ มาจนชินตา

“ก็ไปครับ โครงการนั้นผมจำได้ดี เพราะว่าให้ผมเข้าไปห้องดับจิตไม่พอ ยังให้ไปดูผ่าศพอีก กลิ่นมันแรงมากนะครับพี่ ติดจมูกมาเลย แต่ถ้าถามว่ากลัวมั๊ย ไม่กลัวครับ แต่ไม่อยากเข้าไปอีก ไม่ชอบ กลิ่นมันแรง”

(รังสิมันต์, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2552)

“แล้วก็พาผมไปดูห้องดับจิต ผมก็งงๆ พามาดูคนตายทำไม ก็มีผ้าขาวๆปิดไว้ คงกะให้พวกผมกลัว จะกลัวทำไมพี่ ผมเคยอยู่ปอเต็กตึ๊งมาก่อน แคนี่เต็กๆ ยิ่งพาไปดูผ่าศพนะพี่ ก็เหมือนตอนผมเก็บศพเลย แยกเป็นชั้นๆ ก็เหมือนเครื่องในหมู แหละพี่ แต่นี่กลิ่นมันแรง ก็เหม็นมาก แต่ถามว่ากลัวไหม ผมไม่กลัวหรอกพี่ ก็ผมเจอมาเยอะแล้วอย่างที่เล่าให้พี่ฟัง”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2552)

1.3 การชมบริเวณภายในเรือนจำ พบว่าความรู้สึกและความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ไม่รู้สึกว่าการกลัวต่อการขาดอิสรภาพทางสังคม เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดผ่านการเข้าไปอยู่ในเรือนจำมาแล้วทั้งสิ้น และภายหลังจากการถูกจำคุกนั้น กลับทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสามารถเผชิญกับการถูกจำคุกและผ่านออกมาได้

“ยิ่งที่พาไปดูคุกนะพี่ ยิ่งเฉยๆ เลย ไม่เห็นน่ากลัวตรงไหน แค่อ้อมทำอะไรเป็นเวลาก็เหมือนไปพักผ่อน มีข้าวกินฟรี อยากทำอะไรก็ไปขอเค้าตอนกลางวัน ตอนกลางคืนก็นอนเร็วแค่นั้นเอง จะมีบ้างก็น่าเบื่อบ้าง แต่ผลที่ได้มันก็คุ้มนะพี่ ผมเคยเข้าไปอยู่มาแล้ว พอออกมาคนก็ว่าผมเจ๋งดี ผ่านคุกมาแล้ว บางคนเรียกผมลูกพี่เลย แล้วก็ยังไปพวกผมก็แข่งครับพี่ มันเลิกไม่ได้หรอกครับ”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 24 พฤษภาคม 2552)

1.4 ความรู้ที่ได้หลังจากเข้าร่วมโครงการ และการนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน พบว่า ส่วนใหญ่จะได้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เนื่องจากเป็นสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่ได้ให้ความสำคัญมากเท่าใด

นักก่อนที่จะได้เข้าร่วมโครงการนี้ แต่ภายหลังจากที่ได้เข้าร่วมแล้วก็ทำให้ได้ความรู้เพิ่มมากขึ้น และจะนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการเสียค่าปรับเท่านั้น ทั้ง 7 ราย จึงให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่าในส่วนของเนื้อหาต่างๆ ไม่เพียงพอที่จะนำไปสู่การตัดสินใจไม่เข้าร่วมแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง-เนื่องจากเป็นสิ่งที่พบเจอในการแข่งรถเป็นประจำอยู่แล้ว การที่มาเข้าร่วมโครงการจึงไม่ทำให้ได้ความรู้ในส่วนนี้เพิ่มมากนัก

“โครงการนั้นเหวอครับ ผมก็ไปนั่งฟังบรรยายว่า ถ้าผิดพ.ร.บ.นี้จะต้องโดนอะไรบ้าง ที่ผมคิดว่าผมได้เพิ่มนะ ก็เสียค่าปรับเท่าไร ต้องเข้าคุกไหม นอกนั้นก็ไม่ได้เห็นได้อะไรเพิ่มขึ้นมาเลยพี่”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2552)

2. ข้อเสนอแนะต่อการป้องกันการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

เด็กและเยาวชนได้มีข้อเสนอแนะต่อการป้องกันการแข่งรถจักรยานยนต์ที่น่าสนใจ โดยสามารถจัดแบ่งได้ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1.1 เป็นการจัดการปัญหาโดยการที่รัฐบาลควรมีนโยบายไม่สั่งซื้ออุปกรณ์แต่งรถจักรยานยนต์มาจากต่างประเทศ สั่งปิดร้านแต่งรถจักรยานยนต์ทั้งหมด เนื่องจากเมื่อไม่มีอุปกรณ์แต่งรถแล้ว การแข่งรถจักรยานยนต์ก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้นั่นเอง

“กึ่งดสั่งอะไหล่เลยครับ ไม่ต้องสั่งเข้ามาเลย อะไหล่ที่จะต้องมาแต่งรถนะพี่ ไม่ต้องสั่งมาเลย แล้วรัฐบาลจะทำได้ที่ไหน ก็ไม่ได้หรอกครับ มันก็ต้องมีการแข่งไปอย่างนี้เรื่อยๆ.....”

(ภาณุ, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2552)

“ห้ามมีอะไหล่ ร้านแต่งรถต้องปิดไปเลย โทษก็เพิ่มมากขึ้น แต่ถึงโทษให้เข้าคุก สุดท้ายก็ได้ออกอยู่ดี ทำไม่ได้หรอกครับพี่ ก็ต้องห้ามสั่งอะไหล่รถมาเลยง่ายที่สุดนะ”

(ตะวัน, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2552)

“....แต่หากจะเปลี่ยนตรงที่ว่า หยุดค้าขายธุรกิจแข่งรถ ก็ไม่สามารถทำได้ เพราะมันเป็นธุรกิจประเทศอยู่แล้ว เราก็ต้องปล่อยไป”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2552)

2.1.2 รัฐบาลควรมีจัดให้มีการเพิ่มโทษสำหรับผู้แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงจากเดิมที่เป็นเพียงแค่หลักร้อย ให้มากขึ้นเป็นหลักหมื่น เนื่องจากเป็นเงินจำนวนมากที่เด็กและเยาวชนที่แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงส่วนใหญ่ไม่สามารถหามาได้

“เพิ่มค่าปรับสิครับ ร้อยสองร้อยไปจ่ายก็ได้รถคืนแล้ว ถ้าปรับแพง ๆ เป็นหมื่น ผมว่าก็น่าจะดีนะ เพราะก่อนจะมาแข่งก็คงคิดนิดนึงว่า ถ้าถูกจับจะเอาเงินที่ไหนไปเสียค่าปรับ เอาเงินที่ไหนไปเอารถออกมา เพราะถ้าโดนจับนะพี่ ก็ไม่มีรถไปแข่ง ก็ไม่มีเงินอยู่แล้ว จะไปขอใครได้ละ ถ้าร้อยสองร้อยนะ ก็พอยืมได้ แต่ถ้าหลักหมื่นนะ ไม่มีหรอก”

(ทินกร, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2552)

“.....ให้เสียค่าปรับเพิ่มไ้กี่สิครับพี่ ค่าปรับมันน้อย ผมเคยเสียมากที่สุดก็แค่ 500 เอง แข่งที่ได้เป็นหมื่นนะพี่ ก็ต้องให้เสียค่าปรับเป็นหมื่นบ้าง พวกผมก็ไม่อยากเสียเงินแล้ว ก็ไปรวมกลุ่มกันทำอย่างอื่นแทน”

(ภาณุ, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2552)

2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

เด็กและเยาวชนที่แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงได้เสนอว่า ควรมีการจัดให้มีสนามแข่งรถจักรยานยนต์ที่ถูกต้องกฎหมาย ซึ่งเป็นสถานที่ที่สามารถให้เป็นประจำ ซึ่งสถานที่นั้นจะต้องมีพื้นที่ที่สามารถให้กลุ่มคนที่แข่งรวมและกลุ่มคนที่เข้าไปเชียร์อยู่รวมกันได้

“ จัดที่แข่งให้พวกผมสิครับ แค่ว่าตรงๆ ไม่ไกลจากในเมืองมาก แค่นี้พวกผมก็ไปแข่งในสนามแล้ว เพราะพวกผมเป็นพวกลองความเร็วรถนะครับพี่ ไม่ได้เป็นพวกป่วนเมือง ของพวกผมแค่หาที่แข่งกัน ถ้ามีที่ให้แข่ง ผมก็ไปแข่ง มีที่ให้พวกผมเชียร์ด้วยนะครับ ให้ได้สัก 100 – 200 คน ก็ดีนะครับ ผมว่ามันก็คงจะดีนะครับพี่ เพราะจะได้ไม่ต้องหาเส้นทางหลบตำรวจด้วย”

(สุริยา, สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2552)

2.3. ข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ

เด็กและเยาวชนได้เสนอว่า กลุ่มของเขาและเพื่อนๆ อยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่รักสนุก ชอบทำท่าย ไม่ชอบความกดดัน และการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงเป็นเรื่องที่ทันสมัยและตามกระแสสังคมในช่วงระยะเวลาปัจจุบัน ซึ่งอาจจะมีกิจกรรมอื่นที่เป็นกระแสสังคมในช่วงเวลาต่อไปที่อาจจะทำให้การแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงหมดไปเองได้

“วัยรุ่นนะครับพี่ ห้ามไม่ได้หรอกครับ มันเหมือนเป็นการทำตามๆ กัน เป็นช่วงๆ นะครับพี่ ช่วงนี้อาจจะแข่งรถ ต่อไปข้างหน้าอาจจะมีย่ออื่นก็ได้ พวกผมก็จะไปทำอย่างนั้น ผมเลยคิดว่าคงไม่มีโทษอะไรที่จะทำให้พวกแข่งรถอย่างผมจะกลัว หรือเลิกหรอกครับพี่ คล้ายๆ กับยังห้ามเหมือนยิงยุ่งครับ”

(พันแสง, สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2552)

“เท่าที่ผมผ่านมา ผมว่าไม่มี ยิ่งห้ามก็เหมือนยิ่งกดดันเขาไปอีก ยิ่งกดดันก็ยิ่งไปกันอีก หนักกว่าเดิมอีก”

(อาทิตย์, สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2552)

การจัดโครงการดังกล่าว สอดคล้องกับ**ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาทางสังคม (Social Cognitive Theory)** ซึ่ง Bandura (1977) เสนอแนวทางในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญา แนวทางหนึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมของโครงการ คือ การเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 4 กระบวนการ คือ

1. **กระบวนการใส่ใจ (Attentional Processes)** ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลใส่ใจและสนใจในการรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบ การเรียนรู้จากการสังเกตจะเกิดขึ้นได้มากเมื่อบุคคลใส่ใจต่อพฤติกรรมของตัวแบบ เพราะฉะนั้น ในการจัดกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 7 ราย ชมภาพวีดิทัศน์อุบัติเหตุที่เกิดจากการขับรถ การชมการผ่าศพและห้องดับจิต รวมทั้งการชมบริเวณภายในเรือนจำ อย่างไรก็ตาม กระบวนการใส่ใจ จำเป็นต้องพิจารณาถึงปัจจัยหลัก 2 ประการ ได้แก่

1.1 ปัจจัยเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นตัวแบบ ซึ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมของโครงการได้มีกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้จากตัวแบบที่หลากหลาย และมีความชัดเจน ทั้งการเห็นภาพตัวอย่างอุบัติเหตุที่เกิดจากพฤติกรรมการขับรถ ซึ่ง

เป็นพฤติกรรมที่ผู้เข้าร่วมโครงการกระทำผิด การเห็นภาพการผ่าตัด หรือแม้แต่การเยี่ยมชมภายใน บริเวณเรือนจำเพื่อให้เห็นถึงการลงโทษผู้ที่กระทำผิดกฎหมาย

1.2 ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของผู้สังเกต จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญเคยประสบพบเจอเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยตนเองมาก่อน และหลากหลายกรณีก็มีภาพ ความรุนแรงมากกว่าที่ได้พบเห็นจากการเข้าร่วมโครงการ หรือในกรณีที่มีการจัดให้ชมบริเวณ ภายในเรือนจำ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน หลายราย เคยมีประสบการณ์ใน การถูกจำคุก และบางรายก็ยังคงถูกจำคุกในเรือนจำ การที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีชุดการรับรู้จาก ประสบการณ์ส่วนตัวของตัวเองอยู่แล้วนั้น จึงไม่สามารถใส่ใจและให้ความสนใจต่อการรับรู้ พฤติกรรมของตัวแบบนั้นได้อย่างเพียงพอที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้

2. กระบวนการเก็บจำ (Retention Processes) และ 3. กระบวนการกระทำ (Production Processes) เป็นการเก็บจำพฤติกรรมของตัวแบบ และนำมาเปลี่ยนแปลงสู่การ กระทำ ซึ่งเมื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่ใส่ใจและให้ความสนใจต่อตัวแบบจากโครงการ จึงไม่นำไปสู่ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการกระทำของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ บุคคลแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า กระบวนการจูงใจที่มีผลต่อผู้ให้ข้อมูล สำคัญส่วนใหญ่จะอยู่ที่การได้ร่วมลงแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงอีกครั้ง ทั้งนี้เนื่องจาก ผลตอบแทนจากการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงมีค่าสูงมากกว่าการเลิกแข่งรถ

อย่างไรก็ดี นอกเหนือจากรูปแบบกิจกรรมของโครงการที่ไม่สอดคล้องกับสภาพ ของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีประสบการณ์ตรงจากเหตุการณ์ที่นำเสนอผ่านกิจกรรมนั้นแล้ว ระยะเวลาของโครงการซึ่งเป็นกิจกรรมระยะสั้น อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้รับรู้ ข้อมูลตัวแบบที่ไม่มากพอที่จะทำให้สามารถเก็บจำพฤติกรรมของตัวแบบและปรับเปลี่ยนการ กระทำไปได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย

ในบทที่ 7 นี้เป็นการกล่าวถึงบทสรุป ข้อจำกัดของงานวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีลำดับการนำเสนอหัวข้อ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. ข้อจำกัดและอุปสรรคในการทำวิจัยครั้งนี้
3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความตาย ความเสี่ยง และผลกระทบต่อการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชน: การถอดบทเรียนจากโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง ปี พ.ศ. 2547 .INTERACTIONS BETWEEN DEATH AND RISK AND ITS IMPACT ON JUVENILE'S DECISION – MAKING ON ILLEGAL SPEED RACING: A LESSON – LEARNED FROM THE ROAD SAFETY AND SPEED CONTROL PROJECT , 2004

ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้เรื่องความตาย และความเสี่ยงกับการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชน และ 2) เพื่อศึกษามุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง ซึ่งแนวคิดที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แนวคิดเรื่องความตาย แนวคิดเรื่องความเสี่ยง ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม ทฤษฎีการคิดก่อนกระทำผิด ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่าง และทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 จำนวน 7 ราย นำมาวิเคราะห์แบบตีความ (interpretation) สร้างข้อสรุปด้วยวิธีการอุปนัย (analytic induction)

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงมีกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับความตาย จากประสบการณ์โดยตรง คือ การประสบอุบัติเหตุและได้รับบาดเจ็บสาหัสจนเกือบเสียชีวิต และประสบการณ์โดยอ้อมจากการสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก รวมทั้งจากข่าว และเหตุการณ์ต่างๆ นอกจากนี้ยังมีกระบวนการเรียนรู้เรื่องความเสี่ยงซึ่งเกิดจากการแปลความหมายของพฤติกรรม รวมทั้งความตั้งใจที่จะแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ซึ่ง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ ความเชื่อและค่านิยม ในการได้รับการยอมรับในกลุ่ม สื่อที่อาจมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการมีพฤติกรรมเสี่ยง รวมทั้งสถานที่พักอาศัยที่มีกลุ่มผู้เข้าร่วมแข่งรถอาศัยอยู่ทำให้เข้าถึงกลุ่ม และเรียนรู้พฤติกรรมได้ง่าย อีกทั้งการรับรู้บรรทัดฐานของกลุ่ม การรับรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยง และสมรรถนะของตนเอง ซึ่งจะมีการพัฒนาอยู่เสมอ เหล่านี้ล้วนมีส่วนต่อการเรียนรู้ความเสี่ยง อันจะนำไปสู่การตัดสินใจในการเข้าร่วมแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตามการเรียนรู้เรื่องความตาย และความเสี่ยงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญมิได้เป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง แต่จากการศึกษา กลับพบว่า การตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง เป็นผลมาจากการขาดพื้นที่ทางสังคม ทั้งจากในครอบครัวของตนเองที่ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และสังคมในสถานศึกษา อันเป็นผลจากการไม่ตั้งใจเรียน ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจึงต้องการพื้นที่ทางสังคมที่จะได้รับการยอมรับ จึงตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง เพราะการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลายเป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ให้ข้อมูลสำคัญแข่งรถชนะ ก็จะได้ทั้งรางวัลตอบแทนมูลค่าสูงและการชื่นชม ซึ่งทำให้ชีวิตดูมีคุณค่าขึ้น และที่สำคัญที่สุดการไปแข่งรถทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรู้สึกว่าพวกเขาไม่ได้เป็นส่วนเกินของสังคมนั้น ด้วยเหตุนี้การแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงจึงถือเป็นการเปิดพื้นที่ทางสังคมให้กับกลุ่มคนผู้ประสบปัญหาบางกลุ่ม ทำให้เขากลายเป็นจุดสนใจของคนรอบข้าง และก่อให้เกิดความสุข เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ปลดปล่อยความทุกข์ด้วยความเร็วของรถ เมื่ออยู่ในกลุ่มไม่มีกฎเกณฑ์มากมายที่จะเข้ามาควบคุม ทำตัวให้เป็นอิสระได้เต็มที่ อีกทั้งมีรางวัลตอบแทนที่คุ้มค่า สิ่งเหล่านี้ทำให้ความสุขเข้ามาแทนที่ความตายและความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญ

ส่วนมุมมองด้านผลกระทบของผู้กระทำผิดต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่งนั้นพบว่า เนื้อหาของโครงการ ไม่มีผลต่อความคิดและความรู้สึกเกี่ยวกับการตัดสินใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เนื่องจาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ผ่านประสบการณ์และบทเรียนชีวิตที่มากกว่าเนื้อหาของโครงการ นอกจากนี้อาจเป็นผลมาจากข้อจำกัดด้านเวลาในการเข้าร่วมโครงการอีกด้วย

2. ข้อจำกัดและอุปสรรคในการทำวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องความตาย ความเสี่ยงและผลกระทบต่อการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชน : การถอดบทเรียนโครงการถนนปลอดภัยจาก

รถซึ่ง ปี พ.ศ.2547 พบปัญหาข้อจำกัดในการวิจัยในการเก็บข้อมูล จากเด็กและเยาวชนที่ต้องผ่านการคุมความประพฤติ ความยากลำบาก ทั้งจากเหตุผลทางด้านกฎหมาย และด้วยเหตุผลด้านความลับของทางราชการ เช่น สำนักงานคุมความประพฤติบางแห่งไม่สามารถให้รายชื่อผู้ที่เข้าร่วมโครงการได้ บางแห่งก็หาเอกสารสำนวนผู้ถูกคุมความประพฤติไม่พบ แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ยังได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากท่านผู้อำนวยการของสำนักงานคุมความประพฤติศาลแขวงพระนครเหนือ ที่กรุณาติดต่อประสานงานกับเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการ โดยกรุณาเป็นสื่อกลางให้ผู้วิจัยสามารถติดต่อเด็กที่ยินยอมให้ผู้วิจัยพบเพื่อขอข้อมูล และสัมภาษณ์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญบางคนต้องโทษอยู่ในเรือนจำ ทำให้การเข้าไปเก็บข้อมูลเป็นไปได้ด้วยความยากลำบากและจำกัดด้วยเรื่องของเวลารวมไปถึงการรวบรวมข้อมูลที่ทางเรือนจำไม่อนุญาตให้นำเครื่องบันทึกเทปเข้าไป ทำให้การเก็บข้อมูลต้องจดเพียงอย่างเดียว และในส่วนของข้อมูลก็มีข้อจำกัดในเรื่องของความจำ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เข้าร่วมโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่งผ่านมาแล้วถึง 5 ปี นอกจากนี้ในเรื่องของให้ความไว้วางใจระหว่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้วิจัยก็มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยต้องไปพูดคุยนอกเหนือจากการสัมภาษณ์หลายครั้ง จนกว่าที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะไว้วางใจยอมเปิดเผยและให้ข้อมูลเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ประกอบกับบางกรณีที่ได้เคยติดต่อก่อนหน้านี้แล้ว แต่ภายหลังผู้วิจัยกลับไม่สามารถติดต่อผู้ให้ข้อมูลได้อีก จึงทำให้ต้องหาผู้ให้ข้อมูลคนใหม่เพื่อทำการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลบางรายไม่ได้พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร การนัดหมายและการเดินทางไปสัมภาษณ์จึงค่อนข้างติดขัด

3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษา เรื่องความตาย ความเสี่ยง และผลกระทบต่อการใช้ใจแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงของเด็กและเยาวชน: การถอดบทเรียนจากโครงการถนนปลอดภัยจากรถซึ่ง ปีพ.ศ. 2547 (INTERACTIONS BETWEEN DEATH AND RISK AND ITS IMPACT ON JUVENILE'S DECISION – MAKING ON ILLEGAL SPEED RACING: A LESSON – LEARNED FROM THE ROAD SAFETY AND SPEED CONTROL PROJECT , 2004) มีข้อเสนอแนะทางวิชาการและในทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

1) ควรมีการศึกษาบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ทั้งนี้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลสองกลุ่มว่ามีความสัมพันธ์ในระดับใด ซึ่งพบว่าบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้เป็นผู้มีอิทธิพล

และบทบาทในส่วนของ การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอนาคตของเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ เป็นอย่างมาก ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษากลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ด้วย เช่น บิดา มารดา ครู เพื่อน ฯลฯ

2) จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้พบข้อสังเกตบางประการ คือ เด็กและเยาวชนกลุ่มที่แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์เรื่องความตายที่รุนแรงทั้งกับตัวเองและคนรอบข้างเป็นจำนวนมาก ดังนั้นในการทำการวิจัยครั้งต่อไป การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจึงสามารถเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากเด็กและเยาวชนที่ทำการแข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวงได้อย่างง่าย ไม่จำเป็นต้องเลือกที่ได้เข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวกับความตาย ซึ่งจะทำให้สามารถได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นจำนวนมากอีกด้วย เพื่อจะทำให้การวิจัยสามารถมองถึงภาพรวมของประชากรได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) รัฐควรสนับสนุนนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมเด็กและวัยรุ่นให้ทำ ให้ทำการศึกษาวัยรุ่นกลุ่มเหล่านี้ เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรม มูลเหตุจูงใจ และความต้องการที่แท้จริงของคนกลุ่มนี้ และให้ผู้ทำวิจัยจัดทำข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลว่า ควรดำเนินนโยบายเช่นไร เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง

2) รัฐควรสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดโครงการพัฒนาจริยธรรมให้กับวัยรุ่นกลุ่มนี้ โดยปรับปรุงและพัฒนารูปแบบของโครงการ เน้นให้เด็กเข้าใจและตระหนักถึงปัญหา มากกว่าจัดโครงการเพื่อให้เด็กกลัว รวมถึงควรจัดเป็นโครงการระยะยาว

3) หาแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนที่แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง ควรดำเนินการบนพื้นฐานความเข้าใจและดำเนินการแก้ไขในระดับจิตใจและทัศนคติของวัยรุ่น ควรมีระบบการศึกษาเกี่ยวกับปัญหานี้อย่างจริงจัง และร่วมพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาเรื่องนี้อย่างเป็นระบบเฉพาะเจาะจง ด้วยการร่วมมือกับนักจิตวิทยาที่เชี่ยวชาญ เพื่อมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบการปรับพฤติกรรมเด็กที่มีพฤติกรรมรุนแรงและชอบก่อปัญหาสังคม อันจะสามารถปรับพฤติกรรมเด็กอย่างได้ผล ทั้งนี้ อาจขยายผลไปยังเด็กที่ก่อปัญหาสังคมอื่นๆ เช่น ขโมย ตัดยาเสพติด ทะเลาะวิวาท

4) พัฒนาและจัด “กิจกรรมวัยโจ๋” ที่หลากหลาย เป็นกิจกรรมที่มีความท้าทาย มีความตื่นเต้น น่าสนใจ สนุกสนาน เป็นกิจกรรมใหม่ๆ เป็นแนวโน้มของเด็กวัยรุ่นยุคใหม่ เพื่อดึงเด็กออกจากกิจกรรมที่ก่อปัญหาสังคม โดยรัฐควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เช่น การแข่งรถในสนาม การโดดหน้าผาแบบบันจี้จัม ดนตรีสมัยใหม่ที่เร้าใจวัยรุ่น การแข่งขันเล่นเกม

คอมพิวเตอร์ที่ท้าทายใหม่ๆ การแข่งขัน การดำน้ำ การเป็นนักจัดรายการโทรทัศน์หรือวิทยุ สำหรับกลุ่มวัยรุ่น การยิงปืนและธนู การเดินป่าและล่องแก่งแบบทำทำ

5) จัดตั้งศูนย์รับผิดชอบการจัดกิจกรรมวัยรุ่น ควรมีหน่วยงานเฉพาะเจาะจงเพื่อพัฒนาคนวัยนี้โดยเฉพาะ และสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้จริงและทั่วถึง โดยอาจเป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ให้ทุนสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) ที่ทำงานเกี่ยวกับวัยรุ่น ให้องค์กรเหล่านี้มีพลังในการส่งเสริมกิจกรรมวัยรุ่น รวมทั้งควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวัยรุ่นกลุ่มต่างๆ ในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤตยา อาชวนิจกุล และวรชัย ทองไทย. 2549. ภาวะการตายภาพสะท้อนความมั่นคงของประชากร. กรุงเทพมหานคร : แพลนพีริ่งตั้ง.
- กันยา สุวรรณแสง. 2532. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: อักษรอาพิทยา.
- เกษรวางค์ จิณะแสน. 2542. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างถูกคุมความประพฤติในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาสังคมสงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กรมสุขภาพจิต. 2544. คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข.
- โกศล วงศ์สวรรค์ และ สถิต วงศ์สวรรค์. 2546. ปัญหาสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัทรวมสาสน์จำกัด.
- จันทร์ชิตา พุกษานนท์. 2537. พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น. สงขลานครินทร์เวชสาร. 12(94): 141-144.
- จรรยา ทองถาวร. 2530. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- จิรารัชต์ โภกนุต. 2549. ผลของการเรียนรู้ผ่านตัวแบบต่อพฤติกรรมก้าวร้าวป้องกันอุบัติเหตุของเด็กวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. 2548. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. 2550. สังคมวิทยาอาชญากรรม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาภินี เชื้อคำ. 2549. ความเข้าใจในมโนทัศน์เกี่ยวกับการมีชีวิตรอดและความตายในเด็กอายุ 5-7 ปีที่มีสุขภาพปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญวิทย์ บัณฑิตเสาวภาคย์. 2530. มโนทัศน์เรื่องมนุษย์ในปรัชญาเต๋าสมัยแรก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชวลีพร ศรศรี. 2541. การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฏญา วาสิงหน. 2541. ความหมายของความตาย : การตีความตามพุทธปรัชญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
 ตะวัน. **สัมภาษณ์**, 2 เมษายน 2552.
- ทวีรัสมิ์ ธนาคม. 2518. ตำราพัฒนาการเด็ก ฉบับปรับปรุงแก้ไขล่าสุด. กรุงเทพมหานคร: สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์.
- ทินกร. **สัมภาษณ์**, 8 พฤษภาคม 2552.
- ธนินี เขียวอยู่. 2546. พฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีรวิมล เกตุลอย. 2548. พฤติกรรมการแข่งขันรถยนต์บนทางหลวงของกลุ่มวัยรุ่นในเขต จ.สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์, จันทมาศ ชื่นบุญ และอรทัย ชื่นมนุชย์. 2525. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร.
- นวลอนงค์ บุญจรรุณศิริ. 2547. พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นไทยและการพัฒนาโปรแกรมป้องกัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- บรรจง บินกาชัน. 2539. อิสลาม : สำหรับผู้เริ่มสนใจอิสลาม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ประสาน ต่างใจ. 2539. มุมมองเรื่องความตายและภาวะใกล้ตาย. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดพิมพ์.
- เปรมใจ วังศิริไพศาล. 2545. ความตายและทัศนคติในการเตรียมตัวตายของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาชุมชนแออัดคลองเตย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบุญ และคณะ. 2531. อาชญาพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์.
- พระธรรมธีรราชฆาตมุนี. 2535. โลกที่ป็น. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า.

- พระธรรมปิฎก. 2542. ช่วยให้ตายเร็วหรือช่วยให้ตายดี. กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมสาร.
- พระธรรมปิฎก. ขันธ 5 หรือเบญจขันธ : ที่มา : พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
http://eee.easyinsurance4u.com/buddha4u/five_aggregates.htm [20 พฤศจิกายน 2551]
- พระไพศาล วิสาโล. ความตายและการตายในพุทธศาสนา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
www.budnet.info [20 พฤศจิกายน 2551]
- พระมหาสิงห์ทน คำขาว. 2542. ความตายตามทัศนะพุทธศาสนา. ในหนังสือความตายที่ท่านยังไม่รู้. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา. 17-40
- พัชนี วรกวิน. 2523. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร.
- พัชรินทร์ สิมทะราช. 2544. ผลการพัฒนาทักษะการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อกรรรับรู้สมรรถนะในตนเองและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชายระดับอาชีวศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการพยาบาลอายุรศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรียา ไชยลังกา. 2534. ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับความตายของผู้มีสุขภาพดีและป่วยเรื้อรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พันแสง. สัมภาษณ์, 19 พฤษภาคม 2552.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. 2549. ความตาย ในแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ และสุลี ทองวิเชียร. 2533. ทัศนะที่มีต่อความตายและการเลือกสถานที่ตายของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารประชากรศาสตร์ 6(1): 65-75
- พรชัย ขันดี ธีชัย ปิตะนีละบุตร และอัศวิน วัฒนวิบูลย์. 2543. ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: บิ๊คเน็ต.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. 2539. พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : ดันอ้อ แกรมมี่.

พวงเพ็ญ ชุณหะวัณ. 2549. พยาบาลกับการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายในหอผู้ป่วยวิกฤติ ในโสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์ (บรรณาธิการ). ความตายกับการตายมูมมองจากศาสนากับวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาณุ. **สัมภาษณ์**, 11 พฤษภาคม 2552.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. 2510. วิสุทธิมรรค แปล ภาค 2 ตอน 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหามกุฏราชวิทยาลัย.

รังสิมันต์. **สัมภาษณ์**, 24 เมษายน 2552.

รื่นเริง ลีลานุกรม. การตายทางการแพทย์. ใน โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์ (บรรณาธิการ). 2549. ความตายกับการตายมูมมองจากศาสนากับวิทยาศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชรดารา อมิตาภาพร. ความตาย กระบวนการตาย และการเกิดใหม่ ใน โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์ (บรรณาธิการ). 2549. ความตายกับการตายมูมมองจากศาสนากับวิทยาศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2549

วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. การตายอย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์. ใน อรพรรณ ศรีสุขวัฒนา, เสนีย์ สุขสว่าง, และสุภกาญจน์ สว่างศรี (บรรณาธิการ). 2548. ตายอย่างมีศักดิ์ศรี, กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.

วิณี ชิดเชิดวงศ์. 2547. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหาของวัยรุ่น. ชลบุรี : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิณา ทองใส. 2546. การศึกษาพฤติกรรมการทำผิดคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในจังหวัดยะลา. ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วีระ กสานติกุล. 2545. ถนนปลอดภัย : อุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์. เอกสารประชุมวิชาการมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.

วรยุทธ ศรีวรกุล. ซีวีต ความตายและการตาย : มูมมองชาวคริสต์ ใน โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์ (บรรณาธิการ). 2549. ความตายกับการตายมูมมองจากศาสนากับวิทยาศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรัณย์ คำวิสุทธิ. 2525. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร.

- ศิริพันธ์ุ สาส์ตย์.การตายและความตายในผู้ป่วยสูงอายุ. ในโสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์ (บรรณาธิการ),
2549. ความตายกับการตายมมมองจากศานนากับวิทยาศาสตร์, กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ ชุณห์ศรี. 2539. ระบบข้อมูลอุบัติเหตุจราจรทางบกในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- สิริจิตต์ ปันเงิน. 2542. ความตายในทัศนะของกามุส. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชา
ปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิวลี ศิริไล. 2531. รายงานการวิจัยเรื่องการชะลอความตายแก่ผู้ป่วยที่หมดหวังของอาจารย์แพทย์
ทางคลินิก. ภาควิชา มนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุริยา, **สัมภาษณ์**, 8 เมษายน 2552.
- สุวดี ศรีเลณวัตติ. 2530. จิตวิทยาการพยาบาลผู้ป่วยเด็ก. ภาควิชาพยาบาลศาสตร์
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวรรณา สถาอนันท์. ชีวิตและความตายตามคติคริสต์ศาสนา. ใน ประสาน ต่างใจ (บรรณาธิการ)
2539. มุมมองเรื่องความตายและภาวะใกล้ตาย. กรุงเทพมหานคร: คบไฟ.
- สุภางศ์ จันทวานิช. 2543. วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เสริน ปุณณะหิตานัน. 2533. การกระทำผิดในสังคม สังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรม
เบี่ยงเบน. กรุงเทพมหานคร: เดอะบิวชีเนส เพรส.
- โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์. (บรรณาธิการ). 2549. ความตายกับมมมองจากศานนากับวิทยาศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญณพ ชูบำรุง. อาชญาวิทยาและอาชญากรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อาทิตย์. **สัมภาษณ์**, 20 เมษายน 2552.

- อุทัยวรรณ พุทธรัตน์. 2532. เปรียบเทียบนิทัศน์ของความตายในเด็กอายุ 7-11 ปี ที่มีสุขภาพปกติ และผู้ป่วยเด็กโรคเรื้อรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- อรอุษา จันทร์วิรุจ. 2544. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา และพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาษาอังกฤษ

- Beker, H.S. (1963). Outsider : Studies in Sociology of Deviance. New York : free press.
- Bandura, A. (1977) Social learning theory. Engelwood Cliffs New Jersey : Prentice-Hall.
- Benda & Toombs.(2002). Two preeminent theoretical models: A proportional hazard rate analysis of recidivism. Journal of Criminal Justice. 30: 217 -228.
- Fortner, Barry V. and Neimeyer, Robert A.(1999) "Death Anxiety in Older Adults : A Quantitative Review", Death Studies. 23(5): 387 – 411.
- Geest, S.V.D. (2004). Dying peacefully : considering good death and bad death in Kwahu- Tafo, Ghana. Social Science and Medicine. 58: 899-911.
- Graziano, A.M., DeGiovanni, I. S., & Garcia, K.A. (1979). Behavioral treatment of children's fears : A review. Psychological Bulletin. 86: 804 – 830
- Gullone, E.(2000). The development of normal fear: A century of research. Clinical Psychology Review. 20: 429-451.
- Gullone, E., & King, N. J. (1992). Psychometric evaluation of revised fear survey schedule for children and adolescents. Journal of Child Psychology and Psychiatry. 33: 987-998.
- Gullone, E., & King, N. J. (1993). The fears of youth in the 1990s: Contemporary normative data. The Journal of Genetic Psychology. 154: 137-153
- Gullone, E., & King, N. J. (1997). Three-year follow-up of normal fear in children and adolescents aged 7 to 18 years. British Journal of Developmental Psychology. 15: 97-111.

- Habenstein, R.W., & Lamers, W.M. (1963). Funeral Customs the World Over. Milwaukee : Bulfin Printers.
- Hall, G. S. (1897). A study of fears. American Journal of Psychology. 8: 147 – 249.
- Hart, C. W. M., & Pilling, A.R. (1960). The Tiwi of North Australia. New York : Holt, Rinehart and Winston
- Hattori, K., et al. (2006). Concept Analysis of Good Death in Japanese Community. Journal of Nursing Scholarship. 38(2): 165-170
- Kubler-Ross, Elisabeth (1969) on Death and Dying. New York: Mcmillan.
- Leming, M.R. & Dickinson, G.E. (1985). Understanding Dying, Death, and Bereavement. New York : CBS College Publishing.
- Lessa, W. A. (1966). Ulithi : A Micronesian Design for Living. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Maria. C. C., & Helen, O. (1997). Children's understanding of death in relation to child suicidality and homicidally" Clinical Psychology Review 17: 33-45.
- Middleton, J. (1965). The Lugbara of Uganda. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Ming-Lin, A.C. and Lang, G.S. (1998). Attitude of Chinese elderly people toward death : practical implications for social worker. Asia Pacific Journal of Social Worker 8(1): 50-63.
- Ollendick, T. H., Yang, B., King, N. J., Dong, Q., & Akande, A. (1996). Fears in American, Australian, Chinese, and Nigerian children and adolescent: A cross-cultural study. Journal of Child Psychology and Psychiatry 37: 213 – 220.
- Papalia, D. E. & Olds, S.W. (1992). Human development. (5th ed.) New York: McGraw-Hill.
- Plutchik, R.(1994). The psychology and biology of emotion. New York: HarperCollins College Publishers.
- Rainey, L. C. and Epting, F.R. (1977) "Death Threat Constructions in the Student and the Prudent"Omega: Journal of Death and Dying.(1): 19-28.

- Rietjen, J.A.C., et al. (2006). Preference of the Dutch general public for a good death and associations with attitudes towards end-of-life decision-making. Palliative Medicine. 20: 685-692.
- Shaw, Marvin E. (1981). Group Dynamic: The Psychology of Small Group Behavior. New York : Mc Graw – Hill Book.
- Steinhauser, R.E., et al. (2000). In search of a good death : Observation of patients, families, and providers. Annals of internal Medicine. 132(10): 825-832.
- Tonkinson, R. (1978). The Mardudjara Aborigines. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Tsai, J.S., et al. (2002). Fear of Death and Good Death Among the Young and Elderly with Terminal Cancer in Taiwan. Journal of Pain and Symptom Management. 29(4): 344-351.
- Uchendu, V. C. (1965). The Igbo of Southeast Nogeria. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Williams, T. R. (1965). The Dunsun : A North Borneo Society. New York : Holt Rinehart and Winston.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่แข่งรถจักรยานยนต์บนถนนหลวง

1. ความเสี่ยง

- 1.1 รู้จักความเสี่ยงหรือไม่ อย่างไร
- 1.2 ความคิดเห็นต่อเรื่องความเร็ว
- 1.3 ความคิดเห็นต่อความเสี่ยง
- 1.4 ชอบเล่นกีฬาประเภทไหนบ้าง
- 1.5 กิจกรรมที่ชอบทำนอกจากแข่งรถมีอะไรบ้าง

2. ความตาย

- 2.1 รู้จักความตายหรือไม่ อย่างไร
- 2.2 เมื่อกล่าวถึงความตายแล้วรู้สึกอย่างไร
- 2.3 กลัวความตายหรือไม่ อย่างไร
- 2.4 ถ้าความตายเกิดกับตัวเอง จะยอมรับความตายได้หรือไม่ เพราะอะไร
- 2.5 เคยอยู่ในเหตุการณ์ที่มีคนตายบ้างหรือไม่ และรู้สึกอย่างไร
- 2.6 ในครอบครัว หรือ กลุ่มเพื่อน เคยมีผู้เสียชีวิตบ้างหรือไม่ และรู้สึกอย่างไร
- 2.7 เคยผ่านประสบการณ์เฉียดตายบ้างหรือไม่ และรู้สึกอย่างไร

3. การแข่งรถ

- 3.1 เข้าสู่วงการแข่งรถได้อย่างไร
- 3.2 เข้าร่วมอยู่ในการแข่งรถเป็นเวลากี่ปี
- 3.3 ช่วงเวลาที่ใช้ในการแข่งรถ
- 3.4 แหล่งเงินทุนที่นำมาใช้แข่งรถ ใช้ในการแข่งรถและการเติมเงิน
- 3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในกลุ่มที่แข่งรถ
- 3.6 สถานที่ที่ทำการแข่งรถ
- 3.7 กระบวนการในการแข่งรถ
- 3.8 สถานภาพในกลุ่ม
- 3.9 คิดว่าได้อะไรจากการแข่งรถในแต่ละครั้งบ้าง

4. มุมมองต่อรูปแบบกิจกรรมในโครงการถนนปลอดภัยจากรถซิ่ง

- 4.1 ความรู้สึกที่ได้เข้าร่วมโครงการ
- 4.2 ความรู้สึกก่อนและขณะที่ชมภาพวีดิทัศน์อุบัติเหตุที่เกิดจากการซิ่งรถ
- 4.3 ความรู้สึกหลังจากที่ได้ชมภาพวีดิทัศน์อุบัติเหตุที่เกิดจากการซิ่งรถ

- 4.4 ความรู้สึกก่อนและขณะที่ชมการผ่าศพ และชมห้องดับจิต
- 4.5 ความรู้สึกหลังจากที่ได้ชมการผ่าศพ และชมห้องดับจิต
- 4.6 ความรู้สึกก่อนและขณะชมบริเวณภายในเรือนจำ
- 4.7 ความรู้สึกหลังจากชมบริเวณภายในเรือนจำ
- 4.8 ความคิดเห็นต่อความตายหลังจากชมภาพวีดีทัศน์ ชมการผ่าศพ ชมห้องดับจิต และชมบริเวณภายในเรือนจำ
- 4.9 ความรู้ที่ได้หลังจากเข้าร่วมโครงการ และการนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน
- 4.10 หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้ว ยังเข้าร่วมการแข่งขันอีกหรือไม่ เพราะอะไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ - นามสกุล นางสาวกนกพร กันทา

วัน เดือน ปี และสถานที่เกิด 8 ตุลาคม 2527 จังหวัดนครสวรรค์

ประวัติการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2549

สังคมวิทยามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา (อาชีววิทยาและงาน

ยุติธรรม) ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2553

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย